

GODDELIJKE LEIDING
Of
DE VERBORGENHEID DER VOORZIENIGHEID

Geopend in een verhandeling over Psalm 57:3

Door
JOHN FLAVEL

Engelse uitgave:
Sovereign Grace Union
London,
1935

STICHTING DE GIHONRON
MIDDELBURG
2006

INHOUD

Biografische overzicht

Opdracht aan de *eerbare heer WILLIAM HERTOG VAN BEDFORD*

Voorrede aan de lezers

Verklaring van Psalm 57:3

Leerstelling

Indeling:

- I. Zal ik bewijzen dat de zaken van Gods kinderen in deze wereld ongetwijfeld bestuurd worden door de wijsheid en zorg van de bijzondere Voorzienigheid.
- II. Wil ik aantonen in welke bijzondere dingen deze zorg van de Voorzienigheid voor hen duidelijk ontdekt wordt.
- III. Dat het de plicht is van de heiligen al deze uitwerkingen van de Voorzienigheid nauwkeurig en met aandacht op te merken.
- IV. Op welke manier zij deze plicht kunnen waarnemen; en welke bijzondere voordelen zij door deze opmerkzaamheid krijgen.
- V. Het geheel toepassen met zulke leringen als er vanzelf uit deze verhandeling voortvloeien.

I. DE WIJSHEID EN ZORG VAN DE BIJZONDERE VOORZIENIGHEID

1. Bovennatuurlijke uitreddingen
2. Bijzondere werkingen van natuurlijke oorzaken
3. Krachtige middelen nutteloos, maar zwakke gezegend
4. Mensen worden van het kwaad omgekeerd
5. Goed en kwaad worden vergolden
6. Door schijnbaar toevallige gebeurtenissen wordt de Schrift vervuld
7. Toevallige gebeurtenissen vinden op het juiste moment plaats
8. Toevallige gebeurtenissen zijn verhoringen van het gebed

II. WAARIN DE ZORG VAN DE VOORZIENIGHEID WORDT GEOPENBAARD

1. Gods leiding in de baarmoeder
2. Tijd en plaats van onze geboorte
3. Onze ouders en opvoeding;
 - een woord aan ouders
 - vermaningen aan kinderen
4. Voorzienigheid in de roeping;
 - wonderlijke leidingen rond het begin van de bekering
 - wonderlijke leidingen rond de voortgang van de bekering
5. Voorzienigheid omtrent ons burgerlijk beroep
6. Voorzienigheid omtrent ons gezin
7. Een blijvende zorg

8. God bewaart voor het kwaad
9. God bewaart voor lichamelijke gevaren
10. Voorzienigheid en heiligmaking

III. DE Plicht TOT OVERDENKING VAN GODS VOORZIENIGHEID EN HOE DIT GEBEURD

Onze plicht

Hoe we Gods voorzienigheid moeten overdenken

1. Sta naar kennis van Gods wegen met u
2. Zie alles in het licht van Gods Woord
3. Zie God als Werkmeester
4. Wees lijdzaam

Aanspraak tot onbekeerden

Troost voor Gods kinderen

Vermaningen aan gelovigen

IV. HET VERMAAK EN NUT VAN DE OVERDENKING VAN DE VOORZIENIGHEID

1. Gemeenschap met God
2. Vreugde
3. Beteugeling van het natuurlijk atheïsme
4. Ondersteuning in toekomstige noden
5. Reden tot lof en dank
6. Christus wordt dierbaarder
7. Verbreking van het hart
8. Innerlijke rust
9. Grotere heiligheid
10. Vrede bij het sterven

V. TOEPASSING VAN DE LEER VAN DE VOORZIENIGHEID

A. Praktische lessen voor de heiligen

B. Vragen uit de praktijk beantwoord

1. Onbegrijpelijke leidingen?
2. Uitgestelde gebedsverhoring?
3. Geheiligde leiding?
4. Vrede bij veranderingen?
 - (1) Kalmte in voorspoed
 - (2) Kalmte in tegenspoed
 - (3) Berusting in Gods wil

Het vermelden van Gods leiding in ons leven

BIOGRAFISCH OVERZICHT

JOHN FLAVEL was de oudste zoon van Richard Flavel, een bekwaam dienaar van het Evangelie, maar had een moeitevol leven. Hij was werkzaam te Bromsgrove, in Worcestershire, te Hasler en te Willersey in Gloucestershire, waar hij werd uitgeworpen tijdens de ‘grote uitwerping’ in 1662.

John werd geboren in Bromsgrove circa 1630. Hij ontving zijn basisonderwijs op scholen in het district, ging op jonge leeftijd naar de Universiteit te Oxford, waar hij een goede reputatie verkreeg voor talent en ijver.

Op 27 April 1650, werd hij aangesteld door een commissie van Devon om hulp te verlenen in Diptford, een parochie op Avon, vijf mijl van Totnes, waar de predikant Mr. Walplate, onbekwaam tot de dienst was geworden.

Op 17 Oktober 1650, na onderzoek en het houden van een proefpreek, werd hij verordend als predikant en medewerker van Walplate, door het College van ouderlingen te Salisbury. Hij diende in Diptford ongeveer zes jaar samen met zijn voorganger, totdat deze stierf. Hij maakte zich verdienstelijk in de gemeente door zijn ernst en zijn toegenegenheid.

In 1656 vertrok hij naar Townstall in de nabijheid van Dartmouth aan zee, hoewel zijn salaris in Diptford veel hoger was. 's Zondags preekte hij in Townstall en enkele keren per maand, in de weekdiensten in Dartmouth.

Door het inwerkingtreden van Act van Uniformity (1662) door de roomse koning Charles II, werd hij uitgeworpen. Hij preekte afscheid op het kerkhof. Maar bleef in privé prediken totdat de “Vijf-mijlen-acte” hem van Dartmouth verdreef. Hij vertrok naar Slapton, vijf mijlen ver, en predikte er tweemaal elke Sabbat voor een grote gemeente, waaronder veel van zijn vroegere gemeenteleden.

Nadat de eerste *Wet op de Matiging* van kracht werd, (1671) keerde hij naar Dartmouth terug, en vervolgde zijn dienst, zelfs nadat de vrijheid dit te doen werd ingetrokken. Uiteindelijk hij vond het beter om per schip naar Londen te vertrekken en ontkwam nauwelijks aan schipbreuk in een hevige storm op zee. (1672) Hij zag dit als dat een antwoord op zijn gebeden. Hoelang hij in Londen verbleef is niet precies duidelijk, maar hij keerde ca. 1684 terug naar Dartmouth en ontmoette zijn gemeenteleden 's nachts in zijn eigen huis. Dit vond plaats tot 1687, toen de strafwetten gematigd werden.

In 1689 (oude datumstijl: 1688) verdreef Prins Willem van Oranje het regeringshuis van Engeland en herstelde de predikanten in hun vorige rechten. Vanaf die tijd preekte Flavel weer in de St. Saviourskerk in Dartmouth.

Vlak vóór zijn dood, handelde Flavel als moderator op een vergadering van verschillende predikanten die meningsverschil hadden, welke in Topsham werd gehouden.

Flavel stierf plotseling aan een beroerte. Trosse predikant uit Exeter leidde de rouwdienst met een preek over 2 Koningen 2:12: *Mijn vader, mijn vader, wagen Israëls en zijn ruiteren.*

Zijn grafsteen droeg onderstaande inscriptie:

Oppericht ter gedachtenis aan JOHN FLAVEL

*Die in zijn studiën zo zeer gelukkig was,
 En als een Disputant scherpzinnig op zijn pas;
 Die een Seraficus was in zijn geestrijk preken,
 En sierlijk schrijven kon hetgeen hij moeste spreken;
 Die zeer geleerd was, en daarbij beroemd in 't land
 Wiens keurig sentiment vertoonde veel verstand;
 Die in de zedenkunst uitmuntend was ervaren,
 En die de waarheid ook trouwhartig hielp bewaren;
 Die de Godzaligheid en liefde steeds voorstond;
 Die dwaling en ondeugd ook haatte in de grond;
 Die d' ere van de kerk en burgerstaat vergrootte;
 Die waakte en die bad voor zijn tijdgenoten;
 Die 't land tot steunsel was, de kerke tot een stut,
 En die zichzelf hierdoor geheel heeft uitgeput;
 Die rust nu van zijn werk: en die ontsliep in vrede;
 Zijn loop was nu ten eind, en zijnen strijd volstreden.
 Vraagt gij, of denkt gij nu, wie was toch deze man,
 Ik zeg, John Flavel, dat was zijn naam en van
 Zijn deugden zullen hem ten graftombe verstrekken
 Terwijl deez' aard en zerk 's mans beenderen bedekken.*

**26 Juni 1691
 op de leeftijd van 61 jaar**

Flavel heeft veel boeken en traktaten nagelaten in de Engelse taal. Deze zijn herhaalde malen gedrukt, zowel afzonderlijk als bij elkaar, in 6 grote delen. Een aantal boeken is in het Nederlands vertaald.

- Toetssteen der oprechtheid.
- Een heilige in der daad.
- Voorbereidingen voor het lijden.
- Het beste werk in de slechtste tijden.
- De zondaar gebracht tot Jezus Christus
- Een geschenk voor bedroefden
- Een aantal preken over diverse onderwerpen.
- Goddelijke leiding, of de Verborgenheid der Voorzienigheid; deze prachtige vertaling verscheen voor het eerst in het Nederlands, met titel: *Verwonderd omzien*

**ZIE VOOR EEN UITVOERIGE LEVENSSCHETS:
*Het beste werk in de slechtste tijden***

OPDRACHT

*Aan de recht eerbare
WILLIAM HERTOG VAN BEDFORD,*

Heer van Russel in Thornehaugh, en Lid van de Hoog Edele Orde van de Kouseband.

Mijnheer,

Het was een gewichtig en waardige uitspraak die een vrome pen¹ eens van de lippen van u, Mijnheer, optekende, namelijk, dat „u de gebeden van de predikanten en het volk van God de beste muren voor uw huis achtte.“ Die zó rekent, heeft ongetwijfeld begrepen dat het gebed verbonden is met de Voorzienigheid (Jes. 45:2), en dat de Voorzienigheid door deze band de beste beveiliging is. (Job 1:10).

Vele grote mensen sluiten hun woningen af met een hoge muur, maar de fundamenteën, zoals de wijste van de mensen opmerkt, worden gelegd in hun eigen zelfgenoegzaamheid gelegd; Spreuken van Salomo 18:2; ja, in zonde, en zelfs roepende zonde, zoals Habakuk 2:12 zegt. Van dergelijke muren kunnen wij zeggen, wat het Orakel tegen Phocas zei: „als het gebouw reikt tot aan de hemel, maar op een zondige bodem rust, zal alles waggelen.”

Het is een zotte ijdelheid ‘om aan de zekerheid van een levensfortuin te denken, dat men tot de sterren kan opklimmen, en de aanvallen van het noodlot kan verdragen; zoals de filosofen graag spreken’, terwijl de Voorzienigheid er niet in werkzaam is, zelfs niet eens met woorden wordt erkent.

Mijnheer, het is niet het enorm grote aandeel van een landgoed, noch de beste menselijke veiligheid in de wereld, maar de waakzame zorg van de Goddelijke Voorzienigheid, die zowel het goed als zijn eigenaar van de slag van ondergang kan bewaren. Het is de vrees voor God binnen ons, en Voorzienigheid van God rondom ons, die de vaste en stevige basis biedt van alle geheiligde en duurzame welvaart. Het is boven alle twijfel dat er een Voorzienigheid van God is, die altijd degenen draagt in eeuwige armen, die Zijn beeld dragen. De afdruk van dat beeld op u, en de omhelzing van die armen om u heen, zullen u meer voordeel geven en zullen u beter beveiligen, dan uw edele geboorte of uw goederen ooit kunnen doen.

Mijnheer, de Voorzienigheid heeft u bestemd tot *è meliori luto* (uit beter leem); zij maakte u zowel een nakomeling als een hoofd van een doorluchtige familie, plantte u in een rijke en vruchtbare grond, deed vele edele takken van u voortkomen, verlengde uw leven tot uw oude dag en gaf daarbij de vermakingen en de eer van deze wereld. En nu u al die dingen hebt beproefd die de eerlijkste vermakingen en geluk kunnen geven, wat hebt u gevonden in al deze geschilderde schoonheden en valse, blinkende uitnemende dingen die u steeds hebben omringd? Welke van deze allen kunnen u voldoening geven? Welke kunt u *objectum par amori* noemen? Wat betekent het om een voldaan vlees, een aangenaam gevoel te hebben en de verbeelding gestreeld? Wat hebt u gevonden in maaltijden en drinkerijen, in prachtige huizen en schitterende tuinen, in goud en zilver, in eer en applaus, om de eetlust van uw edele ziel te

¹ Door Is. Ambrosius in een opdracht in zijn boek “De eerste, middelste en laatste dingen”.

voldoen?

Zeker, mijnheer, het was u te doen om van dit alles met een grootmoedige minachting u af te wenden, omdat u weet waar een beter vermaak te vinden is. En dit is edeler dan geheel onze ziel in die vleselijke wellusten onder te dompelen en te verliezen, zoals velen, helaas, teveel in onze dagen doen!

Wij zijn gevallen in de droesem van onze tijd. Vleselijkheid gaat over in atheïsme. Onder de toelating van de Voorzienigheid zijn velen zo verblind en volkomen afgestompt, dat zij nóch een Voorzienigheid nóch een god erkennen. Ze zijn als degenen waarvan Plutarchus terecht en kundig antwoordt aan Colotes de Epicurist: *Maak de gehele mens vleselijk, en mest de ziel vet, zoals een varken, met de genoegens van het lichaam.*

Maar geprezen zij God, is er een oprecht deel, zowel van Edelen als het gewone volk van Engeland, die dit ijdel leven nog niet heeft aangeraakt, en ik hoop dit nooit zal doen ook.

Mijnheer, het is zowel uw eer als uw belang aan een Ander toe te behoren en een volkomen toegewijde dienaar van de Voorzienigheid te zijn. Het was eens de wens van een goed man: *optarem id me esse Deo, quod est mihi manus mea.* Dit is het edelste en Godzaligst leven dat er kan zijn, in deze wereld te leven en te handelen volgens een eeuwig doel. Te kijken naar onszelf en wat wij hebben, als dingen toegewijd aan God. Niet alleen tevreden te zijn *dat de Voorzienigheid ons dient* (voor zover het dingen aangaat die wij niet bevatten) maar wij moeten bestuderen waarin *wij de Voorzienigheid kunnen dienen*, en als een instrument in Zijn hand zijn om velen goed te doen. Dit is echt edel te zijn: *quis magis quis Deo vivit, eo evadit nobilior, clarior, divinius.*

Hoedanig God u in dit opzicht heeft vereerd, zal de wereld beter begrijpen wanneer uw Hoogheid bij uw vaders zal worden verzameld, en in het stof slapen zal. Die dán geprezen wordt kan zich niet meer verheffen door vleierij; noch door lofprijzing opgeblazen worden tot ijdele eer. Hoe het zij, de goedkeuring van God is oneindig beter dan een grote naam onder de mensen, vóór of na de dood.

En aangezien het zeer eerbaar is *om te dienen*, zult u het nuttig vinden om de wegen na te speuren die God in Zijn Voorzienigheid houdt en te overwegen de leiding van de Voorzienigheid door alle stadia van het leven, die wij tot nu toe hebben doorlopen; om van de uitwerking van Zijn diepgaande wijsheid nota te nemen, om de gevolgen van Zijn tedere zorg, de onderscheiden vruchten van Zijn bijzondere milddadigheid op te merken en te zien hoe de Voorzienigheid stap voor stap met de beloften is meegegaan, en ons beiden dicht bij onze eeuwige rust gebracht heeft. Oh, hoe verrukkelijk, hoe vervoerend, zijn deze meditaties!

Mijnheer, het is het ontwerp van dit handboek om de aanwezigheid én de doeltreffendheid van de Voorzienigheid tegen de godloochening van deze tijd te verdedigen. En om de wijsheid en de zorg van de Voorzienigheid van God aan te tonen in alle zorgen van hen die werkelijk Zijn eigendom zijn. Het is waarschijnlijk, als uw Hoogheid wil buigen voor deze eenvoudige samenstelling, dat er wel wat in voor kan komen tot dankbare herinnering van uw Godsvruchtige ziel. Ik beken het is niet zo gepast naar een methode of elegante stijl om nieuwsgierigen te voldoen; maar bedoeld om oprechte, begenadigde zielen te behagen en tot nut te zijn.

Indien ik hier reciteren zou de genoegens en de voordelen als gevolg van een nederig

en waakzaam oog op de methodes van de Voorzienigheid, dan zou het meer lijken op een boek in een opdracht dan een opdracht in een boek. Één proefje van geestelijke smaak zal ubeter zijn dan alle nauwkeurige beschrijvingen en hoge bespiegelingen die de elegantste pen kan verlenen.

Mijnheer, het is niet die eminente posten die sommige personen (in burgerlijk opzicht) boven het gewone volk bekleden, die hen in staat stelt om de geheimen te doordringen en de zoetheid van de Voorzienigheid te smaken, méér dan anderen. Want ongetwijfeld verkrijgen velen die voor hun dagelijks brood onmiddellijk leven op de Voorzienigheid, daardoor meer ondervindelijke kennis, dan hen wiens uitwendige behoeften in een overvloediger en gestadige veelheid toestromen. Maar zij die uitblinken in genade en ervaring, die wandelen en converseren met God in al Zijn bedelingen met hen, ... déze zijn de personen die het meest en volkomen geschikt zijn voor die hoge genoegens van het Christelijk leven!

De dagelijkse toediening en vermeerdering hiervan in uw Hoogheids edele persoon en familie, is de hartelijke wens van

Uw meest bescheiden dienaar, van uw Hoogheid,

Vanuit mijn studeerkamer in Dartmouth,

10 Augustus 1677.

VOORREDE

Aan de belangstellende lezers, voornamelijk hen, die nauwlettend waarnemen op de wegen der Voorzienigheid.

Lezer,

Er zijn twee manieren waardoor de gezegende God Zich neerbuigt om Zichzelf aan mensen te openbaren: *Zijn Woord en Zijn werken*.

1. Van *het geschreven Woord* moeten wij zeggen, dat geen woorden als deze ooit geschreven werden sinds het begin van de tijd; dat (bij wijze van spreken) leven en wortel kan schieten in de ziel, ja, dit ook werkelijk doet zoals het zaad in de grond. En dat bekwaam is om daarin geplant en ermee verenigd te worden, zoals geen samensmelting in de natuur het ooit maken kan, (Jak. 1: 21). Dit is het meest vernieuwend en verheven middel wat geopenbaard is. "Want Gij hebt vanwege Uw ganse Naam, Uw Woord groot gemaakt." (Psalm 138:2).

2. Nochtans, hebben *de openbaringen van God door Zijn werken*, hetzij van Schepping of Voorzienigheid, ook hun waarde en heerlijkheid. Maar de voornaamste waardigheid en de uitnemendheid van Zijn werken in de voorzienigheid bestaan hierin dat zij eigenlijk de vervulling en de echte verwezenlijkingen zijn van Zijn geschreven Woord. Door een verstandige en nauwlettende opmerkzaamheid hierop, kunnen wij leren, welke een uitstekende kunst het is – wat door sommigen een *Scientia Architectonica* (wetenschap der bouwkunst) genoemd wordt, - een kunst die de verborgen werkingen van de Voorzienigheid opheldert, door die te herleiden tot het geschreven Woord, en deze dáár terug te brengen, als gevolgen van de eigenlijke oorzaken.

En, zeker, is dit één van de zeldzaamste pogingen die mensen kunnen ondernemen tegen de Godloochening. Niet alleen om te tonen hoe de Voorzienigheid overeenstemt met de duidelijkste bewijzen, om deze grote werkelijkheid te bevestigen: „Uw Woord is de waarheid.“ Maar ook hoe het soms de bekentenis afperst dat er een God is, en Zijn Woord de waarheid is, zelfs door hen die het brutaal ontkenden.

AEschyles, een Perziaan, sprekend over het verslaan van hun leger door de Grieken, doet deze opmerkelijke observatie: „Toen het Griekse leger ons zo vurig achtervolgden, en wij genoodzaakt waren over het grote water Strymon te vluchten, - wat bevroren was, maar begon te ontdooien; - toen honderd tegen één wij allen de dood voor ogen hadden, zag ik met mijn ogen dat veel van die trotse mannen, die ik tevoren had horen zeggen dat er geen God is, elk één op hun knieën vallen, met opgeheven ogen en handen, ernstig bedelend om hulp en genade, en smeken of het ijs hen zou kunnen houden, totdat zij overgestoken waren.

Vele duizend bewijzen heeft de Voorzienigheid opgeleverd dat de vijanden van God deze waarheid moesten erkennen, wat ons zeer sterkt in onze mening. Maar vooral hebben we gezien hoe het Woord en de Voorzienigheid van God aan elkaar verbonden zijn, en hoe de Schriften al die groot en kleine gebeurtenissen bevat, die door de Voorzienigheid in de bestemde tijd vervuld worden. En hoe de beloften van het Woord niet alleen in 't algemeen trouw vervuld worden aan de Kerk in al haar behoeften en noden, maar ook in het bijzonder aan elk lid daarvan. Allen zijn zij voorzien en hebben een menigte ervaringen van de Voorzienigheid, met dát doel en tot dat einde. O, hoe nuttig zijn dergelijke opmerkingen!

En zo nuttig en voordelig het is, zo groot is ook het vermaak en het genoegen in het opmerken van de werken van de Voorzienigheid. Het zal ongetwijfeld een deel van ons vermaak in hemel zijn om met vervoering en verheuging te kijken hoe de ontwerpen en de methodes van de Voorzienigheid werden aangelegd om ons dáár te brengen. En wat een deel van onze zaligheid in de hemel zal zijn, wordt ons reeds toegestaan als een eerste ingrediënt van onze hemel op aarde. Te zoeken naar vermaak in de opmerkelijke voorzienigheden, is naar water in de oceaan zoeken; want de Voorzienigheid heeft niet alleen het doel om u uiteindelijk in de hemel te brengen, maar intussen wil Die ook veel van de hemel, door deze middelen in uw ziel brengen. Welk vermaak is het te ontdekken, dat de wijze God in Zijn voorzienig beleid alles aanwendt tot Zijn eigen eer de zaligheid van Zijn volk, terwijl de gehele wereld druk bezig is in het spannen van de zeilen en het werken met de roeispanten om een tegenovergesteld doel te bereiken! Waarin wij zien hoe zij Gods ontwerp bevorderen door zich er tegen te verzetten, en Zijn wil vervullen door die tegen te werken, Zijn kerk bevorderen door die te verstrooien, en de zielenrust van Gods volk zoeter maakt, door hun toestand in de wereld zó rusteloos te maken. Dit is aangenaam om in het algemeen waar te nemen. Maar om Gods bijzondere ontwerpen aangaande onszelf na te speuren, en de diepe wijsheid, oneindige tederheid, en onophoudelijke waakzaamheid die ons vergezelde vanaf het begin tot het einde, brengt ons in verrukking en vervoering.

O, wat een geschiedenis zouden wij van onze eigen ervaringen kunnen samenstellen, als we met een smeltend hart de voetstappen van de Voorzienigheid nagaan waarlangs Hij ons geleid heeft tot op deze dag; en wanneer wij onze merktekenen plaatsen bij de bijzondere gebeurtenissen in de verscheiden stadia van ons leven! Hier verhinderde Hij iets, en daar bracht Hij iets voort; hier leidde Hij ons en daar bestuurdde Hij. In het ene smartte het ons, en in het andere gaf het verlichting. Hier was het vergif, en daar was het tegengif. Deze voorzienigheid hief een sombere wolk op, en daarna verdreef die het weer. Hier vermindering, dáár vermeerdering. Hier een gemis, en daar overvloed. Deze relatie werd vernietigd, en een andere ontstond in zijn plaats. Woorden kunnen de hoge verrukking en voldoening niet uitdrukken die een begenadigd hart kan vinden in dergelijk werkingen als deze!

O wat een wereld van zeldzaamheden worden gevonden in de Voorzienigheid! De blinde, onachtzame wereld maakt er niets van; zij kunnen niet één zoete bete vinden waar een begenadigde ziel een rijke maaltijd aantreft. Plutarchus toont een nauw verband aan hoe Timoleon wonderbaarlijk van de samenzwering van twee moordenaars ontkwam, doordat zij op het juiste tijdstip een bepaald persoon ontmoetten, die zich zocht te wreken over de dood van zijn. Hij dode één van hen als zij klaar stonden om Timoleon de fatale slag te geven, hoewel hij niets van die zaak afwist; zodat Timoleon aan het gevaar ontsnapte. En wat denkt u dat dit prachtige werk van de Voorzienigheid, de verteller opleverde? Hoewel hij één van de geleerdste onder de heidenen was, en een ingenieus man, was het enige wat hij ervan maakte, dit: 'De toeschouwers verwonderden zich zeer vanwege de kunst en vindingrijkheid die het Fortuin gebruikte.' Dit is alles dat hij daarin kon zien.

Had een geestelijk en wijs Christen zulk een werk van Voorzienigheid ontleed en in zijn waarde geschat, welke glorie zou hij aan God toegebracht hebben, welke troost en bemoediging zou het voor zijn ziel zijn! Een bij maakt een zoeter hapje van één enkele bloem dan een os kan doen op een gehele weide waar er duizenden bloeien.

O lezer, als uw hart geestelijk en goed toegerust is met ervaring is, als u de uitredingen van de Voorzienigheid registreerde, en er tijd voor maakte om erover na te denken, ... wat genoeglijk leven zou u hebben! Wat een hemel op aarde zou het u verschaffen!

Ik zal u thans niet vertellen wat *ik* in deze weg heb ontmoet, omdat het naar teveel ijdelheid zou schijnen te smaken: *non est religio ubi omnia patent*. (In de religie behoort niet alles openbaar te komen) Er zijn sommige verrukkingen en genietingen in het leven van een Christen, die verborgen moeten blijven. Maar onderzoek *uzelf*, beproef het en zie, en u zult geen behoefte meer hebben aan aansporing door anderen. Uw eigen ervaring is de krachtigste spreker om u te overreden de Voorzienigheid te onderzoeken en te bestuderen. Geschiedenissen worden gewoonlijk gelezen met vermaak. Zodra de verbeeldingskracht gevangen wordt, weet een mens niet hoe hij er zich van los moet maken. Ik ben toch niet verkeerd als de geschiedenis van ons eigen leven, als het goed wordt opgesteld en duidelijk wordt doorgelezen, de meest aangename geschiedenis zou zijn die wij ooit in ons leven gelezen hebben? In de volgende verhandeling wordt met dát doel een poging hiertoe gedaan. Daarin kunt u sommige merktekens aantreffen die door de Voorzienigheid geplaatst zijn in de onderscheiden stadia van uw leven. Maar lezer, u alleen bent bekwaam om de geschiedenis van de Voorzienigheid voor uzelf samen te stellen, omdat de gedenktekens die in uw leven plaats vonden, in uw eigen handen zijn. Echter kunt u hierin een patroon en algemene regels vinden, om u in dat grote en moeilijke werk te begeleiden. Dit is het doel en het ontwerp van dit handboek.

Ik heb niet veel aandacht gegeven aan de kleding en de versierselen waarin deze verhandeling naar buiten gaat, want ik ben schuldenaar zowel aan sterken als aan zwakken, aan wijzen en onwijzen. En in al mijn observaties heb ik niet geconstateerd dat God ooit veel gebruik heeft gemaakt van uitgewerkte periodes, retorische bloemspraak en versieringen, om de voortgang van de religie in de wereld te bevorderen. Ja, ik heb ik waargenomen dat de Voorzienigheid soms goede mensen heeft bestraft, wanneer zij andere onderwerpen teveel beïnvloed hebben met meesterachtige dwaasheden, door Zijn gewoontelijke hulp in te trekken en hen aan schande bloot te stellen.

Lezer, als uw maag klein en kieskeurig is, zal u niets beter smaken dan wat fijn en elegant is. Er is genoeg voorraad van dergelijke verhandelingen in de wereld waarop ge uw nieuwsgierigheid en verbeelding kunt voldoen. Intussen zullen er sommigen worden gevonden die God zegenen voor hetgeen u het meest veracht, en velen zullen een zoete maaltijd hebben waarvan u walgt.

Ik zal er niets meer aan toevoegen dan mijn hartelijke gebeden, dat de Voorzienigheid deze verhandeling in zulke handen zal brengen waar het voor bestemd is. En dat deze zó gezegend mag worden en vruchtbaar zijn, dat God de eer ervan krijgt, en u het voordeel, en ikzelf de troost in de goede voortgang.

Ik ben uw dienaar én van de Kerk, in de hand van de Voorzienigheid,

JOHN FLAVEL.

GODDELIJKE LEIDING

Of

DE VERBORGENHEID DER VOORZIENIGHEID

Ik zal roepen tot God, de Allerhoogste, tot God, Die het aan mij voleinden zal.

Psalm 57:3

De grootheid van God is een heerlijk en ondoorgrondelijk verborgenheid. “Want de HEERE, de Allerhoogste, is vreselijk, een groot Koning over de ganse aarde” (Psalm 47:3). Dat de allerhoogste God Zich neerbuigt tot mensen, is ook een diepe verborgenheid: “Want de HEERE is hoog, nochtans ziet Hij de nederige aan, en de verhevene kent Hij van verre” (Psalm 138:6). Als beide dingen samenkomen, zoals in de Schrift, worden ze tot een verborgenheid zonder weerga. Hier zien we dat de allerhoogste God alle dingen voleindt voor een arm, ellendig mens.

Het is tot grote steun en bemoediging van de heiligen in alle tegenspoed die hen hier treft, dat er een wijze Geest is in het midden van alle raderen, Die de meest zonderlinge schepselen en hun snoodste plannen zo bestuurt dat de uitkomst zalig en gelukkig is. Zeker, het zou niet waard zijn te leven in een wereld zonder God en de Voorzienigheid.

Hoezeer dit ons aangaat, blijkt uit dat voortreffelijke voorbeeld dat Psalm 57 ons geeft. Zoals de titel duidelijk maakt, werd deze psalm gedicht door David, toen hij zichzelf voor Saul in de spelonk verborg. De psalm heeft een dubbel opschrift gekregen: “Altascheth” en “Michtam van David” volgens de Engelse vertaling. “Altascheth” wijst op het doel en “Michtam” op de voortreffelijkheid van het onderwerp.

Het eerste betekent “verdelg niet” of laat er geen slachting zijn”. Het kan verwijzen naar Saul: David had zijn knechten verboden hem te doden. Het kan ook - en dat is meer waarschijnlijk - verwijzen naar God, voor Wie hij in deze grote nood zijn ziel uitstort in deze noodkreet: “Altascheth”, “verdelg niet!”

Het laatste opschrift “Michtam” betekent “een gouden kleinoed” en past daarom goed bij de voortreffelijke en uitnemende inhoud van de psalm, die een dergelijk opschrift veel meer verdient dan de ‘Gulden Verzen’ van Pythagoras.

Drie dingen vallen op in het eerste deel van de psalm:

1. Zijn zeer grote gevaar.
2. Zijn vurige bede tot God in dat gevaar.
3. En de argumenten die hij daarin als pleitgrond voor God gebruikt.

1. Dit zeer grote gevaar wordt verwoord in het opschrift en in de psalm zelf. Het opschrift leert ons dat deze psalm werd gedicht door hem, toen hij zich voor Saul verborg in de spelonk. Deze lag in de woestijn van Engedi, tussen de rotsbrokken waar de steenbokken leefden. Het was een afgelegen en verlaten

grot; toch achtervolgde de afgunst van Saul hem zelfs daar (1 Sam. 24:2, 3). En nu scheen hij, die al zolang was opgejaagd als een veldhoen op de bergen, gevangen te zijn in het net. Zijn vijanden waren buiten de steenrots en er was geen andere uitgang. Toen kwam Saul zelf de spelonk binnen. David en zijn mannen hadden zich aan de flanken en zijden daarvan verborgen. Hun ogen bedrogen hen niet. Oordeel zelf hoe groot de nood en hoe wanhopig de toestand nu scheen. Met recht kon hij zeggen: “Mijn ziel is in het midden der leeuwen” (Psalm 57:5). Welke hoop bleef er nu over? Wat kon hij verwachten, behalve het onmiddellijk verderf?

2. Toch maakt dit hem niet zo beangst, dat hij zijn geloof en plicht verzaakt. In de kaken van de dood bidt en smeekt hij God vurig om genade: “Wees mij genadig, o God! Wees mij genadig” (vs. 2). Deze uitnemende psalm werd door hem gedicht, toen er genoeg was om de beste mens in de wereld in beroering te brengen. Uit de herhaling blijkt dat het gevaar zeer groot en de smekeling zeer vurig was. Genade, genade, niets dan genade, en wel op bijzondere wijze betoond, kan hem nu redden van de ondergang.
3. De argumenten waarop hij pleit om genade te krijgen in deze nood, zijn het overwegen zeer waard.
 - (1) Eerst noemt hij zijn vertrouwen op God als een argument om Hem tot genade te bewegen. “Wees mij genadig, o God! Wees mij genadig, want mijn ziel vertrouwt op U, en ik neem mijn toevlucht onder de schaduw Uwer vleugelen, totdat de verdervingen zullen voorbij zijn gegaan” (vs. 2). Zijn geloof en vertrouwen in God zijn geen argument vanwege hun eigen waardigheid, maar wél vanwege het voorwerp, een medelijdend God, Die niemand zal beschamen die een schuilplaats zoekt onder Zijn vleugels en vanwege de belofte van bescherming voor hen die bij Hem een schuilplaats zoeken. “Het is een bevestigd voornemen, Gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd” (Jes. 26:3). Zo put hij moed uit de beschouwing van de God op Wie hij vertrouwt.
 - (2) De ervaring dat God vroeger, in eerdere tegenspoeden geholpen heeft, gebruikt hij als een argument om zijn hoop onder de tegenwoordige benauwdheid te versterken. **“Ik zal roepen tot God, de Allerhoogste, tot God, Die het aan mij voleinden zal”** (Psalm 57:3)

Aan de hand van deze woorden zal ik twee zaken overdenken:

2. De plicht die hij zich voorneemt.
 3. En de bemoediging daartoe.
1. De plicht die hij zich voorneemt: *“Ik zal roepen tot God.”* “Tot God roepen” is een uitdrukking die niet slechts “bidden” betekent, maar “krachtig en vurig bidden”. Roepen is bidden in heilige hartstocht. Dat zijn gewoonlijk gebeden die verhoord worden (Psalm 18:7; Hebr. 5:7).
 2. De bemoedigingen daartoe put hij uit de soevereiniteit van God en alles wat de Voorzienigheid hem deed ondervinden.
 - a. De soevereiniteit van God: *“Ik zal roepen tot God, de Allerhoogste.”* Hierop grondt hij zijn geloof in het heetste gevaar. Saul is hoog, maar God is de Allerhoogste. Hij weet zeker dat Saul hem zonder Gods toelating niet kan aanroeren. Hij had niemand om hem te helpen. Als dat wel zo was geweest, wist hij dat God eerst de helpers moest helpen, anders zouden zij hem niet kunnen helpen. Hij had geen middelen om zich te verdedigen of aan Saul te

ontkomen. De Allerhoogste is echter niet aan middelen gebonden. Dit is een bijzondere steunpilaar voor het geloof (Psalm 59:10).

- b. Tot nu toe heeft de Voorzienigheid hem het volgende doen ondervinden: “*Tot God Die alle dingen voor mij voleindt*”, volgens de Engelse vertaling.

Het woord dat wij met “voleinden” vertalen, heeft een wortel die zowel “voleinden” als “ophouden” of “stoppen” betekent. Want als iets ten uitvoer is gebracht en voltooid, stopt de handelende persoon met werken. Tot zo’n gelukkige uitkomst heeft de Heere voorheen al zijn ongewisse en moeilijke zaken gebracht. Dat is voor hem een bemoediging dat Hij ook nu nog genadig zal zijn en het voor hem zal voleinden, zoals hij ook zegt: “De HEERE zal het voor mij voleinden” (Psalm 138:8).

De Septuagint vertaalt Psalm 57:3 met “de weldoener die mij verlost” of “die mij helpt of weldoet.” En het is zeker waar dat alle vruchten en uitkomsten van Gods leidingen profijtelijk en heilzaam zijn voor de heiligen. Maar de toevoeging in onze vertaling geeft de bedoeling van de tekst goed weer: *Die alle dingen voor mij voleindt*. Deze bevat de meest nauwgezette en gepaste omschrijving van de Voorzienigheid: niets anders dan de volvoering van Gods genadige voornemens en beloften aan Zijn volk. Daarom vullen Vatabulus en Muis de leemte die ontstaat door de beknoptheid van de oorspronkelijke tekst met de woorden “wat Hij beloofd heeft.” De tekst luidt dan: “*Ik zal roepen tot God, de Allerhoogste, tot God, Die voleinden zal wat Hij beloofd heeft.*” Betaling is de vervulling van de beloften. Genade doet de belofte, de Voorzienigheid verricht de betaling.

Piscator geeft deze aanvulling: “tot God Die Zijn goedheid en genade bewijst.” Nog steeds wordt echter verondersteld dat de betoonde genade besloten ligt in de belofte. Genade is zoet in de belofte en des te zoeter als ze in de weg van de Voorzienigheid aan ons wordt bewezen.

De toevoeging van Castellio komt dicht bij de onze: “Ik zal roepen tot God, de Allerhoogste, tot God, Die mijn zaken afhandelt.”

Maar onze Engelse tekst”, waarin de betekenis wordt weergegeven door woorden met een algemene strekking, blijft het dichtst bij de bedoeling van de tekst. Want het moet wel een grote bemoediging voor zijn geloof zijn geweest dat God al zijn zaken had afgehandeld of alles voor hem had voleind. Deze Voorzienigheid had hem nooit verlaten in alle moeiten die zijn pad ooit kruisten – en zijn leven was een leven van vele moeiten – en met recht mag hij hopen dat Hij hem ook nu niet verlaten zal, hoewel dit een bijzondere, ongeëvenaarde moeite is.

Laten we onze gedachten wat dicht bij dit schriftgedeelte brengen. Dan zal het ons een schoon en lieflijk zicht geven op de:

- ? alomvattende,
- ? doeltreffende,
- ? heilzame en
- ? bemoedigende invloed van de Voorzienigheid op de zaken van de heiligen.

- (1) Deze uitdrukking duidt op de alomvattende invloed en uitwerking van de Voorzienigheid op alle zaken en belangen van de heiligen. Hij heeft niet alleen zijn hand in een of andere zaak, maar in alles wat hen raakt. Zijn oog is gericht op alles wat hen aangaat gedurende hun hele leven, van het begin tot het eind.

Niet alleen de grote en meer gewichtige, maar ook de nietigste en gewoonste dingen in ons leven worden door Hem afgehandeld en bestuurd. De Voorzienigheid gaat over alle dingen die ons raken, of ze ons nu zeer na zijn, of ver van ons af staan.

- (2) De tekst toont ook de doeltreffendheid van Gods leidingen. De Voorzienigheid begint niet alleen, maar voleindt het ook voor ons. Hij voert Zijn voornemens verder uit en voltooit wat Hij begint. Welke moeilijkheid Hem ook belemmert, welk struikelblok Hij ook tegenkomt, Hij gaat door met de volvoering van Zijn voornemen. Zijn gangen zijn niet te stoppen of te stuiten. Hij voleindt het voor ons.
- (3) En – wat een aangename gedachte is – alle vruchten en uitkomsten van Gods leidingen zijn zeer heilzaam voor de heiligen. Hij voleindt alle dingen voor hen. Het is waar dat we vaak een voortijdig oordeel vellen over Zijn werken en verkeerd oordelen over Zijn voornemens. In veel van onze moeiten en benauwdheden zeggen we: “Al deze dingen zijn tegen ons.” De Voorzienigheid doet echter niets, ja, kan zelfs niet doen wat werkelijk indruist tegen het ware belang en welzijn van de heiligen. Want wat zijn de werken van de Voorzienigheid anders dan de uitvoering van Gods raad en de vervulling van Zijn Woord? De Voorzienigheid kan niets méér doen dan daarin besloten ligt. Welnu, er ligt niets dan goed voor de heiligen besloten in Gods voornemens en beloften. Hoe de Voorzienigheid ook met hen handelt, het kan niets anders zijn, zoals de tekst zegt, dan “de voleindiging van alle dingen voor hen.”
- (4) Als dat zo is, hoe troostrijk, ondersteunend en bemoedigend moet de overdenking hiervan dan zijn in de dag van benauwdheid en moeite! Met hoeveel leven en hoop zullen ons hart en onze gebeden vervuld worden, als we in grote druk zijn! Zo’n troostende uitwerking had het op de psalmdichter op dit ogenblik, toen zijn toestand voor het oog van het verstand hopeloos en uitzichtloos was. Er was nu slechts een haarbreed tussen hem en de ondergang. Een sterke, woedende en onverzoenlijke vijand had hem gedreven in het hol van een steenrots en was hem daarin achterna gekomen. Zijn ziel was ‘tussen de leeuwen’, hij lag in de steenrots en verwachtte er elk moment uitgesleurd te worden, de dood tegemoet. Zijn gedachten aan de genade die de Voorzienigheid hem zo vaak had betoond, vanaf het begin tot op dat moment, sterkten echter zijn ziel en gaven hem weer hoop en vurigheid in het bidden: “Ik zal roepen tot God, de Allerhoogste, tot God, Die het aan mij voleinden zal.”

Deze tekst brengt ons dan tot het volgende leerstuk:

LEER

Het is de plicht van de heiligen om, vooral in tijden van benauwdheid, om terug te zien op de werken van de Voorzienigheid voor hen in alle omstandigheden en fasen van hun leven.

De Kerk erkent in alle genadewerken Gods hand: “HEERE! Gij hebt ons ook al onze zaken uitgericht” (Jes. 26:12). En de heiligen hebben in alle geslachten steeds Godsvruchtig en getrouw als een kostbare schat de herinnering bewaard aan de vermaarde en opmerkelijke leidingen van de Voorzienigheid die met hen in hun tijd zijn gehouden. “Als u oprecht een christen bent, weet ik dat u, misschien niet in uw boek, maar dan wel in uw hart, zeer veel kostelijke gunsten hebt bewaard. Het is kostelijk om ze enkel te herinneren en te vermelden. Hoeveel kostelijker was dan de werkelijke genieting daarvan?” (zie Baxter, De eeuwige rust der heiligen)

Zo beschreef Mozes ter gedachtenis op Gods bevel de overwinning die op Amalek was verkregen als vrucht en antwoord op het gebed. Ook bouwde hij daar een altaar met het opschrift Jehovah nissi: *de HEERE is mijn banier* (Ex. 17:14, 15).

Zo deden Mórdechai en Esther wat mogelijk was om de herinnering te bewaren aan die duidelijke verijdeling van Hamans plan. Ze verordenden dat het purimfeest jaarlijks gevierd moest worden “in alle en elk geslacht, elk huisgezin, elk landschap en elke stad; en dat deze dagen van Purim niet zouden overtreden worden onder de Joden, en dat de gedachtenis derzelve geen einde nemen zou bij hun zaad” (Esther 9:28).

U vindt psalmen die met dit doel op schrift zijn gesteld: “om te doen gedenken” (Psalm 70:1). U treft ouders die gepaste namen geven aan hun kinderen, opdat ze, iedere keer als ze naar hun kinderen kijken, weer aan Gods weldaden zullen denken (1 Sam. 1:20). U ziet dat zelfs de plaatsen waar Gods kinderen bijzondere leidingen hebben ondervonden, een nieuwe naam krijgen, enkel om de herinnering te bewaren aan die zoete leidingen die hen daar zo verkwikten. Zo kreeg Bethel zijn naam (Gen. 28:19). En de waterput waar Hagar in haar nood precies op tijd werd verkwikt door de engel, werd Lachai-roi genoemd: “de put van Hem Die leeft en mij aanziet” (Gen. 16:14).

Ja, de heiligen hebben God daarom nieuwe namen gegeven en Hij heeft Zelf ook nieuwe namen aangenomen. Om die reden gaf Abraham Hem de naam *Jehovah jireh* (de HEERE zal het voorzien) en noemde Gideon Hem *Jehovah shalom*. (De HEERE is vrede) En soms ziet u dat de Heere Zichzelf de volgende namen geeft: de God Die Abraham uit Ur der Chaldeeën heeft opgevoerd, “de Heere HEERE Die hen uit Egypte heeft opgevoerd” of ook “de HEERE Die hen heeft vergaderd uit het land van het noorden”. Zo herinnerde Hij hen aan de genadige leidingen die Hij in al die plaatsen met hen had gehouden.

Nu is er tweeërlei beschouwing van de werken van Gods Voorzienigheid.

- De ene is volkomen en volmaakt, en betreft het hele ingewikkelde en volmaakte stelsel. Deze zalige aanschouwing wordt bewaard voor de volmaaktheid. Dat is op die berg, waar we zowel de woestijn zullen zien als Kanaän, het heerlijke koninkrijk waarin we gekomen zijn en de weg die ons daarheen gevoerd heeft. Daar zullen de heiligen een heerlijk zicht hebben op het hele stelsel en ook elke leiding afzonderlijk zien. Ze zullen zien wat het bijzondere nut daarvan was, hoe deze verbonden was met andere leidingen en hoe ze allemaal doeltreffend en ordelijk samenwerkten tot dat zalige doel, namelijk hun zaligheid, volgens de belofte: “En wij weten, dat degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn” (Rom. 8:28). Want dit is zeker: geen schip op zee volgt meer nauwgezet het kompas, dat zijn koers bepaalt, dan de Voorzienigheid Zich houdt aan de belofte die Zijn leidster en poolster is.²
- De andere aanschouwing is gedeeltelijk en onvolkomen. Deze is ons deel op weg naar de eeuwigheid. Tijdens deze reis zien we slechts de afzonderlijke werken, of, in het beste geval, enige reeksen of meer opmerkelijke opeenvolgingen van daden.

² “Als de gedenkböeken van de eeuwigheid geopend zullen worden, en de beraadslagingen en vruchten van diepe wijsheid ingezien zullen worden, wat zal het ons dan vervoeren als we zullen waarnemen: Kijk, dit waren de voornemens; hier was zo’n mooi raakvlak en zo’n wonderlijke afhankelijkheid van de dingen, die op het toneel van de tijd zo moeilijk en ingewikkeld schenen” (John Howe, De zaligheid van de rechtvaardigen).

Hiertussen bestaat hetzelfde verschil als tussen het zien van de losse tandwielletjes en verspreide pennetjes van een horloge en de aanblik van het geheel in één kast, terwijl het regelmatig loopt. Het is hetzelfde verschil als tussen een onwetende toeschouwer die een opvallend vat of lid van een ontleed lichaam bekijkt en de nauwkeurige ontleder die ziet hoe alle vaten en aderen in het lichaam lopen, als hij de verschillende delen daarvan door het hele lichaam volgt en duidelijk ziet waar elk deel hoort, hoe het eruit ziet, hoe het gebruikt moet worden en welk verband er onderling is.

O, hoe heerlijk en kostelijk zal het zijn om in één keer het hele voornemen van de Voorzienigheid te aanschouwen en de juiste plaats en het nut van elke afzonderlijke daad, die we in deze wereld niet konden begrijpen! Wat Christus tot Petrus zei, is evenzeer van toepassing op sommige leidingen die nu met ons gehouden worden als op die daad in het bijzonder: “Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan” (Joh. 13:7). We zullen dan zien dat alle duistere, moeilijke, onbegrijpelijke leidingen, die ons soms ergerden en soms verwonderden, die we niet met de belofte en met elkaar konden verzoenen, ja, die we zo verkeerd beoordeelden en bitter beweenden, als grote belemmeringen voor ons geluk, net als de moeilijke woestijnreis voor Israël, voor ons de “rechte weg” zijn “tot een stad ter woning” (Psalm 107:7).

Wat we nu zien en aanschouwen van de Voorzienigheid is zo beperkt en onvolmaakt, vergeleken met de aanschouwing in de hemel. Toch ligt er, ondanks alle gebrekkigheid van dit moment, zoveel uitnemendheid en zoetheid in dat ik mag spreken over een kleine hemel of “de poort des hemels”, zoals Jakob zijn Bethel noemde. Het is zeker een gebaande weg waarop we met God in deze wereld kunnen wandelen. Een ziel kan in Zijn leidingen een even kostelijke gemeenschap met Hem hebben als in Zijn inzettingen. Hoe vaak is het hart van de toeschouwers niet weggesmolten in tranen, toen ze de wijze en onverwachte daden van de Voorzienigheid zagen! Als de Heere hen had overgelaten aan hun eigen beraadslagingen, zouden ze even vaak hun eigen kwelgeesten, zo niet scherprechters geweest zijn! Hoe vaak zijn ze daarvan overtuigd geweest, als ze ernstig terugdachten aan de gebeurtenissen in hun leven. In welke onafwendbare rampen, ja, in hoeveel ellende zouden ze zich gestort hebben, als de Voorzienigheid net zo kortzichtig was geweest als zij! Hartelijk hebben zij de Voorzienigheid gedankt dat Hij meer gezien heeft op hun belangen dan op hun halsstarrigheid en hen niet heeft toegelaten om zich door hun eigen begeerten in het verderf te storten.

De voordelen van een opmerkzaam leven omtrent de werken van de Voorzienigheid zijn veel en onuitsprekelijk, zoals we op zijn plaats zullen aantonen. Maar om de verklaring niet te veel uit te weiden zal ik de volgende indeling houden:

- I. Zal ik bewijzen dat de zaken van Gods kinderen in deze wereld ongetwijfeld bestuurd worden door de wijsheid en zorg van een bijzondere Voorzienigheid.
- II. Wil ik aantonen in welke bijzondere dingen deze zorg van de Voorzienigheid voor hen duidelijk ontdekt wordt.
- III. Dat het de plicht is van de heiligen al deze uitwerkingen van de Voorzienigheid nauwkeurig op te merken; en de manier hoe dit gebeurt.
- IV. Welke bijzondere voordelen zij door deze opmerkzaamheid krijgen.
- V. Het geheel toepassen met zulke leringen als er vanzelf uit deze verhandeling voortvloeien.

HOOFDSTUK I

Ten eerste zal ik de volgende grote waarheid bewijzen en verdedigen: *de zaken van Gods kinderen in deze wereld worden zonder twijfel bestuurd door de wijsheid en zorg van een bijzondere Voorzienigheid.*

Voor zover ik daartoe in staat ben, neem ik met vreugde dit werk ter hand voor de Voorzienigheid Die gedurende mijn hele leven “alles voor mij voleindigd heeft”, zoals de tekst zegt.

We kunnen de Voorzienigheid op twee manieren beschouwen: er is tweërlei voorwerp en tweërlei wijze van bedeling.

Er is een *algemene Voorzienigheid* die gaat over alle schepselen, redelijk en redeloos, bezielde en onbezielde.

Daarnaast is er een *bijzondere en buitengewone Voorzienigheid*. Christus heeft algemene heerschappij over alle dingen (Ef. 1:22). Hij is het Hoofd van de hele wereld vanwege Zijn heerschappij, maar het Hoofd van de Kerk krachtens vereniging en inwerking (Joh. 17:2). Hij is de “Behouder aller mensen, maar allermeeft der gelovigen” (1 Tim. 4:10). Hij zorgt vooral voor de Kerk. Zijn heerschappij beoogt het goede voor de wereld, zoals een hoofd het welzijn van het lichaam zoekt.

Meestal loochenden de heidenen de Voorzienigheid. Dat is geen wonder, want ze geloofden ook niet in een god. De argumenten voor het eerste kunnen namelijk ook als bewijs gebruikt worden voor het tweede. Zelfs het meest grondige onderzoek leerde Aristoteles, de prins van de heidense wijsgeren, niet hoe de aarde was ontstaan. Daarom kwam hij tot de slotsom dat ze eeuwig was. In zekere zin erkenden de epicuristen dat er een God was. Ze loochenden echter een Voorzienigheid. God had geen enkele macht over aardse zaken. Evenmin bekommerde Hij zich erom. Het was namelijk onverenigbaar met het geluk en de rust van het Goddelijke Wezen om bezet en belast te worden met de zorg en inspanning van het regeren. Deze bewering druist zozeer in tegen het gezonde verstand, dat het mij verwondert dat ze niet blozen, vanwege de ongerijmdheid ervan. Ik vermoed echter wat de reden is, en een van hen (volgens Cicero) noemt die openlijk: “Als dit zo is, hebt u ons gebracht onder het juk van een eeuwige meester, die we dag en nacht zouden moeten vrezen. Want wie zou niet bang zijn voor een bemoeizuchtige God Die alles voorziet, beraamt en waarneemt en Die voor alles zorgt?” Zij voorzagen dat de erkenning van een Voorzienigheid een eeuwig juk op hun nek zou brengen. Dan zouden ze al hun daden moeten verantwoorden voor een hogere rechtbank. Ze zouden de tijd van hun inwoning in vreze moeten wandelen, omdat al hun gedachten, woorden en gangen nauwgezet werden gevolgd en opgetekend, zodat een alziend en rechtvaardig God hen daarvoor ter verantwoording kon roepen. Daarom probeerden zij zichzelf ervan te overtuigen dat wat hen niet aanstond, niet bestond. Maar deze atheïstische en dwaze inbeeldingen verliezen hun waarde voor het onweerlegbare bewijs van deze grote en heldere waarheid.

Ik wil mij nu niet zozeer bezighouden met uitgesproken atheïsten, die loochenen dat er een God is en dus spotten met alle bewijzen uit de Schrift van bijzondere gebeurtenissen die blijken te strekken ten goede van de Zijnen. Ik wil echter liever diegenen overtuigen die zeggen dat ze dit alles erkennen. Ze weten dit echter niet bij ondervinding. Daarom willen ze slechts geloven dat al deze dingen die wij bijzondere beschikkingen van de voorzienigheid voor de heiligen noemen, enkel gewone gebeurtenissen of een samenloop van omstandigheden zijn. Zo zeggen ze wel dat ze geloven dat er een God en een Voorzienigheid is (deze belijdenis is slechts de vrucht

van hun opvoeding), maar leven ze tegelijkertijd als atheïsten. Ze denken en doen alsof er geen God en Voorzienigheid waren. En ik vrees echt dat dit geldt voor de meeste mensen van de huidige generatie.

Maar als dit inderdaad zo was, dat Gods Voorzienigheid niet alles in de wereld, en vooral in het leven van de heiligen bestuurde, maar dat het was zoals die ongelovigen zeggen, dat alles werd bepaald door onveranderlijke natuurwetten, en dat alles wat op enig moment niet volgens deze orde geschiedt, louter toevallig is of een verborgen, geheime oorzaak heeft in de natuur. Als dit echt zo is, laten zij die geneigd zijn dit te geloven, dan een redelijk antwoord geven op de volgende vragen.

1. Bovennatuurlijke uitreddingen

Hoe kan het dat Gods volk zoveel kennelijke weldaden en verlossingen heeft ondervonden, die boven en tegennatuurlijk zijn, waarvoor de orde van de natuur onmiskenbaar moest worden onderbroken?

Het is zonneklaar dat in de natuur een uitwerking niet veel krachtiger kan zijn dan de oorzaak ervan. Niets kan een ander meer geven dat het in zich heeft. Het is even duidelijk dat alles wat door de natuur wordt bepaald, onvermijdelijk is. Vuur brandt zo fel mogelijk, terwijl water alles overstroomt en overspoelt wat het verzwelgen kan. Leeuwen en andere roofzuchtige en wrede dieren, verscheuren en verslinden hun prooi, vooral wanneer ze hongerig zijn. Eigenzinnige, redelijke schepselen handelen ook naar de beginselen en de wetten van hun natuur. Een goddeloos mens die vastberaden en vastbesloten is, zal zeker als hij daartoe het vermogen en de mogelijkheid heeft, zijn boze plannen en snode listen uitvoeren. Nu hij het kwaad ontvangen heeft en “in arbeid is”, moet hij het, volgens de orde van de natuur, ook baren (Psalm 7:15). Maar stel u voor dat de kracht van een van deze onbezielden, redeloze schepselen wijkt, zonder enige natuurlijke belemmering of hindernis, terwijl de geboorte nabij en het doel bijna bereikt is. Daardoor kunnen ze geen schade toebrengen, zelfs als ze dat zouden willen. Wat denkt u? Waaraan zouden we dit moeten toeschrijven? Toch is het vaak zo gebeurd, als Gods zaak op het spel stond. De zee werd gekliefd in haar eigen bedding en een muur van water rees op aan elke kant, zodat Gods benauwde Israël er veilig kon doortrekken. Dit gebeurde niet bij kalm weer, maar toen de golven bruisten (Jes. 51:15). Het vuur werd zeer fel en heet opgestookt. Toch had het geen kracht om een haar van Gods getrouwe getuigen te krenken. Tegelijkertijd kon het echter wel hun beoogde beulen op veel grotere afstand doden (Dan. 3:22).

Ja, we zien dat het vuur soms het lichaam heeft kunnen verteren zonder dat te kwellen. Denk maar aan het welbekende voorbeeld van de zalige Bainham, die zijn vijanden zei dat de vlammen voor hem waren als een bed van rozen. De hongerige leeuwen waren niet langer fel, maar werden vriendelijk en ongevaarlijk, toen Daniël als prooi in hun midden werd geworpen. Soortgelijke verhalen worden ook verteld van Polycarpus en Dionysius, de Areopagiet. Het vuur kon hen niet aanraken, maar omgaf hen als zeilen die bollen in de wind.

Zijn deze dingen volgens de orde en de wet van de natuur? Welke verborgen natuurlijke oorzaak kan ervoor gegeven worden? Zo zien we ook dat de grootste en wreedste goddelozen door een onzichtbare hand weerhouden zijn om Gods volk kwaad te doen. Door welke verborgen natuurlijke oorzaak verdorde Jerobeams hand en kon hij deze niet meer bewegen, juist toen hij die had uitgestrekt naar de man Gods (1 Kon. 13:4)?

Er zijn geen wilde dieren die hun prooi gretiger verscheuren en verslinden dan de

goddelozen Gods kinderen die onder hen wonen zouden doden, als ze niet door Gods Voorzienigheid weerhouden werden. Zo tekent de psalmist zijn toestand in de woorden die volgen op onze tekst: “Mijn ziel is in het midden der leeuwen, ik lig onder stokebranden” (Psalm 57:5). Het is zinloos om tegen te werpen dat we voor deze wonderlijke gebeurtenissen alleen het getuigenis van de Schrift hebben, waardoor de atheïst zich niet laat overtuigen. Naast alles wat aangevoerd kan worden om het gezag van dit getuigenis te bewijzen (wat niet nodig is voor hen die het erkennen), wil ik deze vraag stellen: Zijn de dingen die iedereen ziet of kan zien, dan minder wonderlijk? Merken we niet dat een zwak, weerloos hoopje mensen wonderlijk – en anders ook op onverklaarbare wijze – bewaard wordt voor de ondergang te midden van krachtige, tierende en woeste vijanden die hen wel graag willen maar niet kunnen doden, terwijl er toch nog geen natuurlijke belemmering genoemd kan worden?

Wekt dit verbazing? Wat zullen we dan zeggen bij het zien van alles wat ten goede wordt gewerkt voor Gods uitverkorenen door dezelfde handen en middelen die hun ondergang moesten bewerken? Hun vijanden verwachtten dit niet en het ging hun eigen verwachtingen evenzeer te boven. Toch zijn deze dingen niet zeldzaam in de wereld. Werden de nijd van Jozefs broeders, het vervloekte plan van Haman en de wet die als vrucht van de afgunst van de vorsten jegens Daniël werd uitgevaardigd, niet allemaal door een verborgen en wonderlijke hand gewend tot hun verhoging en zegen? Zij kregen al die eer en verhoging door toedoen van hun vijanden.

2. Bijzondere werkingen van natuurlijke oorzaken

Als de zaken van Gods kinderen niet beschikt werden door een bijzondere Goddelijke Voorzienigheid, hoe kunnen natuurlijke oorzaken dan samen strekken tot hun hulp en welzijn op zo 'n ongewone wijze als ze dat klaarblijkelijk doen?

Het is ontegensprekelijk bewezen dat er in Gods Voorzienigheid een wonderlijke samenloop van gebeurtenissen is die samenvallen en gezamenlijk het welzijn van Gods uitverkorenen bewerken. We zien op verscheidene plaatsen op hetzelfde ogenblik dezelfde dingen gebeuren, altijd wanneer enig werk ten goede van de Kerk op het wereldtoneel is gebracht. Toen de Messias, de voornaamste Weldaad, tot de tempel kwam, werden Simeon en Anna door de Voorzienigheid als getuigen daarheen geleid.

We zien dit ook in de Reformatie, toen de beelden werden neergehaald in Holland. In elke stad was men met dezelfde geest bezielde, zodat dit werk in een nacht verricht werd. Wie aandachtig de geschiedenis van de verhoging van Jozef tot heerser van Egypte leest, kan in dat verhaal twaalf opmerkelijke handelingen of stappen van de Voorzienigheid tellen waardoor hij opklom tot die eer en dat gezag. Bij het ontbreken van slechts een enkele stap, zou dit naar alle waarschijnlijkheid niet zijn gebeurd. Maar alles gebeurde in de juiste volgorde, precies op de goede tijd en plaats. Zo zien we dat niet minder dan zeven daden van de Voorzienigheid samen op wonderlijke wijze de verlossing van de Kerk van het plan van Haman hebben bewerkt, alsof ze allen op afspraak en bij overeenstemming elkaar hadden ontmoet om die strik te verbreken. De ene was zo goed afgestemd op de andere en maakte daar zo goed plaats voor dat elke nauwlettende toeschouwer wel moest concluderen dat dit geen toeval kon zijn, maar de vrucht van wijze raad. De beschouwing van de volmaakte bouw van het menselijk lichaam, de gestalte, de houding en de onderlinge verhouding tussen verschillende ledematen en vaten, heeft sommigen overtuigd – en zou alle mensen kunnen overtuigen – dat dit het werk van Goddelijke wijsheid en macht is.

Bekijk nu nauwlettend hoe wonderlijk de middelen die worden aangewend tot heil van Gods volk daarvoor geschikt gemaakt zijn. Wie moet dan niet erkennen dat er gereedschappen van allerlei soorten en maten zijn in de werkplaats van de Voorzienigheid, maar dat er ook een Goddelijke hand is die ze gebruikt en dat ze uit zichzelf net zo min dit resultaat kunnen bewerken als de bijl, zaag of beitel een ruw blok kunnen bewerken of beeldhouwen tot een mooi beeld zonder de hand van een bekwame kunstenaar?

Wij vinden dat er veel voorbeelden van mensen en zaken die krachtig verbonden en gedrongen zijn om iets te bewerken ten nutte van de Kerk, wat ze zelf nooit bedacht hebben. Ze hebben geen overleg, vertellen elkaar hun beraadslagingen niet en toch komen ze bijeen en werken ze samen, alsof dat zo is. Het is alsof tien mannen elkaar allemaal zouden ontmoeten op dezelfde plaats, op dezelfde tijd, over dezelfde zaak zonder dat tevoren af te spreken. Boven een dergelijke samenvloeiing van middelen en instrumenten moet zeker, hoewel verborgen, een wijze, onzichtbare werkmeester staan. Kan iemand dat in twijfel trekken?

3. Krachtige middelen nutteloos, maar zwakke gezegend

Als de zaken van Gods volk niet bestuurd werden door bijzondere beschikkingen van de Voorzienigheid, hoe kunnen de geschiktste en krachtigste middelen die worden aangewend tot hun ondergang dan vruchteloos zijn, terwijl de zwakke, geringe middelen die tot hun verdediging en hulp gebruikt worden, met succes worden bekroond?

Dit zou nooit zo kunnen zijn, als alles helemaal volgens de orde van de natuur verliep. Als we ons oordeel door die regel laten bepalen, zouden we moeten concluderen dat de middelen meer profijt en baat moeten opleveren daarna te ze geschikter en krachtiger zijn. En als ze ongeschikt, zwak en gering zijn, kunnen we er niets van verwachten. Zo leert de rede het, volgens de wetten van de natuur. De Voorzienigheid kruist echter de handen, zoals Jakob deed bij de zonen van Jozef en gebiedt precies het tegenovergestelde. Farao's macht om de Israëlieten uit te roeien was zo groot en zijn beleid zo ondoorgrondelijk, dat zij voor ons verstand evenmin hadden kunnen overleven als knetterende doornen onaangetast kunnen blijven temidden van de verslindende vlammen. Met dit beeld wordt hun wonderlijke bewaring getekend. Het braambos brandde helemaal, maar verteerde niet (Ex. 3:2). De heidense Romeinse keizers, die de hele wereld deden sidderen en volken onderwierpen, hebben al hun macht aangewend om de arme, naakte, weerloze Kerk tot de ondergang te brengen, maar het is hun toch niet gelukt (Openb. 12: 3, 4). O, de zeeën bloed die dat heidense Rome vergoot in de tien vervolgingen! Toch leeft de Kerk nog. De draak gaf zijn kracht aan het beest, dat wil zeggen dat het rijk van Rome antinomiaans werd. O, wat een slachtpartijen werden er toen aangericht door het beest in heel zijn grondgebied. Daarom stelt de Heilige Geest hem voor als dronken van het bloed van de heiligen (Openb. 17:6). En toch is alles tevergeefs. De poorten, dat is de macht en de listen van de hel, kunnen de Kerk niet overweldigen. Hoe duidelijk blijkt de zorg en de macht van de Voorzienigheid hierin! De helft van dit geweld zou enig ander volk onmiddellijk hebben opgeslokt of het in een honderdste van de tijd hebben afgemat. Hoe spoedig werd het Perzische rijk opgeslokt door het Griekse en dat op zijn beurt door het Romeinse rijk!

Op het hoogtepunt van hun vervolgingen voelden Diocletianus en Maximinus zich zo gedwarsboemd door de Voorzienigheid dat ze beiden aftraden en voortaan leefden als ambteloze burgers. Met deze wonderlijke bewaring maakte God Zijn belofte waar:

“Want Ik zal een voleinding maken met al de heidenen; maar met u zal Ik geen voleinding maken” (Jer. 30:11), en “Alle instrument, dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken” (Jes. 54:17).

Aan de andere kant, hoe zijn zwakke en geringe middelen gezegend tot welzijn voor de Kerk! Denk maar eens aan de planting van de christelijke kerk in de wereld. Hoe zwak waren de gebruikte middelen en hoe weinig verwachting was ervan. Christus koos geen begaafde redenaars of mannen met gezag aan de hoven van koningen en keizers, maar twaalf arme handwerklieden en vissers. En deze werden niet samen als strijdtroep uitgezonden, maar sommigen tot het ene land om dat te veroveren en anderen tot een ander land. Er is ogenschijnlijk geen dwazere handelwijze om dit doel te bereiken. En toch, in hoe korte tijd werd het Evangelie verspreid en werden de kerken door hen geplant in de verschillende koninkrijken van de wereld! Dit zag de profeet van tevoren in de Geest van de profetie, toen hij zei: “Uit de mond der kinderkens en der zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest om Uwer tegenpartijen wil, om de vijand en wraakgierige te doen ophouden” (Psalm 8:3). Bij het klinken van de ramshoornen wordt Jericho gegeven in de handen van Israël (Jozua 6:20). Door driehonderd man met kruiken en fakkels werd het geweldige leger van de Midianieten verslagen (Richt. 7:19).

De protestanten die belegerd werden in Beziers in Frankrijk werden gered door een dronken drummer. Toen hij in het holst van de nacht naar huis ging, luidde hij de alarmklok van de stad, terwijl hij niet wist wat hij deed. Juist op dat moment voerden de vijanden hun aanval uit.

En zoals zwakke en onwaarschijnlijke middelen gezegend zijn voor de Kerk in het algemeen, zo zijn ze ook gebruikt voor de bewaring van de afzonderlijke leden. Een spin, die een web weefde over de mond van een oven, moest een dienaar van Christus, Du Moulin, verbergen voor zijn vijanden. Hij had daar zijn toevlucht gezocht gedurende die bloedige Parijse moord.

Een hen moest een ander kind van God dagenlang onderhouden in diezelfde tijd. Iedere dag legde ze haar ei op de plaats waar hij zich had verscholen voor de moordenaar. De voorbeelden zouden gemakkelijk vermenigvuldigd kunnen worden, maar de waarheid is zo helder en duidelijk zichtbaar in alle tijden dat dit niet nodig is. En moeten we niet erkennen dat een Goddelijke en bijzondere Voorzienigheid de opperheerschappij heeft over deze zaken, als we zien dat de geschiktste en krachtigste middelen om de Kerk te verwoesten, nutteloos gemaakt worden en de meest dwaze en geringe middelen gezegend worden en tot haar welzijn strekken?

4. Mensen worden van het kwaad omgekeerd

Als alle dingen bepaald worden door de orde van de natuur en natuurlijke oorzaken, hoe kan het dan dat mensen van de weg van het kwaad afgebracht worden waarlangs zij voortsnellen, zoals een kegel terugkaatst als die een andere raakt?

Mensen die meenden goed te doen, zijn over de weg gegaan tot hun eigen ondergang, terwijl ze het niet wisten. De Voorzienigheid is hen echter onderweg tegemoet getreden en heeft hen bewaard door wonderlijke wendingen. De betekenis daarvan begrepen zij echter niet, tot de gebeurtenis die aan het licht bracht. Toen Paulus te Caesarea in de boeien lag, verzochten de hogepriester en de voornaamste Joden Festus hem geboeid naar Jeruzalem te brengen. Ze hadden zich in hinderlaag gelegd om hem te doden. Hoewel Festus niets van het geheime plan wist, wilde hij helemaal niet op hun verzoek ingaan. Hij wilde liever met hen naar Caesarea gaan om hem daar te

oordelen. Door deze wending wordt hun bloedige plan gedwarsboemd (Hand. 25:3). In de levensbeschrijving van Augustinus verhaalt Possidonius dat de goede vader een gids meenam om hem de weg te wijzen toen hij de mensen in een bepaalde stad ging onderwijzen. De gids nam echter niet de gewone weg, maar sloeg onwetend een zijpad in. Hierdoor ontsnapte Augustinus aan de dood door de handen van de bloeddorstige Donatisten. Zij wisten van zijn bedoeling en hadden zich in hinderlaag gelegd om hem te doden.

Net zo gedenkwaardig en wonderlijk zijn de hindernissen en wendingen die goddelozen ontmoetten, als ze het kwaad wilden uitvoeren dat in hun hart was opgekomen en dat ze in de zin hadden. Laban en Ezau zijn Jakob tegemoet gekomen met boze bedoelingen. Zodra ze echter in zijn nabijheid komen, worden beiden in de boeien van belemmering geslagen, zodat hun handen hun voornemens niet kunnen uitvoeren. Uit begeerte naar de beloning spoedt Bileam zich voort om Israël te vloeken. Dadelijk bij het begin treft hem echter een tegenslag. Hoewel die hem niet tegenhield en hij op alle mogelijke manieren probeerde om hun kwaad te doen, moest hij toch ervaren dat hij geboeid was met een band, waarvan hij zich op geen enkele manier kon ontdoen (Num. 22:25, 38). Paulus, de bloedhond van de hogepriester, blaast dreiging tegen de Kerk en gaat met een bloedige opdracht naar Damaskus om de arme kudde van Christus naar de slachtbank te slepen. Als hij echter dichtbij die plaats gekomen is, wordt hem onverwachts een halt toegeroepen. Hierdoor wordt niet alleen het kwaad afgewend, maar wordt hijzelf ook bekeerd tot Christus (Hand. 9:14). Wie zou in deze dingen de vinger van God niet kunnen zien!

5. Goed en kwaad worden vergolden

Als er geen Voorzienigheid was die overal boven stond en alle dingen beschikte ten goede van Gods volk, hoe kan het dan dat het goed en het kwaad dat hen in deze wereld treft, vergolden wordt aan hen die daartoe als middel zijn gebruikt? Hoe duidelijk is het voor ieder merkbaar dat de gunsten en de weldaden die mensen bewezen hebben aan Gods kinderen volkomen aan hen vergolden zijn! De Egyptische vroedvrouwen weigerden het wrede bevel van de Farao op te volgen en reddden de Israëlitische jongetjes. Daarom deed de Heere hun goed en bouwde hun huizen (Ex. 1:21). De Sunamietische vrouw was gast vrij en zorgzaam voor Eliza en God vergold het met de zoon die zij begeerde (2 Kon. 4:9, 17). Rachab verborg de spionnen en werd bewaard bij de verwoesting van Jericho (Hebr. 11:31). Publius, de overste van het eiland Malta, ontving Paulus hoffelijk en bood hem onderdak na zijn schipbreuk. De Heere vergold hem deze vriendelijke daad spoedig. Hij genas zijn vader, die op dat moment op bed lag met koorts en rode loop (Hand. 28:7).

We zien dat het kwaad dat Gods volk is aangedaan op vergelijkbare wijze vergolden is aan hun vijanden door een rechtvaardige straf.

Farao en de Egyptenaren waren wrede vijanden voor Gods Israël en beraamden de dood van hun arme, onschuldige baby's en God vergold dit door alle eerstgeborenen van Egypte in één nacht te doden (Ex. 12:29).

Haman richtte een galg op van vijftig ellen voor de edele Mórdechai en God beschikte het zo dat hijzelf en zijn tien zoons daaraan gehangen werden. Het was ook zeer gepast dat hij zou eten van de vrucht van de boom die hijzelf geplant had (Esther 7:10).

Achitofel beraamt een plan tegen David. Hij geeft als het ware een goddelijke raad voor het bewerken voor Davids val. Als een overladen pistool keert juist deze raad

zich echter tegen hemzelf en bewerkt zijn eigen ondergang. Als hij ziet dat zijn goede raad verworpen wordt (goed in politiek en niet in zedelijk opzicht), is het gemakkelijk voor hem om de uitkomst en zo zijn eigen lot te raden (2 Sam. 17:23).

Op zeer wrede wijze liet Karel IX de kanalen van Parijs overstromen van het bloed van de protestanten. Spoedig daarna stierf hij een ellendige dood, terwijl zijn bloed wegvloede uit alle delen van zijn lichaam.

Stephen Gardiner, die zoveel van Gods dierbare knechten tot as liet verbranden, werd zelf zo verteerd door een vreselijke ontsteking dat zijn tong zwart was en uit zijn mond hing en in verschrikkelijke pijn eindigde hij zijn ellendige dagen.

Maximianus, die wrede keizer, vaardigde een in koper gegraveerde proclamatie uit dat de christelijke godsdienst geheel moest worden uitgeroeid. Spoedig werd hij net als Herodes getroffen door een verschrikkelijk oordeel. Zwermen luizen tastten zijn ingewanden aan en veroorzaakten zo'n stank dat de dokters niet in zijn nabijheid konden verkeren. Omdat ze dat weigerden, werden ze gedood.

We zouden gemakkelijk honderden voorbeelden kunnen geven om dit te bevestigen. En wie zal in al deze dingen niet opmerken dat er gewis "een God is Die op de aarde richt!" Ja, de Voorzienigheid heeft de vijanden van de Kerk hun daden zo nauwgezet vergolden dat niet alleen dezelfde personen, maar ook dezelfde leden die het kwaad hebben verricht, de toorn hebben moeten dragen. Dezelfde arm die Jerobeam uitstreckte om de profeet kwaad te doen, wordt door God geraakt.

Keizer Aurelianus stond op het punt zijn handtekening te zetten onder een bevelschrift om de christenen te vervolgen. Plotseling kreeg hij echter kramp in zijn knokkels, zodat hij niet kon schrijven.

In zijn verklaring op Ezechiël 11:13, vertelde Greenhill zijn hoorders dat er toen iemand aanwezig was in de gemeente die had gezien dat een vrouw een andere vrouw bespote vanwege haar vroomheid en heilige wandel. Op datzelfde ogenblik werd haar tong echter verlamd en binnen twee dagen stierf ze hieraan.

Henri I van Frankrijk was zeer vertoerd op een Protestantse raadgever. Hij droeg hem over aan een van zijn edelen om hem gevangen te zetten. Daarbij zei hij dat hij met eigen ogen wilde zien dat hij verbrand werd. Merk echter op wat God in Zijn Voorzienigheid rechtvaardig beschikte. Een paar dagen later stak dezelfde edelman bij een toernooi, een lans die de koning hem in de hand had gegeven, in zijn oog en de koning stierf daaraan.

Ja, de Voorzienigheid heeft juist de plaats van de zonde gemaakt tot de plaats van straf: "In de plaats waar de honden het bloed van Naboth gelekt hebben, zullen de honden uw bloed lekken" (1 Kon. 21:19, Engelse vertaling). En het werd letterlijk vervuld (2 Kon. 9:26). Zo is Tofeth gemaakt tot een begraafplaats voor de Joden tot er geen plaats meer was om te begraven. Dat was de plaats waar ze hun zonen aan de Moloch geofferd hadden (Jer. 7:31, 32).

Het verhaal van Nigthingale, dat Foxe vertelt, is algemeen bekend. Hij viel van de preekstoel en brak zijn nek, toen hij een Schriftplaats verkeerd gebruikte (1 Joh. 1:10). En zo laat de Voorzienigheid de Schrift in vervulling gaan. "Die een kuil graaft, zal er in vallen, en die een steen wentelt, op hem zal hij wederkeren" (Spr. 26:27) en "met welke mate gij meet, zal u wedergemeten worden" (Matth. 7:2).

Mogelijk zal iemand zeggen *dat deze dingen toevallig gebeuren, dat vele duizenden vijanden van de Kerk in vrede zijn gestorven en dat hun einde is geweest als dat van andere mensen.* Dan antwoorden wij met Augustinus: "Als geen zonde hier gestraft werd, zou de Voorzienigheid niet geloofd worden en als iedere zonde hier gestraft werd, zou er geen oordeel verwacht worden."

Opdat niemand echter zal denken dat deze gebeurtenissen louter toevallig en

volkomen onvoorzien zijn, zullen we dit nog nader onderzoeken.

6. Door schijnbaar toevallige gebeurtenissen wordt de Schrift vervuld

Als deze dingen puur toevallig zijn, hoe komt het dan dat ze in alle opzichten zo precies stroken en overeenkomen met de Schrift?

We lezen “Zullen twee tezamen wandelen, tenzij dat zij bijeengekomen zijn?” (Amos 3:3). Als twee mensen langs één weg reizen, is het waarschijnlijk dat ze afgesproken hebben naar dezelfde plaats te gaan. Gods leidingen en de Schriften gaan allen dezelfde weg. Als ze op enig moment verschillende of tegengestelde wegen lijken te gaan, wees er dan zeker van dat ze aan het eind van de reis zullen samenkomen. Dat zijn ze overeengekomen.

Stelt God op wonderlijke wijze tijdelijk de natuurwetten buiten werking? Wel, dit is niet toevallig, maar is overeenkomstig het Woord: “Wanneer gij zult gaan door het water. Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken” (Jes. 43:2).

Werken natuurlijke oorzaken samen ten goede voor Gods volk? Wel, dit is niet meer dan wat de beloften behelzen. Het is slechts de vervulling van de Schrift: “Zij zijn alle uwe, want gij zijt van Christus” (1 Kor. 3:22, Engelse vertaling). Dat wil zeggen: naar behoefte mag u alle schepselen gebruiken en staan zij u tot dienst.

Worden de meest geschikte en krachtige middelen die tot hun ondergang gebruikt worden, krachteloos gemaakt? Wie kan er dan blind voor zijn dat door dergelijke leidingen de Schriften worden vervuld en verklaard? Zie Jesaja 8:8-10; 54:15-17; en als voorbeeld hiervan 2 Koningen 18:17! Hebt u ooit wel eens gezien dat een hindernis van de Voorzienigheid mensen van koers deed veranderen? Daardoor vielen de vromen niet in het kwaad en bedreven de goddelozen het niet. Hoe luid getuigen zulke leidingen toch van de waarheid van de volgende Schriftplaatsen: “Bij de mens is zijn weg niet; het is niet bij een man die wandelt, dat hij zijn gang richte” (Jer 10:23). “Het hart des mensen overdenkt zijn weg; maar de HEERE bestiert zijn gang” (Spr. 10:16)!

Ziet u de gepaste vergeldingen voor hen die het volk van God krenken of helpen? Wel, als u ziet hoe alle vriendelijkheid en liefde die zij Gods kinderen bewezen hebben met rente aan hen wordt terugbetaald, dan moet u ook wel de vervulling van deze schriftplaatsen zien in dergelijke leidingen! Maar een milddadige beraadslaagt milddadigheden, en zal staande blijven door milddadigheden” (Jes. 32:8, Eng. vert.; 2 Kor. 9:6).

Ziet u hoe het kwaad dat mensen Gods volk hebben aangedaan of wilden aandoen, op henzelf gewroken wordt? Dan moet u wel stekeblind zijn, als u de overeenkomst tussen deze beschikkingen en schriftplaatsen als Psalm 7:15-17, 9:17 en 140:12 en 13 niet opmerkt.

O, hoe nauwkeurig komen Gods leidingen met deze schriftplaatsen overeen! De mensen zien er maar weinig van. Waarom liet Cyrus de ballingen vrijuit gaan, tegen alle regels van zijn rijk in? Was het niet enkel om de Schrift te vervullen (Jes. 45:13)? Dit deed iemand terecht opmerken: “Zoals God het uitspansel of firmament heeft gespannen over de stoffelijke wereld, heeft Hij Zijn Woord gebracht over de geestelijke wereld.” En zoals alle schepselen op aarde beïnvloed worden door die hemellichamen, heeft het Woord Zijn uitwerking op alle schepselen. Daardoor zorgen ze altijd voor de vervulling daarvan, ook als ze dat juist willen verhinderen.

7. Toevallige gebeurtenissen vinden op het juiste moment plaats.

Als deze dingen slechts toeval zijn, hoe kan het dan dat ze, opmerkelijk genoeg, precies op het juiste moment plaatsvinden, duidelijk zichtbaar voor allen die erover nadenken?

Veel werken van Gods voorzienigheid komen zo precies op tijd, dat ze van veel minder betekenis zouden zijn geweest, als ze iets eerder of later waren verricht. Toeval kan beslist niet zo precies op tijd komen. Dat moet de vrucht zijn van beraad. Toevalligheden gaan niet volgens regels.

Hoe opmerkelijk is in dit opzicht de tijding die aan Saul werd gebracht: “De Filistijnen zijn in het land gevallen”. Hij stond juist op het punt om zijn prooi te grijpen! De engel roept Abraham en laat hem een ander offer zien, juist als hij Izak wil doden (Gen. 22:10, 11). Aan Hagar wordt een waterput getoond. Ze had haar kind net alleen achtergelaten, omdat ze zijn dood niet kon zien (Gen. 21:16, 19). Rabsaké wordt met een vloek geconfronteerd. Hij hoort een gerucht dat zijn plan verijdelt, juist als hij op het punt staat om Jeruzalem te bestormen (Jes. 37:7, 8). Het plan van Haman tegen de Joden was rijp en alle dingen waren gereed. Maar “in dezelfde nacht was de slaap van de koning geweken” (Esther 6:1). Toen de hoornen gereed waren om Juda te doorboren, werden er terstond smeden gezonden om ze te verschrikken” (Zach. 1:18-21).

Hoe wonderlijk werd La Rochelle verlost door een school vissen. Deze zwommen de haven in, toen de mensen bijna omkwamen van de honger; ja, een dergelijke hongersnood was er nooit eerder geweest en zou er nooit meer komen!

Op een avond kon Dodd er niet toe komen om naar bed te gaan. Hij voelde zich zeer gedrongen om zijn buurman te bezoeken, ondanks het ongelegen tijdstip. Toen hij daar aankwam, trof hij hem voor zijn deur, met een strop in zijn zak om zich te gaan verhangen.

Tijdens de Ierse opstand vluchtten dr. Tate en zijn vrouw door de bossen met een zuigeling die bijna stierf van de honger. Toen de moeder hem op een rots neerlegde, zette ze haar hand op een fles melk, waardoor hij in leven bleef.

Een goede vrouw heeft mij zelf verteld dat ze eens in grote nood verkeerde. Ze had geen eten meer en werd bijzonder overstelpt door ongelovige twijfel en vrees, omdat ze niet zag waar ze eten vandaan moest halen. Maar kijk, net op tijd, als ze wat in een kast rommelt, vindt ze een goudstuk. Dat voorzag in de nood van dat moment, tot God een andere deur opende. Als deze dingen toevallig gebeuren, hoe kunnen ze dan zo precies op tijd komen? In de Schrift is het zelfs spreekwoordelijk geworden: “Op de berg des Heeren zal het voorzien worden” (Gen. 22:14).

8. Toevallige gebeurtenissen zijn verhoringen van het gebed

Tenslotte, als deze dingen toevallig en onvoorzien zijn, hoe kan het dan dat ze zo onmiddellijk volgen op het gebed van de heiligen en daarmee zo in overeenstemming zijn?

In veel gevallen kunnen ze een duidelijk antwoord zien op hun gebeden en weten ze zeker dat ze hun beden verkregen hebben (1 Joh. 5:15). Zo werd de zee gekliefd precies op het ogenblik dat Israël tot de hemel riep (Ex. 14:10). En Asa behaalt een glansrijke overwinning zodra hij vurig tot de hemel roept (2 Kron. 14:11, 12). Achitofel hangt zichzelf op als de benauwde David bidt (2 Sam. 15:31). Als Esther en Mórdechai vasten, valt Haman en van zijn plan komt niets terecht (Esther 4:16).

In zijn *Geschiedenis van Brittanië* zegt onze eigen Mr. Speed dat Richard I een kasteel

belegerde. Zij waren bereid zich over te geven als hij hun leven zou sparen. Hij weigerde en dreigde hen allemaal op te hangen. Daarop legde een boogschietter een scherpe pijl op zijn boog. Hij bad echter eerst tot God of Hij deze wilde besturen en de onschuldigen zou willen verlossen van onderdrukking. De pijl trof de koning zelf. Hij stierf en zij waren verlost.

Abrahams knecht bad om een goede uitkomst en zie hoe zijn gebed verhoord werd (Gen. 24:45). Petrus werd in de gevangenis geworpen en de Kerk bad voor hem. Zie wat er gebeurde (Hand. 12:57. 12).

Hierbij zou ik met gemak de wonderlijke voorbeelden kunnen voegen van gebedsverhoringen van Luther en Dr. Winter in Ierland. Ja, ik zou er nog veel meer kunnen noemen. Ik acht het echter niet nodig, omdat de meeste christenen zelf veel hebben ondervonden. Ze mogen er zeker van zijn dat veel leidingen die met hen gehouden worden, het antwoord zijn op hun gebeden en niets anders dan een gebedsverhoring kunnen zijn.

Welnu, ieder die verstandig op deze dingen let, moet hiervan wel overtuigd zijn. Moeten we niet tot de slotsom komen dat Hij Zijn ogen niet van de rechtvaardige onttrekt (Job 36:7) en dat de ogen des Heeren de ganse aarde doorlopen om Zich sterk te bewijzen aan degenen welker hart volkomen is tot Hem (2 Kon. 16:9). Zijn leidingen laten zien dat Hij een God is Die het gebed hoort.

Hoofdstuk 2

In welke bijzondere dingen deze zorg van de Voorzienigheid voor de heiligen duidelijk ontdekt wordt.

Ik heb u al laten zien dat de wijsheid en zorg van een bijzondere Voorzienigheid gewis de zaken van de heiligen in deze wereld beschikken. Vervolgens wil ik u tonen waarin de Voorzienigheid vooral openbaar komt of wat de meest opmerkelijke werken van de Voorzienigheid voor hen zijn in deze wereld.

Mijn tekst brengt mij hier niet direct tot de behandeling van de innerlijke en geestelijke werkingen van de Voorzienigheid. Die hebben rechtstreeks betrekking op de ziel van Zijn volk, hoewel ze uiteindelijk allemaal als middel hun uitwerking op de ziel hebben. Ik wil echter spreken over de meer zichtbare en uiterlijke werken van de Voorzienigheid voor hen. Ik meen niet dat ik ze allemaal kan behandelen: ze zijn meer dan de zandkorrels. Mijn doel is echter met u na te denken over sommige werken van de Voorzienigheid voor u, die zeer wonderlijk en opmerkelijk zijn.

1. Gods leiding in de baarmoeder

Laten we om te beginnen overdenken hoe goed de Voorzienigheid het eerste werk heeft verricht dat Hij ooit voor ons gedaan heeft: Hij formeerde en beschermde ons in de baarmoeder. Dit is zonder twijfel een zeer heerlijk en voortreffelijk werk. De psalmdichter verwondert zich hierover: “Mijn gebeente was voor U niet verholen, als ik in het verborgene gemaakt ben, en als een borduursel gewrocht ben, in de nederste delen der aarde” (Psalm 139:15). De baarmoeder wordt hier zo genoemd, omdat bekwame kunstenaars een goed stuk werk op een stille plek voltooien. Daarna brengen zij het in de openbaarheid, zodat alle mensen het kunnen zien. Zo was het hier ook. Dit is een werk van de Voorzienigheid voor ons. Twee dingen hierin zijn bewonderenswaardig.

? In de eerste plaats is dit de bijzondere en voortreffelijke bouw van het lichaam. Ik ben wonderbaarlijk gemaakt” (Psalm 139:14). Het woord *ruchampti*³ (baarmoeder) heeft een rijke betekenis. De Vulgata vertaalt “als met een naald geschilderd”. Dat wil zeggen: rijkelijk versierd met zenuwen en aders. O, wat een groot vakmanschap blijkt er uit dat ene deel, het oog! Sommigen moesten wel erkennen dat er een God was, toen ze dat onderzochten! Toen de Voorzienigheid dit formeerde, had Hij een model of voorbeeld, waarnaar Hij elk deel maakte. “In uw boek waren al mijn leden geschreven” (Psalm 139:16; Engelse vertaling). Zijn al uw ledematen volmaakt en ontbreekt er niet één? Het is omdat Hij ze allemaal in Zijn boek heeft geschreven. Hij heeft uw lichaam geschilderd naar het nauwkeurige model dat Hij van u maakte naar Zijn eigen genadige voornemen, voordat u bestond. Als hierop een oog, een oor, een hand of een voet had ontbroken, zou u dit gemis smartelijk voelen. Deze wereld zou slechts een kerker voor u zijn geweest zonder deze ramen. Net als zoveel mensen zou u een voorwerp van medelijden voor anderen geweest zijn. Als u

³ Het Hebreeuwse woord is verwant aan ontfermen, koesteren; Hoséa 1:6

gering denkt over deze weldaad, vraag dan de blinden, de doven, de lammen en de stommen naar de waarde van deze weldaden en zij zullen het u zeggen. Juist aan uw lichaam is zeer veel ten koste gelegd. God zou u anders hebben kunnen maken. Hij had u als een worm of een pad kunnen scheppen. Ik herinner me dat Luther ons vertelt over twee kardinalen die met grote pracht reden naar het concilie van Konstanz. Onderweg hoorden ze een man in het veld bitter wenen en klagen. Toen ze bij hem kwamen zagen ze dat hij aandachtig keek naar een lelijke pad. Ze vroegen hem waarom hij zo bitter weende. Hij zei hun dat zijn hart verbroken was door de gedachte dat God hem niet zo walgelijk en misvormd had gemaakt. “Hierover wil ik graag wenen”, zei hij. Daarop riep een van hen uit: “De ongeleerden zullen opstaan en de hemel ingaan en wij zullen met al onze geleerdheid in de hel geworpen worden.” Niets op deze aarde is zo welgevormd en volmaakt geschapen als de mens. Galenus gaf Epicurus honderd jaar om een betere plaats of positie te bedenken voor enig lid van het menselijke lichaam. En als alle engelen zich daar tot op deze dag over hadden gebogen, hadden ze het lichaam van de mens niet beter kunnen scheppen.

- ? Toch is dit alles slechts het verfraaien van het etui, het polijsten van het kistje waarin het zeldzame juweel ligt. De Voorzienigheid heeft niet alleen het huis gebouwd, maar het ook aan de bewoner (ik bedoel de ziel) in bezit gegeven. Het is een uitnemend werkstuk, dat het volkomen beeld draagt van God, Die alles in allen en alles in elk deel is. Hoe edel zijn de vermogens en genegenheden van het lichaam! Hoe vlug, verschillend en onvermoeibaar zijn de bewegingen! Wat is het tot veel dingen bekwaam! Het is een metgezel van de engelen, ja, het kan zelfs de bruid van Christus worden en eeuwige gemeenschap met God hebben. Het is het wonder van de aarde en een voorwerp van afgunst voor de hel.
- Stel u nu eens voor dat de Voorzienigheid had toegelaten en bepaald dat uw ziel een plaats had gekregen in een lichaam waarvan een of twee vermogens gebrekkig of onvolkomen waren. En waarom zou u zich niet voorstellen wat u zo vaak ziet in de wereld? Stel u voor dat u verstandelijk gehandicapt was. Wat een ellendig leven zou u dan in deze wereld geleid hebben. U zou niet kunnen werken en geen voldoening kunnen hebben. In alle landen en eeuwen heeft God enkele van deze ellendige schepselen in de wereld gebracht. Sommigen waren beroofd van hun verstand en verschilden bijna alleen in voorkomen en gedaante van de dieren. Anderen hadden wel een gezond verstand, maar waren mismaakt of hadden lichamelijke tekortkomingen, wanstaltig, misvormd, weezinwekkend. En echt, als ik deze werken van de Voorzienigheid heb overdacht, geloof ik dat de Voorzienigheid hiermee alleen Zijn soevereine macht wilde tonen, tenzij ze bedoeld zijn als achtergrond waartegen andere bijzondere en voortreffelijke werken des te beter uitkomen en als toonbeelden van Gods genade aan u. Zo vaak als u ze ziet, zou uw hart verbroken moeten worden van dankbaarheid voor Zijn onderscheidende gunst aan u betoond.
- Kijk dan, maar zonder trots, naar uw eigen uiterlijk en innerlijk. Zie en bewonder wat de Voorzienigheid voor u heeft gedaan en hoe goed Hij de eerste dienst heeft verricht die Hij in deze wereld ooit voor u heeft gedaan. En toch was dit niet alles wat Hij voor u deed. Voordat u deze wereld zag, heeft Hij u bewaard en geformeerd in de baarmoeder. Anders was u een van de embryo's geweest waarover Job spreekt “die het licht niet gezien hebben” (Job. 3:16). Onvoldragen kinderen komen tevergeefs op de wereld en die zijn er veel. Sommigen hebben nooit een redelijke ziel gehad, maar slechts de eerste beginselen of contouren van een lichaam. De mensen hebben geen weet van

hen, maar ze vergaan als een beest. Anderen sterven in de baarmoeder of kort nadat zij daaruit gekomen zijn. Hoewel hun leven maar een ogenblik duurde, volgt er een eeuwigheid op. Stel u voor dat dit van u gold, zoals het van miljoenen mensen geldt. Als u verlost was, zou u toch volkomen nutteloos voor God zijn in de wereld. U zou niemand van nut kunnen zijn in de wereld en niemand zou u van dienst kunnen zijn. U zou geheel onbekwaam geweest zijn tot al het goede dat u gedurende uw leven aan anderen hebt gedaan of van anderen hebt ontvangen.

Denk eens aan het verborgen leven dat we geleid hebben in de baarmoeder. Wat een klein ongeluk had, onder de toelating van de Voorzienigheid, ons leven kunnen beëindigen, zoals een vogel in het ei. Daarom moeten we ons wel verwonderen over de tedere zorg van de Voorzienigheid over ons en met de psalmist zeggen: “Gij hebt mij in mijner moeders buik bedekt” (Psalm 139:13). En niet alleen dat: “Gij zijt het immers, die mij uit de buik hebt uitgetogen” (Psalm 22:10). Hij bewaarde u daar tot de volheid des tijds. Toen die tijd was gekomen, bracht Hij u veilig door veel gevaren in die plaats in de wereld die Hij van eeuwigheid voor u had bepaald.

2. Tijd en plaats van onze geboorte

Een ander groot werk van de Voorzienigheid voor het volk van God betreft de plaats en de tijd van hun geboorte. En dit betekent echt niet weinig voor elk van ons, maar is van groot belang, hetzij tot ons goed of ons kwaad, hoewel de meeste mensen hier maar weinig waarde aan hechten. Ik ben ervan overtuigd dat weinig christenen hier genoeg van doordrongen zijn. Ze stappen te gemakkelijk en lichtvaardig heen over een afgrond van veel genade, rijke en menigvuldige genade die besloten ligt in dit liefelijke werk van de Voorzienigheid voor hen.

O, vrienden, kunt u het als een onverschillige zaak beschouwen in welk deel van de wereld u bent geboren? Hangt er niets af van de plaats waar en de tijd waarin uw lot is gevallen? Misschien hebt u niet ernstig over deze zaak nagedacht. En omdat dit een punt is waar zo zelden aandacht aan wordt besteed, wil ik hier wat dieper op ingaan en bijzondere aandacht aan besteden. Ik wil proberen uw hart te verwarmen door u de vele en rijke weldaden voor te stellen die de vrucht zijn van dit ene werk van de Voorzienigheid voor u.

We zullen twee dingen overdenken. Het betreft namelijk zowel uw tegenwoordige welzijn in deze wereld en uw eeuwige geluk in de toekomst.

Dit werk van de Voorzienigheid voor u is van zeer groot belang voor uw welzijn in de wereld op dit ogenblik. Alle kamers in dit grote huis zijn niet even aangenaam en geriefelijk voor de bewoners ervan. U leest over “de duistere plaatsen des lands” die “vol woningen van geweld” zijn (Psalm 74:20). Op de bewoonbare wereld zijn veel van dergelijke troosteloze plaatsen. Wat een uitgestrekt deel van de wereld ligt woest als een wildernis!

Stel u voor dat uw moeder u had voortgebracht in Amerika onder de wilde indianen die samenwonen als redeloze schepselen. Ze worden verzengd door de hitte, lijden kou, zijn naakt, behoeftig en weerloos. Hoe arm en ellendig zijn vele miljoenen bewoners van deze wereld en hoezeer zijn zij verstoken van aards gemak en gerief! Wat geniet u een weldaden als u ziet op de gunstige ligging, de vruchtbaarheid, de temperatuur en de beschaving van uw woonplaats! Wat is deze plek anders dan een besloten tuin temidden van een woestijn? Ik kan zonder vooroordeel of verbeelding zeggen dat God, zelfs in het tijdelijke, u een van de gezondste, geriefelijkste en in alle

opzichten best ingerichte kamers van het grote huis van deze wereld gegeven heeft. Luister wat onze geschiedschrijver ervan zegt: “Dit is het gelukkige eiland, de hof van vreugde, de tuin van God; de valleien ervan zijn als Eden, de heuvels als de Libanon, omsloten door de oceaan en behoed door Jehovah.”

U hebt hier alles wat noodzakelijk en aangenaam is voor uw lichaam. Een groot deel van de wereld kent deze gemakken niet. Met de armste mensen onder ons, is het niet zo erg als met de behoeftige Russen, naar men zegt. Hun armoede kwelt hen en bijt hen met zulke scherpe tanden dat de armen aan de deur roepen: “Geef en snij me! Geef en dood me!”

Zeg niet dat de wilde volken beter af zijn omdat ze zilver en goudmijnen hebben. Misschien denkt u dat dit opweegt tegen alle andere moeiten in het leven. Ach, arme schepselen! Het zou beter voor hen zijn geweest, als hun land distels en doornen had voortgebracht in plaats van goud, zilver en edelstenen. Dit heeft namelijk al hun andere vreugden in dit leven weggenomen. Dit heeft wrede, hebzuchtige vijanden onder hen gebracht. Ze zuchten onder het slavenwerk voor hen en sterven zonder genade. Duizenden van hen hebben de dood verkoren boven het leven, vanwege de voorwaarden waarop zij dat genoten. En had u daar niet even goed een plaats kunnen krijgen? Zijn zij niet uit hetzelfde stof geschapen? Is hun natuur niet net zo goed als de uwe? Wat een onderscheid heeft goddelijke genade gemaakt, waar de natuur dat niet gedaan heeft! Bedenk, ondankbaar mens, dat u geboren had kunnen worden in een van die streken waar de onge zonde lucht velen brengt in de klauwen van de dood, waar de mensen bijna net zo leven als de dieren. God heeft echter voor u gezorgd en heeft de armste onder u in dit leven veel meer gerief gegeven dan de grootste onder hen gewoonlijk heeft gekregen. O, wat heeft de Voorzienigheid veel voor u gedaan!

Maar alles wat ik gezegd heb, betekent slechts heel weinig in vergelijking met de geestelijke weldaden en gunsten waarin uw ziel hier mag delen. O, dit heeft de Voorzienigheid zo gunstig voor u beschikt, dat u dit tot in alle eeuwigheid dankbaar moet erkennen. Houdt in dit geval eens een paar dingen voor ogen, en de luister van de Voorzienigheid zal als een zonnestraal vol in uw gezicht schijnen.

- (1) Veronderstel dat u een plaats gekregen had op een van die uitgestrekte continenten die op dit moment in eigendom zijn van de ongelovigen en de heidenen. Zij buigen voor een boomstam en dienen het heir des hemels. Dit is de toestand van miljoenen, miljarden mensen. De onderzoeker en wetenschapper Brierewood deelt ons mee dat ze niet alleen in Europa een gebied bevolken met een omtrek van 900 mijl, maar ook bijna de helft van Afrika, meer dan de helft van Azië en bijna geheel Amerika. O, hoe jammerlijk zou uw toestand geweest zijn als u door een heidense vrouw was gebaard en u met de moedermelk de afgoderij had ingedronken! Dan zou u nu naar alle waarschijnlijkheid duivels aanbidden en in volle vaart voortsnellen op de weg die rechtstreeks naar het verderf voert. Dit zijn namelijk die mensen die onder Gods toom liggen: “Stort Uw grimmigheid uit over de heidenen, die U niet kennen, en over de geslachten, die Uw Naam niet aanroepen” (Jer. 10:25). Hoe vreselijk is die vloek over hen, die zich uitstrekt over hen en alles wat van hen is! “Beschaamd moeten wezen allen die de beelden dienen, die zich op afgoden beroemen; buigt u neder voor Hem, alle gij goden!” (Psalm 97:7).
- (2) Of, veronderstel dat u een plaats had gekregen onder Mohammedanen. Na de heidenen zijn zij verspreid over het grootste deel van de aarde. Hoewel Arabië die onreine vogel heeft uitgebroed, kon hij niet lang in die kooi gehouden

worden. Niet alleen de Arabieren, maar ook de Perzen, Turken en Tartaren buigen hun nek voor die grote bedrieger. Dit gif heeft zichzelf verspreid door Azië, een groot deel van Afrika, ja over een gebied met een omtrek van zeventuizend mijl. En daar stopt het niet, maar het heeft ook een aanzienlijk deel van Europa aangetast. Als u daar een plaats had gekregen, wat zou u dan ongelukkig zijn geweest, ondanks alles wat uw geboortegrond geriefelijk en aangenaam maakt. U zou dan een grote bedrieger aanbeden hebben en gestorven zijn in een droomwereld. U zou Gods levende woorden niet gekend hebben, maar net als zij tot uw eeuwige ondergang bedrogen zijn met dwaze, onzinnige en wilde dromen. Iedereen die dit overdenkt, moet wel vinden dat de makers ervan niet zozeer argumenten en verstandige antwoorden nodig hebben, maar boeien en ketenen.

- (3) Als geen van deze dingen uw deel was geweest, stel u dan eens voor dat u geboren was op dit kleine plekje van de aarde dat wel in naam gekerstend is, maar waar roomse beeldendienst en antichristelijke ideeën toch grotendeels de overhand hebben. Hoe ongelukkig was u geweest als u gedronken had aan een paapse borst! Want over deze mensen zullen de fiolen van Gods toorn achtereenvolgens worden uitgegoten (Openb. 16) en de Schrift zegt ons in ronde woorden wat hun lot zeker zal zijn: “En daarom zal God hun zenden een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven; opdat zij allen veroordeeld worden die de waarheid niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid” (2 Thess. 2:11, 12). Ja, uw wieg zou hebben kunnen staan in hetzelfde land waarin u nu woont. Dit had echter niet tot uw zaligheid kunnen dienen, als Hij die de plaats van uw huis bepaald heeft, daarnaast niet genadig voor u “de tijden bescheiden had” (Hand. 17:26)!
- (4) Stel u voor dat u deze plaats gekregen zou hebben, toen Engeland een heidense natie was, waar honderden jaren lang brute en ellendige afgodendienaars woonden. Dikke duisternis lag over de bevolking van dit eiland. Evenals in andere landen werd de duivel gediend en werden zijn leugenwoorden grif geloofd. Het schudden van de top van Jupiters eik in Didina, de ketel die geslagen werd met de stok in de hand van het beeld van Jupiter, de fontein en de lauriertak van Daphne: dit waren de inzetten waarop de arme, ellendige stakkers vertrouwden. Zo werden ook in dit land de afgoden gediend. De zon en de maan werden als goden aanbeden. Daarnaast vereerden onze voorouders veel verfoeilijke afgoden. Tot op heden zijn hun gedenktekenen onder ons niet volkomen vernietigd.
- (5) Of, veronderstel dat u later was geboren in die ellendige dagen waarin koningin Mary zovelen naar de hemel zond in een vurige wagen. De arme protestanten verborgen zich hoog en laag in holen en bossen om te ontkomen aan de roomse inquisiteurs die als bloedhonden alle steden en dorpen van het land afspuurden om de arme schapen van Christus tot hun prooi te maken.

Maar de Voorzienigheid heeft zulke bijzondere zorg aan ons besteed, dat wij in Zijn gunst pas in beter dagen op dit wereldtoneel gebracht werden. Als de keus aan ons was geweest, hadden we niet zo goed kunnen kiezen voor onszelf als de Voorzienigheid heeft gedaan. We hebben niet alleen de beste kamer gekregen in dit grote huis. Vóór we daar een plaats kregen, is deze echter met de bezem van de nationale reformatie gezuiverd van de afgodendienst, door het bloed van de martelaren gewassen van roomse smetten en versierd met de kandelaren van het Evangelie. Deze

branden in onze tijd veel heerlijker dan ze ooit gedaan hebben sinds de dagen van de apostelen. Eeuwenlang had u in Engeland geboren kunnen worden zonder daar een christen te vinden. Ja, u had zelfs geboren kunnen worden nadat Engeland een christelijke natie geworden was zonder er een protestant te vinden. O, wat bent u veel aan de Voorzienigheid verplicht, omdat Hij dit zo genadig voor u heeft gewerkt!

Misschien zegt u: “Dit alles is inderdaad waar, maar wat betekent dat voor de zaligheid? Gaan niet velen die deze voorrechten genieten, daarmee toch voor eeuwig verloren? Ja, zijn hun zonde en ellende niet groter dan die van andere zondaren, als ze omkomen?”

Het is waar dat deze mensen verloren gaan en het is erg dat het zo moet zijn. Toch kunnen we echter niet ontkennen dat het een zeer grote, bijzondere weldaad is dat we geboren zijn in zo'n land en zo'n tijd. Bedenk toch eens welke middelen die tot onze zaligheid dienen, we niet gehad hadden, als we een plaats hadden gekregen die hierboven is genoemd.

- (1) Hier hebben we de gewone middelen tot zaligheid. Elders worden ze mensen onthouden. Zij zijn daarvan verstoken. Als iemand uit de heidenen verlost wordt en tot Christus wordt gebracht, moet dat op wonderlijke, ongewone wijze gebeuren. Want “hoe zullen zij in Hem geloven, van Welke zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen, zonder die hun predikt?” (Rom. 10:14). Ach, stel u voor dat een begeerte wordt opgewekt in het hart van één van hen naar een evangelische ontdekking van de zaligheid, die er gewoonlijk niet is en er redelijkerwijs niet kan zijn. De arme schepselen zouden van zee tot zee kunnen reizen om het Woord te horen en het toch niet vinden, terwijl u alle gelegenheid hebt om het Evangelie te horen! U kunt vaak een preek horen, zodat u nauwelijks de inzetten en de middelen tot uw zaligheid kunt mijden en ontwijken. En is dit niets? Christus dringt ons zelf om Hem aan te nemen.
- (2) Hier en in deze tijd zijn de gewone vooroordelen tegen het christendom weggenomen, omdat het algemeen beleden wordt onder het volk en beschermd wordt door de wetten van het land. Als u echter onder de Joden, de moslims of de heidense afgodendienaars had gewoond, zouden Christus en het christendom door velen in het land gehaat worden. Ieder zou zowel de naam als de zaak bespotten en belachelijk maken. U zou waarschijnlijk ook zo geweest zijn, als u onder hen geboren was. Want u kunt opmerken dat ieder graag en ijverig verdedigt wat van vader op zoon wordt overgeleverd. De Joden, heidenen en moslims houden vandaag nog steeds zo aan hun dwalingen vast dat ze alle anderen uit hun midden verdrijven met spugen, fluiten en handgeklap en alle andere tekenen van verontwaardiging en afschuw. Is het dan geen bijzondere weldaad voor u dat u geplaatst bent in een land en een tijd waarin, zoals een godgeleerde opmerkt, de ware godsdienst dezelfde voordelen heeft boven elke valse godsdienst als in andere landen de valse godsdiensten boven de ware hebben? Hier hebt u de kostelijke middelen en bent u gevrijwaard van die zielsverwoestende vooroordelen; dat zijn twee kenmerkende weldaden.
- (3) Hier, in deze tijd, komt u met het christendom in aanraking, zodra u ontvankelijk bent voor indrukken van de godsdienst. Omdat dit gelukkig eerst komt, verspert het de doorgang waardoor een valse godsdienst anders zeker zou binnenkomen. Hier krijgt u de eerste gedachten en beginselen van de christelijke godsdienst zelfs met de moedermelk binnen. En het is zeker een

groot voorrecht dat onze geest er dan al mee wordt bezet. Want menige dag zal de pot nog ruiken naar datgene wat hij eerst bevatte nadat hij gebakken was. “Leer de jongen de eerste beginselen naar de eis zijns wegs; als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken” (Spr. 22:6).

- (4) Hier hebt u de hulp en bijstand van christenen of kunt u die krijgen. Ze wijzen u de weg, nemen uw twijfels weg, ondersteunen u in uw lasten en helpen u door de moeiten waarmee de wedergeboorte gepaard gaat. Ach, als een ellendig mens in menig ander land een beginsel van genade had, zwakke werkzaamheden kreeg en zijn hart zou uitgaan naar Christus en de ware godsdienst, zou iedereen zich onmiddellijk tegen hem keren. Niemand zou hem troosten, helpen of bemoedigen, zoals u ziet in het voorbeeld van Galeacius. De naaste familieleden zouden dan zijn grootste vijanden zijn. Het land zou hem spoedig uitjowen als een monster en roepen: “Weg met die ketter. Naar de gevangenis of de brandstapel!”

Of dit nu uiteindelijke zegeningen voor uw ziel zijn of niet, ik weet zeker dat ze op zich wel kennelijke weldaden zijn. Ook zijn het hulpmiddelen tot de zaligheid die miljoenen anderen worden ontzegd. Toen Plato ging sterven, kon hij God prijzen voor drie dingen, namelijk dat hij een mens was en geen beest, dat hij in Griekenland geboren was en dat hij opgevoed was in de tijd van Socrates. Zo hebt u veel meer redenen om de Voorzienigheid te loven, omdat u mensen bent en geen beesten, omdat u in Engeland geboren bent en omdat u opgegroeid bent in de dagen van het Evangelie. Dit is een land dat de Heere voor u heeft uitgespeurd. Deze uitdrukking wordt hiervoor gebezigd (Ezech. 20:6). Daarom hebt u alle redenen om te zeggen wat de psalmist elders doet: “De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen; ja, een schone erfenis is mij geworden” (Psalm 16:6).

4. Onze ouders en opvoeding

Er is nog een werk van de Voorzienigheid dat onze bijzondere aandacht en overdenking vraagt. Hij heeft bepaald in welke familie we geboren zouden worden. En dit is werkelijk van bijzonder gewicht, zowel voor ons tijdelijk als voor ons eeuwig goed. De gezinnen waarin we opgroeiden kunnen groot of klein zijn in Israël, onze ouders kunnen al dan niet tot de elite behoren. Als ze echter God vreesden en gerechtigheid oefenden, als ze zich moeite hebben getroost om u een godsdienstige opvoeding te geven en u op te voeden in de lering en vermaning des Heeren, moet u het als een van de grootste weldaden zien dat u voortgekomen bent uit de lendenen van zulke ouders. Uit deze bron ontspringt namelijk een dubbele stroom van weldaden voor u.

- (1) In de eerste plaats tijdelijke en uitwendige weldaden voor de uitwendige mens. Zoals Godzaligheid een zegen brengt, brengen goddeloosheid en onrechtvaardigheid een vloek over het nageslacht. Dat moet u weten. Een voorbeeld van het eerste vindt u in Genesis 17:18-20. Het tegendeel daarvan is de dreiging, zoals in Zacharia 5:4. U vindt ze allebei in dit schriftgedeelte: “De vloek des HEEREN is in het huis des goddelozen; maar de woning der rechtvaardigen zal Hij zegenen” (Spr. 3:33). Het is waar dat er in beide gevallen van uitgegaan wordt dat kinderen treden in de voetstappen van hun ouders (Ezech. 18). Hoe vaak zien we echter niet dat goddeloze mensen hun kinderen ijdel en goddeloos opvoeden. Zo wordt er van Abiam gezegd: “En hij wandelde in al de zonden zijns vaders, die hij voor hem gedaan had” (1 Kon. 15:3). Zo

gaat de vloek over van geslacht op geslacht. Het is een zeer bijzondere leiding als we aan deze vloek ontkomen.

- (2) Maar let vooral op de stroom van geestelijke zegeningen en weldaden voor de inwendige mens die uit deze Voorzienigheid ontspringt. O, het is geen gewone weldaad dat we Godsvrezende ouders hebben. Sommigen van ons danken niet alleen hun natuurlijk leven aan hen – zij hebben hun immers het leven geschonken – maar ook hun geestelijk en eeuwig leven. Het was geen geringe weldaad voor Timotheüs dat hij zulke voorouders had (2 Tim. 1:5). Het was evenmin een kleine zegen voor Augustinus dat hij een moeder had als Monica. Zij plantte de geboden in zijn geest met haar woorden, maakte ze nat met haar tranen en voedde ze met haar voorbeeld. We zullen deze weldaad nader bezien en zo merken dat er veel weldaden in besloten liggen.
- a. Wat een weldaad is het voor ons dat we ouders hebben die voor ons baden vóór onze geboorte en ook in onze jeugd, toen we nog niet voor onszelf konden bidden. Dat deden Abraham (Gen. 15:2) en Hanna (1 Sam. 1:10, 11). Waarschijnlijk zijn sommigen hier de vrucht en het antwoord op de gebeden van hun ouders. Dit was het heilige werk waarin zij al hun dagen voor u volhardden. Ze droegen al uw noden, vooral uw eeuwige noden, met die van hen aan de Heere op. Ze stortten voor u hun ziel vurig voor de Heere uit, als ze overstelpt waren door verdriet. O, hecht waarde aan zulke weldaden, want ze zijn kostelijk. Het is een grotere weldaad om biddende ouders te hebben dan om van adellijke komaf te zijn. Let op Jobs Godsvruchtige handel en wandel (Job 1:5).
 - b. Wat een bijzondere weldaad is het voor ons dat de uitwassen van de verdorvenheid in de kiem gesmoord werden door hun Godsvruchtige en strenge tucht! We begrijpen nu wat een beslissende en gevaarlijke tijd de jeugd is, de wonderlijke drang van die levensfase tot alles wat verkeerd is. Waarom wordt er anders gesproken over “de begeerlijkheden der jonkheid” (2 Tim. 2:22)? David vraagt: “Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden?” (Psalm 119:9). In de vraag zelf ligt duidelijk genoeg besloten dat de weg die hij neemt in zijn jeugd voert door de verdorvenheden van de wereld. David bad of God de zonden van zijn jonkheid niet wilde gedenken (Psalm 25:7) en Job klaagde bitter dat God hem de misdaden van zijn jonkheid deed erven (Job 13:26). Dan moet u zeker met een dankbaar hart terugzien op die gezegende middelen waardoor in uw jeugd de verdorvenheid van uw natuur werd onderdrukt en beteugeld.
 - c. Wat een grote weldaad is het dat we ouders hebben die ons ijverig de goede kennis van God inprenten in onze jonge jaren. Hoe ijverig namen Abraham en David deze plicht waar (Gen. 18:19; 1 Kron. 28:9)! Sommigen van ons hebben ouders die net als de apostel tot ons zouden kunnen zeggen: “Mijn kinderkens, die ik wederom arbeide te baren, totdat Christus een gestalte in u krijg” (Gal. 4:19). Ze verlangden naar ons vóór ze ons kregen en verblijdden zich in ons toen ze ons ontvangen hadden. Zo konden ze de gedachte niet verdragen dat de duivel ons zou hebben, als zij niet meer voor ons konden zorgen. Geen moeite, zorg of kosten achtten zij te veel voor ons lichaam om dat te voeden, te kleden en te doen herstellen. Evenmin achtten zij gebeden, raadgevingen of tranen te veel voor onze ziel, opdat die gered zou worden. Ze wisten dat er eens een tijd van scheiden zou komen en ze trachtten die zo gemakkelijk en aangenaam te maken als ze konden door ons achter te laten in Christus en binnen de gezegende band van Zijn verbond. Zij waren niet blij

met onze gezondheid, zonder zich te bekommeren om onze genade. De ellende van onze ziel woog hun net zo zwaar als die van ons lichaam. Ze hadden geen grotere wens dan dat ze op de grote dag zouden kunnen zeggen: “Heere, ziedaar ik en de kinderen die Gij mij gegeven hebt.”

- d. En was het geen bijzondere gunst voor ons dat we ouders hadden die ons voorgingen in heiligheid en de weg naar de hemel voor ons plaveiden met hun voorbeelden? Zij konden tegen ons zeggen: “Hetgeen gij ook (...) gehoord, en in mij gezien hebt, doet dat” (Filipp. 4:9). “Weest mijn navolgers, gelijkerwijs ook ik van Christus” (1 Kor. 11:1). Het leven van de ouders is het voorbeeld voor de kinderen. O, het is geen gewone weldaad als we een goed voorbeeld hebben, vooral als we nog gevormd worden. We zagen wat ze deden en we hoorden wat ze zeiden. Het strekte Abraham tot eer dat hij zijn kinderen en zijn huis na hem beval dat zij de weg des HEEREN moesten houden (Gen. 18:19). En zulke weldaden hebben sommigen van ons ook genoten.

O, mijn vrienden, ik smeed u dat u bijzonder acht slaat op dit werk van de Voorzienigheid dat zo gunstrijk voor u is verricht. Moge het besef daarvan uw hart des te vuriger doen branden. Vergelijk daartoe uw toestand met die van anderen en denk ernstig na over het volgende.

- Hoeveel kinderen zijn er onder ons die haastig naar de hel worden gesleept door hun wrede en goddeloze ouders, die hun leren om te vloeken en te zweren zodra ze kunnen spreken! Er zijn veel gezinnen waarin weinig anders wordt gehoord dan de taal van de hel. Als oude blokken en jonge twijggjes worden ze toebereid voor de hel, waar ze samen moeten branden. Als zulke kinderen zich niet bekeren, zal het volgende schriftwoord eens waar worden in hun leven: “Zo zal zij toch komen tot het geslacht harer vaders; tot in eeuwigheid zullen zij het licht niet zien” (Psalm 49:20).
- En hoeveel gezinnen zijn er die niet zo goddeloos zijn, maar toch hun kinderen opvoeden voor ijdelheid en zingenot. Ze bekommeren zich niet om de toekomst van hun ziel, als ze maar voor hun lichaam kunnen zorgen (Job 21:11)! Als zij hen maar kunnen leren hoe ze hun lichaam moeten gebruiken, geeft het niets als de duivel hun ziel aandrijft. Als ze hun maar grond of geld kunnen nalaten, menen ze dat ze zich volkomen van hun plicht gekweten hebben. O, welke woorden zullen zulke ouders en kinderen elkaar toevoegen voor de rechterstoel en voor eeuwig in de hel!
- Hoeveel mensen zijn ingetogener en haten toch de minste blijken van Godzaligheid in hun kinderen! Ze handelen niet voorzichtig met het gekrookte riet en de rokende vlaswiek, maar doen alles om die te verbreken en uit te blussen, om de eerste blijken en uitgangen naar Christus in de kiem te smoren! Ze willen hen liever naar hun graf dan naar Christus vergezellen. Net als Herodes doen ze alles wat in hun vermogen ligt om Christus in de wieg te doden! Och, mensen, u beseft maar weinig wat een weldaad u geniet of genoten hebt als u Godzalige ouders hebt en hoe liefelijk de Voorzienigheid in dit opzicht de snoeren voor uw lichaam en ziel geworpen heeft.

Misschien zegt iemand *dat dit niet voor hem gold, dat zijn ouders hem weinig geholpen hebben op de weg ten hemel.* Voor zulke mensen heb ik het volgende antwoord.

Als u weinig hulp had, beschouw het dan als een bijzondere leiding van de Voorzienigheid dat u geen hinder ondervond. Of, als u tegenstand ervoer, verwonder u dan over de genade van God die u in Zijn heerlijke, onderscheidende genade uit hun midden rukte en de kwijnende vonkjes genade brandend hield te midden van veel tegenstand.

Een woord aan ouders

Als God u eigen kinderen geeft, leer dan hieruit om uw plichten in uw gezin des te stipter en nauwgezetter na te komen, naarmate u zelf het gemis daarvan pijnlijker hebt gevoeld. Op een heilige opvoeding volgt zowel in dit als in het toekomstige leven een reeks van zegeningen. Daarom wil ik dit onderwerp niet besluiten voor ik mij heb gekweten van mijn plicht door ouders en kinderen tot hun plichten aan te sporen.

- ? In de eerste plaats smeed ik u, ouders, of hen aan wie de opvoeding van de kinderen is toevertrouwd, om te denken aan de plicht die op u rust. Bedenk daartoe hoe na uw kinderen u aan het hart liggen en hoezeer hun geluk of ellende u daarom ter harte gaan. Overdenk slechts hoe kostbaar zulke betrekkingen volgens de Schrift zijn. Dit blijkt uit het verlangen naar kinderen (Gen. 15:2; 30:1, 2), uit onze vreugde als we ze hebben, zoals Christus die verwoordt (Joh. 16:21). Het blijkt uit de hoge waarde die aan kinderen wordt gehecht (Gen. 42:38), het medelijden met hen in al hun moeiten (Mark. 9:22) en ons verdriet bij het scheiden (Gen. 37:35). Welnu, zal dit alles voor niets zijn? Waarom verlangen we naar kinderen voor we ze hebben en verheugen we ons over hen als we ze hebben? Waarom hechten we zo'n grote waarde aan kinderen, lijden we zo zeer met hen mee en zijn we zo diep bedroefd over hun dood, terwijl we ons er niet om bekommeren wat hun eeuwig lot zal zijn?
- ? Bedenk hoe God hun ziel en hun lichaam aan u heeft toevertrouwd. Dit blijkt uit de geboden die u rechtstreeks zijn opgelegd (Deut. 6:6, 7; Ef. 6:4) en uit het gebod aan hen om u te gehoorzamen (Ef. 6:1). Hierin wordt duidelijk gewezen op uw plicht en wordt ook die van hen verwoord.
- ? Wat zal u troost bieden bij het scheiden, als zij door uw verzuim sterven zonder Christus? O, u zult vol bitterheid denken: "Mijn kind is in de hel en ik deed niets om het te voorkomen! Ik heb daaraan meegewerkt." In die dag zal de vervulde plicht de enige grond van troost zijn.
- ? Als u nalaat hen te onderwijzen in de weg der heiligheid, zal de duivel dan nalaten hen te onderwijzen in de weg der goddeloosheid? Nee, nee, als u hen niet zult leren bidden, zal hij hen lerenvloeken, zweren en liegen. Als de grond niet bewerkt wordt, zal onkruid opspringen.
- ? Als de tijd van hun jeugd wordt veronachtzaamd, hoe onwaarschijnlijk is het dan dat er later enige goede vrucht zal zijn. In de jeugd worden we gevormd (Spr. 22:6). Hoe weinig mensen worden er bekeerd in de ouderdom. Een twijg kan in elke vorm gebogen worden, maar volgroeide takken zijn onbuigbaar.
- ? U bent de middelloorzaak van al hun geestelijke ellende, omdat ze uit u geboren zijn en uw voorbeeld navolgen. Ze zijn geestelijk dood door de plaag die u onder hen hebt gebracht: "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen" (Psalm 51:7).
- ? Waarschijnlijk zal niemand in de wereld beter dienstbaar kunnen zijn tot hun eeuwig goed dan u. U bent bijzonder in het voordeel boven alle anderen. U mag delen in hun genegenheid, u hebt de gelegenheid om hun de kennis van Christus in te scherpen, u verkeert dagelijks met hen (Deut. 6:7), u kent hun karakter. Als u dat nalaat, wie zal hen dan helpen?

- ? Eveneens zou de gedachte aan die grote dag u met medelijden jegens hen moeten vervullen. O, denk toch aan die tekst: “En ik zag de doden, klein en groot, staande voor God” (Openb. 20:12). Hoe jammerlijk zal het zijn als u uw lieve kinderen ziet staan aan Christus’ linkerhand. O vrienden, doe uw uiterste best om dit vreselijke te voorkomen. “Wij dan, wetende de schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof (2 Kor. 5:11).

Vermaningen aan kinderen

En jullie, kinderen, vooral jullie die geboren zijn uit Godsvruchtige ouders, ik smeed jullie om hun raad te gehoorzamen en hun Godzalige voorbeeld na te volgen. Om dit te onderstrepen, wil ik het volgende onder jullie aandacht brengen:

- ? Als u hun ongehoorzaam bent, weerstaat u Gods gezag: “Gij kinderen, zijt uw ouderen gehoorzaam in de Heere” (Ef. 6:1). Dat is de opdracht, daarom is uw opstandigheid erger dan u denkt. U bent de mensen niet ongehoorzaam, maar God en voor deze ongehoorzaamheid zal God u straffen. Misschien zijn zij daar te mild voor of zijn jullie te oud geworden voor vermaningen. Alles wat ze kunnen doen is tot God klagen. En als Hij straft, zal Hij u strenger behandelen dan zij konden doen.
- ? Jullie zonde is groter dan de zonde van jonge heidenen en ongelovigen. Daarom zullen jullie ook meer te verantwoorden hebben. Als je een goddeloos kind bent, zou het beter zijn als je als wilde indiaan of als beest geboren was, dan uit zulke ouders. Zoveel onopgevolgde raadgevingen, ijdele hoop en vergeefse gebeden zullen je schuld jammerlijk verzwaren.
- ? Gewoonlijk vergeldt God de ongehoorzaamheid van kinderen aan hun ouders op dezelfde wijze. Meestal zullen onze eigen kinderen ons dat vergelden. Bij een ernstige schrijver heb ik gelezen over een grote booswicht die zijn vader door het huis sleepte. Zijn vader smeekte hem om hem niet verder te slepen dan een zekere plaats, omdat hij zijn vader niet verder gesleept had. O, de smartelijke, maar rechtvaardige vergeldingen van God!
- ? Als in jouw hart genade geplant is door de zegen van het onderwijs, smeed ik je om je te verwonderen over Gods goedheid in deze leiding. O, wat heeft God je een voortreffelijk lot toebedeeld! Hoe weinig kinderen delen in jouw weldaden!
- ? Zorg ervoor dat je zulke ouders eert. Je hebt een dubbele plicht om dat te doen. Wees de vreugde van hun hart en de troost van hun leven, als ze er nog zijn. Als dat niet zo is, moet je toch steeds aan die weldaad denken, zolang je leeft. Treed in hun vrome voetsporen, opdat jullie op die grote dag beiden verheugd zullen zijn en God tot in alle eeuwigheid zullen prijzen voor elkaar.

5. Voorzienigheid in de roeping

De volgende bijzondere werking van de Voorzienigheid bij Gods volk, waarbij ik verder stil wil staan, zijn de gelegenheden, de instrumenten en de middelen tot hun bekering

Er is niets waarin de Voorzienigheid in de wereld heerlijker schijnt dan in het beschikken van de gelegenheden, de instrumenten en de middelen tot de bekering van Gods volk. Hoe kundig Zijn hand uw lichamen ook heeft gevormd, hoe teer Hij ze heeft onderhouden en met hoeveel gaven Hij ze heeft overladen, als Hij niet eveneens had gezorgd voor enig middel tot uw bekering, zouden alle eerdere gunstbewijzen en zegeningen die Hij u gegeven had, weinig hebben betekend. Dit, ja dit, is de voortreffelijkste weldaad die u ooit uit Zijn hand ontvangen hebt! U bent Hem hiervoor meer verschuldigd dan voor al uw andere weldaden. Uw hart moet wel diep geraakt worden door de verklaring van dit werk van de Voorzienigheid. Dit is een onderwerp waarin elk begenadigd hart zich graag verdiept. Het is zonder twijfel de zoetste gebeurtenis die ze ooit navertelden. Zij denken en spreken er graag over. De plaatsen waar de bekering werd gewerkt en de middelen die daartoe werden gebruikt, zijn hun daarom zeer lief geworden. Ja, ze zijn hun zo dierbaar, dat jaren later nog hun hart smolt, als ze toevallig langs deze plaatsen kwamen of de gezichten zagen van hen die in de hand van de Voorzienigheid als middel gebruikt waren tot hun heil. Zo dacht Jakob zonder twijfel na die nacht altijd met vreugde aan Bethel (Gen. 48:3). Zo hebben andere heiligen net als hij hun Bethels gehad. O, gezegende plaatsen, tijden en middelen! O, wat een diepe en zoete indrukken, die nooit uit het geheugen of hart gewist zullen worden, heeft deze Voorzienigheid gemaakt op hen in wie deze gezegende vrucht is gewerkt in de jaren des ondersheids en op een duidelijk waarneembare wijze.

Ik wil niemand ontmoedigen door de beschrijving van deze leiding, omdat hij zich de tijd, plaats, middelen en wijze van de bekering niet herinnert. Daarom zal ik eerst dit noodzakelijke onderscheid aangeven om te voorkomen dat ik sommigen schaad, terwijl ik het goede voor anderen zoek.

Bekering, en de onderwerpen ervan, kunnen we op twee manieren beschouwen. In de jaren des ondersheids worden zij die in hun jeugd goddelozer en slechter waren, kennelijk bekeerd. Of kinderen worden bekeerd in hun prille jeugd. Door Gods zegen over hun Godsvruchtige opvoeding druppelt genade veel minder merkbaar en zichtbaar in hun hart. Bij de eerste groep zijn de onderscheiden werken van de Geest, namelijk de verlichting, overtuiging, vernedering, het trekken tot Christus en de verzegeling duidelijker en zichtbaarder. Bij de laatste groep ligt er een sluier over en zijn ze meer vermengd. Ze kunnen zich herinneren dat God hun achting en liefde gaf voor Godsvruchtige mensen, dat ze zich gingen bekommeren om hun plicht en weet kregen van de zonde. Ze kunnen echter maar weinig vertellen over de tijd, plaats, instrumenten en wijze van dit werk. Het is echter in hen verricht tot zaligheid. Er is geen reden om hen te verontrusten, omdat de zaken voor hen niet zo duidelijk zijn als voor anderen. Waar het wezen en de waarheid van de bekering openbaar komen, is er geen reden om uzelf te kwellen omdat u niet duidelijk kunt getuigen van deze zaken.

Als een mens duidelijk licht heeft over deze zaken en over de bekering zelf, moet de gedachte aan de tijd en de plaats en het instrument waardoor ze werd gewerkt, wel zeer zoet voor hem zijn. Elke overdenking daarvan zal zijn ziel nieuwe vreugde schenken.

Ten eerste. *Wonderlijke leidingen rond het begin van de bekering*

Veel van de volgende omstandigheden hebben we mogelijk eerst beschouwd als zwervers, toen we erin terechtkwamen. Ze bleken echter gidsen te zijn die werden gezonden door de Voorzienigheid, voor wie ze ook plaats maakten.

Welnu, er zijn verscheidene dingen in die leidingen, die zeer zoet en aangenaam zijn:

De wonderlijke onverklaarbaarheid en onbegrijpelijkheid van dit werk van de Voorzienigheid, Die ons op de weg bracht, de gelegenheden beschikte en zelfs de meest onbeduidende gebeurtenissen bepaalde. Zo ziet u dat de kamerling juist toen hij de profeet Jesaja las, een uitlegger kreeg, ja, één uit duizend. Deze voegde zich bij zijn wagen op het ogenblik dat zijn verstand door een gepaste gelegenheid pasklaar was om het eerste licht van de kennis van Christus te ontvangen (Hand. 8:26-30).

En hoe wonderlijk was die verandering, hoe ver die ook ging, in Naman de Syriër (2 Kon. 5:14). Hoe wonderlijk dat de Syriërs bij hun inval dit meisje, waarschijnlijk vanwege haar schoonheid, moesten meevoeren en moesten voorstellen aan de vrouw van Naman. Hoe wonderlijk dat zij haar vertelde over de kracht van God, die de profeet had, hoewel er nooit een duidelijk voorbeeld was geweest van dit bijzondere geval (Luk. 4:27). Zeker is dat dit alles kennelijk bestuurd werd door de Voorzienigheid.

Zo was het ook bij de bekering van de Samaritanen. Er staat dat Christus daarheen moest gaan (Joh. 4:4) ... de weg tussen Judea en Galilea liep daar precies langs. Ter zesde ure, dat wil zeggen midden op de dag, neemt Hij daar rust bij de Jakobsbron. Schijnbaar doet Hij dat nog steeds enkel om daar neer te zitten en te drinken tot Zijn eigen verkwikking. Maar o, wat wordt deze leiding, die louter toeval scheen, gevolgd door een reeks gezegende leidingen! Eerst werd de Samaritaanse vrouw gebracht tot het geloof in Christus en daarna nog veel *meer mensen uit die stad* (Joh. 4:29, 41).

- *Melchior Adams vermeldt in zijn boek: Het leven van Junius*, hoe atheïstisch deze in zijn jeugd was. Om hem tot God te bekeren moest zijn leven eerst wonderlijk gespaard worden in een volksoproer in Lyon in Frankrijk. Dit bracht hem tot de erkenning dat er een God was. Toen liet zijn vader hem weer naar huis komen. Heel liefdevol overreedde hij hem om de Schriften te lezen. Zijn oog viel op het eerste hoofdstuk van Johannes. Tegelijkertijd merkte hij dat een goddelijke, bovennatuurlijke majesteit en kracht zijn ziel bezetten. Dit bracht hem tot Jezus Christus in de weg van volkomen bekering. Zo bedenkt God middelen om Zijn verstotenen weer terug te brengen, zoals de Thekoëtische vrouw zei tegen David.
- Lavater deelt ons mee dat veel Spaanse soldaten die in de oorlogen tegen Duitsland vochten, tot Christus bekeerd werden, toen ze kwamen in steden waar Godsvruchtige predikanten en christenen waren.
- Robert Bolton was een zeer goede wetenschapper. In zijn jeugd was hij echter zeer ongodsdienstig en spotte hij met heilige mensen. Toen hij echter de Godzalige Peacock ontmoette, bewoog deze hem tot bekering. Hij werd een bekend instrument in de Kerk van Christus.
- Een stukje papier, waar het oog toevallig op viel, werd gebruikt als middel tot bekering. Dit ondervond een predikant in Wales, die twee gemeentes had, maar aan geen van beide veel zorg besteedde. Op een jaarmarkt kocht hij echter iets bij een marktkramer en scheurde een bladzijde uit *de Catechismus van Perkins* om het erin te wikkelen. Hij las er enkele regels uit en God gebruikte het tot zijn bekering.

- Het huwelijk van een Godsvruchtig man met een vrouw uit een werelds gezin is door de Voorzienigheid beschikt tot de bekering en het heil van velen van hen. Zo lezen we in de levensbeschrijving van die vermaarde Engelsman John Bruen, dat bij zijn tweede huwelijk werd overeengekomen dat hij een jaar lang zou eten in het huis van zijn schoonmoeder. (volgens Mr. Clark) Tijdens zijn verblijf daar gedurende dat jaar behaagde het de Heere om door dit middel genadig te werken in haar ziel, en ook in de zus en halfzus van zijn vrouw, hun broers William en Thomas Fox en een of twee van de bedienden van dat gezin.
- Anderen zijn tot Christus gebracht door het lezen van een goed boek. Zo zien we dat veel van de Duitse godgeleerden bekeerd zijn door het lezen van Luthers boeken. Ja, wat Sleyden ons in zijn commentaar mededeelt over Vergerius is nog wonderlijker. Hij was een oog en oorgetuige van de droevige zaak van Spira, die zelfs een steen tot tranen zou kunnen bewegen. Toch bleef hij een trouw dienaar van de paus. Toen hij bij de kardinalen onder verdenking kwam te staan, besloot hij zijn blazoen te zuiveren door een boek te schrijven tegen de Duitse afvalligen. Hij las de protestantse boeken enkel om ze te weerleggen. Terwijl hij de argumenten woog, werd hijzelf overtuigd en tot Christus gebracht. Toen hij zelf zo voor de waarheid was ingewonnen, vertelde hij zijn broer, die ook vurig rooms was, over zijn overtuiging. Zijn broer betreurde zijn jammerlijke toestand en probeerde hem weer terug te winnen. Vergerius smeekte hem echter om de protestantse argumenten goed te wegen en ook hij boog voor God. Beiden wijdden zichzelf onmiddellijk aan de prediking van de rechtvaardigmaking uit Gods vrije genade door het bloed van Christus.
- Ja, niet alleen het lezen van een boek of het horen van een predikant, maar, wat zeer opmerkelijk is, zelfs de vergissing of vergeetachtigheid van een predikant zijn door de Voorzienigheid hiertoe gebruikt. Toen Augustinus eens preekte voor zijn gemeente, was hij het onderwerp vergeten waarover hij eerst had willen spreken. Hij keerde zich toen tegen de dwaling van de Manicheeërs. Door deze preek kwam een zekere Firmus, een van zijn hoorders, tot bekering. Hij viel huilend neer aan zijn voeten en beleed dat hij vele jaren een Manicheeër was geweest.
- Ik heb ook iemand gekend die toen hij ging preken een andere Bijbel meenam dan hij van plan was. Hij miste nu zijn aantekeningen en was zijn teksthofdstuk vergeten. Hij wist niet goed wat hij moest doen. Na een korte pauze besloot hij te preken over een ander schriftgedeelte dat hem zou voorkomen. Dus las hij de tekst: “De Heere vertraagt de belofte niet (gelijk enigen dat traagheid achten)” (2 Petr. 3:9). En hoewel hij niets had voorbereid, kon hij daar met Gods hulp ordelijk en gepast over spreken. Door deze preek werd een heilzame verandering gewerkt in een van de hoorders. Naderhand heeft hij een goede getuigenis gegeven van een oprechte bekering. Ook heeft hij gezegd dat deze preek het eerste en enige middel is dat daartoe is gebruikt.
- Het vergezellen van anderen bij een burenbzoek is bestuurd tot hetzelfde doel. Zo vergezelden veel Joden Maria naar Bethanië, enkel om hun achting te tonen. Daar ontmoetten ze echter Christus, zagen ze de dingen die Hij deed en geloofden in Hem (Joh. 11:45). Filmin vertelt ons over iemand die jarenlang geleefd had in een stad waar Christus net zo helder en lang gepreekt was als in welke stad van Engeland ook. Toen deze man ongeveer zesenzeventig was, ging hij een zieke buurman bezoeken. Deze auteur schrijft: “Een zekere vriend van mij, een christen, kwam deze man ook een bezoek brengen. Daar zag hij deze oude man. Omdat hij meende dat deze man zijn leven zocht in zichzelf, zijn wellevendheid en goede werken, richtte hij zich doelbewust tot hem om hem te tonen hoeveel mensen het

leven zoeken in hun plichten zonder ooit tot Christus te komen. De oude man die bij het bed zat, luisterde naar hem en het behaagde God om hem te overtuigen dat ook hij tot op die dag het leven had gevonden in zichzelf buiten Christus. Later zei hij: “Als ik gestorven was, vóór ik zesenzeventig was, zou ik omgekomen zijn, want ik kende Christus niet.”

- Een Godzalig man werd naar de gevangenis gestuurd. Dit is door de Voorzienigheid gebruikt om de ziel van een ander gevangenebewaarder te redden. Zo werd Paulus gevangene om de stokbewaarder geestelijk vrij te maken (Hand. 16:27). In de dagen van koningin Mary zag Dr. Barnes dezelfde vrucht. Hij vierde later in de gevangenis het Avondmaal met de bekeerde gevangenebewaarder.

Door vervolging zijn predikanten en christenen verstrooid vanuit de steden over de delen van het land die tot op dat moment onwetend en onbeschaafd waren. Zo heeft de Voorzienigheid enige verloren schapen die daar gevonden werden, opgezocht en tot Christus gebracht (Hand. 8:1, 4). De verstrooiing van Godzalige predikanten heeft een zelfde duidelijke vrucht gehad. Daarvan hebben we vandaag veel duidelijke voorbeelden.

- Een slaaf liep weg van zijn meester, waarschijnlijk slechts om een lui leven te kunnen leiden. Hij kwam echter terecht op plaatsen en in gezelschappen die de Voorzienigheid had beschikt tot een hem onbekend doel. Daardoor is hij gemaakt tot een dienstknecht van Christus. Zo verging het Onésimus, die van zijn meester Filémon wegluchtte naar Rome. Door een wonderlijke leiding van de Voorzienigheid viel hij daar, mogelijk uit louter nieuwsgierigheid om de gevangenen te zien, in de handen van Paulus. Deze heeft hem in zijn banden voor Christus geteeld.
- Sommigen gingen voor de grap naar een preek luisteren. Het bleek het middel tot hun waarachtige bekering. De eerdergenoemde Firmin vertelt over een beruchte dronkaard, die door andere dronkaards “vader” werd genoemd. Op zekere dag was hij vastbesloten te gaan luisteren wat Wilson zei. Zijn enige doel was schijnbaar om die heilige man te bespotten. Maar tijdens het gebed voor de preek begon zijn hart te smelten. Toen Wilson zijn tekst las: “Zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede” (Joh. 5:14), kon hij zich niet meer goed houden. Onder die preek veranderde de Heere zijn hart, hoewel hij zo bitter vijandig was dat de predikant bang was om voorbij zijn winkeldeur ter kerke te gaan, als hij ging preken. “Ziet, dit zijn maar uiterste einden Zijner wegen; en wat een klein stukje der zaak hebben wij van Hem gehoord?” (Job 26:14).
- Een ernstig en gewichtig woord dat terloops werd geuit in het bijzijn van ijdele, wereldsgezinde mensen, de dood van een man, vrouw of kind, een ziekte, en duizend andere vergelijkbare aanleidingen, zijn door de Voorzienigheid gebruikt tot de bekering van zielen.

En niet minder opmerkelijk en wonderlijk zijn de bedoelingen van de Voorzienigheid als Hij predikanten ergens wegneemt en hun weg van de ene naar de andere plaats leidt. Zo brengt Hij hen vaak op plaatsen waarheen ze niet wilden gaan, omdat God daar, zonder dat zij het weten, enige uitverkoren vaten heeft, die door het Evangelie geroepen moeten worden. Zo werd Paulus en Timotheüs, dat dierbare, beminnelijke tweetal tijdens hun reis door Frygië en Galatië verhinderd om het Woord in Azië te preken, wat ze waarschijnlijk wel van plan waren (Hand. 16:6). Toen ze poogden naar Bythinië te reizen, liet de Geest het hun niet toe (vs. 7). Maar een Macedonisch man, dat is een engel in de gedaante of met het uiterlijk van een mens, verscheen aan Paulus

in een visioen en bad hem: “Kom over in Macedonië, en help ons” (vs. 9). Daar opende de Heere het hart van Lydia.

- Ik heb een Godsvruchtige predikant gekend die nu bij die Heere is. Bij zijn onderzoek kwam hem een zeer aansprekend onderwerp voor de geest. Toen hij dat had afgerond, voelde hij zich sterk gedrongen om te gaan naar een onbeschaafd, verachtelijk, goddeloos groepje mensen ongeveer vijf mijl verderop en het eerst aan hen te verkondigen. Na vele worstelingen met zichzelf, omdat hij geen enkele begeerte die mogelijk van de Geest kwam wilde doven, gehoorzaamde hij en ging naar deze mensen. Zij hadden zelf geen predikant en maar weinig predikanten durfden onder hen te komen. Daar opende de Heere, boven alle verwachting, een deur en verschillende goddeloze mensen in die plaats ontvingen Christus en drongen deze predikant om wekelijks onder hen te preken. In deze preken werden vele zielen voor God gewonnen.
- Een andere keer passeerde deze heilige man op zijn reis een gezelschap van ijdele lieden. Zij waren aan het worstelen op een grasveld langs de weg. Juist toen hij die plek naderde, had een van hen zijn tegenstander op de grond gegooid. Hij stond te juichen over zijn kracht en behendigheid. De goede man reed naar hen toe. Hij richtte zich tot deze jongeman en zei hem: “Vriend, ik zie dat je sterk bent, maar de sterke beroeme zich niet op zijn kracht. Je moet weten dat je niet moet strijden met vlees en bloed, maar met overheden en machten en geestelijke boosheden. Hoe droevig zal het zijn als de satan ten slotte uw hoop zal laten struikelen en u voor eeuwig omver zal werpen!” Nadat ze een kwartier ernstig over dit onderwerp gesproken hadden, verliet hij hen en reisde verder. Dit gesprek maakte echter zo’n indruk dat deze man geen rust had voor hij met een Godsvruchtige predikant over zijn benauwdheid had gesproken. Deze predikant lette verstandig op het werk in zijn ziel en ten slotte zag hij de zalige vrucht ervan in de heilzame verandering van deze man. Later vertelde hij dit heuglijke nieuws aan de predikant. O, hoe ondoorgrondelijk heeft de Voorzienigheid hierin gehandeld!

Ja, wat nog wonderlijker is, de Voorzienigheid van God heeft soms juist de boosheid van de satan en de verdorvenheid van de mens gemaakt tot een oorzaak van hun eeuwig zielenheil. Hiervan zal ik de lezer een zeer gedenkwaardig voorbeeld geven. Ik zal naar waarheid vertellen wat ik niet vele jaren geleden in deze plaats zag gebeuren tot verbazing van veel toeschouwers.

In 1673 liep in deze haven (Dartmouth) een schip uit Poole binnen, dat teruggekeerd was uit Virginia. Op dit schip bevond zich een flinke jongeman van drieëntwintig jaar. Hij was arts op het schip. Gedurende de reis werd hij zeer zwaarmoedig. De duivel maakte hem nog veel zwaarmoediger. Dit diende zijn doel: de ondergang van deze ellendige man. De Heere wilde hem echter weerhouden van pogingen om zijn leven te beëindigen tot ze hier aankwamen. Kort na zijn aankomst nam hij zondag, vroeg in de morgen een mes, toen hij met zijn broer in bed lag. Het was voor dat doel gereedgemaakt. Hij sneed zijn keel door en sprong toen uit bed. Hoewel de wond diep en groot was, dacht hij toch dat ze niet spoedig genoeg een eind aan zijn leven zou maken. In grote wanhoop stak hij zich ook in zijn maag. Zo wentelde hij zich in zijn eigen bloed tot zijn broer ontwaakte en om hulp riep. Daarop kwamen er een arts en een chirurg. Ze zagen dat de wond aan zijn keel dodelijk was. Alles wat ze op dit moment konden doen, was de wond hechten. Ook plakten ze er een pleister op, zodat hij nog een poosje zou kunnen spreken. Ze hadden geen enkele verwachting dat hij zou genezen. Voor die tijd ademde hij namelijk door de wond en was hij onverstaanbaar.

In die toestand vond ik hem die morgen. Omdat ik meende dat hij slechts luttele minuten van de eeuwigheid verwijderd was, probeerde ik hem een besefte geven van zijn toestand. Ik zei hem dat ik weinig tijd had om iets voor hem te doen. Daarom vroeg ik hem mij te laten weten wat hij zelf dacht van zijn toestand op dit moment. Hij zei me dat hij hoopte dat God hem het eeuwige leven zou geven. Ik antwoordde dat ik vreesde dat zijn hoop geen goede gronden had, omdat de Schrift ons zegt dat “geen doodslager het eeuwige leven heeft in zich blijvende” (1 Joh. 3:15). Maar dit was zelfmoord, de ergste moord die er is. Ik benadrukte hoe erg en gruwelijk dit was. Toen merkte ik dat zijn ongegronde vertrouwen van hem begon te wijken en dat zijn hart begon te smelten. Daarna begon hij met veel tranen zijn zonde en ellende te bewenen. Hij vroeg me of er nog hoop was voor iemand die zichzelf in het verderf had gestort en zijn eigen bloed had vergoten.

Ik antwoordde dat de zonde wel groot is, maar niet onvergeeflijk. Als de Heere hem bekering ten leven gaf en geloof om zich tot Christus te wenden, zou ze hem zeker vergeven worden. Ik merkte dat hij niets van deze dingen wist. Daarom legde ik hem uit wat de eigenschappen en de noodzakelijkheid van geloof en bekering waren. Hij dronk mijn woorden in en riep zeer vurig tot God of Hij in zijn ziel wilde werken. Ook smeekte hij mij om met hem en voor hem te bidden of dat mocht gebeuren. Ik bad met hem en de Heere maakte zijn hart zeer week gedurende deze plicht.

Hij wilde niet graag van mij scheiden, maar de plichten van de dag noopten mij daartoe. Ik vertelde hem kort wat noodzakelijk was, toen ik afscheid van hem nam. Toen zei ik hem vaarwel zonder te verwachten dat ik hem ooit zou terugzien in deze wereld. Maar boven verwachting, zowel van mijzelf als van alle andere mensen, bleef hij die dag in leven en hij verlangde zeer vurig naar Jezus Christus. Hij wilde alleen maar horen over Christus en het geloof en in deze gemoedsgesteldheid vond ik hem in de avond. Hij was heel blij mij weer te zien en smeekte me meer te vertellen over deze onderwerpen. Later zei hij me: “Meneer, de Heere heeft me berouw gegeven over deze zonde, ja, en over elke andere zonde. Ik zie nu hoe slecht de zonde is, zoals ik het vroeger nooit zag. O, ik heb een afschuw van mijzelf; ik ben een verdorven mens in mijn eigen ogen! Ik geloof ook; Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp. Ik ben van harte bereid om Christus op Zijn eigen voorwaarden aan te nemen. Slechts één ding benauwt me. Ik ben bang dat deze gruwelijke zonde niet vergeven zal worden. Zal Jezus Christus Zijn bloed aan mij toepassen, terwijl ik mijn eigen bloed vergoten heb?”

Ik zei hem dat Christus zelfs Zijn bloed vergoten had voor hen die met goddeloze handen Zijn bloed vergoten hadden en dat die zonde veel erger was dan de zijne. “Wel”, zei hij, “ik zal mijzelf op Christus werpen. Laat Hij met mij doen wat Hij wil.” En zo nam ik die nacht afscheid van Hem.

De volgende morgen zouden zijn wonden geopend worden. De artsen waren van mening dat hij dan onmiddellijk zou overlijden. Daarom kwam ik, op zijn verzoek, die morgen. Ik trof hem zeer ernstig aan. Ik bad met hem en toen werd de wond in zijn maag geopend. De maag was toen zo gezwollen dat ze uit de wondopening naar buiten stulpte en als een blauwe massa op zijn lichaam lag. Het mes was er dwars doorheen gegaan. Allen kwamen tot de conclusie dat hij onmogelijk in leven kon blijven. Ze hechtten echter de wond in de maag, vergrootten de opening en behandelden die met kompressen. Ze legden de maag weer terug in zijn lichaam, hechtten de huid en gaven het verder aan de Voorzienigheid over.

Zowel de diepe wond in zijn keel als in zijn maag heelde. En ik geloof dat de gevaarlijkere wond van de zonde in zijn ziel ook krachtdadig genezen werd. Ik bracht vele uren met hem door gedurende die ziekte. Nadat hij weer teruggekeerd was naar

huis, liet Samuël Hardy, een predikant in die stad, mij dit weten. Een deel hiervan zal ik hier opnemen.

Geachte heer,

De droevige gebeurtenis in uw stad heeft mij zeer beroerd. Ik ben echter heel blij dat hij in zulke handen is gevallen voor ziel en lichaam. U hebt zich veel moeite voor hem getroost en ik hoop met goede vrucht. Ik denk dat er nog nooit zo'n groot en diepgaand werk verricht is als nu en als dit nog nooit eerder plaatsvond, ben ik ervan overtuigd dat het nu is gebeurd. Word maar nooit moe van zulke goede werken. Een voorbeeld als dit is, me dunkt, genoeg om u al uw dagen overvloedig te maken in het werk van de Heere ... enz.

O, hoe ondoorgrondelijk zijn de wegen van de Voorzienigheid in het leiden van mensen tot Christus! Laat niemand hierdoor aangespoord worden om te zondigen, opdat de genade overvloedig zal zijn. Dit zijn zeldzame en bijzondere voorbeelden van de genade van God en geen verwaande zondaar mag verwachten dat hij dit zal ervaren. Het is slechts vermeld tot eer van de Voorzienigheid, Die zondaren terugbrengt langs wegen die wij niet begrijpen.

Ten tweede. *Wonderlijke leidingen rond de voortgang van de bekering*

De Voorzienigheid beschikt zeer ongewone gebeurtenissen om zielen wakker te schudden en op te wekken. De voortzetting van dit werk tot het volmaakt is, is echter niet minder wonderlijk. Dit gebeurt op twee manieren.

Eerst door de verflauwende overtuiging en benauwdheid vanwege die zonde, weer te doen herleven en te verdiepen.

Nadat zielen voor het eerst ontwaakt zijn, raken ze al snel het besef en de indruk van de eerste benauwdheid over de zonde kwijt. De Voorzienigheid waakt ervoor dat dit niet gebeurt en voorkomt dat ook daadwerkelijk. Soms houdt de predikant onder leiding van de Voorzienigheid een preek of kiest hij een tekst die zo gepast is, alsof hij had onderzocht wat de toestand van zo iemand was en daar welbewust over sprak. Hoe vaak heb ik dit gehoord van velen die beleden dat ze verbaasd waren om te horen dat de diepste gedachten van hun hart blootgelegd werden door de predikant, die niets van hen wist! Soms leidt de Voorzienigheid hen naar een gepast, bemoedigend Schriftgedeelte, dat precies van toepassing is op de toestand waarin ze verkeren. Soms vallen ze onder Gods toelating in een nieuwe zonde. Al hun vroegere angsten herleven en hun geweten wordt weer werkzaam en gaat spreken. De wereld is vol voorbeelden van al deze zaken en omdat de meeste christenen dit zelf ondervonden hebben, is het niet nodig om ze hier op te sommen. Zoek slechts een paar jaar terug en u zult zich herinneren dat de Voorzienigheid op deze wijze, ten minste in sommige opzichten, met u gehandeld heeft. Hebt u niet een of andere roede gevonden die de Voorzienigheid bereid heeft om u te doen ontwaken uit uw vleselijke rust? Wel, dit ondervinden christenen zo veelvuldig, dat ze vanwege de gesteldheid van hun hart vaak een voorgevoel hebben van een naderende beproeving.

Ten tweede is de Voorzienigheid nauw betrokken bij het werk van de Geest op de ziel.

Hij beschikt middelen tot hulp, verlichting en verheuging. Hierdoor wordt de ziel ondersteund en vertroost, als ze neergebogen is en bijna wegzinkt in de diepten van de beproeving.

Ik herinner me dat Bolton een voorbeeld geeft van beide, namelijk van het

verlevendigen van overtuigingen en tijdige hulp in de diepten van de beproeving. Hij schrijft over iemand die door overtuigingen losgeraakt was van zijn slechte metgezellen en zijn leven had gebeterd. Door de verleidende woorden van zijn oude metgezellen, de listigheid van satan en de verdorvenheid van zijn eigen hart viel hij daarna weer terug in zijn zondige wegen. Toen werd hem in Gods Voorzienigheid het volgende schriftgedeelte onder ogen gebracht (Spr. 1:2426). Dit bracht hem opnieuw in benauwdheid; ja, hierdoor werd zijn benauwdheid groter dan ooit. Volgens dit verhaal kon hij zelfs nauwelijks geloven dat er vergeving voor zijn zonde was. In deze toestand werd hij echter bepaald bij Lukas 17:4. Hierdoor werd hij op lieflijke wijze in een bestendige, heerlijke vrede gesteld.

We kunnen evenmin voorbijgaan aan dat wonderlijke werk van de Voorzienigheid. In een tijd van zeer grote nood werd dat gewerkt voor die goede vrouw Honeywood. In grote en smartelijke verlatenheid weigerde ze alle troost. Ogenschijnlijk had ze geen enkele hoop meer op Gods genade en barmhartigheid. Op een dag kwam een achtenswaardige predikant bij haar. Toen hij haar wanhoop trachtte weg te nemen, pakte ze een Venetiaans glas van de tafel en zei: "Meneer, ik zal net zo zeker verloren gaan als dit glas zal breken." Onmiddellijk daarna gooide ze het met kracht op de grond. Maar tot verbazing van beiden bleef het glas helemaal heel. De predikant nam het verwonderd op. Hij berispte haar vanwege haar aanmatigende woorden en liet haar zien wat een wonder de Voorzienigheid had gewerkt om haar te overtuigen. Hierdoor bracht hij haar tot heel andere gedachten. "Hoe ondoorzoekelijk zijn Zijne oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen!" (Rom. 11:33). "Ziet, dit zijn maar uiterste einden Zijner wegen; en wat een klein stukje der zaak hebben wij van Hem gehoord?" (Job 26:14).

Lezer, ik wil graag nog enige vermaningen aan uw ziel richten. Beseft u wel goed wat u de Voorzienigheid verschuldigd bent voor deze onwaardeerbare gunst? O, wat heeft Hij voor u gedaan! Door de hand van de Voorzienigheid werden de mens verscheidene weldaden geschonken, maar geen enkele kan deze evenaren. Deze weldaad heeft zijn weerga niet in de hele schatkamer van weldaden. Bracht Hij u op de weg der bekering? Beschikte Hij de middelen en de gelegenheden voor u, terwijl u nauwelijks aan zoiets dacht? Hoe dierbaar en zoet zou de herinnering daaraan voor uw ziel moeten zijn! De gedachte daaraan zou u elke keer weer moeten vervullen met verwondering en tot tranen moeten bewegen. Zulke weldaden moeten nooit alledaags of gewoon voor u worden. U moet echter ernstig nadenken over de volgende bijzonderheden.

- (1) Hoe wonderlijk was de weldaad die de Voorzienigheid in die dag voor u werkte! De Voorzienigheid wilde uw eeuwig goed bewerken, maar u begreep dat niet. De tijd van genade was nu aangebroken. Gods raad zou nu spoedig die genade baren, waarvan ze van eeuwigheid zwanger was geweest. Dit genadige voornemen moest uitgevoerd worden door de hand van de Voorzienigheid, voor zover het de uitwendige middelen en instrumenten betrof. Hoe goed liet Hij alle dingen meewerken tot dat doel, hoewel u er de betekenis niet van begreep. Kijk naar alle voorbeelden die hierboven genoemd zijn. U zult zien dat dit zalige werk, de bekering, in die ziel een aanvang nam, toen ze er net zo min aan dacht als Saul aan een koninkrijk dacht, toen hij de ezels van zijn vader ging zoeken (1 Sam. 9:3, 20). Met recht zou de Voorzienigheid die dag tegen u hebben kunnen zeggen wat Christus tegen

Petrus zei: “Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan” (Joh. 13:7). Gods gedachten zijn niet als onze gedachten, maar zoals de hemelen hoger zijn dan de aarde, zijn Zijn gedachten hoger dan onze gedachten en Zijn wegen hoger dan onze wegen. Toen Zacheüs in de vijgenboom klom om Christus te zien als Hij voorbijging, wist hij helemaal niet dat Christus hem genade wilde bewijzen. Christus gebruikte echter deze gelegenheid om zijn Gast en Zaligmaker te worden (Luk. 19:58). En evenmin beseften sommigen van u wat de Voorzienigheid beoogde toen u naar een preek ging luisteren. Sommigen gingen uit gewoonte, anderen uit nieuwsgierigheid, als ze geen slechtere motieven hadden! O, hoe wonderlijk zijn Gods wegen!

- (2) Wat een onderscheidende en gepaste weldaad werd op die dag door de Voorzienigheid geschonken! Hij bracht u tot de middelen van de zaligheid op een goed moment! Precies op tijd, toen de engel de wateren beroerde, werd u tot het badwater gebracht (Joh. 5:4). Nu was de welaangename dag aangebroken. De Geest was in de inzetting of het middel dat beschikt was tot uw bekering en u werd in die weg gebracht. Misschien had u al vele honderden preken gehoord, maar niets was u bijgebleven tot nu toe, omdat het uur nog niet was gekomen. De Heere riep als het ware in het Woord om een zekere man of vrouw en de Voorzienigheid zei: “Heere, hier is hij, Ik heb hem voor u gebracht.” Er waren veel andere mensen onder die preek, die niet zo’n weldaad ontvingen. Zelf had u al veel preken gehoord, maar ze waren niet zo profijtelijk voor u. Zo lezen we ook: “En er waren vele melaatsen in Israël, ten tijde van de profeet Elisa; en geen van hen werd gereinigd, dan Naäman, de Syriër” (Luk. 4:27). Zo waren er veel ellendige, onbekeerde zielen met u onder het Woord die dag en misschien werd de zaligheid tot niemand dan tot u gezonden. O, zalige Voorzienigheid, die u op dat ogenblik bracht op de weg der genade!
- (3) Wat een gewichtige en belangrijke weldaad werd in Gods voorzienigheid die dag aan uw ziel geschonken. In de handen van de Voorzienigheid zijn weldaden van verschillende grootte en mate om aan de mensenkinderen te geven. Zijn linkerhand en Zijn rechterhand zijn vol zegeningen. Hiermee kan Hij ons gezondheid en rijkdommen, eer en vreugde zowel als Christus en de zaligheid schenken. De wereld is vol van de gunsten uit Zijn linkerhand, maar de zegeningen uit Zijn rechterhand zijn oneindig veel kostelijker en slechts weinig mensen ontvangen die. Zijn handen werken duizenden goede dingen voor de mensen. Het grootste werk is echter dat ze daardoor tot Christus geleid en gebracht worden. Want bedenk wel dat dit door meer en grotere hindernissen heen ons deel wordt dan alle andere weldaden (Ef. 1:19, 20). Dit is een geestelijke weldaad, die veel voortreffelijker is dan alle andere, ja, die ze meer overtreft dan goud het stof onder uw voeten (Openb. 3:18). Eén gave van deze aard is net zoveel waard als duizenden andere weldaden. Dit is een weldaad die onmiddellijk vloeit uit de bron van Gods verkiezende liefde, een weldaad die enkel in een uitverkoren vat druppelt (1 Thess. 1:4, 5). Dit is een weldaad die ons altijd van de zaligheid verzekert. Wanneer we terugkijken, kunnen we uit onze bekering afleiden dat er een verkiezing is. En als we vooruitzien, mogen we daaruit weten dat er een zaligheid is (Hebr. 6:9). Dit is een eeuwige weldaad, die u niet zal ontvallen als u vader, moeder, vrouw, kinderen goederen, eer, gezondheid en leven zult verliezen (Joh. 4:14). O, waardeer daarom bijzonder die Voorzienigheid die u op die weg van deze

welddad heeft gebracht. Hij heeft voor u gewerkt wat alle predikanten op aarde en engelen in de hemel nooit hadden kunnen werken. Dit is een weldaad die de kleinste gebeurtenis, die ermee te maken heeft, gewicht en waarde geeft.

6. Voorzienigheid omtrent ons burgerlijk beroep

Een ander voortreffelijk werk van de Voorzienigheid, dat betrekking heeft op het welzijn van uw lichaam én uw ziel, is het beschikken van uw werk en beroep in deze wereld. Hij beoogt uw welzijn niet alleen in de toekomst, maar ook in de tegenwoordige wereld en dat is zeer afhankelijk van de positie en het werk waartoe Hij u roept.

Welnu, Gods leidingen met betrekking tot uw burgerlijk beroep, zijn heel duidelijk te zien in de volgende zaken:

- (1) Hij heeft u in uw jeugd een beroep gegeven en niet toegelaten dat u een ijdel, nutteloos, zondig leven zou leiden, zoals zoveel mensen doen. Zij zijn de aarde slechts tot een last, gezwollen van de staat, en kunnen deze slechts ontsieren en leegzuigen. Ze eten slechts wat anderen verdienen. De zonde heeft zweet gebracht (Gen. 3:19), maar nu wordt onze zonde zwaarder, als we niet zweten. Wie werkloos leeft, kan geen eerzaam leven leiden. Daarop wordt duidelijk genoeg gewezen (1 Thess. 4:11, 12). Als God mensen echter een wettig beroep geeft, waarin ze door de arbeid van hun handen of hun hoofd in hun onderhoud kunnen voorzien, is dat een grote weldaad. Als ze dat doen, eten ze namelijk hun eigen brood (2 Thess. 3:12). Menige verzoeking wordt op deze wijze gelukkig verijdeld en ze zijn daardoor gewoonlijk in staat om anderen weldadigheid te bewijzen. Ongetwijfeld is het “zaliger te geven dan te ontvangen.”
- (2) Hij heeft niet alleen een beroep of werk voor u beschikt in de wereld dat wettig is in zichzelf, het is echter ook zeer gepast voor u. Er zijn veel mensen die een zondig beroep of ambacht hebben. Ze zijn slechts bezig om de lusten van anderen te bevredigen. Zij doen niet slechts zonde in hun werk, maar juist hun werk is zondig. Zij handelen voor de hel en zijn vertegenwoordigers van de duivel. Demetrius en handwerklieden te Efeze verkregen hun bezittingen door kleine tempels te maken voor Diana (Hand. 19:24, 25). Dat waren kleine kastjes of doosjes met bladen die opgevouwen konden worden. Hierin was een afbeelding van die afgod opgeborgen. Deze werden rondgedragen door de mensen tijdens een optocht ter ere van hun afgod. En hoeveel goddeloze ambachten en beroepen worden er zelfs vandaag uitgedacht! Hoeveel mensen worden daardoor onderhouden, louter om de trots en de weeldezucht van een eeuw vol uitspattingen te bevredigen. Welnu, het is geen kleine weldaad om een eerzaam en wettig beroep te hebben, waarin u God niet onteert als u er zelf wel bij vaart. Als uw werk echter niet slechts wettig is, maar ook past bij uw talenten en kracht, is het een dubbele zegen. Sommige armen hebben werk dat al hun tijd en krachten opeist en hun leven erg onaangenaam maakt voor hen. Hun bezigheden in de wereld zijn niet alleen tijdrovend en afmattend, maar ze laten ook weinig of geen tijd over voor hun belangrijkste roeping. Toch houdt dit hen en de hunnen nog maar net in leven. Als God u dan ook een eerzaam beroep heeft gegeven, waarin u minder hoeft te ploeteren dan anderen en meer tijd hebt voor geestelijke oefeningen, moet u in deze weldaad de bijzondere zorg van de Voorzienigheid voor u zien.
- (3) God geeft u zulk werk gegeven in de wereld dat mogelijk noch uzelf noch uw ouders ooit hadden kunnen verwachten dat u dat zou bereiken. Er zijn mensen

onder ons die in dat opzicht bijzonder veel verschuldigd zijn aan de goddelijke Voorzienigheid. God heeft hen in een toestand gebracht waaraan zij noch hun ouders ooit hadden kunnen denken. Kijk maar eens hoe de naald in het kompas nu eens deze en dan weer de andere kant opgaat en nooit ophoudt te bewegen voor hij naar het noorden wijst. Zo is het ook met onze plaats in de wereld. Een kind wordt nu bestemd voor dit en dan voor dat. Tenslotte krijgt het echter zijn plaats in het beroep dat de Voorzienigheid voor hem heeft bestemd. Hoe wonderlijk worden de dingen gewenteld door de Voorzienigheid! Niet wat wij of onze ouders, maar wat God heeft uitgedacht, zal plaatsvinden. Amos had eerst zeer verachtelijk werk, maar God bestemde hem voor een meer eervol en aangenaam beroep. David volgde de ooiën en dacht waarschijnlijk nooit aan grotere dingen in de dagen van zijn jeugd. God maakte hem echter tot de koninklijke schaapherder van een betere kudde (Psalm 78:70, 71). Petrus en Andreas waren vissers, maar God riep hen tot een hogere roeping, namelijk om vissers van mensen te worden (Matth. 4:18, 19). Op aandrang van zijn stiefmoeder werd Pareüs, toen hij veertien jaar was, geplaatst bij een apotheker. De Voorzienigheid bewerkte het echter zo dat hij daar wegging en pasklaar gemaakt werd voor de bediening. Hierin werd hij een vruchtbaar en voortreffelijk instrument voor de Kerk. Omdat zijn vader hem niet op school kon houden, moest James Andreas timmerman worden. Later werd hij echter, omdat zijn vrienden daarop aandrongen en de kerk hem hielp, naar Stuttgart gestuurd. Vandaar ging hij naar de universiteit en zo heeft hij de kerk zeer voortreffelijk kunnen dienen. Een meesterbouwer, Oecolampadius, was door zijn vader tot koopman bestemd. Met haar dringende verzoeken haalde zijn moeder hem over om hun zoon op school te houden en deze man werd een gezegend instrument in de hervorming. Ik zou gemakkelijk veel van zulke voorbeelden kunnen noemen, maar mogelijk zijn een paar voorbeelden ook genoeg.

- (4) God heeft uw goederen bewaard voor het verderf. “Hebt Gij niet een betuining gemaakt voor hem, en voor zijn huis, en voor al wat hij heeft” (Job 1:10)? Dit is de heining van de Voorzienigheid. Hierdoor wordt alles voor ons bewaard wat we in Zijn gunst verkregen hebben in de weg van eerlijke arbeid.
- (5) God heeft uw beroep toereikend gemaakt voor u. Mozes bad voor de stam van Juda: “Zijn handen moeten hem genoegzaam zijn” (Deut. 33:7). Het is geen kleine zegen als uw handen voor u genoegzaam zijn. Sommige mensen hebben werk, maar missen de kracht om dat te blijven doen. Anderen hebben kracht, maar geen werk waarvoor ze die kunnen gebruiken. Sommigen hebben handen en werk, maar het is niet genoeg om hen en de hunnen te onderhouden. Als God uw inspanningen zegent, zodat Hij u en de uwen de noodzakelijke levensbehoeften en welstand in de wereld geeft, is dat een kostelijke leiding. Dat moet u met de grootste dankbaarheid erkennen.

Mogelijk klaagt iemand *dat hij wel een beroep heeft, maar dat het moeilijk en zwaar is. Het eist teveel van zijn tijd op, die hij graag zou gebruiken voor ander en beter werk.*

Ik antwoord dat de Voorzienigheid in Zijn wijsheid waarschijnlijk voorzien heeft dat dit het meest geschikte en gepaste werk voor u zou zijn. Als u meer rust en vrede had, zou u misschien meer verdrukkingen hebben. De krachten en de tijd die nu worden opgeslokt door uw dagelijks werk, waarmee u God dient, zou u anders misschien hebben besteed aan lusten waarmee u mogelijk de duivel gediend had.

Bovendien is dit misschien beter voor uw gezondheid en zijn de aardse verkwikkingen hierdoor mogelijk zoeter voor u. “De slaap des arbeiders is zoet, hij hebbe weinig of veel gegeten; maar de zathed des rijken laat hem niet slapen” (Pred. 5:11).

Wat de dienst van God betreft, als uw hart geestelijk is, kunt u veel gemeenschap met God hebben onder het werk zelf. Ook hebt u daarvoor wat pauzes en onderbrekingen van het werk. Hebt u niet meer vrije uren dan u daarvoor gebruikt?

Tegenwerping. “Maar al mij inspanningen zijn nauwelijks genoeg om mij en de mijnen de noodzakelijke levensbehoeften te verschaffen. Ik word kort en klein gehouden vergeleken met anderen en dit is een diepe beproeving.”

Antwoord.

De Voorzienigheid heeft u in Zijn wijsheid wel nederiger en armer gemaakt dan anderen. Bedenk echter hoeveel mensen er zijn die geringer zijn dan u in de wereld. U hebt maar weinig van de wereld. Toch hebben anderen minder. Lees maar wat er over deze mensen geschreven wordt (Job 30:4 e.v.). Misschien heeft God u slechts een klein deel van de wereld gegeven. Als u echter Godsvruchtig bent, heeft Hij beloofd u nooit te verlaten (Hebr. 13:5). De Voorzienigheid heeft die toestand voor u beschikt, die het best is voor uw eeuwig goed. Als u meer van de wereld had dan u nu heeft, zouden uw hoofd en uw hart het mogelijk niet tot uw nut kunnen gebruiken. Een kleine boot heeft maar een klein zeil nodig. Het heeft u tot nu toe niet ontbroken aan de eerste levensbehoeften. Ons is bevolen: “Als wij voedsel en deksel (hoewel niet de mooiste kleren) hebben, wij zullen daarmee vergenoegd zijn” (1 Tim. 6:8). “Het weinige, dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddelozen” (Psalm 37:16).

De verwerving is beter, het genot is zoeter en de verantwoording gemakkelijker. Welnu, mogelijk heeft de Voorzienigheid het zo beschikt voor u allen, dat u uw eigen brood kunt eten. Mogelijk heeft Hij sommigen van u in Zijn gunstrijke leidingen werk gegeven, waardoor u niet alleen kunt voorzien in de noodzakelijke behoeften van uzelf en uw gezin, maar nog over hebt voor werken der barmhartigheid aan anderen. En is dit alles voor u gewerkt op een wijze die u niet beraamd hebt? Erken en eer God dan voor deze leiding. Zult u Hem voortaan niet noemen “mijn Vader, de leidman mijner jeugd”? Gewis, het was de Heere Die u leidde, zodat u deze plaats kreeg in die dagen van uw jeugd. Vandaag, en mogelijk tot uw laatste dag, plukt u de vruchten van die vroege leidingen in uw jeugd.

Laat uw wandel zo zijn, dat u uw plichten jegens de Voorzienigheid in dit opzicht nakomt. Zie er in de vreeze Gods op toe dat u geen van de dingen die Hij heeft gewerkt tot uw welzijn, misbruikt om Hem te ontoren. Om dit te verhoeden, zal ik hier een paar noodzakelijke waarschuwingen geven en dan dit specifieke punt afsluiten.

Wees niet traag en laks in uw beroep. Men zegt dat Augustus een Apragapolis, een stad zonder werk, bouwde.⁴ Ik weet echter zeker dat God nooit een plaats, stad of gezin daartoe bestemde. Het bevel aan Adam (Gen. 3:19) strekt zich zonder twijfel uit tot zijn hele nageslacht. De evangeliebevelen verplichten christenen daartoe (Rom. 12:11; 1 Thess. 4:11). Als u nalatig bent, kunt u niet onschuldig zijn.

Wees echter niet zo gericht op uw dagelijks beroep, dat het uw voornaamste roeping in de weg staat. Zorg ervoor dat u God niet uit het oog verliest in uw vele en drukke aardse bezigheden. Neem die ernstige waarschuwing ter harte: “Doch die rijk willen worden, vallen in verzoeking, en in de strik, en in vele dwaze en schadelijke

⁴ Zijn hoofdwerk: De Stad Gods

begeerlijkheden, welke de mensen doen verzinken in verderf en ondergang” (1 Tim. 6:9). De bewoners van Oenoc, een droog eiland bij Athene, getroostten zich veel moeite om een rivier te verleggen en zo het eiland te bevochtigen en vruchtbaar te maken. Maar toen de sluizen geopend werden, stroomde het water zo overvloedig, dat het eiland blank gezet werd en de bewoners verdronken. De toepassing is duidelijk. Seneca heeft het zo voortreffelijk gezegd: *Rebus non me trado, sed commodo.* “Ik geef mijzelf niet aan het werk, maar ik leen mij ertoe.”

Vergeet nooit dat de vrucht van uw beroep en aardse bezigheden afhankelijk is van Gods zegen en niet alleen van menselijke vlijt. “Maar gij zult gedenken de HEERE, uw God, dat Hij het is, die u kracht geeft om vermogen te verkrijgen” (Deut. 8:18). De duivel zelf was zo rechtzinnig dat hij het erkende: “Hebt Gij niet een betuining gemaakt voor hem, en voor zijn huis, en voor al wat hij heeft rondom?” (Job 1:10). Beveel daarom uw zaken in het gebed aan God. “En verlustig u in de HEERE, zo zal Hij u geven de begeerten uws harten. Wentel uw weg op de HEERE, en vertrouw op Hem; Hij zal het maken” (Psalm 37:4, 5). Laat u niet in met zaken waarvoor u God in het gebed geen zegen kunt vragen.

Wees geheel tevreden met de positie en het werk waarin de Voorzienigheid u heeft geplaatst. Begeer zelfs niets anders. “Een iegelijk blijve in die beroeping, daar hij in geroepen is” (1 Kor. 7:20). De Voorzienigheid is wijzer dan u. Wees ervan overtuigd dat Hij alle dingen beter beschikt heeft tot uw eeuwig heil dan u had gekund als u kon kiezen.

7. Voorzienigheid omtrent ons gezin

Ik wil in de volgende plaats overwegen hoe de Voorzienigheid ons leidt en bestuurt in onze familiebetrekkingen.

De Voorzienigheid heeft bijzondere invloed op ons huwelijk. Dat blijkt duidelijk uit het getuigenis van de Schrift en de erkenning van heilige mensen, die in deze grote gebeurtenis in hun leven, de besturende hand van de Voorzienigheid steeds erkend hebben. Hier ziet u van beide een voorbeeld. De Schrift verklaart duidelijk dat de Voorzienigheid hierover gaat: “Een verstandige vrouw is van de HEERE” (Spr. 19:14). “Die een vrouw gevonden heeft, heeft een goede zaak gevonden, en hij heeft welgevallen getrokken van de HEERE” (Spr. 18:22). Dat geldt ook voor kinderen: “Ziet, de kinderen zijn een erfdeel des HEEREN; des buiks vrucht is een beloning” (Psalm 127:3).

De heiligen hebben ook altijd leiding en raad van de Heere gevraagd, als ze van burgerlijke staat gingen veranderen. Zonder twijfel was Abrahams vertrouwen in deze zaak de vrucht van het gebed. Ook zijn vrome knecht, die hierbij was betrokken, smeekte God ernstig om raad en erkende dankbaar Zijn genadige voorzienigheid die alles zo geleid had (Gen. 24:7, 12, 26, 27).

Hetzelfde kunnen we zien met betrekking tot kinderen, de vrucht van het huwelijk (1 Sam. 1:20; Luk. 1:13, 14). Welnu, de Voorzienigheid van God kan op verschillende manieren getoond worden. Hij zorgt ervoor dat onze harten in liefde uitgaan tot de God van onze weldaden.

- (1) We kunnen de Voorzienigheid heel duidelijk zien in het toewijzen van man en vrouw aan elkaar. Hierin gaat de Heere vaak verder dan onze gedachten en plannen. Ja, vaak doorkruist Hij de begeerten en voornemens van mensen zeer tot hun nut. Niet wat zij verwachten, maar wat Zijn oneindige wijsheid het best en heilzaamst voor hen acht, gebeurt. Daarom wordt zo vaak een streep gehaald door

- verwachtingen en wat bijna of geheel onmogelijk leek, wordt bewerkt in de zeer wonderlijke en onverklaarbare wegen van de Voorzienigheid.
- (2) De Voorzienigheid is ook duidelijk zichtbaar in de harmonie en overeenstemming van hun aard en karakter. Dit bepaalt voor een groot deel de rust en de vreugde van ons leven. Of, in elk geval, in hun natuurlijke temperament en opleiding, die vroeger niet zo bij elkaar pasten, maar wel in harmonie zijn, nadat ze onder de ordinantie van God gekomen zijn: “En zij zullen tot één vlees zijn” (Gen. 2:24). Ze zijn niet alleen één in de inzetting van God, maar ook in liefde en genegenheid. Mensen die zo kort geleden nog volslagen vreemdelingen waren voor elkaar, zijn elkaar nu liever dan de naaste bloedverwanten: “Daarom zal de man zijn vader en zijn moeder verlaten, en zijn vrouw aankleven; en zij zullen tot één vlees zijn” (Gen. 2:24).
 - (3) Gods Voorzienigheid is echter het duidelijkst merkbaar, als Hij de één dienstbaar maakt tot het eeuwig goed van de ander. “Wat weet gij, vrouw, of gij de man zult zalig maken? Of wat weet gij, man, of gij de vrouw zult zalig maken?” (1 Kor. 7:16). Dat is de reden voor de ernstige aansporing aan de vrouwen van ongelovige mannen om hen door hun wandel te winnen. Die zou voor hen de plaats van de inzetting moeten innemen (2 Petr. 3:1).
 - (4) Of als beiden begenadigd zijn, wat kunnen ze dan bijzonder behulpzaam en dienstbaar zijn tot het eeuwig goed van de ander, zolang ze samenleven als “mede-erfgenamen van de genade des levens” (1 Petr. 3:7). O, gezegende Voorzienigheid, die op aarde mensen zo nauw aan elkaar verbond, die samen de “gemene zaligheid” van de hemel zullen beërven!
 - (5) Hoe duidelijk kunnen we de Voorzienigheid opmerken in kinderen, de vrucht op het huwelijk! Het is een bijzondere leiding van de Voorzienigheid, ja een bijzonder weldaad voor ons, als we enig nageslacht hebben op de aarde en niet in alle opzichten een dorre boom gelaten worden, als we ons daarin kunnen verheugen en verblijden. Als de lege plaatsen in onze gezinnen weer gevuld worden, is dat een leiding van God die we met een dankbaar hart moeten erkennen. Het is een voorrecht als God iemand zegt wat hij in een ander geval tot de Kerk spreekt: “Nog zullen de kinderen, waarvan gij beroofd waart, zeggen voor uw oren: De plaats is mij te nauw” (Jes. 49:20).

En deze leidingen zullen nog veel zoeter en lieflijker voor u zijn, als u het deel dat God u bescheiden heeft, vergelijkt met datgene wat Hij vele anderen in de wereld heeft toebedeeld. Kijk maar om u heen en u zult veel mensen zien die een veel zwaarder juk dragen, tot verbittering van hun leven. Hun betrekkingen belemmeren en hinderen hen in tijdelijke en geestelijke zaken. Ja, in de Schrift wordt gesproken over begenadigde mensen die veel van hun vreugde in deze wereld op deze rots te pletten zagen slaan. Abigail was een verstandige en deugdzame vrouw. Ze paste echter slecht bij de onbehouwen Nabal (1 Sam. 25:25). Hoe werd de vermaarde Mozes door Zippora, zijn vrouw, verzocht om zijn plicht, die hij heel goed kende, te veronachtzamen (Ex. 4:24, 25). David had zijn spottende Michal (2 Sam. 6:20). En alle andere beproevingen van de geduldige Job werden niet weinig verzaamd door de vrouw van zijn schoot, die hem tot steun had moeten zijn in de dag van zijn moeite (Job 19:17).

Zonder twijfel heiligt God een dergelijke roede tot het welzijn van Zijn volk. Socrates leerde geduldiger te zijn onder de kwellingen van zijn Xantippe. Dan moet dit zeker zo zijn bij hen die met God wandelen in alle leidingen, of ze nu zoet of bitter zijn. Toch moeten we dit zien als een pijnlijke slag voor ieder mens. Het bindt hun handen,

omdat ze onbekwaam worden tot hun plicht (1 Petr. 3:7). Ook wordt veel van hun levensvreugde weggenomen.

Hoeveel mensen zijn er die nooit de aangename vruchten van het huwelijk genieten. Ze krijgen geen kinderen of ze mogen er, ten minste, niet van genieten. “Zo zegt de HEERE: Schrijft deze zelfde man kinderloos” (Jer. 22:30). Als ze kinderen hebben, kunnen ze niet van hen genieten: “Ofschoon zij hun kinderen mochten groot maken, Ik zal er hen toch van beroven, dat zij onder de mensen niet zullen zijn” (Ho. 9:12). Ze dragen ze slechts voor het graf en de verwekte verwachtingen maken hun lijden des te dieper.

Het is niet zeldzaam of ongewoon dat kinderen en naaste betrekkingen de grootste werktuigen van beproeving zijn voor hun ouders en vrienden. Naast alle andere smart en moeite in de wereld maken de dierbaarste betrekkingen de smart het grootst en blijken ze een grotere bron van droefheid dan alle andere dingen. O, hoeveel ouders hebben met de boom in de fabel geklaagd dat hun hart uiteengereten werd door de wiggen die uit hun eigen lichaam gehakt waren! O, wat een verdriet deed Ezau Izak en Rebecca (gen. 26:34, 35)! Wat een gesel waren Absalom en Ammon voor David!

Wel, als God de “eenzame gezet heeft in een huisgezin” (Psalm 68:7), een huis gebouwd heeft voor de verlatene, u dierbare betrekkingen gegeven heeft, die u dagelijks zijn tot een bron van vreugde en verkwikking, verplicht dat u in veel opzichten om te wandelen overeenkomstig deze genadige leidingen.

En opdat u zult begrijpen wat betamelijk en gepast is in het licht van deze leidingen, moet u uw plicht opmaken uit de volgende korte aanwijzingen:

- ? Geef God de eer voor al deze leidingen die tot uw vreugde dienen. U ziet een wijze, leidende en besturende Voorzienigheid. Zijn beschikkingen en besturingen zijn alle hoger dan uw eigen voornemens en plannen: “Bij de mens is zijn weg niet; het is niet bij een man die wandelt, dat hij zijn gang richte” (Jer. 10:23). Niet wat u beraamde, maar wat een hogere raad dan u heeft bepaald, zal gebeuren. Toen God hem tot een vader van een gezin had gemaakt, prees de heilige Jakob God voor deze weldaad. Hij zegt: “Want ik ben met mijn staf over deze Jordaan gegaan, en nu ben ik tot twee heiren geworden!” (Gen. 32:10). Hoe wordt hij vernederd en verbroken onder deze weldaad: “Ik ben geringer dan al deze weldadigheden, en dan al deze trouw, die Gij aan Uw knecht gedaan hebt.”
- ? Wees nauwgezet in het betrachten van de plichten jegens de betrekkingen waarin deze genadige Voorzienigheid u heeft geleid. Maak geen misbruik van de vruchten van zoveel barmhartigheid en liefde jegens u. Het was een verzwaring van Davids zonde dat hij durfde te zondigen tegen zulke grote liefde en weldadigheid die God hem had betoond in zijn familiebetrekkingen (2 Sam. 12:79).
- ? Gebruik betrekkingen tot het doel waartoe God ze heeft bestemd. Wandel samen als mede-erfgenamen van de genade des levens. Probeer voor elkaar tot een zegen te zijn. Wandel zo met uw gezinsleden dat de dag van scheiden zoet zal zijn. De dood zal spoedig scheiding brengen in het gezin. Niets zal ons dan troost schenken, dan het besef dat we onze plicht hebben gedaan of dat onze zonden van nalatigheid vergeven zijn.

8. Een blijvende zorg

Laat ons in de volgende plaats overgaan tot een ander heerlijk werk van de Voorzienigheid, Zijn bijzondere zorg die Hij soms aan ons en onze gezinnen ten koste legt. Ik noem deze leidingen liever samen op deze plaats, omdat ik merk dat de Schrift

dat ook doet. “Maar Hij brengt de nooddrufte uit de verdrukking in een hoog vertrek, en maakt de huisgezinnen als kudde” (Psalm 107:41). U kent de beloften die God aan Zijn volk heeft gedaan. “De jonge leeuwen lijden armoede, en hongeren; maar die de HEERE zoeken, hebben geen gebrek aan enig goed” (Psalm 34:11). En hebt u ook niet gezien hoe Hij dit voortdurend waar maakt? Kunt u niet hetzelfde antwoord geven als de discipelen, als deze vraag aan u gesteld zou worden: “Als Ik u uitzond, zonder buidel, en male, en schoenen, heeft u ook iets ontbroken? En zij zeiden: Niets” (Luk. 22:35). Kunt u Hem niet met Jakob noemen “die God, Die mij gevoed heeft, van dat ik was” (Gen. 48:15)? Voorzeker, “Hij heeft degenen die Hem vrezden, spijs gegeven; Hij gedenkt in der eeuwigheid aan Zijn verbond” (Psalm 111:5).

Om deze Voorzienigheid voor uw ogen te schilderen, zullen we de volgende bijzonderheden overdenken.

- (1) Zijn goedertierenheden “zijn alle morgen nieuw” (Klaagl. 3:23). Hij voorziet niet alleen in één of twee dringende noden, maar Hij vervult al uw behoeften, die u dagelijks hebt tot aan het eind van uw dagen. Hij is “die God, Die mij gevoed heeft, van dat ik was” (Gen. 48:15). God heeft ons hele leven voor ons gezorgd. “Hoor naar Mij, o huis van Jakob, en het ganse overblijfsel van het huis Israëls, die van Mij gedragen zijt van de buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af. En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen; Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen, en Ik zal dragen en redden” (Jes. 46:3, 4). God gebod Israël om te gedenken “wat geschied is van Sittim af tot Gilgal toe, opdat gij de gerechtigheden des HEEREN kent” (Micha 6:5). Zo wil ik u overreden, lezer, om de wegen van de Voorzienigheid te gedenken, van de eerste tot de laatste, uw hele leven lang tot op deze dag, opdat u zult zien wat een God Hij voor u is geweest.
- (2) Zijn zorg voor hen komt altijd op het geschikte en juiste moment. Zo luidt de belofte: “De ellendigen en nooddrufte zoeken water, maar er is geen, hun tong versmacht van dorst; Ik, de HEERE zal hen verhoren, Ik, de God Israëls, zal hen niet verlaten” (Jes. 41:17). Dat heeft Hij ook vervuld. Soms is dit in Gods gewone weg waargemaakt aan beproefde heiligen. In het verborgen zegent God het weinige en maakt het genoeg voor ons en de onzen. Job zegt: “Toen Gods verborgenheid over mijn tent was” (Job 29:4). Dat betekent dat Zijn verborgen zegen over hun woningen werd uitgestort. Hierdoor bleven ze in leven, maar dat gebeurde wel op onnavolgbare wijze. Soms zorgt Hij echter op bijzondere wijze voor het nodige. Zo ziet u dat de fles en de kruik niet leeg raken (1 Kon. 17:9-14). In zijn biografie van de ijverige en nederige dienstknecht van Christus, John Fox, vermeldt Samuël Clarke een gedenkwaardig voorbeeld van de Voorzienigheid. Tegen het eind van de regering van koning Henry VIII, ging hij naar Londen. Daar gaf hij in korte tijd het weinige uit wat zijn vrienden hem hadden gegeven of wat hij door eigen vlijt had verkregen. Toen verviel hij in diepe armoede. Op een dag zat hij in de St. Paul's Kathedraal, afgemat van het lange vasten. Zijn gezicht en ogen waren hol, zo bleek als van een stervende. Iedereen meed het toonbeeld van zoveel afgrijzen. Toen kwam er iemand naar hem toe die hij nog nooit eerder had gezien. Hij wierp een onbekend bedrag in zijn hand en zei hem dat hij goedsmoeds moest zijn, dat hij deze kleine gift van zijn landgenoot goedschiks moest accepteren en dat hij er zijn voordeel mee moest doen. Binnen een paar dagen zou er namelijk nieuwe hoop voor hem gloren en zouden zijn levensomstandigheden minder ongewis zijn. Drie dagen daarna liet de hertogin

van Richmond hem halen om in haar huis te wonen en de huisonderwijzer te worden van de kinderen van de graaf van Surrey, die toen onder haar hoede waren.

Isaïc Ambrosius was een achtenswaardig godgeleerde. Zijn werk heeft hem aangenaam gemaakt bij zijn tijdgenoten. In zijn brief aan de graaf van Bedford, die toegevoegd is aan zijn boek *Over de eerste, middelste en laatste dingen*, geeft hij een indringend voorbeeld van zijn eigen ervaring. Hij zegt: “Wat mij aangaat, heeft de Heere echter oorzaak gevonden om mij slechts zeer weinig materiële goederen te schenken, waarvoor ik Zijn Naam prijs. Als ze mij ten deel vielen, heb ik echter vaak zoveel gezien van Zijn bijzondere leiding, dat ze mij daardoor veel dierbaarder waren en mijn hart opgewekt is om Hem te prijzen voor Zijn genade.

Kort geleden bracht Gods Voorzienigheid mij in moeite. Ik acht het echter niet gepast om die te noemen. Mijn geweten kwelde mij. Alle stromen van de gewone levensbehoeften waren opgedroogd en de wateren van troost voor mijzelf en mijn gezin stonden laag. Ik ging naar bed, twijfelend of de bron wel weer zou ontspringen tot onze verkwikking. Voor ik echter ontwaakte in de morgen, werd er een brief bij mijn bed gebracht, die getekend was door een zeer goede vriend, Antony Ash. Hij meldde enige onverwachte blijken van Gods goedheid tot mijn vertroosting. Hier volgen enkele regels: “Uw God, Die u een hart gegeven heeft om dankbaar te vermelden wat u van Zijn goedheid hebt ondervonden, doet u daar opnieuw tot uw troost blijken van ondervinden. Ik zal nu een blijk noemen waardoor uw hart zal uitgaan tot de God van uw weldaden.” Waarna hij eindigt met de kostelijke woorden: “Eén kruimel van Gods voorzienige zorg, zal meer geestelijke vreugde geven dan alle vroegere genietingen, vooral als we die onverwachts, op het gebed ontvangen, als de nood het hoogst is.”

(3) Gods wijsheid in het toedelen van goederen.

- Deze komt openbaar in de hoeveelheid die Hij schenkt. Hij vervult niet onze buitensporige wensen, maar geeft wat we echt nodig hebben. Hij houdt rekening met onze behoeften, niet met onze hebzucht. “Doch mijn God zal (...) vervullen al uw nooddrift” (Filipp. 4:19). Dit is precies wat de beste en de wijste mensen wensten. Ze wilden niets méér uit Zijn hand ontvangen. Dat zien we bij Jakob (Gen. 28:20) en Agur (Spr. 30:8, 9). De wijze Voorzienigheid beschouwt ons als gasten en vreemdelingen. Daarom bedeeft Hij ons toe wat nodig is voor onze reis naar huis. Hij weet wat een slechte invloed volheid en overmaat op de meeste mensen hebben, ook als ze geheiligd zijn en hoe spoedig het hen onverschillig maakt en God doet vergeten (Deut. 6:12). Net als de maan, wordt hun hart verduisterd als het vol is. Hij schikt en beveelt alles zoals het voor hen het beste is.
- De wijsheid van de Voorzienigheid komt heel duidelijk openbaar in de wijze waarop Hij ons deel aan ons geeft. Vaak staat Hij toe dat we ernstig gebrek lijden en menige vrees ons bezet om zo Gods zorg en liefde in de vervulling van onze nooddrift des te heerlijker te doen schitteren (Deut. 8:3). De Voorzienigheid beschikt het zo dat tussen onze nooddrift en de vervulling geloof en gebed een plaats krijgen. Daardoor wordt de goedheid van God des te groter in onze ogen.

Ik wil u nu vragen om na te denken over de goede hand van de Voorzienigheid die al uw dagen voor u en de uwen heeft gezorgd en uw nooddrift heeft vervuld. Hij heeft u

tot nu toe nooit begeven. Probeer toch zo te wandelen als past bij de ondervinding van zulke weldaden. Daartoe wil ik u indringend enkele gepaste waarschuwingen geven. Zorg ervoor dat u de zorg en de weldadigheid van de Voorzienigheid niet vergeet, waarvan u zoveel vruchten hebt gezien en zoveel hebt ondervonden. Gods aanklacht tegen Israël was dat ze Zijn werken haast vergaten (Psalm 106:13). Een slecht hart en geheugen beroven mensen van de troost uit veel weldaden en onthouden God de eer die Hij daarvoor zou moeten krijgen.

Twijfel niet aan de Voorzienigheid in toekomstige nood. Zo deden de Israëlieten: “Ziet, Hij heeft de rotssteen geslagen, dat er wateren uitvloeiden, en beken overvloediglijk uitbraken, zou Hij ook brood kunnen geven? Zou Hij Zijn volk vlees toebereiden?” (Psalm 78:20). Hoe onredelijk en dwaas zijn deze ongelovige vragen, vooral nadat hun ogen de kracht van God hadden gezien in zulke bijzondere werken. Mopper en klaag niet onder nieuwe moeiten. Dit is een heel slechte stemming. Hoe vaak doen we dit echter, als we in grote nood verkeren. Ach, als we slechts goed zouden beseffen hoe groot de schuld van de zonde is. Dan zouden we ons verwonderen over Gods gulheid en niet zo gauw klagen dat de Voorzienigheid Zijn hand inhoudt. En als we slechts bedachten dat noch billijkheid noch dankbaarheid God verplichten om één van onze werken te vergelden, zou dat onze klachten doen verstommen (Gen. 32:10).

Toon niet het minste ongenoegen over het lot en deel dat de Voorzienigheid voor u bewerkt. O, dat u verheugd en vergenoegd zou zijn met alles wat Hij toebedeelt! Zeg: “De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen” (Psalm 16:6). Wat de Voorzienigheid heeft bepaald, is zonder twijfel het beste voor u. Eens zult u dat ook zo zien.

Laat het gebed niet na, als moeiten uw pad kruisen. U ziet dat de Voorzienigheid alles geeft, u leeft daaruit. Daarom moet u zich tot God wenden in tijden van nood. Dit ligt duidelijk in de belofte besloten (Jes. 41:17) en wordt ook in het gebod tot uitdrukking gebracht (Filipp. 4:6). Denk aan God en Hij zal u niet vergeten.

Kwel uw hart niet met zondige bezorgdheid. Christus zegt: “Aanziet de vogelen des hemels” (Matth. 6:26). Niet de vogels bij de deur, die dagelijks uit de hand eten, maar de vogels van de hemel, die niet weten waar hun volgende maaltijd vandaan zal komen. Toch zorgt God voor hen. Denk aan uw betrekking tot Christus en alles waartoe Hij Zich in Zijn belofte aan u verplicht heeft. Zo moet u uw hart tevreden en vergenoegd maken met alles wat de Voorzienigheid u heeft toebedeeld.

9. God bewaart voor het kwaad

Er is nog een grote gunst en weldaad die de heiligen ontvangen uit de hand van de Voorzienigheid. Ze worden namelijk bewaard voor de strikken en verzoeking van de zonde, door Zijn weerhoudende zorg over hen. De Voorzienigheid wendt menige dodelijke slag van de verzoeking af en menige doods steek die de satan onze ziel wil toebrengen. Dit komt even duidelijk openbaar als het licht, dat haar glans verspreidt. Het ligt besloten in de belofte: “God zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen” (1 Kor. 10:13). De Voorzienigheid opent een weg ter ontkoming voor de ziel, als deze is opgesloten in de gevaarlijke engten van de verzoeking. Er zijn twee voortreffelijke manieren waarop de kracht van de verzoeking in gelovigen gebroken wordt, zodat ze haar doel mist. De ene is de werking van inwendige genade. “Want het vlees begeert tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees; also dat gij niet doet hetgeen gij wildet” (Gal. 5:17). Dat wil zeggen dat door de heiligmaking de zonde een “misdragende baarmoeder” krijgt, nadat ze in de ziel

ontvangen is. De andere is door de uitwendige werking van de Voorzienigheid. Hierover wil ik op deze plaats spreken.

De Voorzienigheid van God is de grote barrière en hindernis voor een wereld van zonde, die anders als een watervloed uit onze verdorven natuur zou stromen. Hij houdt een menigte van zonden tegen, die goddelozen anders zouden bedrijven (Gen. 19:11). De Sodomieten hunkerden naar de bevrediging van hun lusten. God verhinderde dat in Zijn Voorzienigheid door ze met blindheid te slaan. Jerobeam wil de hand aan de profeet slaan. De Voorzienigheid kwam tussenbeide en deed zijn arm verdorren (1 Kon. 13:4). De goddelozen mogen hun plannen smeden en klaar staan om ze uit te voeren. De Voorzienigheid boeit hen echter, zodat “hun handen niet een ding uitrichten” (Job 5:12).

Er blijft zoveel verdorvenheid over in begenadigde mensen dat ze veel meer schuld op zich zouden laden dan ze daadwerkelijk doen, als de Voorzienigheid niet beter voor hen zorgde dan zij voor zichzelf zorgen. Want hoewel ze hun best doen om zichzelf te bewaren en dagelijks waken over hun hart en wegen, is de verleiding van de zonde zo groot, dat deze hen vaker zou verstrikken en verontreinigen, als de Voorzienigheid het niet zou verhinderen. Dat doet Hij op verschillende manieren.

- (1) Soms wekt Hij anderen op om hen op het juiste moment raad te geven. Zij weerhouden hen er daadwerkelijk van om hun boze plan uit te voeren. Zo ontmoet Abigaïl David precies op tijd en brengt hem van zijn snode plan af (1 Sam. 25:34).

Ik heb ook gelezen over de vrome Dodd, wat bij een andere gelegenheid al is vermeld. Toen hij “s avonds laat zat te studeren, voelde hij zich zeer gedrongen, om op dat ongelegen uur een kennis te bezoeken. Hoewel hij niet wist wat de bedoeling van de Voorzienigheid was, gehoorzaamde hij en ging hij toch. Hij kwam bij het huis. Na een paar kloppen op de deur deed de betreffende man zelf open en vroeg of hij iets voor hem kon doen. Dodd antwoordde ontkennend en zei dat hij niet gerust was vóór hij hem gezien had. “O, meneer”, antwoordde deze man, “u bent door God op dit uur naar mij toegestuurd, want juist op dit moment (en met die woorden haalde hij een strop uit zijn zak) wilde ik de hand aan mijzelf slaan.” Zo werd dit kwaad verijdeld.

- (2) Door middelen onbruikbaar te maken Soms worden de middelen en de instrumenten onbruikbaar gemaakt. Daardoor wordt het kwaad zelf verijdeld. Toen de begenadigde koning Josafat samen met de goddeloze koning Ahazia schepen wilde bouwen te Ezion-geber om naar Tharsis te gaan, verijdelde God dit plan door in een storm de schepen te verwoesten (2 Kron. 20:35-37). In de levensbeschrijving van Bolton, die geschreven is door Bagshaw, lezen we dat hij in Oxford vertrouwelijk omging met Anderton. Deze was zeer geleerd, maar ook vurig rooms. Hij wist dat Bolton begaafd was en merkte dat hij nogal arm was. Hij probeerde hier zijn voordeel mee te doen en gebruikte veel argumenten om hem te overreden, zodat hij zich weer met de roomse kerk zou laten verzoenen en met hem naar de Engelse priesteropleiding zou gaan. Hij verzekerde hem dat hij dan al het nodige zou krijgen en goud genoeg zou hebben. Bolton, met wie het op dat moment geestelijk en materieel slecht gesteld was, nam de uitnodiging aan. Een dag en plaats werden afgesproken in Lancashire, waar ze elkaar zouden ontmoeten, aan boord zouden gaan en vertrekken. Anderton kwam echter niet en zo ontsnapte hij aan de strik.
- (3) Soms brengt Hij een grote beproeving over het lichaam om een erger kwaad te voorkomen. Dit is de betekenis van de woorden: “Ik zal uw weg met doornen

betuinen” (Hos. 2:6). Zo werd Basilius lange tijd beproefd door zware hoofdpijn. Hij merkte dat de Voorzienigheid die gebruikte om zijn lust te beteugelen. Paulus had een doorn in het vlees, een engel van de satan die gezonden was om hem met vuisten te slaan. Deze beproeving, wat die dan ook precies inhield, was geschikt om zijn hoogmoed aan banden te leggen (2 Kor. 12:7).

- (4) Soms worden Gods kinderen van zonde weerhouden doordat ze dieper worden ingeleid in de heilige raad van God. Vanwege de voorspoed van de goddelozen en zijn eigen beproeving, begonnen zondige gedachten post te vatten in het hart van Asaf. Ja, hij begon zelfs te denken dat alles wat hij gedaan had in de dienst van God, weinig beter was dan vergeefse moeite. Hij werd echter weer op het rechte spoor gebracht en de verzoeking week, toen hij in het heiligdom inging. Daar leerde God hem om anders te oordelen over mensen en dingen. Hij moest oordelen naar de uitkomst en de vrucht en niet naar de schijn van het moment (Psalm 73:12, 13, 17). Soms weerhoudt Gods Voorzienigheid Zijn volk van zonde als Hij hen door de dood wegneemt uit de weg van de verzoeken. Zo mogen we de volgende tekst verstaan: “De rechtvaardige wordt weggeraapt voor het kwaad” (Jes. 57:1). Het gaat hier zowel over het kwaad van de zonde als van het lijden. Als de Heere ziet dat Zijn volk terneergeslagen is en niet bestand is tegen vurige verzoeken die komen, is het een genadige leiding als ze door de dood verlost worden en in veiligheid worden gebracht.

Sta toch stil bij de Voorzienigheid van God en verwonder u daarover, o kinderen van God! Hij heeft meer zorg aan uw ziel ten koste gelegd dan u ooit hebt gedaan. Als de Voorzienigheid u niet vaak had weerhouden, was u nu misschien een Magor-missabib (zie Jer. 20:3, 4). Hoe werd het hart van David verbroken, omdat de Voorzienigheid hem had tegengehouden (1 Sam. 25:32, 34). Hij prijst de Heere, het instrument en de raad waardoor zijn ziel voor de zonde is bewaard.

Laten we nu goed nadenken over enkele bijzonderheden.

- ? Bedenk hoe uw verdorven natuur u vaak overhaast tot de zonde heeft gebracht. Alle genade in uw hart had de kracht daarvan niet kunnen weerstaan, als de Voorzienigheid dat niet op één van deze manieren had verhinderd. “Maar een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlokkt wordt” (Jak. 1:14). U merkte dat u slechts een veer was in de wind van de verzoeking.
- ? Hoe dicht bij de zonde bent u gebracht en toch bent u gered door de genadige hand van de Voorzienigheid. Kunt u niet instemmen met één van Gods kinderen: “Ik ben bijna in alle kwaad geweest” (Spr. 5:14) en “mijn voeten waren bijna uitgeweken; mijn treden waren bijkans uitgeschoten” (Psalm 73:2)? O, genadige Voorzienigheid die u precies op het juiste ogenblik te hulp kwam!
- ? Hoeveel mensen zijn onder Gods toelating gevallen door de verzoeken. Dit was tot smaad van Gods dienst en schade voor hun geweten. Ja, ze zijn zo diep gevallen dat ze nooit hun vroegere vrede hebben teruggekregen, maar zonder troost in de wereld hebben geleefd tot hun sterfdag!
- ? Hoe ellendig zou uw toestand zijn als de Heere u niet genadig had gered uit vele duizenden verzoeken waarmee u werd aangevallen! Ik zeg u dat u de weldaden die u door deze besturingen ten deel zijn gevallen niet naar waarde kunt schatten. Hebt u een goede naam en vrede in uw geweten, twee weldaden die u net zo dierbaar zijn als uw eigen ogen? Wel, ik twijfel er niet aan dat u deze, zoniet geheel dan wel in grote mate, te danken hebt aan de hulp en bijstand die u hebt

ondervonden van de Voorzienigheid gedurende uw hele reis door de gevaarlijke wereld vol verleidingen tot op deze dag.

Wandel daarom ook zoals u dat aan de Voorzienigheid verplicht bent. Zorg er ook voor dat u deze weldaden dankbaar erkent. Schrijf de weerhouding van de zonde niet toe aan toevallige omstandigheden of aan uw eigen waakzaamheid of wijsheid. Zorg er aan de andere kant ook voor, dat u de Voorzienigheid niet verzoekt door ongepast vertrouwen op Zijn zorg over u, terwijl u niet goed voor uzelf zorgt. “Bewaart uzelf in de liefde Gods” (Judas 1:21). “Bewaar uw hart met de uiterste zorg” (Spr. 4:23; Engelse vertaling). De Voorzienigheid bewaart u, maar dat gebeurt wel in de weg van uw plicht.

10. God bewaart voor lichamelijke gevaren

Zo ziet u welke zorg de Voorzienigheid aan uw ziel heeft besteed in het afwenden van de geestelijke gevaren en moeiten die u anders in de weg van de beproevingen had ontmoet.

Vervolgens wil ik u tonen dat de Voorzienigheid niet minder voor uw lichaam heeft gezorgd en het ook met grote tederheid in Zijn armen gedragen heeft door talloze hachelijke omstandigheden en gevaren. “De Bewaarder Israëls zal niet sluimeren, noch slapen” (Psalm 121:4). Hij is de “Mensenhoeder” (Job 7:20). Om de heerlijkheid van deze Voorzienigheid voor u uit te stallen, wil ik met u overdenken in welke gevaren de beste mensen soms terecht komen en op welke wijze en met welke middelen de Voorzienigheid hen in deze gevaren bewaart.

Er zijn veel hachelijke omstandigheden waarin we in deze wereld terecht kunnen komen. De apostel Paulus zet uiteen in welke gevaren hij verkeerd heeft (2 Kor. 11:26). Wat een groot wonder is het dat we het leven niet hebben verloren in sommige gevaren waarin we verkeerd hebben!

Zijn sommigen van ons niet bezet geweest, en vaak ook, met heel gevaarlijke ziekten en kwalen, waarin we genaderd zijn tot de rand van het graf (Job 33:18, 21, 28)? Hadden ze niet met Hizkia kunnen zeggen: “Vanwege de afsnijding mijner dagen, zal ik tot de poorten des grafz heengaan, ik word beroofd van het overige mijner jaren” (Jes. 38:10)? Hebben we niet vaak het oordeel van de dood in ons gehad? Waren onze lichamen toen niet als een lek schip in de storm, waarmee iemand het zo gepast vergelijkt⁵, dat aan alle kanten water maakte, tot het bijna zonk? Toch heeft God het bewaard, hersteld en weer even sterk als ooit doen uitvaren. O, wat een wonder dat zo’n ziekelijk lichaam jaren lang wordt gespaard en zoveel gevaren overleeft. Het is niet minder wonderlijk dan wanneer een Venetiaans glas veertig of vijftig jaar lang gedurig van hand tot hand gaat en toch heel blijft, hoe vaak het ook een tik krijgt of valt. Als u gezond bent of herstelt van ziekte; het is omdat de Heere “geen van al de ziekten op u legt”, maar omdat “de HEERE, uw Heelmeester” is (Ex. 15:26).

Uit hoeveel dodelijke gevaren heeft Zijn hand sommigen van u gered in die jaren van verwarring en nationale rampen. Het zwaard baadde in het bloed en richtte vreselijke slachtpartijen aan. Mogelijk had u uw leven vaak tot een buit! David vestigt hier in het bijzonder de aandacht op: “HEERS, Heere, Sterkte mijns heils, Gij hebt mijn hoofd bedekt ten dage der wapening” (Psalm 140:8).

Beza was in Frankrijk tijdens de eerste burgeroorlog en werd daar tweeëntwintig maanden lang opgejaagd. Hij vermeldt dat hij in die periode zeshonderd keer uit gevaar is gered. Hiervoor dankte hij God plechtig in zijn testament. Als u niet door het zwaard gedood bent, was dat omdat God het niet toeliet.

Velen van u hebben wonderlijke uitreddingen meegemaakt in de diepten. De hand van God is daar kennelijk uitgestrekt tot uw redding en verlossing. Psalm 107:23-27 spreekt hier zo mooi over (elders heb ik dat nader toegelicht). Voor u is letterlijk waar wat de psalmist als beeld gebruikt: “Ten ware de HEERE, Die bij ons geweest is; toen zouden ons de wateren overlopen hebben; een stroom zou over onze ziel gegaan zijn” (Psalm 124:1, 4). U hebt zoveel jaren op de zee doorgebracht, waar uw leven voortdurend aan een zijden draad hing. Toch hebt u deze leeftijd bereikt, terwijl u, als zeelui, noch onder de levenden noch onder de doden gerekend kon worden. O, wat een reden hebt u dan om uw grote Bewaarder te aanbidden! Vele duizenden van uw metgezellen zijn verdronken en u bent hier nog om de Heere onder de levenden te prijzen. U bent al uw dagen dichter bij de eeuwigheid geweest dan anderen en hebt vaak in groot gevaar verkeerd op de zeeën. Zeker, deze en zovele uitreddingen roepen u luid toe dat u God zeer dankbaar daarvoor moet erkennen.

Heeft God ons niet gedragen door talloze gevaren en hachelijke omstandigheden, terwijl anderen in het geringste gevaar hun leven verloren? Ik denk dat ik gerust kan zeggen dat uw weldaden wat God onthield en wat Hij gaf meer zijn dan de haren van uw hoofd. Vele duizenden van deze gevaren hebben we nooit gezien. Onze ogen waren er niet echt voor geopend. Hoewel wij ze echter niet zagen, zag God ze wel en deed het gevaar wijken voor we het gingen vrezen. Sommige gevaren hebben we wel heel duidelijk gezien en er zijn zelfs gevaren waar we tot op deze dag niet aan kunnen denken of over kunnen spreken. Onze ziel is echter opnieuw verbroken onder deze weldaden.

Over de beroemde Jewel, bisschop van Salisbury, 1550-1571, wordt het volgende vermeld. In het begin van de regering van koningin Mary had de inquisitie hem in Oxford gegrepen. Hij vluchtte echter 's nachts naar Londen. In Gods Voorzienigheid verdwaalde hij en ontkwam zo aan de inquisiteurs die hem achtervolgden. Die nacht werd zijn leven echter door een ander gevaar bedreigd. Terwijl hij in de sneeuw heen en weer liep, viel hij neer en lag steenkoud op de weg. Hij hijgde en vocht voor zijn leven. Toen vond Latimers knecht hem en redde hem.

Ik zou gemakkelijk meer van deze voorbeelden kunnen noemen. Ik denk echter dat er maar weinigen onder ons zijn die niet uit eigen ervaring veel voorbeelden kunnen noemen. Daarom wil ik u liever duidelijk maken wat deze leidingen voor u betekenen, zodat u de God van uw weldaden op gepaste wijze kunt danken.

Hiertoe vraag ik u om ernstig over de volgende punten na te denken.

- (2) Bedenk wat u de Voorzienigheid verschuldigd bent voor Zijn bescherming waardoor uw leven tot nu toe is verlengd en u nog zoveel kunt en geniet. Kijk rond in de wereld en u kunt dagelijks overal beklagenswaardige mensen zien. Zij zijn door droeve gebeurtenissen beroofd van alle geneugten van het leven, terwijl de Voorzienigheid u ondertussen zo liefderijk heeft gespaard. “Hij bewaart al zijn beenderen; niet een van die wordt gebroken” (Psalm 34:21). Is de sierlijkheid en bevalligheid van uw lichaam nog niet aangetast? Zijn uw ledematen niet misvormd of geworden tot pijnhaarden? Kunt u al uw lichaamsdelen nog gebruiken? Wel, de oorzaak is dat de Voorzienigheid u nooit heeft losgelaten sinds u geboren bent. Hij heeft u echter met waakzaam oog en tedere hand overal bewaard, ook heeft Hij voor u gezorgd.
- (3) Bedenk hoe elk lid dat zo teer is bewaard, toch een instrument van zonde tegen de Heere is geweest. Dat is niet alleen zo geweest toen u onbekeerd was, toen u uw leden stelde “der zonde tot wapenen der ongerechtigheid” (Rom. 6:13), maar zelfs ook toen u ze in het verbond aan de Heere wijdde als instrumenten tot Zijn dienst.

Hoe teer heeft de Voorzienigheid er desondanks voor gezorgd! U hebt hem vaak getergd om al uw ledematen aan te tasten en elk lid waarmee u in zedelijk opzicht gezondigd hebt te straffen. Maar, hoe groot is Zijn barmhartigheid jegens u geweest en hoe wonderlijk Zijn geduld!

- (4) Bedenk waartoe de Voorzienigheid al deze tedere zorg aan u heeft bewezen. Waarom beschermt Hij altijd weer en laat Hij niet toe dat u iets kwaads overkomt? Is het niet opdat u uw lichaam voor God zou gebruiken en met vreugde zou wijden aan de dienst waartoe Hij u heeft geroepen? Zonder twijfel is dit het doel en oogmerk van deze weldaden. Waartoe worden ze u anders geschonken? Christus heeft uw lichaam net zo goed als uw ziel gekocht (1 Kor. 6:19). Het is toevertrouwd aan de zorg en het toezicht van de engelen (Hebr. 1:14), die u dikwijls hebben gediend. U hebt het zelf aan de Heere gewijd en daar hebt u alle redenen toe (Rom. 12:1). Het heeft in deze wereld al veel weldaden ontvangen (Psalm 35:10) en zal in de toekomstige wereld bijzondere heerlijkheid en zaligheid deelachtig worden (Filipp. 3:21). Zou het dan niet gebruikt, ja, zelfs met vreugde verteerd worden in Zijn dienst? Hoe billijk is het dat dit gebeurt! Waarom zou het zo teer door God bewaard worden, als Hij het niet nodig had?

11. Voorzienigheid en heiligmaking

De Voorzienigheid schenkt de heiligen een zeer grote gunst. We hebben deze nog niet overdacht. Sterker nog, we denken hier te weinig aan. Dit is de hulp en bijstand die Gods volk ontvangt bij het belangrijke werk van de afsterving van de oude mens.

De afsterving van onze zondige genegenheden en lusten is de helft van onze heiligmaking: “dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende” (Rom. 6:11). Dit is het grote bewijs van ons aandeel in Christus (Rom. 6:59; Gal. 5:24). Hierdoor zijn we veilig in het uur van de verzoeking. Het verderf is in de wereld door de begeerlijkheid (2 Petrus 1:4). De heiligmaking bepaalt voor een groot deel of we geschikt zijn voor Gods dienst (Joh. 15:2; 2 Tim. 2:21). Hoe profijtelijk moet ze voor onze ziel zijn, als dit zalige werk daardoor voortgang vindt!

Welnu, er zijn twee middelen of instrumenten die voor dit werk gebruikt worden. De Geest werkt dit in de mens (Rom. 8:13) en de Voorzienigheid werkt mede buiten de mensen. De Geest is de voornaamste Werkmeester. Zonder Zijn werking kan er geen vrucht zijn. Alles wat in Gods Voorzienigheid in de wereld is beschikt, kan zonder Hem de heiligmaking niet werken. Het zijn echter wel ondergeschikte middelen die, door de zegen van de Geest, een groot aandeel in het werk kunnen hebben.

Ik zal nu uitleggen hoe ze zo dienstbaar kunnen zijn tot dit doel.

De zeer wijze God heeft de beschikkingen van de Voorzienigheid ondergeschikt gemaakt aan het werk van Zijn Geest. Er is een schone harmonie tussen hen in hun onderscheiden werkingen. Ze komen allemaal samen bij dat zalige doel waartoe God ze heeft bestemd naar de raad van Zijn wil (Rom. 8:28; Ef. 1:11). Daarom wordt er gezegd dat de Geest in de raderen van de Voorzienigheid is en de bewegingen ervan gebiedt (Ezech. 1:20). Daarom bewegen ze samen, op hetzelfde moment. Het inwendige werk van de Geest bestaat voor een groot deel uit het doden van de zonde in Gods volk. Let er toch op hoe Gods uitwendige leidingen zo bestuurd en beschikt worden dat ze Zijn doel dienen.

1. In alle wedergeborenen wordt een sterke hang en neiging naar de zonde gevonden. Hierdoor wordt de kracht van de zonde voor een groot deel bepaald. Dit bracht Paulus

tot de droeve klacht: “Maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is” (Rom. 7:23). En elke gelovige bemerkt dit dagelijks tot zijn smart. O, het is moeilijk om die dingen te verdragen die God verdriet doen. God heeft een heg om ons heen gemaakt en ons door Zijn wetten tegen de zonde beschermd. Van nature zijn we echter geneigd om over de heg te klimmen. Daarbij verzetten we ons zelfs tegen de Geest van God in ons. Heb er toch oog voor hoe de Voorzienigheid meewerkt en helpt om de zonde te voorkomen. Zoals de Geest inwendig deze zondige neigingen weerstaat, zo legt de Voorzienigheid uitwendig hindernissen en belemmeringen op onze weg om de zonde te voorkomen (Job 33:17-19; Hos. 2:5; 2 Kor. 12:7). Menige lichamelijke kwaal is over mensen gebracht als een hinderpaal om de zonde te verijdelen. Denk hieraan en draag ze geduldig.

Basilius werd hevig gekweld door een hardnekkige hoofdpijn. Hij bad God vurig om deze weg te nemen en God deed dat. Zodra hij echter van deze hinderpaal verlost was, werd hij weer geplaagd door zijn ongeregelde hartstochten. Daarom ging hij weer om zijn hoofdpijn bidden. Zo zou het met velen van ons kunnen zijn, als de belemmeringen werden weggenomen.

Hier zou iemand kunnen vragen *of het goed is wanneer een begenadigd mens de zonde nalaat vanwege de roede van de verdrukking. Zonder twijfel heeft hij hogere redenen en edeler beginselen. Dit is de houding van een vleselijke en slaafse geest.*

Dat is zeker zo als dit het enige of voornaamste beletsel is om te zondigen, als een mens de zonde niet verfoeit vanwege de vuilheid daarvan, maar vanwege de ellendige gevolgen en vruchten ervan. De heiligen zijn echter heel anders gesteld onder geheiligde beproevingen. Ze hebben namelijk niet alleen hogere beweegredenen en edeler beginselen, maar ook lagere, natuurlijke gevoelens. Naar hun aard en plaats zijn deze erg nuttig voor hen.

2. Bovendien moet u weten dat beproevingen begenadigde mensen op een andere wijze van zonde weerhouden of daartegen waarschuwen dan anderen. Zij voelen niet zozeer de pijn van de roede, maar zien deze als een teken van Gods ongenoegen. Dat maakt hen bang en bevreesd. “Gij vernieuwt Uw getuigen tegenover mij” (Job 10:17). Dit raakt hen het meest. “O HEERE, straf mij niet in Uw toom, en kastijd mij niet in Uw grimmigheid!” (Psalm 6:2). “Kastijd mij, HEERE, doch met mate; niet in Uw toom, opdat Gij mij niet te niet maakt” (Jer. 10:24). Zonder twijfel is dit geen onbetekenende en gewone reden.

Ondanks deze dubbele heining van Gods gebod en belemmerende beproevingen, is de zonde zelfs de voortreffelijkste mensen te sterk. Hun verdorvenheid brengt hen door alles heen tot de zonde. Als dit gebeurt, worden hun verdorven lusten beteugeld. Daartoe werkt de Geest in hen en de Voorzienigheid buiten hen. De wegen van de zonde worden niet alleen bitter voor hen gemaakt door de wroeging van het geweten, maar ook door de pijnlijke tuchtigingen van de uitwendige mens, waarmee God ze eveneens bezoekt. In beide zie ik de volgende tekst verklaard: “Wie een muur doorbreekt, een slang zal hem bijten” (Pred. 10:8). Als zoals sommigen dat verklaren de muur de wet van God is, is de slang de wroeging van het geweten en de scherpe beet van de beproeving die hij spoedig zal voelen, als hij God toebehoort.

Het doel en oogmerk van deze beproevingen is de gelovigen te reinigen en te zuiveren van die verdorvenheid waarin de verzoeking hen hebben gestort. “Daarom zal daardoor de ongerechtigheid van Jakob verzoend worden, en dit is de ganse vrucht, dat Hij deszelfs zonde zal wegdoen” (fes. 27:9). De volgende tekst heeft dezelfde strekking: “Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik, maar nu onderhoud ik Uw woord”

(Psalm 119:67). Deze beproevingen hebben dezelfde uitwerking op onze ziel als vriesweer op de kleren die zijn uitgespreid om te bleken. De kleur verandert en ze verbleken. Daarop wordt blijkbaar gezinspeeld in deze woorden: “En van de leraars zullen er sommigen vallen, om hen te louteren”

(Dan. 11:35).

Hier zou u kunnen vragen *hoe we kunnen zeggen dat beproevingen de ongerechtigheden van de heiligen uitdelgen. Is het niet onbillijk en tot grote oneer van Christus als we aan beproeving toeschrijven wat de bijzondere waardij van Zijn bloed is?*

We belijden dat het bloed van Christus de enige Fontein is die geopend is tegen de zonde en dat geen beproevingen, hoe veel, hoe diep, hoe aanhoudend ook, in zichzelf de verdorvenheid van de zonde kunnen wegnemen. Dat zien we bij goddelozen die telkens weer beproefd worden en toch blijven zondigen. En de kwellingen van de hel, hoe smartelijk, hoe veelzijdig en hoe onophoudelijk ze ook zijn, zullen nooit de smet van één zonde kunnen uitdelgen.

Toch is het ook waar dat een geheiligde beproeving, door de kracht en verdienste van Christus' bloed, zulke gezegende vruchten kan hebben in de ziel. Hoewel een kruis zonder Christus nooit enig mens enig goed deed, zijn duizenden mensen veel verschuldigd aan het kruis, omdat dat door de kracht van Zijn bloed profijtelijk voor hen is geweest. Zo is het met de zielen waarover we nu handelen.

3. We zien dat de beste mensen, als God hun iets goeds schenkt, al gauw hun hart daar te zeer op zetten en teveel bezet zijn met deze uiterlijke geneugten. Hieruit blijkt hoe groot de kracht van de verdorvenheid in Gods volk is en dat deze op een of andere wijze in hen uitgeroeid moet worden. Zo was het ook bij Hizkia, die zijn hart teveel op zijn schatten gezet had, zodat hij zijn trots niet kon verbergen (Jes. 39:2). Zo dacht de vrome David ook dat zijn berg – dat wil zeggen zijn koninkrijk en de pracht en praal van zijn staat op dat moment – zo vast stond dat hij nooit kon wankelen. Hoezeer dezelfde vrome man zijn hart en genegenheid op zijn mooie zoon Absalom had gezet, blijkt duidelijk uit de droeve klacht die hij uitte bij zijn dood. Hij achtte hem meer dan zijn eigen leven, dat duizendmaal meer waard was.

Hetzelfde zien we bij Jona toen God een wonderboom liet groeien om hem tegen de zon te beschermen. Hoezeer hing zijn hart eraan en hoe blij was hij ermee!

Maar zal God dit toestaan? Zal het schepsel ons hart van Hem vervreemden en aftrekken? Nee, dit is onze verdorvenheid en God zal die uitdelgen. Hiertoe zendt Hij de Voorzienigheid om de schepselen te treffen waarop ons hart zo boven mate en buitensporig is gesteld of anders tot roeden te maken om ons mee te slaan.

Is Hizkia te trots op zijn volle schatkist? Wel, juist de Babyloniërs aan wie hij die met misplaatste trots heeft getoond, zullen die leeg roven en buit maken (Jes. 39:6). Maakt David zichzelf blij met de dwaze gedachte dat zijn aardse heerlijkheid bestendig is? Zie, hoe spoedig God een wolk over alles doet komen (Psalm 30:8). Dweept hij met Absalom? Heeft deze een te grote plaats verkregen in het hart van zijn vrome vader? Hij zal de zoon van zijn smart zijn, die zijn vader naar het leven staat. Is Jona zo vol van zijn wonderboom? God zal een worm beschikken om die te steken (Jona 4:6, 7).

Hoeveel mannen, vrouwen en kinderen heeft de Voorzienigheid juist om deze reden gedood! Misschien zou Hij ze langer gespaard hebben, als ze niet zo buitensporig en boven mate waren bemind. Dit is het einde geworden van menig landgoed en hoopvol

4. De kracht van onze overblijvende verdorvenheid blijkt duidelijk uit onze trots en de ijdelheid die ons hart doet zwellen als we een naam en achting hebben onder de

mensen. Als we toegejuicht en geëerd worden, als we bewonderd worden vanwege een talent of bijzondere deugd, wordt onze trots opgewekt en onze verwaandheid komt openbaar. “De smeltkroes is voor het zilver, en de oven voor het goud; alzo is een man naar zijn lof te proeven” (Spr. 27:21). Dat wil zeggen: zoals de smeltkroes tijdens het smelten van het metaal het metaalschuim openbaar zal doen komen, zo zullen lof en eerbewijzen openbaar maken hoe hoogmoedig het hart van de geprezen mens is. Dit bracht een vrome man tot de uitspraak: “Wie mij prijst, verwondt mij.” En, wat nog opmerkelijker is, deze verdorvenheid kan in het hart gevoeld worden, als we bijna de laatste adem uitblazen. Een van de Duitse godgeleerden heeft gezegd, toen de omstanders tot zijn bemoediging het vele werk opsomden dat hij voor God gedaan had: “Neem dit vuur weg, want er is nog kaf van trots in mij.” Om deze verdorvenheid te kruisigen, neemt de Voorzienigheid de breidel weg waardoor goddelozen worden beteugeld en laat Hij soms toe dat ze Gods knechten belasteren, zoals Simeï deed bij David. Ja, zij verliezen hun respect onder hun vrienden, zoals Paulus onder de Korinthiërs. Dit alles dient ter beteugeling van hun hoogmoed bij het besef van hun voortreffelijke eigenschappen. Dit wordt alleen maar beschikt om trots voor de mens te versluieren. Ja, het volgende verdient onze bijzondere aandacht. Toen sommige vrome mensen zich bezighielden met een voortreffelijk werk van algemeen belang en daarin mogelijk teveel hun eigen eer zochten, heeft God hen op zulke ogenblikken Zijn gewone hulp onthouden. Hij maakte hen onzeker in hun werk, zodat schaamte en medelijden hun deel waren, hoe goed zij op andere momenten ook voorbereid waren. Ik zou met gemak verschillende opmerkelijke voorbeelden kunnen noemen om dit te staven, maar ik ga verder.

5. De verdorvenheid van het hart komt openbaar in de grote verwachtingen die we voor onszelf hebben van het schepsel. Ook denken we veel geluk en genoeg te zullen vinden in enkele veelbelovende en hoopgevendende genietingen die we in deze wereld hebben. Dit zien we ook bij de heilige Job in de dagen van zijn voorspoed: “En ik zeide: Ik zal in mijn nest de geest geven, en ik zal de dagen vermenigvuldigen als het zand” (Job 29:18). Hoe spoedig werd al zijn verwachtingen echter de bodem ingeslagen door een duistere leiding, die onverwacht de nacht deed invallen in de middag van zijn voorspoed. Dit alles was ten goede voor hem, zodat zijn hart steeds minder van het schepsel zou verwachten. We zien vaak dat de voortreffelijkste mensen zichzelf te rijk rekenen met het aardse en er teveel van verwachten. Mensen die grote en gegronde verwachtingen hebben van de hemel, kunnen te grote en ongegronde verwachtingen hebben van de aarde. Als dit zo is, blaast de Voorzienigheid heel vaak in hun aardse hoop en overtuigt hen bevindelijk van de ijdelheid daarvan. Zo lezen we in Haggai 9:1 dat de mensen hun hart helemaal gezet hadden op voorspoed, rijke oogsten en grote vermeerdering van hun goed, terwijl ze zich intussen niet bekommerden om Gods dienst en huis. Daarom blaast de Voorzienigheid in hun hoop en maakt ze niet waar.

6. Verdorvenheid komt ook openbaar in de afhankelijkheid van de geneugten des levens en tastbare steunpilaren. O, wat zijn de voortreffelijkste mensen geneigd om op deze dingen te leunen en te steunen! Zo steunde Israël op Egypte, zoals een zwakke man op zijn staf leunt. Onder Gods toelating begaf deze staf het en verwondde hen (Ezech. 29:6, 7). Dat geldt ook de mensen afzonderlijk. Wat zijn we geneigd te vertrouwen op onze tastbare steunpilaren! Zo leunen we op onze betrekkingen. Diep in ons hart denken we dat ze ons telkens weer tot een bron van troost zullen zijn om ons te verkwikken gedurende ons leven. God zal ons in Zijn Voorzienigheid tonen dat

we hierin dwalen en ons hierin vergissen. Zo wordt soms een man weggenomen om de ziel van een vrouw dichterbij God te brengen in vertrouwen op Hem (1 Tim. 5:5). Dat geldt ook voor kinderen. We zeggen al gauw van een van onze kinderen, wat Lamech van Noach zei: “Deze zal ons troosten” (Gen. 5:29). De wind waait echter over deze bloemen en ze verdorren om ons te leren dat ons geluk niet is gelegen in het bezit van kinderen. Zo gaat het ook met onze goederen. Als de wereld ons toelicht en we een warm nest hebben, beloven we onszelf met deze bezittingen rust en vrede. Met de vrome Baruch bedenken we grote dingen voor onszelf. Door een persoonlijke of nationale ramp haalt de Voorzienigheid echter een streep door onze plannen (Jer. 45:4, 5). Dit alles moet ons hart van het schepsel tot God wenden, Die onze enige rust is.

7. De verdorvenheid toont zijn kracht in goede mensen, als zij de dingen hier beneden aankleven en niet willen sterven. Dit is vaak het gevolg van de zoete geneugten en aangename ervaringen die we hier beneden hebben. De Voorzienigheid maakt een einde aan deze geneigdheid in de heiligen door die verlokkelijke genoegens van tevoren weg te nemen. Hij maakt eerst een einde aan al onze genoegens of de meeste daarvan. Of Hij maakt deze wereld bitter voor ons door de moeiten ervan. Hij maakt het leven onwenselijk door de pijnen en zwakheden die we in het lichaam voelen. Op deze wijze worden we afgesneden van onze wortel, zodat we makkelijker geveld zullen worden door de laatste slag.

Toepassing

Voor ik met mijn volgende hoofdstuk verderga, moet ik wachten en u vragen om met heilige verbazing en verwondering te denken aan Gods handelingen met zulke ellendige wormen, als wij zijn. Zonder twijfel handelt God vertrouwelijk met mensen. Zijn neerbuigende goedheid jegens Zijn eigen leem is wonderlijk. Alles wat ik er nu over zal zeggen, ligt in deze drie punten besloten.

1. Daarin wordt de stof van de overdenking van dit ogenblik opgesomd door de psalmist: “O HEERE, wat is de mens, dat Gij hem kent, het kind des mensen, dat Gij het acht?” (Psalm 144:3). In dit schriftgedeelte wordt de onmetelijke en alles overtreffende grootheid van God afgeschilderd. Hij is oneindig ver boven ons en onze gedachten verheven. “Zult gij de onderzoeking Gods vinden? Zult gij tot de volmaaktheid toe de Almachtige vinden? Zij is als de hoogten der hemelen, wat kunt gij doen? Dieper dan de hel, wat kunt gij weten? Langer dan de aarde is haar maat, en breder dan de zee” (Job 11:79). “De hemelen, ja, de hemel der hemelen zouden Hem niet bevatten” (2 Kron. 2:6). Hij is “verheerlijkt in heiligheid, vreselijk in lofzangen, doende wonder” (Ex. 15:11). Merk op hoe de Schrift Zijn grootheid laat zien door in vergelijkingen over Hem te spreken: “Ziet, de volken zijn geacht als een druppel van een emmer, en als een stofje van de weegschaal; ziet, Hij werpt de eilanden heen als dun stof! En de Libanon is niet genoegzaam om te branden, en zijn gedierte is niet genoegzaam ten brandoffer. Alle volken zijn als niets voor Hem; en zij worden bij Hem geacht minder dan niet, en ijdelheid” (Jes. 40:15-17). Let er toch op met hoeveel ootmoed en diepe eerbied de heiligste mensen over en tot Hem gesproken hebben, als zij zich tot Hem wendden! “Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is; want mijn ogen hebben de Koning, de HEERE der heirscharen gezien” (Jes. 6:5). Ja, wat een ontzag hebben zelfs de engelen van de hemel voor die heerlijke Majesteit: “Een iegelijk had zes vleugelen; met twee bedekte ieder zijn aangezicht, en met twee bedekte hij zijn voeten, en met twee vloog hij. En de een riep tot de ander, en zeide:

Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen! De ganse aarde is van Zijn heerlijkheid vol!” (Jes. 6:2, 3).

2. In de tweede plaats is de mens, ja, is zelfs de heiligste en voortreffelijkste mens verachtelijk, verdorven en geheel onwaardig voor God: “Immers is een ieder mens, op zijn best, enkel ijdelheid” (Psalm 39:6, Engelse vertaling). “Ieder mens”, neem wie u wilt. Ieder mens “op zijn best”, of “in zijn grootste luister” is niet slechts “ijdelheid”, maar “enkel ijdelheid”. (Hebreeuws: *col Adam, col Hebel*) Letterlijk staat er “de ijdelheid zelf.

Kijk maar eens naar de oorsprong van de beste mensen, “Wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen” (Ef. 2:3). Het bloed dat door onze aderen stroomt is net zo erg bezoedeld als hun bloed in de hel.

Kijk maar eens naar hun geestelijke gesteldheid en natuurlijke neigingen. Die zijn niet beter, en bij velen zelfs slechter, dan die van goddelozen. Genade stoot de zonde in hun hart wel van de troon. Wat een ergerlijke en Godetergende gedachten komen er echter dagelijks op in de beste harten.

Kijk eens naar hun uiterlijke omstandigheden. Voor het merendeel zijn die slechter dan die van andere mensen. “Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve de kinderkens geopenbaard” (Matth. 11:25; verg. met 1 Kor. 1:2628).

3. Laten we nu het volgende overdenken. Ja, laten we ons erover verwonderen dat deze grote en zalige God zich ooit zozeer heeft bekommerd om zulke verdorven, verachtelijke wormen als wij zijn! Ja, Hij zorgt voor hen bij alles wat Hij beschikt, zoals u hebt gehoord. Hij heeft ons niet nodig, maar is volmaakt zalig en gelukkig in Zichzelf. Wij kunnen niets aan Hem toevoegen: “Zal ook een man Gode voordelig zijn?” (Job 22:2). Nee, de heiligste mens kan niets aan God toevoegen. Zie echter hoezeer Hij ons acht:

- Toont Zijn eeuwige, verkiezende liefde niet hoe dierbaar Hij ons heeft geacht (Ef. 1:4, 5). Hoe oud, hoe vrij en hoe wonderlijk is deze genadedaad! Al Gods leidingen strekken tot dit doel en ze zullen niet rusten tot het verwezenlijkt is.

- Hij heeft Zijn enige Schootzoon geschonken. Laat dit niet zien dat God deze verachtelijke worm, de mens, zeer acht. Nooit eerder werd de mens zo verheerlijkt. David kon zeggen: “Als ik Uw hemel aanzie, het werk Uwer vingeren, de maan en de sterren, die Gij bereid hebt, wat is de mens?” (Psalm 8:4, 5). Hoeveel te meer kunnen wij dan zeggen: Als wij Uw Zoon zien, Die in Uw schoot was, Zijn zeer grote uitnemendheid en onuitsprekelijke dierbaarheid voor U, Heere, wat is de mens, dat zo’n Christus voor Hem in de dood overgegeven zou worden! Voor hem, en niet voor gevallen engelen, voor hem toen hij vijand van God was (Rom. 5:8).

- Blijkt Zijn liefde voor ons niet uit de nooit aflatende zorg van Zijn Voorzienigheid voor ons? “Opdat de vijand hem niet bezoeke, zal Ik hem bewaren nacht en dag” (Jes. 27:3). “Hij onttrekt Zijn ogen niet van de rechtvaardige” (Job 36:7). Dat doet Hij zelfs geen ogenblik al hun dagen. Als Hij dat deed, zouden duizend kwaden hen op dat moment bestormen en in het verderf storten.

- Maken Zijn tere leidingen Zijn genegenheid voor ons niet openbaar? “Als een die zijn moeder troost, also zal Ik u troosten” (Jes. 66:13). Hij troost door Zijn verkwikking en leidingen, zoals een geduldige moeder haar lieve kind troost. Als vliegende vogels, die naar hun nest vliegen als hun jongen in gevaar zijn, zo beschut Hij de Zijnen (Jes. 31:5). Geen ouderlijke teerheid kan een afschaduwing zijn van de tere genegenheid van de Schepper.

- Blijkt dat niet duidelijk uit de verscheidenheid van de vruchten van Zijn Voorzienigheid? Onze weldaden zijn “alle morgen nieuw” (verg. Ps. 40:6; Kl. 3:23). Het is een bron, waaruit geestelijke en tijdelijke, gewone en bijzondere, nationale en persoonlijke weldaden vloeien; ja, talloze weldaden.
- Blijkt dit niet uit de dienst van de engelen in het koninkrijk van de Voorzienigheid? “Zijn zij niet allen gediensige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen?” (Hebr. 1:14).
- Roept deze dag⁵ ons niet op om Gods voorzienige zorg met vreugde te gedenken? Zien we hierin niet Gods grote genegenheid voor Zijn volk? O, als Hij niet voor ons had gezorgd, zouden we dan niet tot een roof in hun tanden overgegeven zijn? Als de Heere niet bij ons geweest was, zouden de goddelozen — die met vuur, water en wilde dieren vergeleken worden — ons levend verslonden hebben (Psalm 124). O, geloofd zij God, voor de menigvuldige leidingen van Zijn Voorzienigheid, die de Kerk van God al meer dan zeventig jaar vrijheid en vrede hebben gebracht. Ik stel voor dat u in antwoord op deze leiding hetzelfde doet als de Joden bij hun Purim (Esther 9:27, 28). Ja, des te meer omdat het gevaar uit de hoek van diezelfde vijand nu dichterbij schijnt dan ooit sinds die tijd. Als een dergelijke weldaad vergeten wordt, kan God zeggen: “Ik zal u niet meer verlossen” (Richt. 10:13).

⁵ Gepredikt op 5 november

III. DE PLICHT TOT OVERDENKING VAN GODS VOORZIENIGHEID

We hebben nu aangetoond hoe de zorg van de bijzondere Voorzienigheid gaat over de zaken van Gods kinderen en voorbeelden gegeven van de invloed van de Voorzienigheid op hun zaken en belangen. Vervolgens willen we tonen dat het de plicht van Gods kinderen is om te overdenken wat de Voorzienigheid voor hen heeft gewerkt. Dat moeten ze altijd doen, maar vooral in tijden van moeite en benauwdheid.

Onze plicht

- (1) Dit is onze plicht omdat God dat uitdrukkelijk heeft bevolen. Hij heeft Zijn volk opgeroepen om zeer aandachtig te letten op Zijn werken, hetzij van barmhartigheid of van oordeel. Toen vanaf hun afvalligheid het ergste oordeel gekomen was over hen die beleden Gods volk te zijn, en God de tekenen van Zijn tegenwoordigheid van onder hen had weggenomen, kregen de overigen het bevel om naar Silo te gaan. Dat wil zeggen dat ze in hun overdenking in elk geval hun gedachten naar Silo moesten laten gaan om te zien wat God daaraan gedaan had (Jer. 7:12). Dat geldt ook voor de weldaden. God roept ons op om die te overpeinen en daarop terug te zien. “Mijn volk, gedenk toch wat Balak, de koning van Moab, beraadslaagde, en wat hem Bileam, de zoon van Beor, antwoordde; en wat geschied is van Sittim af tot Gilgal toe, opdat gij de gerechtigheden des HEEREN kent” (Micha 6:5). Dat wil zoveel zeggen als: “Als u niet nadenkt over die kennelijke zorg van de Voorzienigheid, zal Mijn gerechtigheid bedekt worden en uw ongerechtigheid ontdekt worden. Dat geldt ook voor alles wat Gods Voorzienigheid werkt voor de dieren. We worden opgeroepen om dat te overdenken, tot sterking van ons geloof dat Hij ook onze noden zal vervullen (Matth. 6:28).
- (2) Het is duidelijk dat dit onze plicht is, omdat het verzuim daarvan overal in de Schrift als zonde wordt veroordeeld. Als we Gods werken niet opmerken of waarnemen, mishagen we God zeer. Dat blijkt duidelijk uit het volgende schriftgedeelte: “HEERE, is Uw hand verhoogd, zij zien het niet” (Jes. 26:11). Ja, het is een zonde waarover God in Zijn Woord het wee uitspreekt (Psalm 28:4, 5; Jes. 5:12, 13). Ja, God dreigt niet alleen, maar bezoekt de mensen ook met zichtbare oordelen vanwege deze zonde (Job 34:26, 27).
- (3) Met dit doel en oogmerk gebruikte de Heilige Geest woorden als “ziet” om onze aandacht te vestigen op de vermelding van Gods leidingen in de Schrift. Al deze woorden zijn opwekkingen en bevelen om ze nauwlettend en aandachtig gade te slaan. Zo vinden we bijvoorbeeld bij het grote en welbekende werk van de Voorzienigheid, namelijk de verlossing van Israël uit het diensthuis van Egypte, tweemaal een woord dat onze aandacht trekt (Ex. 3:2, 9). De vermetele Rabsaké, die Hizkia en al het volk zo bevreesd maakte, werd door de Voorzienigheid verslagen. Ook op deze leiding wordt onze aandacht gevestigd: “Zie, Ik zal een geest in hem geven” (2 Kon. 19:7). Als God Zijn volk verlost van hun vijanden en deze verstrikt in de werken van hun eigen handen, worden er twee woorden gebruikt om dat tweeledige werk van de Voorzienigheid onder onze aandacht te brengen: “Higgajon, sela” (Psalm 9:17). Bij de opening van de zegelen, waarachter een opmerkelijke reeks leidingen ligt, wordt onze aandacht bijzonder

gevraagd voor elk daarvan: “Kom en zie, kom en zie” (Openb. 6:17). Deze toevoegingen in de Schrift zouden allemaal nutteloos en overtollig zijn zonder een dergelijke plicht (zie Ps. 66:5).

- (4) Als we de werken van de Voorzienigheid niet goed gadeslaan, kunnen we God voor geen van die werken prijzen. We moeten weldaden opmerken om God ervoor te kunnen bven en danken. Zonder deze waarneming kunnen we Hem geen lof en dank toebrengen. Psalm 107 wordt gewijd aan de beschrijving van Gods voorzienige zorg over de mensen: voor Zijn volk in moeiten (46), gevangenen in hun boeien (10-12), mensen die wegwijnen op hun ziekbed (17-19), zeelui op de stormachtige oceaan (23) en mensen in tijden van honger (33-40). Ja, Zijn Voorzienigheid komt openbaar in alle veranderingen die plaatsvinden in de wereld, in het vernederen van de hogen en het verhogen van de nederigen (40-41). Bij elke paragraaf worden mensen opgeroepen om God te prijzen voor elke van deze leidingen. Vers 43 laat zien hoe noodzakelijk het voor de vervulling van die plicht is om opmerkzaam te zijn: “Wie is wijs? Die neme deze dingen waar; en dat zij verstandelijk letten op de goedertierenheden des HEEREN.” Dan moet God wel beroofd worden van Zijn eer, als deze plicht wordt veronachtzaamd.
- (5) Als we dit niet doen, zullen alle werken van God voor ons of anderen niet nuttig en profijtelijk meer zijn. Dat zou zeker een onuitsprekelijk verlies voor ons zijn. Dit is het voedsel waarop ons geloof teert in dagen van benauwdheid: “Gij hebt de koppen des Leviathans verpletterd; Gij hebt hem tot spijs gegeven aan het volk in dorre plaatsen” (Psalm 74:14), dat wil zeggen tot voedsel voor hun geloof. Gods voorzienige zorg in het verleden is voor de heiligen een bewijs dat Hij steeds opnieuw voor hen zal zorgen. Dat zien we bij David: “De HEERE, Die mij van de hand des leeuws gered heeft, en uit de hand des beers, Die zal mij redden uit de hand van deze Filistijn” (1 Sam. 17:37). We vinden het ook bij Paulus: “Die ons verlost heeft, op Welke wij hopen dat .Hij ons ook nog verlossen zal” (2 Kor. 1:10). Als deze weldaden vergeten en niet overdacht worden, hangen de handen van het geloof slap naar beneden. Hoe kunt u vergeten en niet gedenken (Matth. 16:9)? Dit is een onderwerp waaruit de heiligen vaak hun argumenten hebben geput, als ze baden om nieuwe weldaden. Mozes ging terug naar het verleden toen hij bad of de zonden van het volk bij de voortduur en opnieuw vergeven mochten worden: “Gelijk Gij ze aan dit volk, van Egypteland af tot hiertoe, vergeven hebt!” (Num. 14:19). Zo smeekt de Kerk om vernieuwing van Gods voorzienige zorg op dezelfde grond waarop Mozes pleitte om vernieuwing van de vergeving (Jes. 51:9, 10).
- (6) Het nalaten ervan is verachting van God Het is een snode verachting van God als we niet waarnemen hoe Hij Zichzelf openbaart in de werken van Zijn Voorzienigheid. Want in alle werken, en vooral in sommige, nadert Hij tot ons. Dat doet Hij in Zijn oordelen: “Ik zal tot ulieden ten oordeel naderen” (Mal. 3:5). Hij nadert ook tot ons in weldaden: “De HEERE is nabij allen die Hem aanroepen” (Psalm 145:18). Ja, er staat dat Hij ons bezoekt in Zijn Voorzienigheid, als Hij ons bestraft (Hos. 9:7) en als Hij ons zalig maakt en verlost (Psalm 106:4). Deze bezoeken van God onderhouden het leven van de ziel (Job 10:12). De grote God buigt wonderlijk diep neer door ons zo vaak te bezoeken: “elke morgenstond en elk ogenblik” (Job 7:18). Als we daar echter geen acht op slaan is dat een snode en grove verachting van God (Jes. 1:3; Zef. 3:2). Zo zou u iemand voér wie u enig respect hebt, niet behandelen. Het is kenmerkend voor de goddelozen dat ze geen acht slaan op de blijken van Gods gunst (Jes. 26:10) of

ongenoegen (Jer. 5:3).

- (7) Overdenken is nodig voor het gebed. In één woord, we kunnen ons nooit in onze gebeden tot God richten, zoals gepast is in onze omstandigheden, als we Zijn leidingen niet aandachtig gadeslaan. Uw gebeden moeten passen bij uw omstandigheden. Soms worden we geroepen tot lofprijzing, soms tot ootmoed. In de weg van Zijn oordelen moeten we Hem verwachten (Jes. 26:8), ons voorbereiden om Hem te ontmoeten (Zef. 2:1, 2; Amos 4:12). Soms wordt u geroepen Zijn toorn, die u ziet naderen, af te wenden en soms om Hem te prijzen voor ontvangen weldaden (Jes. 12:1, 2). Dan moet u ze echter wel eerst opmerken.

Zo ziet u dat de stof van Davids psalmen steeds verandert, overeenkomstig Gods leidingen met hem. Wie ze echter niet opmerkt en er geen acht op slaat, kan dit nooit doen. Zo zijn u de redenen voor deze plicht kort voorgesteld.

Hoe we Gods voorzienigheid moeten overdenken

Vervolgens willen we duidelijk maken hoe we moeten nadenken over de werken van de Voorzienigheid voor ons. God houdt niet iedere korte en vluchtige blik noch iedere kille, historische, zakelijke beschrijving of erkenning van Zijn leidingen met u voor een vervulling van deze grote plicht. Nee, het is iets anders dan de meeste mensen denken. O, dat we toch iets wisten van deze hemelse, geestelijke oefening. Hoe zoet zou dat ons leven maken en hoe licht onze lasten! O, mensen, u bent vervreemd van de vreugde van het christelijke leven, zolang u deze plicht niet kent of die verzuimt. Welnu, om u te leiden tot deze hemelse, zoete en nuttige oefening vraag ik uw aandacht voor de volgende aanwijzingen:

1. Sta naar een zo breed en diep mogelijke kennis van de leidingen van de voorzienigheid die God van het begin tot het eind met u gehouden heeft.

O, vervul uw hart met gedachten aan Hem en Zijn wegen. Als een enkele daad van de Voorzienigheid ons zozeer in vervoering brengt en verheugt, wat moet dan de uitwerking van veel van deze werken zijn, als ze gezamenlijk aan de ziel worden voorgesteld! Als één ster al zo mooi is, wat moet een sterrenbeeld dan niet zijn! Overdenk daarom de daden en werken van de Voorzienigheid voor u allemaal, in de breedte en de diepte.

- (1) Overdenk zoveel mogelijk werken van de Voorzienigheid. Zoek achter u naar leidingen tijdens uw hele leven. Dat deed Asaf ook: "Ik zal de daden des HEEREN gedenken; ja, ik zal gedenken Uw wonderen vanouds her; en zal al Uw werken betrachten, en van Uw daden spreken" (Psalm 77:12, 13). Hij probeerde zich de oude weldaden die God vele jaren geleden beschikt had, weer te herinneren en voor de geest te halen en daar opnieuw zoetheid in te smaken door hernieuwde overdenking. O, mensen, ik zeg u dat er in de hele wereld geen mooiere geschiedenis te lezen is dan die van uw eigen leven. Ga toch zitten en vermeld van het begin tot nu toe wat God voor u is geweest en voor u heeft gedaan, hoe kennelijk Hij u Zijn genade, trouw en liefde heeft geopenbaard en betoond in alle omstandigheden waarin u hebt verkeer. Als uw hart niet smelt voor u halverwege bent, is het inderdaad een hard hart. "Mijn Vader, Gij zijt de leidsman mijner jeugd!" (Jer. 3:4).
- (2) Steek bij uw overdenking zoveel mogelijk af naar de diepte. Laat uw gedachten niet als veren drijven op de oppervlakte van het water, maar als lood naar de

bodem zinken. “De werken des HEEREN zijn groot; zij worden gezocht van allen die er lust in hebben” (Psalm 111:2). Ik denk niet dat het mogelijk is de diepte van de Voorzienigheid te tekenen met de korte regel: “Uw weg was in de zee, en Uw pad in grote wateren, en Uw voetstappen werden niet bekend” (Psalm 77:20). Het is echter onze plicht om zo diep mogelijk te duiken en de diepte te bewonderen, als we de bodem niet kunnen raken. Als we de werken van de voorzienigheid gadeslaan, moeten we doen als de knecht van Elia, toen hij uitzag naar regen (1 Kon. 18:44). Hij ging één keer en speurde de hemel af, maar hij zag niets. De profeet gebood hem echter om nog eens en nog eens te gaan en zeven keer naar de hemel te kijken. Toen hij dat had gedaan, vroeg de profeet wat hij zag. Hij zei: “Zie, een kleine wolk, als eens mans hand, gaat op.” Toen hij daar aandachtig naar keek, zag hij dat de hemel helemaal met wolken werd bedekt. Zo kunt u steeds opnieuw sommige werken van de Voorzienigheid beschouwen en daar weinig of niets in zien. Kijk echter “zevenmaal”. Dat betekent dat u ze vaak moet overdenken. Dan zult u er steeds meer heerlijkheid in zien, zoals die wolk steeds groter werd.

In een enkel werk van de Voorzienigheid zijn verschillende dingen die u moet overdenken en wegen voor u ze naar waarde kunt schatten.

1. In de eerste plaats kan een weldaad van zeer grote waarde zijn, omdat deze op het juiste moment wordt geschonken. De weldaad komt zeer gelegen en precies als we deze nodig hebben. Daardoor is deze weldaad duizendmaal waardevoller voor u dan wanneer ze op een ander moment geschonken zou zijn. Dus wanneer onze nood onder Gods toelating zeer groot wordt en alle hoop ons ontvalt, dan maakt de geschonken uitredding de waarde van zo'n weldaad wonderlijk groot (Jes. 41:17, 18).

De bijzondere zorg en gunst van de Voorzienigheid voor ons maakt de weldaad zelf veel groter en kostelijker voor ons. Bij wereldwijde rampen worden wij in de gunst van Gods Voorzienigheid niet getroffen, maar bedekt onder Zijn vleugels. Of God zegt tegen ons in kwade dagen: “Ga heen, mijn volk! Ga in uw binnenste kamers” (Jes. 26:20). De volgende beloften worden voor ons waar in tijden van gebrek en honger (Psalm 33:18, 19). Of anderen worden verlaten en door tegenslagen getroffen, terwijl ze net zoveel, of mogelijk meer zichtbare voorzieningen daartegen getroffen hadden. Toch worden zij overgegeven en wij gered. O, hoe kostelijk zijn zulke werken van Gods voorzienigheid (Psalm 91:7, 8)!

2. Wat de weg baant voor een werk van Gods Voorzienigheid verdient bijzondere aandacht en overdenking. Dit mogen we in geen geval nalaten. Er zijn belangrijke leidingen. Hoe klein en onbetekenend ze op zich lijken, toch eisen ze in dit opzicht terecht de eerste plaats onder de gunsten die God in Zijn Voorzienigheid betoont. Ze zijn namelijk de voorbode van een menigte andere weldaden en brengen veel zegenrijke vruchten met zich mee. Een voorbeeld hiervan is dat Isaï David met levensmiddelen naar zijn broers stuurde (1 Sam. 17:17). Zo kan een christen genoeg voorbeelden vinden in de voorraadschuur van zijn eigen bevinding, als hij slechts overdenkt en beschouwt op welke plaats hij is, welke betrekkingen hij heeft en langs welke weg hij daarheen geleid is.

3. U moet vooral nadenken over de middelen die de Voorzienigheid voor u gebruikt heeft. We kunnen de vinger van God duidelijk zien, als we daarover nadenken.

Soms worden namelijk onwaarschijnlijke middelen gebruikt om ons grote weldaden te schenken, terwijl de meer waarschijnlijke middelen onbenut worden gelaten. Een

vreemdeling wordt opgewekt om voor u te doen wat uw natuurlijke verwanten niet voor u konden of wilden doen. Jonathan, die een volslagen vreemde voor David was, kleefde hem aan en hij was vriendelijker en verdienstelijker voor hem dan zijn eigen broeders, die hem verachtten en kleineerden. Predikanten hebben soms meer vriendelijkheid en respect gekregen van vreemden dan van hun eigen verwanten die hen meer verplicht zijn. Christus zegt: “Een profeet is niet ongeëerd dan in zijn vaderland en onder zijn magen, en in zijn huis” (Mark. 6:4).

Soms is hulp gekomen uit de handen van vijanden én vreemdelingen: “De aarde kwam de vrouw te hulp” (Openb. 12:16). God heeft het hart van veel goddelozen genegen gemaakt om Zijn volk zeer vriendelijk te behandelen (Hand. 28:2).

Soms gebruikt God instrumenten ten goede voor Zijn volk, waarmee alleen hun ongeluk en schade werd beoogd. Zo werkten Jozefs broeders mee aan zijn verhoging, juist met de daad waarmee ze zijn ondergang beoogden (Gen. 50:20).

3. We moeten goed bedenken wat het doel en oogmerk van de Voorzienigheid is. En echt, deze overdenking verwarmt en verbreekt ons het meest van allemaal. U weet wat in zijn algemeenheid het doel van al Gods leidingen is: “En wij weten, dat degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn” (Rom. 8:28). Duizend vriendelijke handen zijn aan het werk voor hen om hun geluk te vermeerderen en te bewerken. O, dit is genoeg om de bitterste leiding voor ons te verzoeten: we weten dat ze tot onze zaligheid zal dienen (Filipp. 1:19).

4. Het verband tussen de Voorzienigheid en ons gebed verdient ook onze bijzondere aandacht. De overdenking daarvan is zeer liefelijk en zoet. Het gebed eert de Voorzienigheid en de Voorzienigheid eert het gebed. Hieraan wordt grote aandacht besteed in de Schrift (Gen. 24:45; Dan. 9:20; Hand. 12:12). U hebt precies gekregen wat u van Hem hebt gevraagd. De werken van Gods Voorzienigheid waren zelfs voorzien van de handtekeningen van uw gebeden. O, hoe ontroerend zoet zijn zulke weldaden!

2. Als u de werken van de Voorzienigheid aanschouwt, moet u altijd bijzondere aandacht besteden aan het Woord van God dat daardoor is vervuld en bewaarheid voor u.

Het is zonneklaar dat alle werken van de Voorzienigheid betrekking hebben op het geschreven Woord. Zo erkent Salomo in zijn gebed dat in het leven van zijn vader David de beloften en de leidingen van God al zijn dagen hand in hand gingen. Zijn hand (die hier staat voor de Voorzienigheid) had alles vervuld wat Zijn mond had gesproken (1 Kon. 8:24). Zo erkent Jozua met vergelijkbare woorden “dat er niet een enig woord gevallen is van al die goede woorden, welke de HEERE gesproken heeft” (Jozua 23:14). Hij had goed acht geslagen op het verband tussen Gods werken en Zijn Woord. Hij had ze met elkaar vergeleken en gemerkt dat er een volmaakte harmonie was. En dat kunt u ook zien, als u ze vergelijkt zoals hij.

Ik wil hier des te meer op aandringen, omdat sommige verklaarders menen dat juist dit de bedoeling van de tekst is. Want (zoals in de inleiding werd opgemerkt) maken ze de volgende toevoeging en aanvulling: “die Hij heeft beloofd”. De tekst luidt dan als volgt: “Ik zal roepen tot God, de Allerhoogste, tot God, Die alles wat Hij beloofd heeft aan mij voleinden zal” (Psalm 57:3).

Welnu, hoewel ik geen reden zie om de betekenis zozeer te beperken, kan ik toch niet ontkennen dat dit een van de bijzondere betekenissen is. Laten we daarom altijd als

we acht slaan op de Voorzienigheid, overdenken welk woord van God, of het nu een bedreiging, waarschuwing, raad of belofte is, op enig moment is vervuld door Zijn leidingen.

Als de gebeurtenissen ons laten zien dat de Schrift waar is, is dat voor ons een krachtige bevestiging. Als er geen ander zegel of bewijs was voor de goddelijkheid van de Schrift, zou dit alleen een onweerlegbaar argument zijn. In alle tijden zullen mensen zien dat Gods werken zo volmaakt overeenkomen met dit model, dat we kunnen zeggen: “Wat we gelezen of gehoord hebben, hebben we gezien. O, wat een duidelijk bewijs hebt u hier voor ogen!

Hierin zullen we veel leiding en onderwijs vinden voor de plichten waartoe al Gods leidingen ons nu oproepen. We zullen weten wat we moeten doen en hoe we ons moeten gedragen onder alle veranderingen van onze omstandigheden. U kunt het doel en de boodschap van de roede alleen uit het Woord leren (Psalm 94:12). Daarin worden Gods werken verklaard. Op zichzelf zijn ze geen volmaakte gids. Ze bevreemden en verwarren ons vaak. Leg ze echter naast het Woord en uw plicht zal spoedig duidelijk worden. “Totdat ik in Gods heiligdommen inging, en op hun einde merkte” (Psalm 73:17), en niet alleen hun einde, maar ook zijn eigen plicht, namelijk dat hij stil moest buigen onder zijn beproeving en hun voorspoed niet moest benijden.

Welnu, leg de leidingen die God met u gehouden heeft en nu met u houdt naast het Woord en u zult zien dat u omgeven bent door een wonderlijk licht. U zult daarin de vervulling van de Schrift zien. Daarom zal ik nu een beroep doen op uw geweten. Hebt u niet gezien dat deze gebeurtenissen, die onder Gods Voorzienigheid plaatsvonden, in alle opzichten met het Woord overeenkwamen?

- (1) Het Woord zegt u dat het wijs en profijtelijk is om te wandelen naar de regels en plichten die het voorschrijft. Het zegt dat de weg van heiligheid en gehoorzaamheid de verstandigste weg is. “Dat zal uw wijsheid zijn” (Deut. 4:5, 6). Welnu, laat de gebeurtenissen, die in Gods Voorzienigheid plaatsvonden, maar spreken. Is het waar of niet? Het zal zeker waar blijken te zijn, of het nu gaat om onze tegenwoordige vreugde of ons toekomstig geluk. Dit komt dagelijks openbaar bij de afwijking van onze plicht en wordt gestaafd bij een nauwgezette betrachtning daarvan. Vraag het maar aan de dronkaard, overspelige, of goddeloze vloeker, als ze door de zonde hun lichaam en ziel hebben verwoest, hun goederen doorgebracht en hun naam bezoedeld. Is het wijs geweest om te wandelen in die verborgen paden naar hun eigen lusten? Zou het niet profijtelijker en aangenamer voor hen geweest zijn om te blijven binnen de grenzen en de perken van Gods geboden? Moeten ze niet erkennen dat deze weg “hun dwaasheid” is geweest? De apostel zegt: “Wat vrucht dan hadt gij toen van die dingen, waarover gij u nu schaamt? Want het einde derzelve is de dood” (Rom. 6:21). Maakt Gods Voorzienigheid aan hen niet altijd de bedreigingen waar die geschreven zijn (Job 31:12; Spr. 5:9, 10 en 23:21, 29)? Aan al deze rampen en beproevingen ontkomen zij die wandelen in Gods geboden. Kijk naar de verwoeste landgoederen en lichamen die u overal kunt zien en merk op dat de Schrift kennelijk vervuld is in deze smartelijke leidingen.
- (2) Het Woord zegt u dat het u nooit zal welgaan, als u afwijkt van de weg van oprechtheid en eenvoud om zondige middelen te gebruiken (1 Sam. 12:21; Spr. 3:5). Merk ook op wat de gebeurtenissen die de Voorzienigheid beschikt, hierover te zeggen hebben. Vraag het uw eigen ondervinding en u zult afdoende bewijs vinden voor deze waarheid. Hebt u ooit de weg van eenvoud en oprechtheid verlaten en zondige listigen gebruikt om uw eigen doelen te verwezenlijken? Bent u

voorspoedig geweest in die weg? Zonder twijfel heeft God allewegen van de zonde vervloekt. Wie we ook vinden, die daarin voorspoedig is geweest, Zijn volk zeker niet. Israël wilde niet vertrouwen op de Heere, maar zocht toevlucht onder de schaduw van Egypte. Welk voordeel heeft deze zondige handel hun gebracht (Jes. 30:15)? David deed veel zonden om zijn slechte daad te bedekken, maar het baatte niet (2 Sam. 12:12). Een voortreffelijk geze gde van Livius luidt: “Een zondige handelswijze kan eerst aangenaam en veelbelovend schijnen, maar is moeilijk uitvoerbaar en heeft een jammerlijke uitkomst.” Sommigen hebben via zondige wegen rijkdom verkregen. In hun leven is echter het volgende schriftwoord waar geworden: “Schatten der goddeloosheid doen geen nut” (Spr. 10:2). Of God heeft erin geblazen door een verborgen vloek, zodat ze er geen profijt van hebben gehad of Hij heeft hen zoveel onrust gegeven in het geweten dat ze alles hebben moeten uitspuwen vóór ze vrede konden vinden (Job 11:13-15). Duizenden hebben bevindelijk de waarheid leren kennen van de opdracht die David aan Salomo gaf (1 Kron. 22:12, 13). De goede weg naar voorspoed is de wandel naar de regel van het Woord. De ware reden waarom mensen niet voorspoedig zijn, is dat zij niet naar die regel handelen (2 Kron. 24:20). Het is waar, als God de ondergang van een mens zoekt, kan Hij voor een tijd toelaten dat de zonde hem voorspoed en welvaart brengt om hem te meer te verharderen (Job 12:6). Zo is het echter niet met hen die God bemint. Hun zondige listen zullen hun nooit voorspoed brengen.

- (3) Het Woord verbiedt u uw vertrouwen en verwachting te stellen op het schepsel, of zelfs de grootste en machtigste schepselen (Psalm 146:3). Het getuigt dat het beter is om te vertrouwen op de Heere dan op hen (Psalm 113:8). Het verbiedt zelfs ons vertrouwen te stellen op de schepselen met wie we het nauwst verbonden of verwant zijn door natuurlijke banden (Micha 7:5). Het vervloekt de mens die aan het schepsel het vertrouwen geeft dat God toekomt (Jer. 17:5). Let toch op de gebeurtenissen die de Voorzienigheid in dit opzicht beschikt heeft. Is het Woord daarin niet vervuld? Hebt u ooit geleund op de rietstaf van Egypte? Is deze niet onder uw hand gebroken? Heeft deze u niet doorboord en bedrogen? O, hoe vaak hebben we dit duidelijk ondervonden! Wat we teveel hebben bemind en verafgood, wat we tot ons vertrouwen gesteld hebben, heeft God van tijd tot tijd gebroken. Hij heeft ons er de ijdelheid van doen zien. We zien dat we onze vreugden het snelst verliezen, als we ons hart er te zeer op zetten. Want onze God is een jaloers God en zal Zijn eer aan geen ander geven. De wereld is vol voorbeelden van mensen die daarom in deze weg beroofd werden van geneugten, mannen, vrouwen, kinderen en goederen. Als Jona heel blij is met zijn wonderboom, wordt er onmiddellijk een worm gestuurd om die te verderven. Daarom worden zoveel graven gedolven om onze afgoden aan onze ogen te onttrekken. David zegt dat zijn berg vaststaat en niet zal wankelen. Daarna hoort hij echter van duisternis en benauwdheid spreken (Psalm 30:6, 7). O, hoe waar en getrouw blijken deze woorden van God te zijn. Wie kan dit niet beamen en zeggen: “Uw Woord is de waarheid” (Joh. 17:17)?
- (4) Het Woord verzekert ons dat zonde de oorzaak en ingang van lijden en smart is en dat deze twee onafscheidelijk verbonden zijn. “Gij zult uw zonde gewaar worden, als zij u vinden zal!” (Num. 32:23). Dat wil zeggen: de jammerlijke vruchten en beproevingen die erop volgen, zullen u vinden. “Indien zijn kinderen Mijn wet verlaten, en in Mijn rechten niet wandelen, indien zij Mijn inzettingen ontheiligen, en Mijn geboden niet houden; zo zal Ik hun overtreding met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen” (Psalm 89:31-33). Vraag nu aan

de Voorzienigheid of dit echt zo is, naar de getuigenissen van het Woord. Leg uw eigen ondervinding ernaast en u zult zien dat de Voorzienigheid alles gedurende uw hele levensreis precies zo beschikt heeft. Als u onbekommerd, ijdel en vleeslijk gesteld was, heeft God toen geen verontrustende en beangstigende gebeurtenis beschikt om u te doen ontwaken? Als u uw geweten met schuld verwondde, heet God u daarom dan niet verwond in een van uw dierbare geneugten? Ja, God doet dit zo vaak, dat veel christenen een voorgevoel hebben gehad van naderende beproevingen, als ze letten op hun gesteldheid en wegen. Ik zeg niet dat God Zijn volk alleen plaagt vanwege hun zonde, want Hij kan dat ook doen om hen te beproeven (1 Petr. 4:12). Ik zeg evenmin dat God iedere zonde met een roede bezoekt, want wie zou dan voor Hem kunnen bestaan (Psalm 130:3)? Maar ik zeg dat God gewoonlijk de zonden van Zijn volk met de roede van de beproeving bezoekt en dat Hij dit doet tot zegen voor hun ziel. Daarom was de roede van God op David in een lange opeenvolging van moeiten in zijn koninkrijk en gezin na zijn snode bedriegerijen (2 Sam. 12:10). En als we zorgvuldig zouden zoeken naar het zaad en de oorsprong van deze beproevingen waaronder wij of anderen kermen, zouden we merken dat die liggen in onze afwijkingen van de Heere (Jer. 2:19; 4:18). Hebt u zelf niet ondervonden dat al deze waarschuwingen en bedreigingen uit het Woord precies vervuld zijn door de Voorzienigheid? Wie zal de onfeilbare waarheid van God in al Zijn dreigementen niet opmerken!

- (5) En niet minder duidelijk is de waarheid van de beloften voor allen die willen opmerken hoe de Voorzienigheid ze iedere dag aan ons vervult. Merk slechts op hoe grote zekerheid God Zijn volk in de beloften gegeven heeft dat ze er nooit minder van zullen worden, wanneer ze zichzelf voor Hem verloochenen. Hij heeft ons gezegd: “En Jezus, antwoordende, zeide: Voorwaar zeg Ik ulieden: Er is niemand die verlaten heeft huis, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of vrouw, of kinderen, of akkers om Mijnentwil en des Evangelies wil, of hij ontvangt honderdvoud, nu in deze tijd, huizen, en broeders, en zusters, en moeders, en kinderen, en akkers, met de vervolgingen, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven” (Mark. 10:29, 30). Hoewel die snode afvallige Julianus de spot dreef met deze belofte, hebben toch duizenden en tienduizenden het ondervonden en staan ze vandaag klaar om dit te onderschrijven. God heeft het waargemaakt voor Zijn volk, niet alleen in geestelijke dingen, innerlijke vreugde en vrede, maar zelfs ook in tijdelijke dingen. In plaats van hun natuurlijke betrekkingen die vroeger voor hen zorgden, zullen honderden christenen klaar staan om hen bij te staan en te helpen. Hoewel ze alles hebben verlaten voor Christus, mogen ze toch met de apostel zeggen: “als niets hebbende, en nochtans alles bezittende” (2 Kor. 6:10). O, de uitnemende zorg en teerheid van de Voorzienigheid voor hen die omwille van het geweten alles hebben verlaten en zichzelf aan Zijn onmiddellijke zorg hebben toevertrouwd! En worden er vandaag niet velen gevonden voor wie zo gezorgd wordt, zelfs tot nijd van hun vijanden en hun eigen verwondering? Wie ziet de trouw van God niet in de beloften, als hij slechts vertrouwt dat God ze zal waarmaken!
- (6) Het Woord van de belofte verzekert ons dat God de heiligen nooit zal begeven of verlaten, welke gebreken of moeiten ook hun deel zijn (Hebr. 13:5). Hij zal in de benauwdheid bij hen zijn (Psalm 91:15). Ga de verschillende leidingen in uw leven op dit punt maar na. Ik twijfel er niet aan dat u deze beloften vervuld hebt gezien zo vaak u in nood geweest bent. Vraag het maar aan uw eigen hart. Waar en wanneer heeft God u verlaten en u laten wegzinken en omkomen onder uw

lasten? Ik twijfel er niet aan dat de meesten van u wel eens in moeilijkheden verwickeld zijn geraakt, moeilijkheden waaruit u geen uitweg zag met het oog van het verstand. Ja, mogelijk waren ze zo groot dat ze uw geloof in de belofte hebben doen wankelen, zoals dat van David, toen hij zei: “Nu zal ik een der dagen door Sauls hand omkomen” (1 Sam. 27:1). “Alle mensen zijn leugenaars” (Psalm 116:11), zelfs Samuël zelf! Toch zien we hem ondanks alles opkomen uit die zee van moeite. De beloften gingen tot de laatste tittel voor hem in vervulling. Hetzelfde kunt u zonder twijfel opmerken in uw eigen situatie. Stel uw hart de volgende vraag en het zal een ontkennend antwoord geven. Heeft God u verlaten en verworpen in de dag van benauwdheid? U zou beslist uw eigen ondervinding moeten weerspreken, als u dat zou zeggen. Het is waar dat u in verwickelingen en moeiten bent geweest, waaruit u geen uitweg zag. U meende dat u er wel in zou omkomen. Er zijn moeiten geweest die uw geloof in de beloften hebben doen wankelen. U twijfelde zelfs of de bron van algenoegzaamheid voor u zou ontspringen. Ja, er zijn zelfs moeilijkheden geweest die u tot klagen en ongeduld hebben gebracht. Daardoor hebt u de Heere getart om u te verlaten in uw benauwdheid. U ziet echter dat Hij dat toch niet gedaan heeft. Hij heeft uw rug versterkt zodat u het dragen kon, of uw last verlicht. Anders heeft Hij een onverwachte deur van ontkoming geopend, naar Zijn belofte (1 Kor. 10:13), zodat het kwaad dat u vreesde niet over u gekomen is.

- (7) U leest dat het Woord van God de enige steun en toeverlaat is voor een begenadigde ziel in de donkere dag van beproeving (Psalm 119:51, 92; 2 Sam. 23:5) en dat het daartoe is geschreven. Geen goede moraal, geen natuurlijke hulpmiddelen kunnen voor ons bewerken wat het Woord kan doen. En is dit geen verzegelde waarheid die gestaafd wordt door duizend onloochenbare ervaringen? Uit deze bron hebben de heiligen hun bemoediging geput, als ze bezweken onder de roede. Eén woord van God kan meer dan tienduizend woorden van mensen een benauwde ziel bemoedigen. Er zijn beloften die u verzekeren dat de Heere met u zal zijn in benauwdheid (Psalm 91:15) of die u aansporen om in innerlijke vrede met vreugde uiterlijke lasten te dragen (Joh. 16:33). Er zijn ook beloften die u verzekeren dat God u teer en met mate bezoeken zal (Jes. 27:8), of dat u zalige vruchten zult plukken van Zijn handelingen (Rom. 8:28). Tenslotte zijn er beloften die laten zien dat u deel hebt aan God en Zijn liefde in uw beproevingen (2 Sam. 7:14). Wat een rust en troost ontvangt u, als de Heilige Geest u ooit zulke beloften gegeven heeft! Hoeveel lichter is uw last dan voorheen!
- (8) Het Woord zegt ons dat we onze goederen het best gebruiken als we ze met vreugde voor God geven. Als we onze handen terugtrekken, wanneer God en onze plicht ons roepen om uit te delen, zal dat niet tot ons voordeel zijn (Spr. 11:24, 25; 19:17; Jes. 32:8). Ga nu na wat de Voorzienigheid heeft gewerkt en u zult zien dat het in alle opzichten naar het getuigenis van het Woord is geweest. O, hoe waar is het getuigenis van de Schrift hierover! Er zijn vele duizenden getuigen die nu leven, die hun zegel kunnen zetten op beide delen van deze stelling. Wat mensen met hun ene hand sparen (wat ze voor sparen houden), verstrooit de Voorzienigheid met de andere hand. En wat ze met kwistige hand en toegenegen hart weggeven voor God, zal zeker aan hen of de hunnen worden vergolden. Nooit werd iemand er minder van, als hij voor God weggaf. Wie de arme leent, leent de Heere of, zoals sommigen die tekst uitleggen, wie zijn geld tegen rente aan de Heere geeft. Sommigen hebben opgemerkt dat de Voorzienigheid in onverwachte wegen alles heeft verdubbeld wat zij aan God hebben gegeven.

- (9) Het Woord verzekert ons dat een mens zich het best een plaats verwerft in de gedachten en genegenheid van anderen, als hij zijn gangen zo richt dat ze God behagen (Spr. 16:7). Wordt dit niet door de Voorzienigheid bekrachtigd? Dit leerden de drie Joden bij ondervinding (Dan. 3:28, 29) en Daniël ook (Dan. 6:21-23). Daarom bleef Herodes achting houden voor Johannes (Mark. 6:20). Dit bleek ook toen Constantius tot beproeving een decreet uitvaardigde. Zij die gewetensvol handelden, kregen een betere positie en zij die van godsdienst veranderden, werden weggestuurd.
- (10) Het geschreven Woord zegt ons dat we het best innerlijke vrede en rust van het gemoed kunnen verkrijgen onder verwarrende en verontrustende omstandigheden, als we onszelf en onze zaak aan de Heere toevertrouwen (Psalm 37:57; Spr. 16:3). Wat u in het Woord hebt gelezen, hebt u ook zelf ondervonden. O, wat een last is er van uw schouders genomen, als u uw zaak aan God hebt toevertrouwd! Dan zal de Voorzienigheid alles voor u tot een goed einde brengen. De moeite is spoedig voorbij, als het hart hiertoe wordt gebracht.

Zo ziet u in deze weinige voorbeelden die ik heb gegeven, hoe de Schrift vervuld wordt door de Voorzienigheid. Vergelijk ze met alle andere gevallen en u zult hetzelfde zien, want alle lijnen van de Voorzienigheid leiden vanuit de Schrift naar de Schrift terug. Ze vinden daarin heel duidelijk hun begin en einde.

3. Wanneer u terugblijkt op de werken van de Voorzienigheid en die gadeslaat, moet u God altijd zien als de Werkmeester en Beschikker van al deze werken (Spr. 3:6).

Zie God als de Werkmeester en Schenker van alle troostrijke leidingen in uw leven. Bedenk dat Hij “de Vader der barmhartigheden” is, Die elke weldaad voor u verwerft en “de God aller vertroosting” (2 Kor. 1:3). Zonder Zijn bevel kunt u geen weldaad of troost ontvangen. En denk niet dat het genoeg is om Hem zo te erkennen in algemene zin. Als u echter weldaden ontvangt, moet u bijzonder letten op deze volgende zaken:

- ? Let op Gods zorg voor u. “Hij zorgt voor u” (1 Petrus 5:7). “Uw hemelse Vader weet, dat gij al deze dingen behoeft” (Matth. 6:32). U hoeft Hem slechts te zeggen wat u nodig hebt en uw noden zullen vervuld worden. “Wees in geen ding bezorgd” (Filipp. 4:6). Kwel uzelf daar niet mee, u hebt een Vader Die voor u zorgt.
- ? Let op de wijsheid van God in de weg waarin Hij u Zijn weldaden schenkt. Ze worden zo beschikt dat ze precies gepast zijn voor uw toestand en op de juiste tijd komen. Als een troost wordt afgesneden en weggenomen, komt er iets anders voor in de plaats. Zo werd Izak getroost met Rebekka na de dood van zijn moeder (Gen. 24:67).
- ? Let op Gods vrije genade hierin, ja, zie de rijkdommen van genade, elke keer als Hij troost nalaat aan zulke verdorven en onwaardige schepselen als u bent. Merk toch op dat u zelfs de minste van al die weldaden niet verdient: “Ik ben geringer dan al deze weldadigheden” (Gen. 32:10).
- ? Let op de neerbuigende goedheid van God in antwoord op uw gebeden om deze weldaden (Psalm 34:7). Dit is de zoetste vreugde, als een mens zich bewust verheugt in het antwoord en de vrucht op zijn gebeden. Hierdoor wordt de liefde van de ziel tot God des te vuriger (Psalm 116:1).
- ? Let op het doel en oogmerk van God met al uw geneugten. Weet dat ze niet gestuurd worden om de hunkering van uw zinnelijke lusten te bevredigen, maar om u aan te sporen en bekwaam te maken om uw plicht met meer vreugde te vervullen (Deut. 28:47).
- ? Let op de weg en de wijze waarop u deze weldaden geschonken zijn. Ze worden u

allen geschonken door het bloed van Christus en krachtens het verbond der genade (1 Kor. 3:22, 23). De weldaden zijn zo zoet, vanwege het kanaal waardoor ze tot ons komen.

- ? Let op de onderscheidende goedheid van God in alle troostrijke geneugten in uw leven. Hoeveel duizenden die beter zijn dan u moeten deze ontberen (Hebr. 11:37)! Beschouw ze allemaal als vertroosting die u verkwikken op uw weg naar nog veel betere en grotere weldaden. De beste weldaden worden nog tot het laatst bewaard en deze leiden ons allemaal tot veel voortreffelijkere weldaden,

In alle droevige en smartelijke leidingen die u ten deel vallen, moet u God ook zien als de Werkmeester en Beschikker. Zo stelt Hij Zichzelf aan ons voor: “Ziet, Ik formeer een kwaad tegen ulieden, en denk tegen ulieden een gedachte” (Jer. 18:1r). “Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de HEERE niet doet?” (Amos 3:6).

- (1) Stel uzelf Gods soevereiniteit voor ogen. Beschouw Hem als een Wezen dat oneindig ver boven u verheven is. Hij onderhoudt u naar Zijn goeddunken met al het uwe (Psalm 115:3). Dit is de voornaamste reden om ons te onderwerpen (Psalm 46:11). Als we zijn geboren omdat Hij dat wilde, en dat zijn we allemaal, is het billijk dat we ook met Zijn wil verenigd zijn! Luttele jaren geleden waren we er nog niet. Toen het Hem behaagde ons op het wereldtoneel te brengen, hadden we niet de vrijheid om met Hem een overeenkomst te sluiten over de voorwaarden waarop we in de wereld wilden komen. We konden dat ook niet weigeren, als we niet konden bestaan op de voorwaarden die wij begeerden. Zijn soevereiniteit komt luisterrijk openbaar in Zijn eeuwige besluiten en tijdelijke leidingen. Hij zou u naar believen elke plaats onder de schepselen hebben kunnen geven. Hij had u een van de meest verachtelijke schepselen kunnen maken, een worm of een pad. Of onder de mensen had Hij u de meest verdorven, walgelijke, ellendige mens kunnen maken. Als u alle beproevingen van dit leven had doorstaan, had Hij u voor eeuwig kunnen verdoemen en voor altijd ongelukkig kunnen maken, en dat allemaal zonder u onrecht te doen. Zal dit ons niet tot rust brengen onder de gewone beproevingen van dit leven?
- (2) Stel u Gods genade en goedheid voor in alle smartelijke leidingen. O, merk op dat Hij u voorbijgaat op de sombere, duistere dag, terwijl Hij Zijn Naam uitroept: “HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig” (Ex. 34:6). Er zijn twee soorten weldaden die zelden verduisterd worden door de donkerste beproeving die de heiligen overkomt in tijdelijke zaken, dat is sparende genade in deze wereld en zaligmakende genade in de toekomst. Het is nu niet zo slecht als het had kunnen zijn en als we hebben verdiend én het zal hierna beter zijn. Dit merkte de Kerk op en bracht haar tot berusting (Klaagl. 3:22). Heeft Hij iets genomen? Hij had alles kunnen nemen. Worden we verdrukt? Het is een weldaad dat we niet verdelgd zijn. O, als we bedenken welke tijdelijke weldaden ons nog gelaten worden en welke geestelijke weldaden verleend en nog bestendig worden, zullen we meer reden vinden om ons te verwonderen over genade dan om te klagen over hardheid.
- (3) Zie de wijsheid van God in al uw beproevingen. Zie hoe deze openbaar komt bij het kiezen van de aard van uw beproeving, deze en geen andere, in de tijd, nu en niet op een ander moment, in de mate, alleen in deze mate en niet erger, in de hulp daaronder, u wordt niet geheel aan uzelf overgelaten, en in het beoogde doel, tot uw welzijn en niet tot uw verderf. Kijk naar al deze dingen en stel uw hart dan de vraag die God aan Jona stelde: “Is uw toorn billijk ontstoken over de wonderboom?” (Jona 4:9). Hoe nodig waren deze roedes. Hoezeer hadden uw

verdorven lusten dit alles, en misschien nog veel meer, nodig om af te sterven. Als deze dingen niet verdeld waren, zou u misschien zelf voor eeuwig omgekomen zijn. Als u dit alles overdenkt, zult u alle reden hebben om stil te zijn en te berusten onder Gods hand.

- (4) Let op Gods trouw in de smartelijkste leidingen. Dat deed David ook (Psalm 119:75). Dit is naar de trouw van Zijn verbond (Psalm 89:34). Daarom zal de Heere de roede niet inhouden, als dat nodig is (1 Pet. 1:6). Evenmin zal Hij Zijn volk verlaten onder de roede, als Hij die oplegt (2 Kor. 4:9). O, wat een rust zal dit brengen! Ik zie dat mijn God mijn hart niet wil verliezen, als een roede dat kan verhinderen. Hij wil mij liever hier horen kreunen dan hierna horen wenen. Zijn liefde is wijs, niet dwaas. Hij zoekt liever mijn welzijn dan mijn gemak.
- (5) Let op de algenoegzaamheid van God in de dag van beproeving. Zie dat er nog genoeg in Hem is, wat ons ook ontvallen is. Hier is de bron nog even vol als altijd, hoewel er een leiding is afgesneden, die gewoonlijk enig water uit de bron tot ons voerde. O, christenen, kunt u zich niet verzoenen met enig verlies van deze aard? Kunt u niet méér zien in God dan in alle genietingen van het leven die u bent kwijtgeraakt? Met welke ogen ziet u dan op God?
- (6) Tenslotte moet u op de onveranderlijkheid van God letten. Zie Hem als de Rots der eeuwen, de “Vader der lichten”, bij Welke geen verandering is, of schaduw van omkering” (Jak. 1:17). Merk op dat Jezus Christus gisteren en heden en in der eeuwigheid dezelfde is. O, hoe rustig zult u dan kunnen zijn onder de veranderingen die de Voorzienigheid werkt! Mogelijk hebben twee of drie dagen een droevige verandering teweeg gebracht in uw toestand. De dood van een geliefd familielid heeft alles op zijn kop gezet. De plaats waar hij pas nog zat, is leeg. Ja, “zijn plaats zal hem niet meer kennen” (Job 7:10). Wel, God is wat Hij was en waar Hij was. De tijd zal Hem niet veranderen. “Het gras verdort, de bloem valt af; maar het Woord onzes Gods bestaat in der eeuwigheid” (Jes. 40:68). O, wat een rust brengt het ons gemoed als we God zo mogen zien in duistere leidingen!

4. Tenslotte, sta naar de gesteldheid en oefen de genegenheden waartoe u wordt opgeroepen door de bijzondere leidingen in de voorzienigheid van God met u (Pred. 7:14).

In uw ziel zijn verscheiden eigenschappen geplant. Zo zijn er ook verscheiden genadegaven die in die eigenschappen geplant zijn. Ook zijn er verscheiden leidingen beschikt waardoor deze leidingen openbaar komen en geoefend worden.

Als de leidingen van God droevig en smartelijk zijn, hetzij met de Kerk in het algemeen of met uw gezinnen en uzelf in het bijzonder, zijn droefheid naar God en ootmoed gepast. Want in die dag en met die leiding roept God daartoe op (Jes. 22:12; Micha 6:9). Nu zijn vleselijke vreugde en natuurlijke blijdschap ongepast: “Zouden wij dan vrolijk zijn?” (Ezech. 21:10; Engelse vertaling). Als we een kinderlijke geest hebben, kunnen we niet luchthartig en ijdel zijn, als onze Vader boos is. Als we echt enigszins beseffen hoe slecht de zonde is die Gods toorn oproept, moeten we wel bedrukt zijn als God ons daarvoor straft. Als we enig besef hebben van de ellende die de zonde in de wereld brengt en daarmee begaan zijn, zullen we met David zeggen: “Ik heb gezien degenen die trouwelooslijk handelen, en het verdroot mij” (Psalm 119:158). De gedachte aan de ellende die zij over zichzelf brengen in deze wereld en de toekomst, stemt ons bedroefd. Als het ons enigszins bezighoudt hoe we dit volkomen verderf kunnen afwenden en God kunnen tegenhouden in de weg van Zijn toorn, weten we dat dit het middel daartoe is (Amos 4:12).

Hoe smartelijk en jammerlijk Gods leidingen ook zijn, blijf toch onder alles geestelijk

verblijd en verheugd in God. “Alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal, en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal, en de velden geen spijs voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal, en dat er geen rund in de stallen wezen zal, zo zal ik nochtans in de HEERE van vreugde opspringen, ik zal mij verheugen in de God mijns heils” (Hab. 3:17-18).

Er zijn twee soorten vreugde. Er is natuurlijke en vleeselijke vreugde én hemelse en geestelijke blijdschap. Er is een tijd dat een christen beide mag oefenen (Esther 9:22). Er is ook een tijd waarop er geen plaats is voor de eerstgenoemde blijdschap (Psalm 137:2), maar er is geen tijd waarop geestelijke vreugde en blijdschap in God ongepast zijn (1 Thess. 5:16; Filipp. 4:4). Deze geestelijke vreugde of blijdschap is niets anders dan de vreugde van ons hart in God en het besef van ons aandeel in Hem en in Zijn beloften. En het is zeker dat geen van Gods leidingen dit ongepast kunnen maken voor een christen.

Laten we ons de meest droeve en ellendige staat voorstellen waarin een christen kan verkeren.

- ? Waarom zouden zulke smartelijke leidingen echter een eind maken aan Zijn vreugde in God? Ze zijn slechts voor een tijd, terwijl deze vreugde eeuwig is (2 Kor. 4:17).
- ? Waarom zouden we onze vreugde in God laten varen vanwege de uitwendige smartelijke leidingen, als de heiligen bij het allerlaagste tijt nog oneindig veel meer reden hebben om blij te zijn dan om te treuren. Eén van hun weldaden geeft meer stof tot vreugde dan al hun moeiten tot neerslachtigheid. Al uw verlies is slechts als het verlies van een cent voor een vorst (Rom. 8:18).
- ? Waarom zouden ze bedroefd zijn, zolang hun God bij hen is. in al hun benauwdheid? Christus heeft gezegd: “Kunnen ook de bruiloftskinderen treuren, zolang de Bruidegom bij hen is?” (Matth. 9:15). Zo zeg ik: “Kan de ziel bedroefd zijn zolang God met hem is?” “In de benauwdheid zal Ik bij hem zijn” (Psalm 91:15). O, ik denk dat die ene belofte u zou moeten ondersteunen onder al uw lasten. Laten zij terneergeslagen zijn die geen God hebben tot Wie zij zich in benauwdheid kunnen wenden.
- ? Waarom zouden we bedroefd zijn, zolang geen uiterlijke leiding van de Voorzienigheid, hoe smartelijk ook, kan worden uitgelegd als een teken van Gods haat of vijandschap. “Enerlei wedervaart de rechtvaardige en de goddeloze” (Pred. 9:2, 3). Zeker, als het een teken van Gods toorn over een mens was, zouden we terecht bedrukt zijn, maar dit kan niet zo zijn. Zijn hart is vol liefde, terwijl het gezicht van de Voorzienigheid vol dreiging is.
- ? Waarom zouden we terneergeslagen zijn onder smartelijke leidingen, terwijl we zo’n grote zekerheid hebben dat God ons zal weldoen, zelfs door middel van deze leidingen, en dat al deze dingen tot onze zaligheid dienen zullen (Rom. 8:28)? God gebruikt ze slechts om onze lusten te doden, ons hart te spenen van een ijdele wereld, verzoeken te verijdelen en onze begeerte naar de hemel aan te wakkeren. Dit is al de schade die ze u zullen toebrengen. Zal dat ons dan bedroefd maken?
- ? Waarom zouden we niet meer vreugde in God vinden, als de verandering van onze toestand zo nabij is? Nog slechts een kleine tijd en de smarten zullen wijken. U zult nooit meer lijden: “God zal alle tranen van hun ogen afwissen” (Openb. 7:17).

Welaan dan, u ziet dat de Voorzienigheid u geen reden geeft om u niet meer in God te verheugen en te verblijden. Maar als u onder alle leidingen uw vreugde wilt behouden,

sta dan naar zekerheid van uw aandeel in God. Het geloof kan wel gescheiden worden van vreugde, maar verzekering niet.

Dood uw overmatige genegenheid voor het aardse. Dit maakt de leidingen die ons daarvan beroven en tegen ons begeren ingaan, zo zwaar. Kruisig uw liefde en genegenheid daarvoor. Grote genegenheid maakt het lijden groot.

Overdenk vaak dat de Heere bijna komt. Dan zullen al deze dingen slechts kleinigheden voor u zijn. “Uw bescheidenheid zij alle mensen bekend. De Heere is nabij” (Filipp. 4:5).

Wees hemelsgezind en houd uw hart gericht op de eeuwige dingen onder de leidingen waarmee de Heere u in deze wereld oefent. “Noach wandelde met God” (Gen. 6:9). Desondanks vielen hem net zoveel smartelijke leidingen ten deel als enig mens die ooit geleefd heeft sinds zijn tijd. Helaas blijken de meeste leidingen voor ons eerder een stop dan een stap te zijn in onze wandel met God. Hoe wellustig, lichtzinnig en werelds wordt ons hart, als we bezocht worden met aangename leidingen! En hoe terneergeslagen en geschokt zijn we als smartelijke leidingen ons treffen! Dit is ten dele omdat we zo beperkt zijn, maar vooral vanwege de bedrieglijkheid van ons hart. Ons hart is beperkt en weet niet hoe het moet omgaan met twee zaken van zo verschillende aard, zonder één daarvan te schaden. Zonder twijfel kunnen we een gemoedsgesteldheid verkrijgen waardoor we kalm en gestaag met God kunnen wandelen, wat ons ook overkomt. Anderen hebben die verkregen, en waarom wij niet? Voorspoed is meestal gevaarlijk voor de ziel. De maan wordt alleen verduisterd als hij vol is. Toch ging de genade van Josafat niet kwijnen door de volheid van zijn uiterlijke omstandigheden. “Hij had rijkdom en eer in menigte. En zijn hart verhief zich in de wegen des HEEREN” (2 Kron. 17:5, 6). Davids leven was even vol zorg, beroering en moeite als dat van de meeste mensen over wie we lezen. Ja, hoe geestelijk zijn hart gesteld was, leert dat uitnemende boek van de Psalmen ons, dat voor het grootste deel geschreven werd temidden van deze beroering. De noden van de apostelen waren net zo groot en ze leden net zo erg als andere mensen ooit geleden hebben. Wat waren ze echter goedsmoeds en hemelsgezind temidden van alles! En zeker, als het niet mogelijk was om hemelsgezind te blijven in zo’n staat en toestand, zou God nooit één van Zijn kinderen oefenen met zulke leidingen. Hij zou u nooit zoveel van de wereld geven dat u uw hart daaraan verliest of zo weinig dat de zorg daarover u in beslag neemt. We zouden heiliger moeten zijn en ons hart zou vuriger en heviger naar de hemel moeten verlangen. We zouden meer moeten sterven aan het aardse en daarvan slechts op gepaste afstand moeten blijven. Dan zouden onze uiterlijke omstandigheden onze innerlijke verdorvenheden niet zo opwekken en gaande maken. Evenmin zouden we dan zo bang hoeven te zijn voor het gemis van de zoete vreugde van onze gemeenschap met God vanwege enige lichamelijke zorg op aarde.

Onder alle leidingen moet uw hart vergenoegd blijven met datgene wat de Heere u toebedeelt, hetzij meer of minder van het aardse. Deze genade moeten we oefenen onder alle leidingen. Leer verzadigd te zijn en gebrek te hebben en in elke staat vergenoegd te zijn (Filipp. 4:11, 12).

Deze plicht moeten alle mensen altijd en in elke toestand waarnemen, niet alleen Gods kinderen, maar ook de onbekeerde mensen. Daarom zal ik beiden enkele gepaste gedachten ter overdenking voorhouden.

In de eerste plaats de onbekeerden de mond te stoppen, zodat ze niet meer klagen en God niet meer dwaas ter verantwoording roepen, als de Voorzienigheid hun een kruis oplegt.

Laten ze deze vier dingen ernstig overwegen:

Ten eerste dat de hel en de eeuwige verdoemenis het deel van hun beker zijn, volgens de bedreigingen van wet en Evangelie. Daarom moeten ze zich verwonderen over alles wat minder erg is. Dat zijn de vruchten van Gods zeer taaie geduld met hen en verdraagzaamheid jegens hen. O, arme zielen! Weet u niet dat u mannen en vrouwen bent die door het ondubbelzinnige vonnis van de wet veroordeeld wordt tot de toorn (Mark. 16:16; Joh. 3:36; 2 Thess. 1:6, 7)? En als dat zo is, zijn er zeker wel andere dingen om te bepeinen, te begeren, te vrezen en u zorgen over te maken. Ach, als u geen frons van de Voorzienigheid verdragen kunt, hoe zult u dan het eeuwige vuur kunnen verdragen? Een man die morgen zijn hoofd zal verliezen, maakt zich vanavond niet druk over het bed waarop hij ligt en het eten dat op zijn tafel staat.

Bedenk dat u veroordeeld bent en geen belofte hebt die u aanspraak geeft op enige weldaad. Toch hebt u deze dag zeer veel weldaden gekregen. Hoe smartelijk uw toestand ook is, is het leven niets? Vooral als u bedenkt, waarheen u zult neerdalen als die draad wordt doorgesneden. Zijn de noodzakelijke middelen van bestaan niets? Schenkt de Voorzienigheid u deze dingen niet, terwijl u dagelijks tegenwerkt en God tart om u naar uw plaats te sturen? Maar bovenal, zijn het Evangelie en de kostelijke genademiddelen niets, waardoor u nog steeds aan de verdoemenis van de hel kunt ontkomen? O, wat zouden de verdoemden zeggen, als ze nog slechts eenmaal in uw toestand werden gebracht! Wat! En moppert u toch tegen God, omdat alle andere dingen niet naar uw zin zijn!

Bedenk dit: als u ooit verlost zult worden uit de ellendige toestand waarin u verkeert, zal dat hoogstwaarschijnlijk zijn door dezelfde kromme wegen die u nu stof tot klagen geven. Ach, voorspoed en succes zijn niet de weg tot uw behoud maar tot uw verderf (Spr. 1:32). U moet eerst in boeien geslagen worden en vastgehouden worden met banden der ellende voor uw oor ooit geopend zal worden voor onderwijs (Job 36:810). Wee u als u gemakkelijk voortgaat op de weg waarop u nu bent en geen kruisen ontmoet.

Bedenk ten slotte dat al uw moeiten waarover u nu klaagt, over uw hoofd gebracht zijn door uw eigen zonden. U verkeert Gods weldaden in zonde en moppert dan tegen God omdat Hij uw zonden in smart verkeert. Uw wegen en handelingen brengen dit over u. Leg uw hand daarom op uw mond en zeg: “Wat klaagt dan een levend mens? Een ieder klage vanwege zijn zonden” (Klaagl. 3:39).

Maar nu moet ik mij wenden tot de kinderen des Heeren.

Zij hebben de minste aanleiding van alle mensen om ontevreden te zijn met één van Gods leidingen. Toch treffen we deze houding maar al te vaak bij hen aan. Hun zal ik het volgende ter overweging voorhouden:

1. Overdenk de geestelijke weldaden en voorrechten waarmee de Heere Jezus u heeft overladen en klaag over het lot dat u is beschikt, als u kunt. In één enkele weldaad ligt al genoeg besloten om al uw moeiten in deze wereld te verzoeten. Toen de apostel hieraan dacht, werd zijn hart zo overstelpt door verwondering dat hij temidden van al zijn uiterlijke moeiten wel moest uitroepen: “Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening” (Ef. 1:3). O, wie kan ooit zijn mond opnieuw opendoen om te klagen over het lot dat hem beschikt is, als hij ziet dat zo’n

- erfenis voor hem is weggelegd!
2. Overdenk uw zonden en dat zal u tevreden maken met uw lot. Ja, overdenk twee dingen: wat u vanwege de zonde van God verdient en wat nodig is om de zonde in u te doden en u daarvan te louteren. De zonde maakt u de eeuwige ondergang uit Gods hand waardig. De minste ijdele gedachte maakt u de hel waardig. Elke zonde is genoeg om alle weldaden die u hebt, te verbeuren. Als dat zo is, kunt u zich beter verwonderen dat u nog zoveel weldaden hebt. Bovendien lijdt het geen twijfel dat alle kruisen, noden en moeiten die over u gekomen zijn, ja, misschien nog wel veel meer, nodig zijn om uw verdorven lusten te doden en te beteugelen. Merkt u niet, na alle roedes die over u gekomen zijn, dat u nog een trots hart hebt, een ijdel en aards hart? O, hoeveel bittere drankjes zijn er nog nodig om deze hardnekkige, kwaadaardige ziekte te verdrijven!
 3. Bedenk hoe dicht u bent bij de verandering van uw staat. U moet nog even geduld hebben en dan zal alles net zo goed met u zijn als u maar wensen kunt. Het is geen kleine troost voor de heiligen dat deze wereld de ergste plaats is waarin zij ooit zullen verkeren. Het zal elke dag beter met hen gaan. Als een reiziger al zijn geld opgemaakt heeft, deert dat hem niet wanneer hij nog slechts een paar mijl van zijn eigen huis verwijderd is. Als er weinig kaarsen in huis zijn, baart dat ons niet zoveel zorgen, als we zeker weten dat de dag bijna aanbreekt. Dan zullen ze toch niet meer nodig zijn. Zo is het met ons: "Want de zaligheid is ons nu nader, dan toen wij eerst geloofd hebben" (Rom. 13:11).

Ik wil nu geen aanwijzingen meer geven. Voor ik echter verderga, acht ik het noodzakelijk om enkele waarschuwingen te geven om te voorkomen dat u misbruik maakt van de Voorzienigheid.

I. Als de Voorzienigheid een weldaad uitstelt waarop u lang hebt gewacht en waarom u lang hebt gebeden, moet u toch niet wanhopig of moe worden van het wachten op God.

Het behaagt de Heere vaak om Zijn volk te beproeven en te oefenen op deze wijze. Hij doet hen uitroepen: "Hoe lang, Heere, hoe lang?" (Psalm 13:2, 3). Dit uitstel, zowel om geestelijke als om tijdelijke redenen, komt vaak voor. Als dit ons overkomt, zijn we te zeer geneigd om het als afwijzing te beschouwen en te vallen in zondige wanhoop, hoewel daar helemaal geen reden toe is (Psalm 31:3; Klaagl. 3:8, 44). Niet altijd wordt ons de verhoring van ons gebed geschonken op het moment waarop wij God daarom vragen, hoewel dat soms wel gebeurt (Jes. 65:24; Dan. 9:23). De Heere wil wel voor ons de weldaden werken die wij begeren. Toch zal Hij gewoonlijk ons geduld oefenen om daarop te wachten. Dat doet Hij om deze redenen:

- (1) Een reden is dat onze tijd niet het geschikte moment voor ons is om de weldaden te ontvangen. Welnu, heel belangrijk is dat het Gods tijd van barmhartigheid is. De weldaad krijgt hierdoor veel meer waarde. God oordeelt niet zoals wij. Wij hebben allemaal haast en willen het nu hebben (Num. 12:13; Engelse vertaling). "Want de HEERE is een God des gericht; welgelukzalig zijn die allen die Hem verwachten" (Jes. 30:18).
- (2) Een andere reden is dat de smartelijke leidingen in ons hart nog niet datgene hebben bewerkt waartoe ze gezonden werden, terwijl wij zo vurig en ongeduldig een verandering verlangen. Zolang moet de roede echter niet van ons genomen worden (Jes. 10:12).
- (3) Eveneens, hoe meer gebeden en onderzoeken van ons hart er liggen tussen onze noden en de vervulling daarvan, tussen onze beproevingen en de verlossing daarvan, hoe zoeter de verlossing en vervulling voor ons zullen zijn. "Deze is

onze God; wij hebben Hem verwacht, en Hij zal ons zalig maken. Deze is de HEERE, wij hebben Hem verwacht, wij zullen ons verheugen en verblijden in Zijn zaligheid” (Jes. 25:9). Dit vergoedt het uitstel en is de beloning van al ons geduld.

- (4) Hoewel er echter zulke belangrijke redenen zijn om verkwikkende, troostrijke leidingen tegen te houden en uit te stellen, kunnen we dat toch niet verdragen. We laten onze handen hangen en bezwijken. “Ik ben vermoeid van mijn roepen, mijn keel is ontstoken, mijn ogen zijn bezweken, daar ik ben hopende op mijn God” (Psalm 69:4). Want ach, wij oordelen naar onze waarnemingen en naar de schijn. Wij denken er niet aan dat Gods hart voor ons kan zijn, terwijl de hand van Zijn Voorzienigheid schijnbaar tegen ons is. Als de dingen blijven zoals ze zijn, denken we dat onze gebeden vergeefs zijn en hopen we niet meer op de Heere. Vooral als alles erger en erger wordt en onze duisternis en benauwdheid groter worden, wat we gewoonlijk zien vlak voor het aanbreken van de dag en de verandering van onze toestand. Dan leiden we daaruit af dat God vertoornd is over onze gebeden. Kijk maar naar het antwoord van Gideon (Richt. 6:13). Zelfs het geloof van Mozes wankelde daardoor (Ex. 5:22, 23). O, wat een ongegronde bezorgdheid en verdenking van God worden op die ogenblikken gevonden in het hart van Zijn eigen kinderen (Job 9:16, 17; Ps. 77:8-10)! Dit is echter ons grote kwaad.

Om dit te voorkomen bij toekomstige beproevingen, zal ik u hierover wat stof ter overdenking voorhouden.

In de eerste plaats is het uitstel van de weldaden werkelijk tot uw voordeel. U leest: “En daarom zal de HEERE wachten, opdat Hij u genadig zij” (Jes. 30:18). Wat is dat? Wel, het is niets anders dan de tijd waarin Zijn weldaden voor u worden voorbereid en uw hart pasklaar gemaakt wordt voor de weldaad, zodat u die met de meeste vreugde genieten zult. Het domme kind zou de appel plukken terwijl die nog groen is. Als hij echter rijp is, valt hij vanzelf en is lekkerder en gezonder.

In de tweede plaats is het een grotere weldaad om een hart te hebben dat alles aan God wil toeschrijven en tot Zijn beschikking wil staan dan om onmiddellijk de weldaad te genieten waarnaar we zo zeer verlangen en uitzien. In het laatste behaagt God u, in het eerste behaagt u God. Een weldaad kan geschonken worden als de vrucht van gewone leidingen, maar een dergelijke gesteldheid van het hart is de vrucht van bijzondere genade. De verheerlijking van God is beter dan de vreugde en het vermaak van het schepsel. Zo is een dergelijke hartsgesteldheid beter dan dit genot.

In de derde plaats zijn verwachte weldaden nooit dichterbij dan wanneer het hart van Gods volk het meest terneergeslagen en hun hoop het zwakst is. Zo was het ook bij hun verlossing uit Egypte en Babylon (Ezech. 37:11). Zo hebben we het ook ondervonden in onze persoonlijke noden: Ten tijde des avonds zal het licht wezen (Zach. 14:7). Als we verwachten dat de duisternis dikker wordt, gloort het licht.

In de vierde plaats worden de weldaden zo lang uitgesteld, omdat we er ongeschikt voor zijn. We leggen hinderpalen op de weg van de weldaden. Dan klagen we dat ze niet spoediger tot ons komen. “Ziet, de hand des HEEREN is niet verkort, dat zij niet zou kunnen verlossen; en Zijn oor is niet zwaar geworden, dat het niet zou kunnen horen. Maar uw ongerechtigheden maken een scheiding tussen ulieden en tussen uw God, en uw zonden verbergen het aangezicht van ulieden, dat Hij niet hoort” (fes. 59:1, 2).

In de vijfde plaats moet u overdenken dat de weldaden waarop u wacht, de vruchten zijn van louter genade. U verdient ze niet; u kunt er evenmin aanspraak op maken op grond van enig recht of enige verdienste. Daarom hebt u reden om erop te wachten met een geduldig en dankbaar gemoed.

Ten slotte moet u bedenken hoeveel miljoenen mensen die van nature net zo goed zijn als u, geen enkele hoop of verwachting van genade hebben. Voor hen blijft niets over dan “een schrikkelijke verwachting des toorns”. Dat had uw toestand ook kunnen zijn. Wees daarom niet ongeduldig, terwijl u wacht op de weldaad.

II. Verdiep u niet teveel in de verborgenheden van de Voorzienigheid en laat uw beperkte verstand niet vermetel Zijn bedoelingen beoordelen en veroordelen.

Zowel Gods werken als het Woord kunnen moeilijk te verstaan zijn. Ons past bescheiden en ootmoedig ontzag. We moeten daarover niet te vrijmoedig en te stellig spreken. Een mens vermoet zich maar al te gauw, als hij te ver gaat. “Nochtans heb ik gedacht om dit te mogen verstaan; maar het was moeite in mijn ogen” (Psalm 73:16). “Ik heb gedacht om dit te mogen verstaan”: dat is de vermetelege poging van het verstand. Daar liet hij zich in met de verborgenheden van de Voorzienigheid. “Maar het was moeite in mijn ogen”: het was “nutteloze inspanning”, volgens de uitleg van Calvijn. Hij groef zo diep in die ondoorgrondelijke verborgenheid van de beproevingen van de rechtvaardigen en de voorspoed van de goddelozen, dat hij hen benijdde en zelf wanhopig werd (Psalm 73:3, 13). Dit was de enige vrucht toen hij de Voorzienigheid daagde voor de rechtbank van het verstand. De heilige Job maakte zich hier schuldig aan en schaamde zich er oprecht voor (Job 42:3).

Ik weet dat niets in het Woord of de werken van God strijdig is met de ware rede, maar er zijn enige dingen die lijnrecht tegen het vleeselijke verstand indruisen en de rede te boven gaan. Daarom komt onze verstandeloosheid nooit duidelijker openbaar, dan wanneer we dagvaarden wat ons verstand te boven gaat. Dit brengt ons veel kwaad.

Daardoor gaan we zonder reden twijfelen aan de trouw van God in de beloften. Sara lachte toen de geboorte van de zoon van de belofte werd aangekondigd, omdat haar verstand dat weersprak en zei dat het in de natuur onmogelijk was (Gen. 18:13, 14).

Daardoor zijn we wanhopig en mismoedig onder smartelijke leidingen. Het verstand kan er geen goede vruchten in zien. Evenmin kan het de verlossing daarvan bekijken. Daarom hangen onze handen neer in zondige mismoedigheid en zeggen we dat al deze dingen tegen ons zijn (1 Sam. 27:1).

Het brengt ons ook in verzoeking om onszelf te verlossen in slinkse en zondige wegen (Jes. 30:15, 16). Als ons verstand ons vervult met een wantrouwen van de Voorzienigheid, drijft het ons gewoonlijk tot zondige middelen en laat het ons daar verstrikt liggen in de strikken die we zelf gemaakt hebben.

Zorg er daarom voor dat u niet te veel leunt op uw eigen redeneringen en oordeel. Niets is bedrieglijker, niets is gevaarlijker. In andere zaken is er een arbiter en rechter nodig. Maar als wij onszelf hierin ook zo gedragen, dan zullen we verward en vertwijfeld worden, hoewel wij de meest stelligste beloften hebben. Als we steunen op ons eigen verstand, blijven we onvoldaan.

IV. HET VERMAAK EN NUT VAN DE OVERDENKING VAN DE VOORZIENIGHEID

Ik heb u nu aanwijzingen gegeven voor de juiste verrichting van deze grote en belangrijke plicht. Wat rest er nog meer dan dat we nu ons hart daartoe zetten en ons daar elke dag onafgebroken mee bezig houden gedurende ons hele leven? Wat een vrede, vreugde, kalmte, wat een heilige moed en heilig vertrouwen zouden de vruchten zijn, als u de Voorzienigheid zou gadeslaan, zoals ik u heb aanbevolen! Maar ach, we kunnen met een verwijzing naar de woorden van de Goddelijke Voorzienigheid wel zeggen, wat er geschreven staat: “Maar God spreekt eens of tweemaal; doch men let niet daarop” (Job 33:14). Menigmaal heeft de Voorzienigheid gesproken om ons onze plicht te leren, ons te overtuigen van ongerechtigheid en te bemoedigen onder wanhoop, maar we merken er niet op. Hoezeer schieten we niet allen tekort in onze plicht en missen we troost, omdat we dit nalaten! Daarom is het nodig om u te tonen hoe aangenaam en voortreffelijk het is om met God te wandelen en Zijn werken dagelijks aandachtig gade te slaan. We zouden onze ziel daar volkomen aan moeten wijden.

1. Ten eerste wil ik alle begenadigde zielen hiertoe bewegen met het argument dat u hierdoor van dag tot dag een zoete en bewuste gemeenschap met God zult onderhouden.

En wat is er, daarmee vergeleken, in deze wereld te begeren? “Want Gij hebt mij verblijd, HEERE, met Uw daden, ik zal juichen over de werken Uwer handen” (Psalm 92:5). Uw hart zou net zo aangenaam verkwikt kunnen worden door de werken van Gods handen als door de woorden van Zijn mond. Psalm 104 is geheel gewijd aan de overdenking van de werken van de Voorzienigheid. Zij vervulden het hart van de psalmist. De vrucht ervan verwoordt hij in de uitroep: “Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn” (Psalm 104:34).

Gemeenschap met God omvat in de juiste en strikte zin van het woord, twee zaken, namelijk de openbaring van God aan de ziel en het antwoord van de ziel aan God. Dit is die (Grieks: *koinoonia*) gemeenschap die we hier met God hebben. Welnu, God openbaart Zichzelf aan Zijn volk door Zijn leidingen en inzettingen. Evenmin is enige genade in een geheiligde ziel verborgen voor de genadige vrucht van de openbaringen van Zijn Voorzienigheid. Soms openbaart de Heere Zijn ongenoegen en toorn tegen de zonden van Zijn volk door vermanende en bestraffende leidingen. Zijn roeden zijn dan ter bestraffing: “Hoort de roede, en wie ze besteld heeft!” (Micha 6:9). Deze openbaring van Gods toorn doet de begenadigde ziel aangenaam versmelten en heeft een tweevoudige, zoete uitwerking, namelijk berouw over vroegere zonden en gepaste waakzaamheid voor nieuwe zonden.

Deze roede doet het hart smelten vanwege bedreven zonden. Zo versmolt het hart van David vanwege zijn zonde, toen de hand van God zwaar op hem was in zijn benauwdheid (Psalm 32:4, 5). Zo was het ook met de kerk in ballingschap, waarmee God in Zijn Voorzienigheid een weg ging, smartelijker en duisterder, dan Hij ooit met één van Zijn kinderen hield in enige eeuw van de wereld. Zie hoe hun hart verbroken was vanwege de zonde onder deze strenge bestraffing (Klaagl. 2:1719).

Ook maakt ze waakzaam tegen zonde in de toekomst. Duidelijk is dat de bestraffingen van de Voorzienigheid deze uitwerking hebben op een begenadigde hart (Ezra 9:13,

14; Ps. 85:9).

Soms verheugt en vertroost God het hart van Zijn volk met gunstrijke en versterkende leidingen, zowel openbaar als persoonlijk. Er zijn tijden waarop ze door de hand van de Voorzienigheid worden opgericht en tijden waarop ze worden neergeworpen. De omstandigheden veranderen, het gelaat van de Voorzienigheid verheugt en bemoedigt hen en de winter schijnt voor hen voorbij te zijn. Ze leggen hun rouwklere af. Wat een heerlijke dankoffers betalen deze begenadigde zielen dan aan de hemel! Verhoogt God hen door voorspoed? Zij zullen hun God verhogen in hun lofzangen (Psalm 18:14). Dat deed ook Mozes, en het volk met hem, toen God hen had verlost van de Farao. Hoe prezen ze Hem in een danklied! Het was zo schoon en geestelijk, dat het gemaakt is tot een symbool van de lofprijzingen die God in de heerlijkheid door de heiligen worden toegebracht (Openb. 15:3).

Welke uitwerking onze gemeenschap met God in een van Zijn inzettingen ook heeft in ons hart, we kunnen deze ook zien na onze omgang met Hem in Zijn leidingen.

- (1) Gewoonlijk is dit de ondervinding van alle heiligen: onder elke inzetting of plicht waarin ze kennelijk gemeenschap met God genieten, zal altijd in hun hart een diepe vernedering en verootmoediging gewerkt worden door het besef van Gods neerbuigende goedheid jegens zulke ellendige, arme wormen als zij zijn. Zo zei Abraham: “Hoewel ik stof en as ben” (Gen. 18:27). Dezelfde vrucht zien we op onze omgang met God in Zijn leidingen. Toen God in de weg van Zijn Voorzienigheid Jakob had gezegend, wierp hij zich neer aan de voeten van God, als een man die overstelpt was door deze weldaad! “Ik ben geringer dan al deze weldadigheden, en dan al deze trouw die Gij aan Uw knecht gedaan hebt; want ik ben met mijn staf over deze Jordaan gegaan, en nu ben ik tot twee heiren geworden!” (Gen. 32:10). We zien dit ook bij David: “Wie ben ik, Heere HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?” (2 Sam. 7:18). En ik weet zeker dat sommigen van u net zo gesteld zijn geweest als deze heilige mannen verwoordden. Kunt u zich niet herinneren hoe u zich voor God neerwierp en verachtelijker dan ooit was in uw eigen oog, toen God u verhoogde in Zijn voorzienig bestel? Wel, dat is de ervaring van alle begenadigde harten. Wat ben ik, dat de Heere dit voor mij heeft gedaan! O, dat zo’n grote en heilige God Zich ooit zo heeft bekommerd om zo’n verachtelijke en zondige worm!
- (2) Doet de gemeenschap met God in de inzettingen het hart niet wegsmelten in liefde tot God (Hoogl. 2:35)? Wel, dat gebeurt ook als we acht slaan op Gods leidingen. Ieder die ooit goed is omgegaan met de werken van Gods Voorzienigheid, heeft ondervonden dat zijn hart bij ogenblikken wegsmolt in liefde tot de God van Zijn weldaden. Toen God David had verlost uit de hand van Saul en van al zijn vijanden, zei hij: “Ik zal U hartelijk liefhebben, HEERE, mijn Sterkte!” (Psalm 18:1, 2). Elk mens heeft de weldaden van God lief, maar een heilige heeft de God van zijn weldaden lief. Zoals de weldaden van God brandstof zijn voor de lusten van de goddeloze, zijn ze ook brandstof voor de liefde van de rechtvaardige tot God, hoewel zijn liefde niet gegrond is op deze uitwendige voorrechten. “Niet het Uwe, maar U, o Heere”, is het motto van een begenadigde ziel. Deze dingen dienen echter om de vlam van liefde tot God in hun hart aan te wakkeren en zo ervaren zij het.
- (3) Maakt de gemeenschap met God de zonde niet het ergst voor de ziel? U ziet dat dit zo is. Een duidelijk voorbeeld daarvan vindt u bij Mozes, toen hij veertig dagen met God op de berg was geweest en daar gemeenschap met God had gehad. Toen hij afdaalde en het kalf zag dat het volk had gemaakt, ontstak hij in

heilige ijver en woede (Exod. 32:19, 20). Wel, dezelfde vrucht kunt u zien op de omgang van de heiligen met God in Zijn leidingen. Wat doorstak het hart van David met het diepe besef van het kwaad van zijn zonde, dat zo duidelijk openbaar komt in Psalm 51, van het begin tot het eind? Wel, als u naar het opschrift kijkt, zult u zien dat het de vrucht was van Nathans woorden. Sla 2 Samuël 12:7-10 eens op. U zult zien dat het ook de vrucht was van Gods goedheid die hij had ondervonden in de verschillende aangename leidingen in Zijn leven en die hij met kwaad vergolden had. Dit besef verbrak zijn hart. En ik twijfel er niet aan dat sommigen van ons soms met een zelfde vrucht Gods wegen en hun eigen wegen vergeleken hebben.

- (4) Maakt de gemeenschap met God het hart niet gewillig om God te gehoorzamen en te dienen? Ze is zeker olie voor de wielen en doet hen vrijwillig en vaardig voortgaan op hun pad. Dat zien we ook bij Jesaja. Toen hij een bijzondere openbaring van God had gehad en de Heere hem vroeg: “Wie zal Ik zenden?”, was hij bereid om dit werk te doen. “Zie, hier ben ik, zend mij henen” (Jes. 6:8). Wel, geheiligde leidingen hebben precies dezelfde uitwerking. Dat kunt u zien bij Josafat (2 Kron. 17:5, 6) en David (Psalm 116:12). O, als een ziel overdenkt wat God voor hem heeft gedaan, moet hij wel zeggen: “Wat zal ik vergelden? Wat zal mijn antwoord op deze verplichtingen zijn?”

En zo ziet u wat een zoete omgang een ziel kan hebben met God in de weg van Zijn leidingen. O, dat u zo met Hem zou wandelen! Wat zou u zo veel van de hemel op aarde vinden! Gewis, het zal de Heere nooit berouwen dat Hij u goed gedaan heeft, als Zijn weldaden deze vruchten hebben in uw hart. Van elke gunst die u zo gebruikt, zal Hij zeggen dat ze niet ijdel is. Hij zal u met vreugde altijd goed doen.

2. Een groot deel van de vreugde en het vermaak van een christelijk leven bestaat in de waarneming van de wegen van de Voorzienigheid.

“De werken des HEEREN zijn groot; zij worden gezocht van allen, die er lust in hebben” (Psalm 111:2). Dat wil zeggen dat de wegen van de Voorzienigheid zo zoet en aangenaam zijn dat ze de ziel uitnodigen en lokken om die te onderzoeken en zich daarin te verdiepen. Hoe aangenaam is het voor een ziel die goed gesteld is om die te zien en te aanschouwen.

(1) Merk op hoe kostelijk de harmonie en eensgezindheid van Gods eigenschappen is bij de uitkomst van Gods leidingen! Soms schijnen ze misschien te botsen en tegenstrijdig te zijn, van elkaar te scheiden en tegengestelde wegen te gaan. Maar dit is slechts schijn, want aan het eind komen ze altijd samen en omhelzen elkaar. “De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten; de gerechtigheid en vrede zullen elkander kussen” (Psalm 85:11). Dit is een directe verwijzing naar Gods kennelijke leiding bij de verlossing van Israël uit de Babylonische gevangenschap en de zoete vruchten daarvan. De waarheid en de rechtvaardigheid van God in de beloften kusten en omhelsden als het ware de genade en vrede die besloten lagen in de vervulling daarvan, nadat ze zeventig jaar lang schijnbaar zo ver van elkaar verwijderd waren geweest. Dit is namelijk een verwijzing naar de wijze waarop twee goede vrienden gewoonlijk hun vreugde en blijdschap betuigen na een lange afwezigheid en scheiding van elkaar. Zodra ze elkaar ontmoeten, komt er een lach op hun gezicht; ze omhelzen en kussen elkaar. Zo is het ook hier. Het Hebreeuwse woord kan ook vertaald worden met “hebben ons ontmoet”. Dat is ook waar, want altijd als

deze zalige beloften en vervullingen elkaar ontmoeten en kussen, worden ze ook met vreugde omhelsd en gekust door gelovige zielen. Ik weet zeker dat we in dit schriftgedeelte ook een indirecte verwijzing vinden naar de Messias en onze verlossing. Deze eigenschappen van God, die vroeger schijnbaar strijdig en onverenigbaar waren in het werk van onze zaligmaking, verkrijgen nu in Hem een zoete harmonie en vervulling. Waarheid en gerechtigheid ontmoeten in Hem genade en vrede in een zalige harmonie. Wat een schoon schouwspel is dit! Hoe aangenaam is het om dit te zien!

O, als we slechts op onze wachttorens zouden staan (Hab. 2:3) en goed zouden letten op de werken van de Voorzienigheid, wat zouden we dan voortreffelijke uitzichten hebben! Luther verstaat hieronder het Woord van God. De betekenis zou zijn: *Ik zal het Woord onderzoeken en daarin zien hoe God alle dingen volvoert en laat geschieden en hoe Zijn werken de vervulling van Zijn Woord zijn.* Anderen, zoals Calvijn, verstaan hieronder de gedachten en overdenkingen van een mens in stilte, waarbij hij nauwlettend gadeslaat welke doelen en oogmerken God heeft met de wereld in het algemeen en met hemzelf in het bijzonder en hoe de waarheid en gerechtigheid van God in het Woord zich door alle moeilijkheden en hindernissen heen een weg banen en elkaar ten slotte ontmoeten in de genade, de vrede en het geluk van de heiligen. Welke uitleg u hieraan ook geeft, iedere gelovige heeft zijn eigen wachttorens net als Habakuk. En sta mij toe om dit te zeggen, het is een hemels werk om op te staan en te zien hoe Gods eigenschappen in harmonie zijn, Zijn raad wordt volvoerd en onze eigen zaligheid wordt bewerkt in de werken van de Voorzienigheid. Want dit is de vreugde van de engelen en heiligen in de hemel: het aanschouwen van de voltoering van Gods raad en de verheerlijking van Zijn eigenschappen in de zaligheid en de vrede van de Kerk (Openb. 14:13, 8).

(2) Kostelijk is de aanschouwing van de harmonie van Gods eigenschappen; zeer kostelijk de aanschouwing van de opwekking van onze eigen gebeden en verwachtingen als uit de doden. Wel, dit kunt u vaak zien, als u aandachtig de werken van de Voorzienigheid voor u gadeslaat. We hopen op bepaalde zegeningen voor de Kerk of voor onszelf en bidden daarom. God stelt de vervulling van onze hoop uit. Hij geeft nog geen antwoord op onze gebeden en schijnt tot ons te zeggen: "Want het gezicht zal nog tot een bestemde tijd zijn, dan zal Hij het op het einde voortbrengen, en niet liegen; zo Hij vertoeft, verbeid Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven" (Hab. 2:3). Maar wij hebben geen geduld om te wachten op de tijd van de belofte, onze hoop kwijnt en vergaat in tussentijd. We zeggen met de mismoedige Kerk: "Mijn hoop is vergaan van de Heere" (Klaagl. 3:18). Maar hoe zoet en aangenaam is de verhoring van deze gebeden als we alle verwachting al hebben opgegeven! Kunnen we daarvan niet zeggen dat het zelfs "het leven uit de doden" is? Zo verging het David (Psalm 31:22). Hij dacht dat hij tevergeefs gehoopt en gebeden had. Toch mocht hij de troostrijke en onverwachte verhoring van zijn gebeden aanschouwen. Ook Job ondervond dit (hfd. 6:11). Hij had alle hoop op betere dagen opgegeven. Toch mocht deze man nog meemaken dat al zijn verloren goederen hem met rente teruggegeven werden. Bedenk eens hoe die verandering en onverwachte keer in Gods leidingen zijn ziel ontroerd zullen hebben. Met onze hoop en gebeden is het als met onze aalmoezen: "Werp uw brood uit op het water, want gij zult het vinden na vele dagen" (Pred. 11:1). Of het is als met Jakob. Hij had alle hoop opgegeven dat hij ooit zijn geliefde Jozef zou weerzien. Hoe groot was zijn vreugde en blijdschap, toen een bijzondere, onverwachte leiding van de Voorzienigheid hem die weldaad, waarop hij niet meer hoopte, schonk (Gen. 46:29, 30).

(3) Hoe groot is onze vreugde als we zien dat de Voorzienigheid grote zegeningen en winst voor ons gewerkt heeft door dezelfde dingen die ons ogenschijnlijk dreigden met ondergang en beproeving! Toch kunt u tot uw bijzondere troost zien dat het zo is, als u goed acht slaat op de wegen van de Voorzienigheid. Jozef had geen enkel vermoeden dat zijn wegvoering naar Egypte moest dienen tot zijn verhoging daar. Toch mocht hij dat met vreugde zien en met een dankbaar hart erkennen (Gen. 45:5). Wacht en merk op en u zult zeker zien dat die belofte (Rom. 8:28) waarheid wordt door alle leidingen heen. Hoe vaak hebt u niet met David moeten zeggen: “Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest” (Psalm 119:71). O, wat een verschil is er geweest tussen onze eerste ontmoeting met onze beproevingen en ons afscheid ervan! We hebben ze onthaald met zuchten en tranen, maar hen met vreugde vaarwel gezegd. We hebben God ervoor gedankt, omdat ze de instrumenten tot ons heil waren. Zo is onze vrees en smart veranderd in lof en dankliederen.

(4) Wat een onuitsprekelijke troost is het voor een ellendige ziel die niets dan zonde en verdorvenheid in zichzelf aanschouwt om tegelijkertijd te zien hoe zeer de grote God hem acht en in waarde houdt! Daartoe moeten we goed acht slaan op de Voorzienigheid. Dan ziet een mens namelijk dat het goede en de weldadigheid hem al zijn dagen volgen (Psalm 23:6). Anderen jagen het goede na, maar het ontglipt hen, ze kunnen het nooit inhalen. Het goede en de weldadigheid volgen Gods volk echter na; zij kunnen het niet ontlopen of ontwijken. Dagelijks jaagt het hen na en het vindt hen zelfs wanneer zij soms door de zonde van zijn pad zijn afgeweken. In alle leidingen die met hen gehouden worden, volgen het goede en de weldadigheid hen na. O, hoe smelt hun hart soms weg als zij hieraan terugdenken! “En zal de goedheid van God mij blijven volgen, hoewel ik die zo snood heb gekrenkt en beledigd onder mijn vorige weldaden? Heere, wat ben ik, dat de weldadigheid mij zo navolgt, terwijl wraak en toorn anderen volgen die van nature net zo goed zijn als ik?” God wandelt de mens tot zijn goed na met geheiligde leidingen, hetzij bemoedigingen of beproevingen. Zonder twijfel betekent dit dat Hij hem zeer acht. Dat blijkt ook duidelijk uit de volgende tekst: “Wat is de mens, dat Gij hem bezoekt in elke morgenstond; dat Gij hem in elk ogenblik beproeft?” (Job 7:17,18). Gewis, Gods volk is Zijn schat. Dat blijkt ook: Hij wendt Zijn ogen niet van hen af (Job 36:7). Ik zeg niet dat Gods gunst en achting voor een mens alleen opgemaakt kunnen worden uit Zijn leidingen, maar ze kunnen door geheiligde leidingen wel heel duidelijk aan het licht gebracht worden. En als dat gebeurt, moet dat wel een zaak van zeer grote vreugde zijn.

(5) Wat is er te vinden in heel de wereld dat een ziel zo kan verheugen en verblijden als de ondervinding dat alles hem aanspoort en voorspoedig maakt op zijn weg naar de hemel! Toch kunt u dit zien als u aandachtig de vruchten en uitkomsten van Gods leidingen gadeslaat.

Hoezeer we de winden en de getijden van de Voorzienigheid op enig moment ook tegen schijnen te hebben, toch is er niets zekerder dan dat ze allemaal samenwerken om geheiligde zielen met haast tot God te brengen en hen voor de heerlijkheid geschikt te maken. Paulus wist dat zijn banden en de verdrukking die daarbij kwam, tot zijn zaligheid zouden gedijen. Of, zoals het Griekse woord *apobesetai* betekent, dat ze uiteindelijk op zijn zaligheid zouden uitlopen. Dat was op zichzelf niet het doel van deze banden, maar ze zouden daartoe gebruikt en dienstbaar gemaakt worden “door uw gebed en toebrenging des Geestes van Jezus Christus” (Filipp. 1:19). Als het

gebed, het uitwendige middel, en de Geest, het inwendige middel, zich daaraan paren, kunnen de beproevingen zelf voortreffelijke middelen zijn om onze zaligheid te dienen. En hebben we niet met vreugde gezien dat juist de dingen die volgens ons verstand lijnrecht tegenover ons geluk stonden, de meest gezegende middelen daartoe zijn geweest! Hoe heeft God de kruisen gezegend om onze verdorven lusten te doden! Hoe heeft Hij het gebrek gezegend om een eind te maken aan onze weeldezucht! Hoe heeft Hij teleurstellingen gezegend om ons te spenen van de wereld! O, hoe weinig vermoeden we dat de dingen die nu zo zwaar op ons drukken, zo troostrijk zullen zijn als we erop terugzien!

3. Ik smEEK u om te bedenken hoe goed u het natuurlijke atheïsme in uw hart zult kunnen onderwerpen en beteugelen, wanneer u aandachtig de werken van de Voorzienigheid gadeslaat.

Er is een natuurlijk zaad van atheïsme in de beste harten en het wordt heel erg gevoed door een overhaast en verkeerd oordeel over de werken van de Voorzienigheid. Als we zien dat de goddelozen voorspoedig zijn in de wereld en de Godsvrezenden verpletterd en verdeld worden in de weg van rechtvaardigheid en oprechtheid, kan dit spoedig de gedachte wekken dat Gods dienst niet tot ons voordeel is en dat al onze zelfverloochening en heiligheid slechts vergeefse moeite is. Zo was het ook met de vrome Asaf: “Ziet, dezen zijn goddeloos; nochtans hebben zij rust in de wereld; zij vermenigvuldigen het vermogen” (Psalm 73:12). En welke conclusie trekt het vlees hieruit? Wel, niet minder dan dat de wegen der heiligheid vergeefs bewandeld worden. “Immers heb ik tevergeefs mijn hart gezuiverd, en mijn handen in onschuld gewassen” (Psalm 73:13). Het vleeselijke verstand was al gauw geneigd om deze ongelovige conclusie te trekken uit de uitwendige voorspoed van de goddelozen. Maar als we nu echter aandachtig zouden opmerken hoe kennelijk de Voorzienigheid veel goddelozen in deze wereld en alle goddelozen in de toekomstige straft, o, wat zou dat een krachtige bevestiging voor ons geloof zijn! “De HEERE is bekend geworden; Hij heeft recht gedaan” (Psalm 9:17). Psalm 58 beschrijft de kenmerken van de snoodste zondaren. Hun ongerechtigheid is des te groter, omdat ze welbewust zondigen (vs. 3), omdat het voor hen een gewoonte en dagelijkse praktijk geworden is (vs. 4), omdat ze onverbeterlijk zijn en daarin volharden (vs. 5, 6). God wordt gevraagd om hun kracht te verbreken (vs. 7), geleidelijk en ongemerkt (vs. 8, 9) of plotseling en onverwacht (vs. 10).

En wat zullen de vruchten van een dergelijke leiding zijn voor de rechtvaardigen? Wel, het zal een reden tot vreugde zijn (vs. 11) en een krachtige bevestiging van hun geloof in God: “Immers is er een God, Die op de aarde richt” (vs. 12).

Hoe zonneklaar zijn anderzijds de leidingen die Gods bestaan, wijsheid, macht, liefde en trouw tonen in de ondersteuning, bewaring en verlossing van de rechtvaardigen in al hun gevaren, angsten en moeiten! In deze dingen openbaart de Heere Zichzelf aan Zijn volk (Psalm 94:1). Ja, zo duidelijk als de stralen van de zon openbaart Hij Zich aan geestelijke ogen door Zijn leidingen. “En Zijn glans was als des lichts, Hij had hoornen aan Zijn hand, en aldaar was Zijn sterkte verborgen” (Hab. 3:3, 4; Engelse vertaling). Hier wordt gesproken over het uittrekken van de Heere om Zijn volk te verlossen van hun vijanden. Toen kwamen er hoornen of stralen van macht en goedertierenheid uit Zijn handen. Met Zijn handen worden de gaven bedoeld die Hij verleent en uitdeelt in Zijn Voorzienigheid. En de hoornen die uit Zijn handen kwamen zijn niets anders dan de heerlijke openbaring van Zijn eigenschappen in die leidingen. Hoe maakte God Zichzelf bekend aan Zijn volk bij hun kennelijke

verlossing uit Egypte (Exod. 6:2)! Toen was Hij bekend bij hen onder Zijn Naam HEERE: door in Zijn Voorzienigheid de beloofde weldaden te werken. Zo zal het ook gaan als Christus Zijn volk de laatste en grootste verlossing van de antichrist zal schenken. Hij zal Zichzelf aan Zijn volk tonen in een kled dat met bloed geverfd is en Zijn naam zal genoemd worden het Woord Gods (Openb. 19:13). Zijn Naam was al het Woord van God. Toen was Hij echter het Woord dat de beloften en waarheden van God bekend maakte en openbaarde. Nu volvoert en vervult Hij ze. “Dat Uw Naam nabij is, openbaren Uw wonderen” (Psalm 75:2; Engelse vertaling).

Maar laten we dit vooral betrekken op onze eigen ondervindingen. Mogelijk worden we soms aangevallen met atheïstische gedachten. We worden verzocht om te denken dat God alles hier beneden aan de orde en de wetten van de natuur heeft overgelaten, dat onze gebeden Hem niet bereiken (Klaagl. 3:44), en dat Hij niet opmerkt welk kwaad ons treft. Maar zeg mij, volk van God, kunt u niet zonder moeite genoeg noemen om de mond van al die verzoeken te stoppen? O, denk toch terug aan alles wat u zelf hebt ondervonden en stel uw hart dan ernstig de volgende vragen:

- Hebt u nooit de algenoegzame God aanschouwd in alles wat Hij voor u en de uwen heeft gedaan op uw hele levenspad? Wie verschafte u alles wat nodig was in al uw moeiten? Was het de Heere niet? “Hij heeft degenen die Hem vrezen, spijs gegeven; Hij gedenkt in der eeuwigheid aan Zijn verbond” (Psalm 111:5). O, overdenk toch hoe Hij voortdurend, op het juiste moment en soms op bijzondere wijze in uw noden heeft voorzien en hoe Hij daarin uw gebed heeft verhoord. Sluit dan uw ogen voor het overtuigende bewijs van die grote waarheid, als u kunt: “Hij onttrekt Zijn ogen niet van de rechtvaardige” (Job 36:7).
- Hebt u niet duidelijk Gods zorg opgemerkt, toen Hij u bewaarde in die vele en grote gevaren, waaraan u bent ontkomen en waardoor Hij u heeft gedragen? Hoe kon u zoveel dodelijke gevaren, ziekten, ongelukken en plannen van de vijand tot uw verderf overleven? Naar ik aanneem, twijfelt u er niet aan dat Gods eigen vinger in deze dingen is geweest en dat u enkel door Zijn zorg bent bewaard. Toen God David zo kennelijk had verlost van een gevaarlijke ziekte en van de samenzweringen van zijn vijanden tegen hem, zei hij: “Hierbij weet ik, dat Gij lust aan mij hebt, dat mijn vijand over mij niet zal juichen” (Psalm 41:12). In die genadige bescherming merkte Hij Gods zorg over hem op.
- Hebt u niet duidelijk de hand van God opgemerkt in de antwoorden op en de verhoring van uw gebeden? Niets kan duidelijker zijn voor mensen die hierop acht slaan. “Ik heb de HEERE gezocht, en Hij heeft mij geantwoord, en mij uit al mijn vrezen gered. Zij hebben op Hem gezien, ja, Hem als een waterstroom aangelopen; en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden. Deze ellendige riep, en de HEERE hoorde; en Hij verlostte hem uit al zijn benauwdheden” (Psalm 34:57). Duizenden, ja, tienduizenden christenen ervaren vandaag hetzelfde. Ze weten dat ze krijgen wat ze van Hem vragen. De weldaad draagt de afdruk en het stempel van de plicht, zodat we kunnen zeggen: Dit is de weldaad, precies de weldaad waarom ik God zo vaak heb gevraagd. O, wat een genoeg en een overtuigingskracht ligt er in deze dingen!
- Hebt u niet duidelijk de hand des Heeren opgemerkt, toen Hij uw gangen bestuurde en richtte tot voorspoed die u niet had voorzien? Dingen die u nooit voor uzelf had voorzien, zijn gewerkt boven alles wat u denken kon. God handelt vaak zo. Wie is er onder al Gods gunstgenoten die niet kennelijk en onweerlegbaar heeft ondervonden dat bij de mens zijn weg niet is (Jer. 10:23)? Ik denk dat u, als u al uw weldaden van deze dag nagaat, er drie tegen één, ja,

misschien zelfs wel tien tegen één zult vinden die zo door de Heere voor u zijn gewerkt. Hoezeer overtuigen al deze ervaringen ons, zelfs meer nog dan alle argumenten in de wereld, dat er een God is Die Zijn volk zeer liefheeft, een God Die alles voor hen voleindigen zal (Psalm 57:3)!

- Neemt dit niet alle twijfel weg? Er moet wel een God zijn, Die voor u zorgt. U hebt toch in alle verzoeken en moeiten van uw leven ondervonden dat Zijn beloften steeds vervuld en getrouw volvoerd werden in al die omstandigheden? Ik roep u tot getuige. Hebt u niet de vervulling van de volgende beloften gezien? “In de benauwdheid zal Ik bij hem zijn” (Psalm 91:15). “God is getrouw, Die u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt; maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen” (1 Kor. 10:13). Hebt u dat door Gods Voorzienigheid niet even duidelijk gezien als de middagzon? Welke ruimte blijft er dan over voor atheïstische gedachten in uw gemoed?

4. De herinnering en vermelding van de werken van de Voorzienigheid zal een bijzondere ondersteuning zijn voor het geloof bij toekomstige noden.

Dit voortreffelijke gebruik ervan staat centraal in de tekst. In al zijn moeiten rees de nood en de benauwdheid van David nooit hoger dan hier. En zijn geloof zou zeker gewankeld hebben, als de gedachte aan vroegere leidingen hem geen troost geschonken had. Hierin vindt het geloof argumenten en deze zijn heel krachtig en overtuigend. Dat deed David ook in vele noden. Toen hij de voorvechter van de Filistijnen tegemoet moest treden, putte hij moed uit vroegere leidingen (1 Sam. 17:37). Ook de apostel Paulus trok er zo profijt uit (2 Kor. 1:9, 10). Welke christen beseft niet hoe nuttig zijn ondervindingen zijn geweest tot vertroosting en aansporing? Ik zal mij echter niet tevreden stellen met de gewone verklaring, want niets wordt vaker gehoord van de lippen van de belijders. Ik zal echter proberen om u duidelijk te maken waarom onze vermelde ervaringen zo nuttig zijn tot bemoediging van het geloof dat gebukt gaat onder moeiten.

Hiertoe wil ik de lezer vragen om de volgende punten ernstig te overdenken:

(1) Bedenk hoeveel profijtelijker de dingen die we al eens ondervonden en gesmaakt hebben voor onze ziel zijn dan die dingen die we nog nooit hebben ondervonden. Wat is bevinding? Is het niet het onderwerpen van de voorwerpen van het geloof aan het oordeel en de toets van het geestelijke vermogen? Welnu, als we iets eenmaal gesmaakt, gevoeld en beoordeeld hebben bij eerdere ondervinding, kunnen we dat veel gemakkelijker geloven en aannemen als het opnieuw gebeurt. Het is veel gemakkelijker voor het geloof om te reizen over een bekend pad, omdat het dit al eerder heeft begaan, dan om een nieuw pad te banen dat nog nooit begaan is en waarvan het nog geen stap kan zien. Er ligt een moeilijkheid in alle daden van het geloof. Bijna geen enkele geloofsdaad is echter zo moeilijk als het aangrijpen van Christus voor de eerste keer. En de reden is dat alles wat de ziel al eerder heeft ondervonden tot hulp en bemoediging kan zijn bij latere geloofsdaaden. Bij de eerste stap heeft het geloof zelf nog niets ondervonden, het neemt het pad dat het nog nooit heeft begaan.

God te vertrouwen zonder enige beproeving of bevinding is een edeler geloofsdaad. Hem te vertrouwen nadat we Hem vaak beproefd hebben, is echter gemakkelijker. Het is zeer profijtelijk voor een ziel in nieuwe diepten en benauwdheid, als hij kan zeggen: “Dit is niet de eerste keer dat ik in deze diepten verkeer en er toch uitgekomen ben. Daarom herinnerde Christus Zijn discipelen er aan wat de Voorzienigheid vroeger voor hen had gedaan in nood. “Wat overlegt gij bij uzelf, gij kleingelovigen, dat gij

geen broden mede genomen hebt? Verstaat gij nog niet? En gedenkt gij niet aan de vijf broden der vijf duizend mannen; en hoeveel korven gij opnaamt?” (Matth. 16:811). Hij zegt als het ware: “Was u niet eerder om brood verlegen? Is dit de eerste moeilijkheid die uw geloof ooit ontmoet heeft? Nee, u bent in moeite geweest en hebt de kracht en zorg van God in de vervulling van uw noden al eerder ondervonden. Daarom moet Ik u wel kleingelovigen noemen. Als u, bij alles wat u hebt ondervonden, slechts een heel gewone en kleine mate van geloof had, zou u op God kunnen vertrouwen. Er is evenveel verschil tussen geloven vóór en na bevinding als tussen zwemmen met kurken en de eerste keer dat we ons zonder die kurken in diep water wagen.

(2) Wat een bijzondere bemoediging zijn vroegere ondervindingen voor het geloof: zij zijn een antwoord op alle argumenten en bezwaren die het ongeloof vindt in het voorwerp van het geloof] Welnu, er zijn twee dingen waarover het ongeloof struikelt: Gods kracht en bereidwilligheid om te helpen.

- ? Ongeloof blijft volhouden dat God niet kan helpen in grote benauwdheid. “Zou God een tafel kunnen toerichten in de woestijn? (...) Zou Hij ook brood kunnen geven? Zou Hij Zijn volk vlees toebereiden?” (Psalm 78:19, 20). O, wat een boze en onbetamelijke gedachten over God, omdat wij de onmetelijke en onbegrensde macht van God meten met onze eigen maatstaven! Omdat wij niet zien hoe er hulp zou moeten komen, besluiten wij dat deze ook niet te verwachten is. Maar al deze redeneringen van het ongeloof worden ontzenuwd door een ernstige overdenking van onze eigen bevindingen. God heeft geholpen en daarom kan Hij het ook. Zijn hand is niet verkort (Jes. 59:1). Hij is even machtig en bekwaam als vroeger.
- ? Ongeloof twijfelt aan de wil van God en vraagt of Hij nu genadig wil zijn, hoewel Hij dat vroeger ook is geweest. Maar welke ruimte blijft er over voor twijfel, nadat we zo vaak hebben ervaren dat Hij bereid is om te helpen? Zo nam Paulus als uitgangspunt wat Hij had gedaan en leidde daaruit af wat Hij kon doen (2 Kor. 1:10). David deed dat eveneens (1 Sam. 17:36). Eigenlijk zou de twijfel aan Gods gewilligheid om ons goed te doen niet zo’n snode zonde zijn, als we nooit de goedheid van God hadden ondervonden. Maar welke ruimte blijft daarvoor over nadat wij die zo vaak hebben beproefd?
- ? Het is zeer bemoedigend voor het geloof om te antwoorden op de bezwaren die het ongeloof vindt in het onderwerp. Welnu, er zijn tweeërlei bezwaren. Ten eerste zijn er de bezwaren van onze grote onwaardigheid. Het ongeloof zegt: *Hoe kan zo’n zondig en verdorven schepsel verwachten dat God ooit zoiets voor hem zou doen?* Het is waar, we zien dat Hij grote dingen deed voor Abraham, Izak, Jakob, Mozes en anderen. *Dit waren echter mannen die zeer heilig waren, mensen die God gehoorzaamden en zichzelf voor Hem verloochenden. Zij leefden in één dag meer tot Zijn eer dan ik al mijn dagen ooit gedaan heb!* Zeker, maar wat betekent dit alles voor een ziel die onder al deze doorleefde verdorvenheid en onwaardigheid de goedheid van God gesmaakt heeft net als zij? Hoe onwaardig ik ook ben, God is desondanks goed voor mij geweest. Zijn genade is eerst aan mij betoond toen het slechter met mij gesteld was dan nu, zowel in toestand als in geneigdheid. Daarom verwacht ik nog steeds dat Hij Zijn goedheid aan mij zal blijven betonen, hoewel ik het niet verdien. “Want indien

wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven” (Rom. 5:10).

Ten tweede zijn er bezwaren vanwege de grote nood waarin we nu verkeren. Als moeiten of gevaren zo groot worden en we niets dan verderf en jammer voor ons zien met het oog van het verstand, gaat het ongelooft de ziel bestoken en benauwen. *Waar zijn nu uw gebeden, uw hoop; ja, waar is nu uw God?*

We kunnen al deze bezwaren echter gemakkelijk terzijde schuiven en nietig verklaren als we nagaan wat we eerder hebben ondervonden. Dit is niet de eerste keer dat ik in deze benauwdheid verkeer en evenmin de eerste keer dat ik zo twijfelmoedig en radeloos ben. Toch heeft God mij door alles heen gedragen (Psalm 77:8-10). Dit bewaart een christen voor het verliezen van al zijn hoop in een ure van verzoeking. O, hoe nuttig zijn deze dingen voor Gods volk!

5. De herinnering aan de leidingen van God in het verleden zal uw ziel voortdurend stof tot lof en dank geven.

Dat is het werk dat de engelen in de hemel doen. Het zijn ook de zoetste tijden van ons leven op aarde. Als God David goedertierenheid en waarheid bereidt, zal hij Zijn God psalmzingen, ja, dat zal hij dagelijks doen (Psalm 61:8, 9). “Door U ben ik ondersteund van de baarmoeder af; Gij hebt mij uit mijn moeders ingewand getogen.” Dit is de erkenning van Gods weldaden vanaf het begin. “Mijn lof is gedurig van U” (Psalm 71:6; Engelse vertaling). Hier wordt verwoord wat de natuurlijke vrucht van deze erkenning is.

Er zijn vijf dingen die behoren tot de lof van God en ze hebben allemaal betrekking op Zijn leidingen met ons.

1. Aandachtig de weldaden gadeslaan die we van Hem ontvangen (Jes. 41:17-20). Dit is onmisbaar voor alle lofprijzingen. God kan niet verheerlijkt worden voor de weldaden die we nooit hebben opgemerkt.

2. Getrouw terugdenken aan de gunsten die we ontvingen “Loof de HEERE, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden” (Psalm 103:2). Daarom laakt God de ondankbaarheid van Zijn volk: “Doch zij vergaten haast Zijn werken” (Psalm 106:13).

3. Gepaste erkenning en waardering van elke leiding ten goede van ons (1 Sam. 12:24). Zij werden met manna gevoed in de woestijn. Dat was een zeer bijzondere leiding voor hen. Omdat ze die echter niet op waarde schatten, ontving God er niet de lof voor die Hij verwachtte (Num. 11:6).

4. Het opwekken van alle vermogens en krachten van de ziel om deze weldaden, aan ons betoond, te erkennen. Zo zei David: “Loof de HEERE, mijn ziel, en al wat binnen in mij is, Zijn heilige Naam” (Psalm 103:1). De lof van het hart is juist het hart van de lof. Dit is het vet en merg van dat dankoffer.

5. Een gepaste vergelding voor de ontvangen weldaden. Hier zag David nauwlettend op toe (Psalm 116:1). En de Heere roept de vrome Hizkia ter verantwoording, omdat hij dat naliet (2 Kron. 32:24, 25). Dit houdt in dat we volkomen en van harte alles aan God toevertrouwen wat we in de weg van de Voorzienigheid van Hem ontvangen hebben en dat we bereid zijn om daadwerkelijk voor Hem van alles te scheiden als Hij dat vraagt.

Zo ziet u dat alles wat nodig is om God te prijzen, betrekking heeft op Zijn leidingen. Ik zal u echter vooral laten zien dat daarin ook alle redenen en argumenten liggen die een ziel nopen en dringen tot lofprijzing. Hiertoe moet u overdenken hoe de goedertierenheid en goedheid van God door de Voorzienigheid worden geopenbaard om ons op te wekken tot dankbaarheid.

- (1) De goedertierenheid en goedheid van God jegens Zijn volk komen openbaar in de leidingen die Hij met hen houdt. Dit is de wortel van de lofprijzing. Niet het genieten van bepaalde vertroosting en genaden die de Voorzienigheid ons schenkt, maar de goedertierenheid en goedheid van God in het wegschenken, overreden een ziel om God te prijzen. “Want Uw goedertierenheid is beter dan het leven; mijn lippen zouden U prijzen” (Psalm 63:4). Het schenken, onderhouden en beschermen van het leven zijn voortreffelijke werken van de Voorzienigheid. Als dit echter gebeurt in een weg van genade en goedertierenheid, is het veel beter dan de gaven zelf. Als dat gemist wordt, is het leven slechts de schaduw van de dood. Dit is de weldaad die alle andere weldaden bekroont (Psalm 103:4). Een geheiligde ziel begeert dat God dit zal laten blijken in elke leiding met hem (Psalm 17:7). Wat is ons loven, anders dan de vermelding van Gods goedertierenheid, die Hij ons in Zijn leidingen betoont (Psalm 92:2, 3)?
- (2) De goedertierenheid van God die geopenbaard wordt in de Voorzienigheid geeft ons stof tot lofprijzing. Zo bewegen de vrije en onverdiende weldaden van God, die door de hand van de Voorzienigheid worden uitgedeeld, de ziel ook daartoe. Davids hart smolt weg in dankbaarheid en lof bij de overdenking van de vrije en onverdiende gunsten die de Voorzienigheid over hem had uitgegoten. “Wie ben ik, Heere HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt? Dat wil zeggen: U hebt mij in de weg van de Voorzienigheid uit zo’n lage staat tot al deze waardigheid verheven en van achter de zogende schapen genomen om Jakob, Uw volk, te weiden (Psalm 78:70:71). O, dit noopt tot dankbaarheid (Gen. 32:10)!
- (3) Eveneens noopt het grote getal van de weldaden die ons in deze weg worden verleend, de ziel tot dankbaarheid. Zo komt David voor de Heere om Hem te loven, omringd door een menigte van weldaden (Psalm 5:8). We worden overladen met weldaden en dat elke dag (Psalm 68:20). O, wat een grote hoop zullen die weldaden eens zijn, als ze vergaderd worden!
- (4) Niet alleen het grote getal van de weldaden die ons door de Voorzienigheid geschonken worden, maar ook de liefde die God daarin betoont in de weg van Zijn Voorzienigheid, noopt de ziel zeer tot dankbaarheid. We zien Gods tedere zorg in al onze noden, moeiten en lasten. “Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de HEERE over degenen die Hem vrezen” (Psalm 103:13). Hij is “vol ingewanden”, zoals het woord *polysplagnos* betekent (Jak. 5:11). God is niet alleen vervuld met mededogen, maar ook met liefde, zoals een moeder voor haar zogende kind (Jes. 49:16). Hij voelt al onze pijn, alsof Zijn oogappel wordt aangeraakt (Zach. 2:8). Dit alles wordt geopenbaard aan Zijn volk in de weg van Zijn leidingen met hen (Psalm 111:24). O, wie is er onder al Gods kinderen die dit niet vaak heeft ondervonden in Zijn leidingen? En wie kan dit bemerken zonder met dankbaarheid vervuld te zijn? Dit zijn allemaal banden waarmee de Voorzienigheid de ziel bindt en noopt tot een leven van lofprijzing. Daarom zijn de gebeden van de heiligen zo vol dankzegging. Het is zoet om Zijn leidingen voor de Heere te vermelden in het gebed en aan Zijn voeten te liggen in heilige verwondering over Zijn neerbuigende goedheid voor ellendige wormen.

6. *Als u goed let op de wegen van de Voorzienigheid, zal Jezus Christus elke dag dierbaarder worden voor uw ziel. Christus is het kanaal van genade en barmhartigheid.*

Door Hem (*decursus et recursus gratiarum*) vloeien alle stromen van barmhartigheid van God naar ons en keert al onze lof tot God terug (1 Kor. 3:21, 22). Alle dingen zijn

de onze, alleen omdat wij de Zijne zijn.

Welnu, er zijn verschillende dingen in Gods leidingen die de Heere Jezus Christus zeer beminnelijk maken voor Zijn volk. Dit is het zoetst en het kostelijkst van alles wat we genieten.

- (1) Alle weldaden die de Voorzienigheid ons schenkt, zijn gekocht met Zijn eigen bloed. Niet alleen geestelijke en eeuwige weldaden, maar ook tijdelijke, zijn namelijk door Zijn bloed verworven. Zoals we door de zonde alles verbeurd hebben, heeft Christus ons al deze weldaden weer door Zijn dood teruggegeven. De zonde heeft de baarmoeder van genade zo toegesloten, dat ze in der eeuwigheid niet één weldaad had kunnen voortbrengen, als Christus door Zijn dood geen verzoening had aangebracht. Met Hem schenkt God ons alle dingen (Rom. 8:32): de hemel zelf en alle dingen die nodig zijn om ons daar te brengen, vooral het onderwijs en de hulp van de goddelijke Voorzienigheid. Al het goede dat we uit de hand van de Voorzienigheid ontvangen, krijgen we op grond van Christus' bloed. Als we het ontvangen, kunnen we zeggen dat het de prijs van Zijn bloed is. Het is een weldaad die voortvloeit uit de dood van Christus. Het heeft Hem veel gekost, hoewel ik het om niet krijg. Het bezit ervan is zoet, de prijs ervan hoog. Dit maakt Christus zeer dierbaar voor ons. Is Christus gestorven, opdat deze weldaden zouden leven? Heeft Hij Zijn kostbare bloed betaald om de weldaden die ik geniet te kopen? O, hoe voortreffelijk en weergaloos was de liefde van Christus! U hebt ouders gekend die al hun geld hebben gegeven om landhuizen voor hun kinderen te kopen. Maar hebt u ooit gehoord dat iemand alle schatten van zijn bloed gegeven heeft om iets voor hen te kopen? Als het leven van Christus niet zo pijnlijk en smartelijk voor Hem was geweest, had ons leven niet zo zoet en aangenaam kunnen zijn voor ons. Door Zijn armoede zijn wij rijk geworden (2 Kor. 8:9). Deze zoete weldaden die elke dag door de Voorzienigheid worden gebaard, zijn de vruchten van "de arbeid Zijner ziel" (Jes. 53:11).
- (2) Al die weldaden die de Voorzienigheid ons schenkt, worden aan ons geheiligd door onze vereniging met Christus. Door onze vereniging met Zijn persoon genieten we de geheiligde gaven en zegeningen van de Voorzienigheid. Al deze weldaden worden geschonken bovenop die grote weldaad, Christus (Matth. 6:33). Ze worden met Hem geschonken (Rom. 8:32). Alleen op deze wijze mogen wij ze genieten (1 Kor. 3:2123). Wat we verloren in Adam, wordt in Christus weer met rente teruggegeven. Onmiddellijk na de val kwam die vloek (Gen. 2:17) over heel het ellendige nageslacht van Adam en alle weldaden die zij genoten, zowel innerlijk als uiterlijk. En deze vloek rust nog zwaar op hen. Alles wat de Voorzienigheid doet voor hen die buiten Christus zijn, is niets anders dan het voeden van al die ellendige, veroordeelde stakkers tot het oordeel waaronder ze liggen aan hen voltrokken wordt. De Voorzienigheid is inderdaad gul en vrijgevig voor velen van hen en vervult hen met aardse genietingen. Niet één bijzondere, geheiligde weldaad wordt echter gevonden onder alles wat zij genieten. Deze gaven van de Voorzienigheid zijn slechts tot hun teleurstelling, verontreiniging en ondergang, vanwege hun eigen verdorvenheid en het gemis van de vereniging met Christus. "De voorspoed der zotten zal hen verderven" (Spr. 1:32). Als een mens echter eenmaal in Christus is, zijn alle weldaden geheiligd en zoet. "Alle dingen zijn wel rein de reinen" (Tit. 1:15). "Het weinige dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddelozen" (Psalm 37:16). Nu wordt Christus een Hoofd met gezag en heerschappij. In alle dingen zoekt Hij het goede voor Zijn eigen leden (Ef. 1:22).

- (3) Hij bestuurt en bepaalt de uitdeling van al onze genietingen en weldaden. Het is waar dat de engelen gebruikt worden in het koninkrijk van de Voorzienigheid. Zij bewegen de raderen, dat wil zeggen dat ze dienstbaar zijn bij alle omwentelingen van de aarde. Toch krijgen zij hun aanwijzingen en bevelen van Christus, zoals u kunt zien in die ontzagwekkende beschrijving van de Voorzienigheid (Ezech. 1:25, 26). Welnu, wat maakt deze overdenking Christus beminnelijk! Welk schepsel ook wordt gebruikt om iets goeds voor u te bewerken, uw Heere Jezus Christus gaf dat schepsel de opdrachten en bevelen om dat te doen. Zonder deze bevelen had het niets voor u kunnen doen. Het is uw Hoofd in de hemel, Die uw vrede en welzijn zoekt op aarde. Dit zijn de vruchten van Zijn zorg voor u. Als het kwaad verijdeld en afgewend wordt, breidelt Hij de woede van duivels en mensen. Hij houdt de teugels in Zijn eigen handen (Openb. 2:10). Door de zorg van Christus over Zijn arme schapen te Damaskus, werd de woedende tegenstander die onderweg was om hen te doden, een halt toegeroepen (Hand. 9).
- (4) De bestending van al uw weldaden en vertroosting, zowel uiterlijk als innerlijk, is de vrucht van Zijn tussenkomst in de hemel. Door het offer van het Lam Gods als een slachtoffer voor de zonde is de deur der genade voor het eerst geopend. Door Zijn verschijning voor God als een Lam Dat geslacht is, blijft die deur der genade open (Openb. 5:6; Heb. 9:24). Door Zijn tussenkomst blijven onze vrede en vertroosting voortduren (Zach. 1:12, 13). Elke zonde die we bedrijven, zou een eind maken aan de weldaden die we genieten, als Hij niet door Zijn tussenkomst voor ons zou pleiten. "Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige. En Hij is een verzoening voor onze zonden" (1 Joh. 2:1, 2). Hij maakt een einde aan alle beschuldigingen en schenkt nieuwe vergeving voor nieuwe zonde. Daarom staat er dat Hij volkomen zalig maakt (Hebr. 7:25), tot de laatste daad die alles voltooit. Nieuwe zonden doen de eerder ontvangen vergeving niet te niet en ontnemen ons evenmin de voorrechten die ons in Christus vermaakt zijn.
- (5) U hebt gebeden en smeekbeden tot de hemel opgezonden of God uw verdrukkingen wil wegnemen of in uw roden wil voorzien. Het antwoord daarop en de verhooring daarvan, is altijd door Jezus Christus voor u verworven en verkregen. Hij staat boven al uw verzoeken. Als God niet naar Hem zou horen, zou Hij nooit letten op uw smeekbeden tot Hem of van vrede tot u spreken, hoe groot uw nood ook zou zijn (Openb. 8:3, 4). In Zijn Naam worden onze gebeden aangenomen (Joh. 15:16). Omdat de Vader Hem niets kan weigeren, daarom worden uw gebeden niet afgewezen. Buigt God neer om u te horen in de dag der benauwdheid? Overtuigt Hij u door alles wat u zelf hebt ondervonden, dat uw gebeden macht hebben bij God en de overhand krijgen? O, zie toch wat u uw dierbare Heere Jezus Christus verschuldigd bent voor dit hoge en heerlijke voorrecht!
- (6) Het verbond der genade, waarin al uw troostrijke weldaden besloten liggen, verzekerd zijn, en voor u geheiligd en dierbaar gemaakt worden, is in Christus opgericht en door Hem tussen God en u bekrachtigd. Uw weldaden liggen allemaal in dit verbond besloten, zelfs uw dagelijks brood (Psalm 111:5), evenals uw rechtvaardigmaking en andere geestelijke weldaden. Uw aandeel in het verbond verzekert u ook van alles wat het verbond behelst. Daarom worden deze weldaden "de gewisse weldadigheden Davids" genoemd (Jes. 55:3). Ja, dit heiligt ze en maakt ze tot bijzondere en persoonlijke weldaden. Eén van deze weldaden is evenveel waard als duizend gewone weldaden. Omdat ze bijzonder en buitengewoon zijn, moeten ze wel oneindig veel heerlijker zijn dan alle andere

weldaden. Daarom verheugde David zich zo in zijn aandeel in het verbond, hoewel hij gebukt ging onder veel verdrukkingen (2 Sam. 23:5). Dit alles hangt volkomen af van Christus. Het Nieuwe Testament is in Zijn bloed (1 Kor. 11:25). Voor alle weldaden die u uit dat verbond ontvangt, moet u de Heere Jezus Christus danken. Tel dit alles bij elkaar op. Dan zult u zien hoe dierbaar deze overwegingen Christus voor uw ziel zullen maken!

7. De aandachtige aanschouwing van Gods leidingen kan wonderlijk werken tot de verbreking van het hart en het doen wegsmelten en buigen voor de Heere.

Als een geheiligd mens overdenkt hoe God van tijd tot tijd met hem handelt, als hij de ontvangen weldaden met de bedreven zonden vergelijkt of ziet hoe verschillend de Voorzienigheid hem en anderen bedeeft, dan moet hij wel wegsmelten in tranen! Zet uzelf er toch toe om goed en grondig de wegen van de Voorzienigheid met u te overdenken. Volg toch de leiding van de Voorzienigheid en bezie toch hoe Hij u altijd geleid heeft langs de weg die u bent gegaan. Als er iets van die kostelijke liefde in u gevonden wordt, zult u verschillende redenen vinden die deze opwekken en gaande maken.

- (1) Denk met ernst terug aan het begin van Gods wegen met u. Denk aan de weldaden die u al vroeg in uw jeugd ontvangen hebt, ja, zelfs de eerstgeboren weldaden uit de baarmoeder van de Voorzienigheid. Dan zult u zeggen: “Is het nodig om verder te gaan? Hier is genoeg om mijn hart niet alleen te ontroeren, maar ook te overweldigen.” “Zult gij niet van nu af tot Mij roepen: Mijn Vader, Gij zijt de leidsman mijner jeugd!” (Jer. 3:4). Hoe beslissend is de tijd van de jeugd! Het is de tijd waarin we gevormd worden. Gewoonlijk volgen latere leidingen dezelfde koers als de eerste. Wat een luchthartigheid, onbezonnenheid, onwetendheid en sterke hang naar de zonde en het verderf kenden we toen! Hoeveel mensen die toen overgelaten werden aan de heerschappij van hun eigen lusten, brengen zichzelf in zonden en noden waaraan ze tot hun sterfdag toe nooit ontkomen! Net als bij de vroegste dwalingen, is er later bijna nooit betering. Heeft de Heere u in Zijn Voorzienigheid geleid toen u nog een kind was? Heeft Hij u bewaard voor die dwaasheden en misdrijven die de bloesem doen verwelken en in de kiem smoren, zodat we daarna geen goede vrucht meer kunnen verwachten? Gaf Hij u een plaats in een gezin of te midden van metgezellen of kennissen die uw geest kneedden en vormden tot een betere gesteldheid? Leidde Hij u daarna naar een beroep waarop u sindsdien altijd zo’n lange reeks van gelukkige gevolgen hebt gezien? En zult u voortaan niet zeggen: “Mijn Vader, Gij zijt de leidsman mijner jeugd?”
- (2) Laten we nu Gods leidingen uit latere tijden van nabij bezien en overdenken hoe verschillende veranderingen en verliezen in ons leven voor ons zijn beschikt. Dingen die we nooit voorzien of bedoeld hebben, maar die veel beter voor ons waren dan alles wat wij uitgedacht hadden, zijn al die tijd voor ons beschikt. De weg van de mens is niet bij zichzelf. Gods gedachten zijn niet onze gedachten en Zijn wegen zijn niet onze wegen (Jes. 55:8). Hoeveel weldaden in uw leven, lezer, zijn voor u een volkomen verrassing geweest! Uw eigen plannen hebben moeten wijken voor betere dingen die de Voorzienigheid voor u heeft uitgedacht.
- (3) Ja, let slechts op de lente en de herfst van de Voorzienigheid, hoe ze met u tot bloei en afsterven gekomen zijn. U zult merken dat u overweldigd wordt door het besef van Gods wijsheid en goedheid. Als de nood dat vereiste, werd een vriend opgewekt om u te helpen of een plaats geopend waar u ontvangen werd. U kreeg of onderhield banden met iemand die u verkwikte. En zodra de Voorzienigheid u

één van deze weldaden ontnemt, verdwijnt ook de behoefte of wordt er een andere weg voor u geopend. O, de diepte van Gods wijsheid en goedheid! O, de weergalozе liefde van God voor Zijn volk!

- (4) Vergelijk de handelingen die de Voorzienigheid met u en met anderen gehouden heeft. ja, soms waren het anderen uit dezelfde generatie, uit hetzelfde gezin en uit dezelfde ouders, mogelijk zelfs uit gezinnen die meer aanzien en succes hebben in de wereld dan het uwe. Zie welk verschil er in veel belangrijke zaken is tussen u en hen. Ik ken een christen die na vele jaren werd opgezocht door zijn eigen broer. Toen hij hem zag, maakte dit hetzelfde bij hem los als het weerzien van Benjamin bij Jozef. Hij kon zich niet bedwingen, maar viel om zijn nek en weende van vreugde. Nadat ze een paar uur samen hadden doorgebracht, merkte hij dat zijn broer niet alleen vervreemd was van alles wat geestelijk en belangrijk was, maar ook heel verwaand en godslasterlijk. Toen haastte hij zich naar zijn kamer en sloot de deur achter zich. Hij wierp zich neer aan Gods voeten en met overvloeien de ogen en een verbroken hart prees hij Gods genade met de woorden: “Was niet Ezaу Jakobs broeder?” (Mal. 1:2). O, genade, wonderlijke genade!
- (5) Vergelijk toch hoe de Voorzienigheid met u handelt en hoe u zich jegens de Heere gedraagt. Uw hart moet wel wegsmelten, als u ziet hoeveel genade werd betoond waar zoveel zonde was bedreven. Hebt u ooit ergens geleefd waar u de Heere zeer hebt getergd en ondanks dat veel weldaden hebt ontvangen? O, hoe vaak heeft de Heere u nochtans of desondanks goed gedaan in elke plaats! Welke betrekking is niet bezoedeld met de zonde, terwijl de Voorzienigheid die toch heeft vernieuwd en bestendigd tot uw troost! In elke plaats heeft God de tekenen van Zijn goedheid achtergelaten, terwijl u er de herinneringen hebt aan uw zondigheid. Denk slechts een ogenblik over deze dingen na en het zal een wonder zijn als uw hart bij de herinnering niet zal versmelten.
- (6) Leg tenslotte het gevaar dat u bedreigde naast uw vrees en vergelijk ze allebei met de wonderlijke uitkomsten en deuren der ontkoming die de Voorzienigheid heeft geopend. Dan moet u wel overweldigd worden door een diep besef van Gods zorg en goedheid. Donkere wolken hebben zich boven u samengepakt. Het oordeel is aan uw deur geweest. Soms werd uw leven bedreigd, soms uw vrijheid, soms uw goed en soms uw liefste betrekking met wie u mogelijk voor het leven verbonden was. Vergeet niet hoe de moed u ontzonk, hoe de aanklachten u bevreesd maakten voor de uitkomst. U wendde zich tot de Heere in die nood. Heeft Hij niet een weg ter ontkoming gegeven en u verlost uit al uw benauwdheden (Psalm 34:5)?
- O, bent u steeds zo druk bezet en wordt u gedreven door zo’n dwaze haast dat er geen tijd is om alleen te zijn en aan deze dingen te denken, om stil te staan bij deze wonderlijke openbaringen van God in Zijn leidingen? Als deze dingen ons wogen, als we er dagelijks over nadachten en ze “s nachts onze metgezellen waren, zouden ze zich zeker een weg banen tot onze nieren.

8. *Sla de werken van de Voorzienigheid aandachtig gade, dan zult u innerlijke rust verkrijgen en die behouden temidden van alle wisselvalligheden en omwentelingen in deze veranderlijke, ijdele wereld. “Ik zal in vrede tezamen neerliggen en slapen; want Gij, o HEERE, alleen zult mij doen zeker wonen” (Psalm 4:9).*

De dichter neemt zich voor dat de zondige vrees voor gebeurtenissen hem niet zal beroven van zijn innerlijke rust en evenmin zijn gedachten zal kwellen met een angstig voor gevoel. Hij zal al zijn zorgen geven in de getrouwe, vaderlijke hand die tot op dat moment alles voor hem heeft gewerkt. Hij zal zich daarvoor zelfs niet de

rust van één enkele nacht ontzeggen. Ook zal hij het kwaad van morgen niet naar vandaag halen. Omdat hij echter weet in Wiens hand hij is, is hij zo wijs om zich te verheugen in het kostelijke geluk van een berustende wil.

Welnu, deze rust in ons gemoed kunnen we het best verkrijgen en behouden, als we goed letten op de werken van de Voorzienigheid. Daarom gebood de Heere Jezus Christus Zijn discipelen, toen Hij hen wilde genezen van de bange, benauwende zorg voor hun bestaan, dat ze moesten letten op de zorg van de Voorzienigheid over de vogels in de lucht en de lelies van het veld. Ze worden door Hem gevoed en gekleed zonder dat ze zichzelf daarom enigszins bekommeren. Hij wilde dat ze deze leidingen aandachtig zouden gadeslaan en dat ze door deze overwegingen vrede en zoete rust in hun hart zouden krijgen (Matth. 6:27-34).

Er zijn twee dingen die een eind maken aan de vrede en de rust in ons leven en dat zijn *onze jammerklachten over oude teleurstellingen en onze vrees voor nieuwe*. We zouden echter eens moeten leren dat voorkennis en voorzorg alleen aan God voorbehouden zijn. Ook zouden we moeten opmerken hoe vaak de Voorzienigheid hen teleurstelt die beweren dat dit hun gegeven is. Het goede, wat zij op grond van hun gissingen meenden te zullen ontvangen, doet Hij hun ontgaan en laat Hij van hen wijken. En Hij brengt het kwade, waarvoor zij zich voldoende veilig waanden, over hen. Ik zeg, als we zouden bedenken hoe de Voorzienigheid dagelijks een streep haalt door deze inbeeldingen van mensen en Zijn heerschappij toont, zou dat zeer bijdragen tot de rust van ons leven.

Dit is een grote waarheid: hoe geducht een tegenspoed ook schijnt, als we hem zo bezien, zou hij ons zelfs dierbaar worden. Als we letten op Gods leidingen, zijn er verschillende dingen die ons als vanzelf op lieflijke wijze met vrede vervullen en een zoete rust schenken, terwijl de uitkomst van de gebeurtenissen nog niet zeker is.

- (1) Ten eerste is er de soevereiniteit van de Voorzienigheid en Zijn macht die wij niet kunnen beteugelen. Dit zien we vaak als Hij ons het goede brengt in een weg die boven onze gedachten, onze zorgen of het werk van onze handen uitgaat. Jakob zegt: "Ik had niet gemeend uw aangezicht te zien; maar zie, God heeft mij ook uw zaad doen zien!" (Gen. 48:11). Vaak komen Gods leidingen zo samen dat ze ons verwonderen. Er was geen verschijnsel of zelfs de geringste aanleiding in de uiterlijke omstandigheden op grond waarvan we dit konden voorzien. Het gaat eerder lijnrecht in tegen de huidige stand van zaken. Niets kan ons beter overtuigen van de ijdelheid en dwaasheid van onze zorgen en angsten dan dit.
- (2) Verder is er de grote wijsheid van de Voorzienigheid in alles wat Hij werkt voor Gods volk. De raderen waren vol ogen (Ezech. 1:18). Dat wil zeggen dat er een verstandige en wijze Geest is die boven alle gebeurtenissen in de wereld staat en die bestuurt. Deze wijsheid schittert in de gebeurtenissen die wij niet verwachtten, ja, die zelfs geheel tegen onze verwachtingen ingingen. Hoe vaak hebben we ons hart niet gezet op iets moois, wat ons aanlokkelijk scheen en hebben we bevend andere dingen gemeden die ons vrees inboezemden. De uitkomst van Gods handelen heeft ons er echter van overtuigd dat het gevaar lag in de dingen die we beminden en het goede in de dingen die we welbewust afwezen! Dit is een kostelijk zaad van vrede en rust voor het gemoed van de christen: hij weet dat mogelijk het goede voor hem besloten ligt in de dingen die hem schijnbaar met de ondergang bedreigen. Vele waren de moeiten en benauwdheden van Israël in de woestijn. Ze dienden echter allemaal tot hun verootmoediging, opdat God hun ten slotte zou weldoen (Deut. 8:16). Smartelijk en duister scheen Gods leiding die de Joden vanuit hun land in het land van de Chaldeeën bracht. Toch was zelfs dit een

plan dat hun goed bewerken moest (Jer. 24:5). Hoe vaak hebben we onze onbezonnen en overhaaste oordelen niet moeten herroepen, als we deze waarheid ondervonden. Hoe vaak hebben we niet geleerd om te danken voor onze verdrukkingen en teleurstellingen in de Naam des Heeren! Vaak hebben we bij het scheiden de moeiten gekust die we bevend ontmoetten. Wat kan ons meer vrede geven in duistere leidingen?

- (3) Bedenk wat u in uw hele leven hebt ondervonden van de trouw en onveranderlijkheid van de Voorzienigheid. Dit is een voortreffelijk middel om uw hart stil en gerust te maken bij elke moeite die u treft. “Tot hertoe heeft de HEERE ons geholpen” (1 Sam. 7:12). Hij heeft ons tot nu toe nooit aan onszelf overgelaten. Dit is niet de eerste benauwdheid waarin we verkeren en evenmin de eerste keer dat de moed en de hoop ons ontzinkt. Zonder twijfel is Hij nu dezelfde God als vroeger, Zijn hand is niet verkort en Zijn trouw feilt niet. O, vermeld in hoe grote nood uw ondervinding u geleerd heeft dat u niet moet wanhopen!
- (4) De verwachting die christenen kunnen hebben van de weg die de Voorzienigheid met hen zal houden, op grond van Zijn vroegere handelingen met hen, geeft hun zeer veel rust en troost. Gewoonlijk vergelijken christenen verschillende tijden met elkaar en proberen zij de uitkomst van de ene leiding uit de andere af te leiden. De heiligen weten welke weg de Voorzienigheid gewoonlijk gaat. Ze kunnen dus met grote waarschijnlijkheid afleiden wat ze mogen verwachten uit alles wat ze al eerder in soortgelijke gevallen hebben waargenomen. Christen, onderzoek uw eigen hart, ga na wat het al eerder heeft aanschouwd. U zult zien (zoals in Ps. 89:31-33) dat God gewoonlijk enkele smartelijke roedes bereidt om u terecht te wijzen, als uw hart zich in het verborgen van God afkeert en ijdel, zorgeloos en wellustig is geworden of als u andere wegen bent gegaan en bent afgeweken om ongerechtigheid te bedrijven. En dan, als de roedes zijn geheiligd tot uw verootmoediging, vernedering en loutering van uw hart, zien we gewoonlijk dat ze een verandering inluiden. De Heere verandert dan de stem van Zijn Voorzienigheid tot u. “Ga heen, en roep deze woorden uit tegen het noorden, en zeg: Bekeer u, gij afgekeerde Israël, spreekt de HEERE, zo zal Ik Mijn toorn op ulieden niet doen vallen; want Ik ben goedertieren, spreekt de HEERE. Ik zal de toorn niet in eeuwigheid behouden. Alleen ken uw ongerechtigheid” (Jer. 3:12, 13). Zie ik de gezegende vruchten van de roede bij mij? Heeft ze haar werk gedaan? Heeft ze het harde hart verbroken, het trotse hart vernederd, het sluimerende hart doen ontwaken en het trage, onwetende, luie hart verlevendigd? Dan is het zeer waarschijnlijk dat de Voorzienigheid mij spoedig een vriendelijker gelaat zal tonen. De tijd van verkwikking en verlevendiging is nabij.
- (5) Als hun omstandigheden het ellendigst zijn, putten christenen gewoonlijk nieuwe, verkwikkende hoop uit de vergelijking van Gods leidingen.

Het geeft veel rust wanneer we Gods leidingen met de levenloze en redeloze schepselen vergelijken met de wegen die Hij met ons houdt. Zorgt Hij zelfs voor de vogels in de lucht voor wie niemand zorgt en voor de vogels bij onze deur die we dagelijks brood geven? Bekleedt Hij zelfs het gras op het veld en hoort Hij de jonge raven als ze roepen om vlees? Kunnen we ons dan voorstellen dat Hij Zijn eigen kinderen zou vergeten, die veel grotere waarde hebben (Matth. 6:26, 30)? Vergelijk slechts de milddadigheid en zorg die de Voorzienigheid heeft betoond aan Gods vijanden. Hoe voedt, kleedt en beschermt Hij hen, zelfs als ze met Zijn eigen weldaden tegen Hem vechten. Dan moet dit ons wel rust geven en verzekeren dat Hij stellig nooit het volk zal verlaten op wie Hij Zijn liefde heeft gezet, aan wie Hij Zijn Zoon heeft gegeven en voor wie Hij de hemel zelf heeft

bestemd.

Ten slotte moeten we wel rust vinden in de gedachte wat de Heere al voor ons deed in de weg van Zijn Voorzienigheid, toen wijzelf nog verkeerden in onze natuurstaat en vijanden van God waren. Heeft Hij niet voor ons gezorgd, toen we Hem niet kenden? Heeft Hij niet in onze noden voorzien, toen we Hem voor geen van Zijn weldaden erkenden? Heeft Hij ons niet duizenden zegeningen gegeven, toen we geen recht hadden op Christus of op enige belofte? En zal Hij minder voor ons doen nu we verzoend zijn en Zijn kinderen geworden zijn?

Gewis, deze gedachten moeten de ziel met vrede vervullen. Daardoor zullen we gerust blijven onder de meest verontrustende leidingen.

9. We moeten goed letten op de wegen die God in Zijn Voorzienigheid met ons houdt. Dit is zeer nuttig en dienstbaar tot grotere en meerdere heiligheid in ons hart en leven.

- (1) De heiligheid van God wordt aan ons geopenbaard in alle werken van Zijn Voorzienigheid. “De HEERE is rechtvaardig in al Zijn wegen, en goedertieren in al Zijn werken” (Psalm 145:17). De instrumenten die door de Voorzienigheid gebruikt worden, kunnen zeer zondig en goddeloos zijn. Ze kunnen gericht zijn op een lager doel. Er kunnen slechte middelen gebruikt worden om dat te bereiken. Het is echter zeker dat Gods bedoelingen zeer zuiver zijn en al Zijn werken ook. Hoewel Hij veel onheilige mensen en daden gedooft, grenzen stelt, beveelt en bestuurt, is Hij toch in al Zijn werken Zichzelf. En Zijn heiligheid wordt niet erger verontreinigd en bezoedeld door hun onreinheid dan de zonnestralen door de schadelijke dampen van een mesthoop. “Hij is de Rotssteen, Wiens werk volkomen is; want al Zijn wegen zijn gerichte. God is waarheid, en is geen onrecht; rechtvaardig en recht is Hij” (Deut. 32:4). In al Zijn leidingen schildert Hij voor ons een volmaakt patroon van heiligheid, opdat wij heilig zouden zijn in al onze wegen, zoals onze Vader in al Zijn wegen. Maar dit is niet alles.
- (2) Zijn leidingen zijn, als we ze aandachtig gadeslaan, dienstbaar tot onze heiligheid, omdat ze ons een halt toeroepen op de weg tot de zonde. O, als de mensen slechts zouden opmerken wat God beoogt met Zijn weerhoudende leidingen. Hoe zouden deze dan bewegen tot oprechtheid en heiligheid in al hun wegen! Want waarom plaatst de Heere zo vaak een doornhaag naast ons pad (Hos. 2:5)? Is het niet opdat we de weg naar de zonde niet zouden vinden? Waarom geeft Hij ons een blok aan ons been? Is het niet om te voorkomen dat we bij Hem vandaan dwalen? “En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou” (2 Kor. 12:7). O, het is goed om te letten op deze werken van God en de betekenis ervan. Soms doet de Heere een veelbelovend, succesvol project mislukken om onze toestand te verbeteren; soms haalt Hij een streep door al onze inspanningen en plannen. Waarom gebeurt dit? Is het niet enkel om de mens voor hoogmoed te bewaren? Als u voorspoedig zou zijn in de wereld, zou die voorspoed u tot een strik kunnen zijn en u trots, wellustig en ijdel kunnen maken. De Heere Jezus ziet dit en daarom ontnemt Hij uw verdorven lusten hun voedsel en brandstof. Misschien hebt u een ziek, zwak lichaam; u gaat gebukt onder veel zwakheden. Hierin komt de wijsheid en zorg van God over uw ziel openbaar, want als u niet zo gekluisterd was, had u waarschijnlijk veel meer schuld op u geladen! Uw armoede is slechts een rem voor uw trots, vermaningen beteugelen uw eerezucht, gebrek behoedt voor verkwisting, en ziekte van het

lichaam dient tot bewaring voor veel innerlijke beschuldigingen van het geweten en klachten vanwege de schuld.

- (3) Zo kunnen we zien dat Gods leidingen dienstbaar zijn tot onze heiligheid. Niet alleen worden we bewaard voor het vallen in de zonden. We worden echter ook gereinigd van de zonden waarin we gevallen zijn. “Daarom zal daardoor de ongerechtigheid van Jakob verzoend worden, en dit is de ganse vrucht, dat Hij deszelfs zonde zal wegdoen” (Jes. 27:9). Ze kunnen net als vuur en water gebruikt worden om te louteren en te reinigen” (Dan. 11:3335). Het is niet zo dat ze zelf de kracht en het vermogen hebben om ons te reinigen van de zonde. Als dat namelijk zo was, zouden mensen met de meeste verdrukkingen, ook de meeste genade hebben. Door de kracht van Christus’ bloed en Gods zegen over de smartelijke leidingen, kunnen we van de zonde gereinigd worden. Een kruis zonder Christus deed nooit iemand goed. Welnu, in Gods smartelijke leidingen vanwege de zonde zijn veel dingen die strekken tot onze reiniging ervan.
- Zulke bestraffingen brengen het ongenoegen van God jegens ons aan het licht. In die leidingen ziet de Heere toornig op ons neer. Onze Vader is boos en dit zijn de tekenen ervan. Niets kan beter gebruikt worden om een begenadigd hart te doen versmelten. Moet het hart van een kind niet versmelten en breken, als zijn vader boos is? O, dit is bitterder voor onze geest dan alle pijn en smart van de verdrukking voor ons vlees kan zijn. “O HEERE, straf mij niet in Uw grote toorn, en kastijd mij niet in Uw grimmigheid. Want Uw pijlen zijn in mij gedaald, en Uw hand is op mij nedergedaald. Er is niets geheels in mijn vlees, vanwege Uw gramschap; er is geen vrede in mijn beenderen, vanwege mijn zonde” (Psalm 38:24).
 - Door deze bestraffingen vanwege de zonden wordt ons duidelijker geopenbaard hoe snood ze zijn. En wij zien de snoodheid daarvan duidelijker in deze spiegels van beproeving die de Voorzienigheid ons in zulke tijden voorhoudt, dan we die vroeger ooit zagen. “Uw boosheid zal u kastijden, en uw afkeringen zullen u straffen; weet dan en ziet, dat het kwaad en bitter is, dat gij de HEERE, uw God, verlaat, en Mijn vreze niet bij u is, spreekt de Heere, de HEERE der heirscharen” (Jer. 2:19). O, de gal en alsem die we in de zonde smaken onder Gods bestraffingen daarover!
 - De Voorzienigheid verijdelt en dwarsboomt alle zondige plannen van Gods volk. Wie er ook voorspoedig in is, het zal hun niet gelukken (Jes. 30:15). Dit overtuigt hen ook van de dwaasheid die er in de zonde is en doet hen de weg van de eenvoud en oprechtheid aankleven.
 - Ook de waarschuwingen van de ziel tegen toekomstige zonden dienen tot opwas in heiligheid. “Ik heb Uw straf verdragen, ik zal het niet verderven” (Job 34:31). O, gezegende leidingen, hoe smartelijk ook, die de ziel voor altijd beducht maken voor de zonde! Zulke roedes zijn zeker niet vergeefs gegeven. Gods doel is bereikt en als wij ooit naar God bedroefd geworden zijn, zal dat naarstigheid werken in de dag der benauwdheid (2 Kor. 7:11). O, stel u voor dat iemand ooit onder een geheiligde roede is geweest die hem de snoodheid van de zonde heeft getoond en hem daar goedgunstig onder heeft vernederd. Opnieuw wordt hij echter verzocht tot hetzelfde kwaad. Hij zal denken: “Wel, hoe dwaas ben ik als ik berouw koop tegen zo’n hoge prijs. Heb ik nog niet genoeg geleden? U zou me net zo goed kunnen vragen om weer in het vuur te rennen, nadat ik er al eens door verbrand ben.
 - Tot slot, Gods leidingen zijn zeer profijtelijk voor onze heiligheid, omdat ze de ziel brengen in Gods nabijheid en gelegenheid en aanleiding geven om veel

met Hem om te gaan. Dat zal de vrucht zijn van liefelijke leidingen. Ze zullen het hart van een man doen versmelten in liefde tot de God van Zijn weldaden en hem zo beroeren dat hij geen rust zal hebben voor hij een plaats gevonden heeft om zijn ziel in dankbaarheid voor de Heere uit te storten (2 Sam. 7:18). Smartelijke leidingen zullen ons aan Gods voeten brengen en maken dat we onszelf daar vonnissen en veroordelen. En dit alles is zeer nuttig, omdat het de zonde te niet doet en de ziel doet opwassen in heiligheid.

10. Ten laatste zal de overdenking en het onderzoek van de wegen van de Voorzienigheid bijzonder profijtelijk voor ons zijn in ons stervensuur.

Hierdoor vergaderen we een schat die het sterven veel gemakkelijker zal maken voor ons en ons geloof zeer zal versterken in de laatste strijd. U ziet hoe Jakob op zijn sterfbed terugdacht aan Gods handelingen met hem in de verschillende leidingen in zijn leven (Gen. 48:3, 7, 15, 16). Evenzo hoort u Jozua de leidingen van God vermelden op de rand van het graf. Ze waren het onderwerp van zijn laatste toespraak. En ik kan niet anders dan geloven dat het een kostelijk einde is van het leven van elke christen. Het sterfbed moet wel aangenamer worden, als we er spreken over de verschillende opmerkelijke blijken van Gods zorg en liefde jegens ons vanaf ons begin tot op deze dag, als we denken aan de weldaden die de hele weg onze metgezellen waren, nu we aan het eind ervan gekomen zijn. O, christenen, vergader deze voorbeelden als een schat voor die tijd. Dan zult u, als u uit de wereld gaat, God kunnen danken voor “alle weldadigheid en waarheid”, die Hij u uw hele leven heeft betoond. Welnu, de overdenking van deze dingen moet wel zeer nuttig zijn in die dag, als u de volgende bijzonderheden overdenkt:

- (1) In het stervensuur worden zielen gewoonlijk het krachtigst door de satan aangevallen met vreselijke verzoeken en angstaanjagende gedachten. We zeggen daarvan figuurlijk hetzelfde als we van de stoffelijke slang zeggen: Pas bij de laatste ontmoeting gaat hij het ergst te keer. Zijn grootste doel is de heiligen ervan te overtuigen dat God hen niet lief heeft, dat Hij niet voor hen zorgt en geen acht slaat op hen en hun smeekbede en dat ze wel bidden om rust en roepen om sparende genade, maar ze niemand zien komen. Hij behandelt hen even hard en streng als andere mensen; ja, veel van de snoodste en meest verdorven ellendelingen hebben minder kwellingen te verduren en worden zachter behandeld dan zij. “Er zijn geen banden tot hun dood toe” (Psalm 73:4). Zij moeten echter langs een langdurig ziekbed naar het graf gaan en sterven vele doden! Maar hoe geloofwaardig zijn deze aannemelijke verhalen van satan voor een christen die zijn hele leven lang herinneringen heeft bewaard aan Gods tedere aandacht voor zijn noden en gebeden en die nauwlettend heeft gadeslagen hoe God zijn gebeden kennelijk heeft verhoord en genadig op hem heeft neergezien van het begin van zijn leven tot op dat moment? In dit geval wordt het geloof zeer versterkt door duizenden ondervindingen. Deze zijn tot steun en bemoediging en daardoor zal de ziel niet zo gemakkelijk een waarheid opgeven die ze zo vaak heeft ondervonden en gesmaakt. Ze zal zeggen: “Ik weet zeker dat God altijd teer en vaderlijk voor mij heeft gezorgd sinds ik de Zijne ben. Bij eerdere moeiten heeft Hij mij nooit aan mijzelf overgelaten en ik kan niet geloven dat Hij dat nu wel zal doen. Ik weet dat Zijn liefde is als Hijzelf, onveranderlijk.” “Alzo Hij de Zijnen die in de wereld waren, liefgehad had, zo heeft Hij hen liefgehad tot het einde” (Joh. 13:1). “Want deze God is onze God eeuwiglijk en altoos; Hij zal ons geleiden tot de dood toe” (Psalm 48:15). Heeft Hij mij in mijn jeugd bemind en

zal Hij mij dan in mijn grijsheid verwerpen? David zegt: “O God, Gij hebt mij geleerd van mijn jeugd aan, en tot nog toe verkondig ik Uw wonderen. Daarom ook, terwijl de ouderdom en grijsheid daar is, verlaat mij niet” (Psalm 71:17, 18).

- (2) Bij de dood moeten de heiligen de laatste geloofsdaad, ja, een van de meest voortreffelijke geloofsdaden, verrichten. Ze moeten zichzelf bevelen in Gods handen, als ze de grote eeuwigheid gaan aanvangen en binnengaan in die nieuwe staat die hen in een ogenblik zo zeer zal veranderen. Hierin geeft Christus ons het voorbeeld: “Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest. En als Hij dat gezegd had, gaf Hij de geest” (Luk. 23:46). Dat deed Stefanus ook bij zijn dood: “Heere Jezus, ontvang mijn geest” (Hand. 7:59) en onmiddellijk daarna ontsliep hij.

Er zijn twee bijzondere en opmerkelijke geloofsdaden en ze zijn allebei heel moeilijk. De eerste is dat een ziel het op Christus waagt. De tweede is ook een groot waagstuk, de mens moet zich namelijk werpen in de oceaan van de eeuwigheid op grond van het geloof in de belofte.

Maar toch weet ik dat het veel moeilijker is voor een ziel om het voor het eerst met Christus te wagen dan om zich voor het laatst te wagen in de dood. Grotendeels is dit vanwege de vele ingeprente herinneringen die de ziel heeft vergaderd van de dag dat ze Christus heeft ondertrouwd tot haar sterven. Dit is in zekere zin haar trouwdag. O, hoezeer kan het een ziel bemoedigen dat ze zich werpt in de armen van die God met wie ze zo lang omgang gehad en gewandeld heeft in deze wereld! Deze bezoeken zijn zo zoet en zo veelvuldig geweest. De ziel heeft Hem in deze wereld zo vertrouwelijk leren kennen. Ze heeft al eerder al haar zaken aan Hem toevertrouwd en steeds heeft ze ondervonden dat Hij een getrouw God is. Ze heeft daarom geen reden om eraan te twijfelen dat Hij dat ook in deze laatste benauwdheid en nood voor haar zal zijn.

- (3) Bij het sterven ontvangen Gods kinderen de laatste weldaden die ze in deze wereld ooit uit de hand van de Voorzienigheid zullen ontvangen. Ze moeten onmiddellijk met God de rekening vereffenen voor alle weldaden die ze ooit uit Zijn hand ontvangen hebben. Wat kan een stervende beter doen dan zichzelf de weldaden van zijn hele leven voorhouden, de vele blijken van gunst die hij ontvangen heeft en waarvoor hij God zo spoedig rekenschap zal moeten geven? En hoe zal hij dat kunnen doen, als hij ze nu niet aandachtig en nauwlettend gadeslaat en optekent? Ik weet dat duizenden weldaden vergeten worden door de voortreffelijkste christenen; een geheugen van koper kan ze niet onthouden. En ik weet ook dat Jezus Christus de rekening voor ons moet voldoen, anders zal God de betaling nooit aanvaarden. Toch is het onze plicht om op te tekenen welke weldaden wij van God ontvangen hebben en wat we er mee gedaan hebben. We zijn immers rentmeesters en moeten rekenschap geven van ons rentmeesterschap.

- (4) Bij de dood moeten we ook rekenschap geven aan de mensen. Als daar gelegenheid voor is, moeten we hen die ons overleven bekend maken wat we van God hebben gezien en ondervonden in deze wereld. Zo zijn we een getuige van God voor de mensen en geven we een goed gerucht van Zijn wegen. Zo versterkte de stervende Jakob zichzelf, toen Jozef gekomen was om voor de laatste maal in deze wereld afscheid van hem te nemen. Hij zat op het bed en vertelde hem hoe heerlijk God aan hem was verschenen en waar dat was gebeurd (Gen. 48:2, 3). Ook sprak hij over zijn verdrukkingen (vs. 7). Zo wilde Jozua in zijn laatste toespraak tot het volk de waarheid van de beloften aantonen en bewijzen door hun te verhalen hoe de Voorzienigheid van God elke tittel daarvan had vervuld. Hij zei: “En ziet, ik ga heden in de weg der ganse aarde; en gij weet in uw ganse hart en in uw ganse ziel, dat er niet een enig woord gevallen is van al die goede woor-

den, welke de HEERE, uw God, over u gesproken heeft; zij zijn u alle overkomen; er is van dezelve niet een enig woord gevallen” (Jozua 23:14).

En zeker is het voor de wereld van groot belang om de oordelen te verstaan en te horen wat stervenden hebben ondervonden. We beschouwen hen als de wijste en ernstigste van alle mensen. Bovendien is dit de laatste gelegenheid die we ooit in deze wereld zullen hebben om voor God te spreken. O, hoe kostelijk zou het dan zijn om ons leven te eindigen met een eervolle vermelding van Gods wegen! Hoe kostelijk zou het zijn om uit de wereld te gaan, terwijl we Hem loven voor alle weldaden en waarheid die Hij hier aan ons heeft betoond! Wat een bemoediging zou dit zijn voor zwakke christenen en hoezeer zou het godloochenaars overtuigen van het bestaan en de voortreffelijkheid van Gods wegen en kinderen!

- (5) Bij de dood begint voor ons het hemelleven van lof en dankzegging. Dan vangen we dat eeuwige, kostelijke werk aan. Ik weet zeker dat Gods leidingen met ons in deze wereld een plaats zullen krijgen in dat lied dat we in de hemel zullen zingen. Zo is het ongetwijfeld ook goed om ons hart en onze tong daarop af te stemmen, terwijl we hier zijn en vooral als we spoedig in die zalige staat zullen zijn. O, overdenk en onderzoek daarom dagelijks wat God voor u is geweest en voor u heeft gedaan, vanaf het begin van Zijn weg tot nu toe.

En zo heb ik u enkele bemoedigingen gegeven tot dit zalige werk. O, dat u overreed zou worden om dit liefelijke, en in elk opzicht heilzame werk te gaan doen. Ik durf zelfs te zeggen dat ieder die met een opmerkzaam en dankbaar hart de dagelijkse ondervindingen van Gods genade aan hem zal optekenen en vergaderen, tot aan zijn sterfdag steeds weer nieuwe weldaden zal kunnen optekenen. Van Claudianus wordt gezegd dat er geen gepaste stof voor hem was vanwege zijn grote begaafdheid. Waar is echter het hoofd of hart dat bekwaam is om deze stof te verhalen? “Wie zal de mogendheden des HEEREN uitspreken, al Zijn lof verkondigen?” (Psalm 106:2).

V. TOEPASSING VAN DE LEER VAN DE VOORZIENIGHEID

A. Praktische lessen voor de heiligen

1. *Als God, zoals we gezien hebben, alles voor u werkt, moet Hij erkend worden in alles wat u in deze wereld ten deel valt, hetzij in een weg van succes en vreugde, hetzij in moeite en beproeving.*

O, het is uw plicht om te letten op Zijn hand en beschikkingen. Als God u vertroosting geeft, is het een groot kwaad wanneer u Zijn hand daar niet in opmerkt. Dat was de beschuldiging die tegen Israël werd ingebracht: “Zij bekennt toch niet, dat Ik haar het koren, en de most, en de olie gegeven heb, en haar het zilver en goud vermenigvuldigd heb” (Hos. 2:7). Dat wil zeggen: ze heeft niet echt vol liefde opgemerkt hoe Ik in deze weldaden voor haar heb gezorgd en haar Mijn goedheid heb betoond. Dat geldt ook voor beproevingen. Het is een groot kwaad als we niet zien dat Gods hand verhoogd is (Jes. 26:11). “Een os kent zijn bezitter, en een ezel de krib zijns heren; maar Israël heeft geen kennis” (Jes. 1:3). O, de meest domme en stomme dieren kennen hun weldoeners. O, merk de hand van God in alles op en weet dat noch uw vertroosting, noch uw verdrukkingen uit het stof opkomen of uit de grond spruiten.

2. *Als God alle dingen voor u werkt, hoe groot is dan Zijn neerbuijgende liefde en zorg over Zijn volk!*

“Wat is de mens, dat Gij hem groot acht, en dat Gij Uw hart op hem zet? En dat Gij hem bezoekt in elke morgenstond; dat Gij hem in elk ogenblik beproeft?” (Job 7:17, 18). Zijn tedere zorg over u is zo groot dat Hij Zijn oog niet van u afwendt (Job 36:7). Hij zal u bewaken en nacht en dag bewaren, opdat niemand u zal schaden (Jes. 27:3). Als Hij Zijn oog of hand een ogenblik van u zou aftrekken, zou dat uw ondergang worden. Tienduizend kwaden wachten slechts op zo’n gelegenheid om u te bestormen en een einde te maken aan uw leven en aan al uw vertroosting. U bent Hem zo dierbaar dat Hij u niet aan een andere hand dan de Zijne wil toevertrouwen. “Al zijn heiligen zijn in Uw hand” (Deut. 33:3).

3. *Werkt God alle dingen voor u? Zie hoezeer dat u verbindt om al uw plichten voor God te vervullen en Hem te dienen.*

Dit was de wens van een begenadigd man: “O, dat ik voor God kan zijn wat mijn hand voor mij is”, dat wil zeggen een bruikbaar en nuttig instrument. Zal God alle dingen voor u doen en zult u niets voor God doen? Is de Voorzienigheid elk ogenblik voor u aan het werk en zult u niets doen? Waartoe dient dan alles wat God voor u heeft gedaan? Heeft alles niet als doel en oogmerk u tot een vruchtbaar volk te maken? Als God u plant, een omheining om u maakt en u water geeft, verwacht Hij zonder twijfel dat u vruchten zult voortbrengen (Jes. 5:14). O, als dank voor alle weldaden van de Voorzienigheid zou u tegen God moeten zeggen, wat de dankbare Eliza zei tegen de Sunamietische vrouw: “Zie, gij zijt zorgvuldig voor ons geweest, met al deze zorgvuldigheid; wat is er voor u te doen?” (2 Kon. 4:13). U zou met David moeten zeggen: “Wat zal ik de HEERE vergelden voor al Zijn weldaden aan mij bewezen?” (Psalm 116:12). Hij doet u altijd goed; wees dan altijd overvloedig in Zijn werk. Zijn Voorzienigheid staat u bij in de grootste noden en gevaren. Vlucht daarom niet van God af, als Zijn dienst en uw plicht door moeiten omgeven zijn. O, werk voor God,

Die elk moment voor u werkt.

4. Werkt God alle dingen voor Zijn volk? Wantrouw Hem dan niet als nieuwe, grote moeilijkheden zich voordoen.

Waarom zou u denken dat Hij, Die zoveel voor u heeft gedaan, nu niets meer zal doen? Voorwaar, “de hand des HEEREN is niet verkort, dat zij niet zou kunnen verlossen; en Zijn oor is niet zwaar geworden, dat het niet zou kunnen horen” (Jes.59:1). Als iets Zijn genade een halt zou kunnen toeroepen, is het uw ongerechtigheid, uw gebrek aan vertrouwen en uw ontrouw. “Hoe lang zult u aan mij niet geloven?” Als duizend en tienduizend beproevingen en blijken van Zijn tedere zorg, trouw en liefde u van dit ongeloof zullen genezen, dan hebt u die onder handbereik. Als alle keren dat uw wantrouwen is beschaamd door de onverwachte openbaring van Zijn genade aan u bij soortgelijke tegenslagen, u daarvan kunnen genezen, hoeft u slechts achterom te kijken om ze te zien. Ongetwijfeld zal de Voorzienigheid u vol schaamte en berouw hebben genoopt om terug te komen op uw overhaaste oordeel over Zijn zorg. Vervalt u toch weer in dezelfde staat van ongeloof? O, dat u deze grote waarheid eens mocht leren: niemand heeft die weldaad ooit moeten missen dan de mens wiens hart niet stil op God vertrouwt en wacht. U hebt God nooit tevergeefs gezocht, behalve wanneer u Hem op ijdele wijze zocht.

5. Werkt God alle dingen voor u? Zoek God dan voor alles in de weg van het gebed en onderneem nooit iets zonder Hem.

Zeker, als Hij het niet voor u werkt, kunt u nooit krijgen wat u begeert en waarvoor u zich inspant. Hoewel Hij Zich heeft voorgenomen om een zekere weldaad voor u te bewerken, wil Hij er toch om gevraagd zijn om het voor u te kunnen doen (Ezech. 36:37). Een taak is in mijn ogen nagenoeg verricht, een weldaad ontvangen en een moeite geweken, als ik God daarom in het gebed heb verzocht. Het is onze dwaasheid dat we verschillende instrumenten gebruiken en verschillende wegen inslaan om ons doel te bereiken en dat alles terwijl we Hem vergeten van Wiens welbehagen alle instrumenten en middelen volkomen afhankelijk zijn. Wat zonder gebed begint, eindigt zelden met vreugde. Bij de mens is zijn weg niet (Jer. 10:23). Als dat zo zou zijn, zouden we het gebed als vergeefse moeite kunnen beschouwen. O, laten we Hem Die alles werkt, voor alles erkennen.

6. Als God alle dingen voor ons werkt, dan is het van groot belang voor ons dat we in alle dingen proberen Hem te behagen, van Wie we voor alles afhankelijk zijn.

Chrysostomus heeft de ernstige en gewichtige woorden gesproken dat niets smartelijk en bitter zou moeten zijn voor een christen dan het opwekken van Gods toorn. Vermijd dat en geen enkele beproeving of moeite kan zo'n verstandige ziel verslagen maken. Zoals een vonk echter gemakkelijk geblust wordt in de zee, zo zal de gunst van God dat vuur van die moeiten doen doven. Er is een overeenkomst tussen die ziel en de hemelen, zegt hij. We denken dat de hemelen lijden als ze met wolken overdekt zijn en dat de zon lijdt als ze verduisterd is. Maar dat is niet zo, ze lijden niet als dat schijnbaar zo is. Alles is wel en zal wel zijn, als alles wel is tussen ons en God.

De grote troost van de heiligen ligt in de wetenschap dat alles wat hen aangaat in de handen van hun Vader ligt. Luther heeft gezegd: *Penedesperassem nisi Christum esset caput ecclesiae*. “Ik zou in diepe wanhoop verzonken zijn, als Christus niet het hoofd van de Kerk geweest was. Hoe volkomen veilig kunnen we ons voelen in de grootste verwarring en gevaren, als we weten dat Hij die alles werkt, onze God is, ja, zelfs onze God Die een vermaak heeft in onze voorspoed en Die het een vreugde acht om

ons goed te doen! Toen iemand tegen Borromeus zei dat sommige mensen het op zijn leven gemunt hadden, antwoordde hij: “Wat, is God voor niets in de wereld?” En in een vergelijkbare situatie gaf Silentiarius een even opmerkelijk antwoord: “Als God niet voor mij zorgt, hoe zou ik dan kunnen leven? Hoe ben ik dan tot nog toe in leven gebleven?” Voor velen is het niet meer dan een verhaaltje. Maar toch moeten we óf de Schrift vaarwel zeggen óf geloven dat de veiligste weg naar onze welvaart en een zekere toekomst, waarin we zullen heersen over de sterren, daarin besloten liggen. Daarin kunnen we namelijk lezen dat de mens die de waarheid kent over de sterren heersen zal en met welke middelen elke mens zijn eigen toekomst kan bepalen. Een begenadigd mens kan zelfs zijn eigen beeldhouwer zijn. O, dat we onze gang zouden richten naar de bijzondere staatkunde van de Bijbel, die goddelijke grondregels van de wijsheid! Vrees niets dan de zonde. Beijver u vooral om God te behagen. Blijf oprecht onder alle verzoeken. Vertrouw God in de weg van uw plicht. Zo zult u uzelf en uw belangen zeker veilig stellen bij alle veranderingen in dit leven.

B. Persoonlijke vragen uit de praktijk

1. *Hoe kan een christen leren wat Gods wil en zijn eigen plicht is onder duistere en onbegrijpelijke leidingen?*

Om deze vraag te beantwoorden moeten we het volgende overdenken. Wat wordt bedoeld met de wil van God? Wat wordt bedoeld met die onbegrijpelijke leidingen die het zo moeilijk maken om te zien wat Zijn wil is? Welke regels moeten we in acht nemen om na te gaan wat Gods wil voor ons is onder zulke moeilijke en verwarrende leidingen?

De wil van God kunnen we op twee manieren beschouwen, namelijk *Zijn verborgen en geopenbaarde wil*. Dit onderscheid vinden we in het volgende schriftgedeelte: “De verborgen dingen zijn voor de HEERE, onze God; maar de geopenbaarde zijn voor ons en voor onze kinderen” (Deut. 29:29). De eerste is het richtsnoer van Zijn daden, de laatste het richtsnoer van ons handelen. De vraag gaat alleen over deze laatste.

Deze *geopenbaarde wil van God* wordt aan ons geopenbaard in Zijn Woord of in Zijn werken. De eerste is de wil van Zijn bevel, de laatste Zijn uitvoerende of toelattende wil. De uitvoerende wil heeft betrekking op het goede, de toelattende op het kwade. Op deze wijze openbaart God Zijn wil aan de mensen, maar wel met een groot verschil en onderscheid, zowel in de dingen die Hij openbaart, de mensen aan wie Hij ze openbaart en de helderheid van de openbaring.

Met betrekking tot de geopenbaarde dingen, is er een groot verschil. De grote en noodzakelijke plichten van de godsdienst worden ons in het Woord met de grootste helderheid en duidelijkheid geopenbaard. Daarover kunnen we niet in onzekerheid verkeren. Maar dingen van een lagere orde en van minder belang worden meer in het donker gelaten.

Er zijn ook grote verschillen tussen de mensen aan wie God Zijn wil openbaart. Sommigen zijn sterke mannen, anderen jonge kinderen (I Kor. 3:1). Sommigen zijn geoefend, anderen hebben een zwak en beperkt verstand. We weten dat alles wordt ontvangen naar het vermogen en de grenzen van degene die het ontvangt. Daarom ziet de ene mens zijn weg duidelijk voor ogen, hij weet wat hij moet doen. De andere is altijd vervuld met vertwijfeling; hij aarzelt en weet niet wat hij moet doen.

De wijze waarop God Zijn wil aan de mensen openbaart, is ook heel verschillend. Sommigen hebben bijzondere, persoonlijke en buitengewone openbaringen gehad. Zo had Samuël een bijzondere openbaring, toen hij moest kiezen wie hij tot koning zou

zalven (1 Sam. 9:15). Dit viel ook David ten deel. U ziet namelijk dat hij zich tot God wendde (mogelijk door de Urim en de Thummim). God verklaarde hem zijn plicht met betrekking tot de krijgstoet en de uitkomst ervan (1 Sam. 23:2, 4, 9-12).

Nu moeten alle mensen zich echter richten naar de gewone, altijd geldende regel van het geschreven Woord. Ze moeten niet zulke bijzondere openbaringen van God verwachten. In moeilijke gevallen moeten we nu Gods wil jegens ons leren kennen door de Schriften te onderzoeken en te overpeinzen. Waar we geen bijzondere regel vinden om ons te leiden in een bepaalde situatie, moeten we handelen naar de algemene regels en ons handelen laten bepalen door de overeenkomst en het verband dat daartussen bestaat.

Het gebeurt echter vaak dat we in zulke twijfelachtige gevallen verstrikt zijn in onze eigen gedachten en niet weten welke weg we moeten gaan. We bidden met David of de Heere Zijn weg voor ons aangezicht wil richten (Psalm 5:9). We zijn bang om God te mishagen. Toch vrezen we dat we dat zullen doen, als we besluiten een bepaalde weg te gaan. Dit is niet alleen vanwege de moeilijkheid van de zaak, maar ook vanwege onze eigen onwetendheid en zorgeloosheid. Heel vaak is het ook vanwege de leidingen die voor ons liggen, waarin God ons op bedekte wijze Zijn wil schijnt te openbaren. We weten echter niet zeker of we ons veilig kunnen richten naar deze wenken van de Voorzienigheid.

Zonder twijfel geeft God door de Voorzienigheid mensen verborgen wenken en aanwijzingen van Zijn wil. Toch zijn de leidingen op zich niet het voornaamste richtsnoer van onze plicht en maken ze ons de wil van God niet voldoende duidelijk. We kunnen daarvan zeggen: "Zie, ga ik voorwaarts, zo is Hij er niet, of achterwaarts, zo verneem ik Hem niet. Als Hij ter linkerhand werkt, zo aanschouw ik Hem niet; bedekt Hij Zich ter rechterhand, zo zie ik Hem niet" (Job 23:8, 9).

Als we de Voorzienigheid op zich beschouwen als een toereikend middel om Gods wil jegens ons te leren kennen, zullen we vaak dezelfde zaak of persoon tegelijkertijd moeten vrijspreken en veroordelen, omdat alle mensen hetzelfde ondervinden. "Enerlei wedervaart de goede en de goddeloze" (Pred. 9:2). Bovendien, als we alleen aan de Voorzienigheid een daad of voornemen zouden toetsen, zou een slechte onderneming niet slecht meer zijn, als hij met succes werd bekroond. Zonde blijft echter zonde en plicht blijft plicht, wat de afloop of uitkomst ook is.

Dit is daarom de veiligste manier om Gods leidingen in zulke gevallen te gebruiken: we moeten ze zien in het verlengde van de bevelen en beloften van het Woord en niet enkel en alleen op de leidingen zelf letten.

Als u in een twijfelachtig geval de Schriften onderzoekt met een onpartijdige en onbevooroordeelde geest, moet u bidden om de raad en de leiding van de Heere en luisteren naar alles wat uw geweten u ingeeft. En als u dat alles hebt gedaan, zult u zien dat Gods leidingen precies overeenkomen met de ingevingen van uw eigen geweten en het beste licht dat u in het Woord kunt vinden. In zulke gevallen mag u ze gebruiken als een bemoediging voor u op de weg van uw plicht. Maar zelfs de meest kennelijke blijken van Gods leiding mogen niet komen in plaats van een voorschrift in de Schrift. Noch de blijken van Gods gunst, noch voorspoed die de Voorzienigheid ons toeschikt, mogen ons in dit geval bemoedigen om door te gaan.

Aan de andere kant mogen noch de blijken van Gods ongenoegen noch de tegenslagen die de Voorzienigheid ons toedeelt, ons afhouden van onze plicht, hoeveel we er ook zouden ontmoeten. De heilige Job kon niet ontdekken wat God met Zijn werken beoogde. Toch wilde hij zich niet afkeren van het gebod van Zijn lippen (Job 23:12). Bij David zien we dezelfde vastberadenheid om te volharden in zijn plicht en het

Woord aan te kleven, hoeveel struikelblokken onder de toelating van Gods Voorzienigheid ook op zijn weg geplaatst zouden worden. Hij zegt: “Want ik ben geworden als een lederen zak in de rook; doch Uw inzettingen heb ik niet vergeten” (Psalm 119:83). “Zij hebben mij bijna vernietigd op de aarde, maar ik heb Uw bevelen niet verlaten” (vs. 87).

Onder de leiding van Gods Geest werd Paulus gedrongen om naar Jeruzalem te gaan (Hand. 20:22). God had hem Zijn wil in die zaak duidelijk geopenbaard. Hoeveel moeilijke en moedbenemende leidingen waren er echter op zijn pad! De discipelen te Tyrus zeiden door de Geest, hoewel ze hierin hun eigen geest volgden, “dat hij niet zou opgaan naar Jeruzalem” (Hand. 21:4). Daarna ontmoette hij Agabus, een profeet, te Caesarea. Deze vertelde hem wat hem zou overkomen als hij daar was (Hand. 21:10, 11). Dit alles kon hem er echter niet van weerhouden. En hoe vurig smeekten de broeders hem na dit alles om af te zien van die reis (vs. 12, 13)! Hij wist echter wat zijn opdracht was en nam zich voor daaraan trouw te blijven. Daarom legde hij alles naast zich neer en vervolgde zijn reis.

Welnu, samen met het Woord kan de Voorzienigheid ons enige bemoediging geven op onze weg. We mogen echter geen getuigenis van de Voorzienigheid aannemen dat tegen het Woord ingaat. Als de Schrift en uw geweten u zeggen dat een zekere weg zondig is, mag u zich daarop niet wagen, hoeveel gelegenheden en bemoedigingen er onder de toelating van de Voorzienigheid ook voor zijn. Ze worden slechts toegelaten om u te beproeven, niet om u te bemoedigen. Beschouw het daarom als een vaste regel dat geen enkele leiding een zedelijk kwaad kan wettigen of rechtvaardigen. Evenmin kan enig mens voor God de volgende pleitgrond opvoeren: door Gods leiding werd ik aangespoord om het te doen, hoewel de Schrift geen enkele aanmoediging gaf.

Als u daarom in twijfelachtige gevallen wilt leren wat Gods wil is, moet u uzelf bij het onderzoek daarvan door de volgende regels laten leiden:

- Sta naar ware Godsvreze in uw hart. Wees echt bang om Hem te krenken. Voor zo'n ziel zal God Zijn wil niet verbergen. “De verborgenheid des HEEREN is voor degenen die Hem vrezen; en Zijn verbond, om hun die bekend te maken” (Psalm 25:14).
- Onderzoek het Woord meer en de dingen van de wereld minder. Het Woord is een lamp voor uw voet (Psalm 119:105). Dat wil zeggen dat het ons licht en leiding kan geven bij alle plichten die verricht en gevaren die gemeden moeten worden. Het is de grote bron van wijsheid, waartoe u zich met uw vragen moeten wenden. Vergader alle regels daarvan in uw hart en u zult veilig wandelen. “Ik heb Uw rede in mijn hart verborgen, opdat ik tegen U niet zondigen zou” (Psalm 119:11).
- Breng uw kennis in praktijk en u zult weten wat uw plicht is. “Zo iemand wil Deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen, of zij uit God is” (Joh. 7:17). “Allen die Zijn geboden doen, hebben goed verstand” (Psalm 111:10; Engelse vertaling).
- Bid om licht en leiding in de weg die u moet gaan. Smeek de Heere om u te leiden in benauwdheden en om niet toe te laten dat u in de zonde valt. Dit was de heilige levenspraktijk van Ezra: “Toen riep ik aldaar een vasten uit aan de rivier Ahava, opdat wij ons verootmoedigden voor het aangezicht onzes Gods, om van Hem te verzoeken een rechte weg, voor ons, en voor onze kinderkens, en voor al onze have” (Ezra 8:21).
- Als u dit gedaan hebt, moet u de Voorzienigheid volgen voor zover er

overeenstemming is met het Woord en niet verder. De Voorzienigheid moet niet tegenover het Woord, maar eronder geplaatst worden. Gods leidingen zijn blijken van Gods trouw, wanneer ze volgen als vervulling op beloften en gebeden. Toen David wegteerde door een ziekte en zijn vijanden begonnen te triomferen in de hoop op zijn ondergang, bad hij of de Heere hem genadig wilde zijn en wilde oprichten. Ook zei hij dat hij wist dat de Heere lust aan hem had, omdat zijn vijand niet over hem juichte (Psalm 41:11, 12). Deze leiding beschouwde hij als een teken ten goede, zoals hij dat elders noemt (Psalm 86:17). Zo roepen Gods leidingen ons luid op tot die plichten die het gebod ons oplegt. Ook leren ze ons wanneer we die daadwerkelijk en aanstonds . moeten vervullen. Zo worden we geroepen tot verootmoediging, wanneer er smartelijke leidingen met de Kerk of met ons gehouden worden. Ze leren ons dat dan het gebod om ons te vernederen aan de voeten van God voor ons van kracht is. “De stem des HEEREN roept tot de stad (want Uw Naam ziet het wezen): Hoort de roede, en wie ze besteld heeft!” (Micha 6:9). De roede heeft een stem en wat zegt ze? Wel, nu is het tijd om u te verootmoedigen onder de machtige hand van God. Dit is de dag der benauwdheid, waarin u God, naar Zijn bevel, moet aanroepen.

Als, integendeel, liefelijke leidingen ons verkwikken, zegt dit ons dat dit de tijd is om ons in God te verheugen. Dit is overeenkomstig de regel: “Wees verheugd, ten dage des voorspoeds” (Pred. 7:14; Engelse vertaling). Deze geboden zijn altijd bindend, maar niet voor alle tijden. Daarom is het onze plicht – en is het ook wijs – om de tijden te onderscheiden en de gepaste plichten van elke tijd te kennen. De Voorzienigheid is een vinger die ze ons aanwijst. Tot zover het eerste.

2. Wat kan een christen tot steun zijn bij het wachten op God, als de Voorzienigheid de weldaden uitstelt, waarom hij zo lang heeft gebeden en waarop hij zo lang heeft gewacht?

In dit geval wordt verondersteld dat de Voorzienigheid traag is en de weldaden uitstelt waarop we zo lang hebben gewacht en waarom we zo lang hebben gebeden. Tijdens dit uitstel kan ons hart terneergeslagen zijn en onze hoop gering; ja, alle moed en hoop kan ons bijna ontzinken.

De Voorzienigheid kan ook lang toeven met de weldaden die we in het gebed van God hebben gevraagd en die we van Hem hebben verwacht. Om dit goed te verstaan, moet u weten dat er twee verschillende tijden bepaald zijn voor de schenking van een weldaad aan ons: de ene door de Heere, onze God, in Wiens hand de tijden en gelegenheden zijn (Hand. 1:7), de andere door onszelf. We geven onszelf hoop op weldaden, soms omdat we er zo vurig naar verlangen en soms op onzekere veronderstellingen en schijnbare bemoedigingen die voor ons liggen.

Welnu, niets kan stipter, zekerder en beter op tijd zijn dan een weldaad, die gewerkt wordt op de tijd en bij de gelegenheid die God heeft bepaald, hoe lang het ook duurt en hoeveel hindernissen er ook zijn. Er was een tijd die God Zelf had bepaald voor de vervulling van de belofte van Israëls verlossing uit Egypte. En er staat geschreven: “En het geschiedde ten einde van de vierhonderd en dertig jaren, zo is het even op dezelfde dag geschied, dat al de heiren des HEEREN uit Egypteland gegaan zijn” (Ex. 12:41). Vergelijk dit met Handelingen 7:17 en daar ziet u de grond en de reden waarom hun verlossing geen dag langer uitgesteld kon worden: de tijd van de belofte was nu gekomen. Beloften moeten, als een zwangere vrouw, een bepaalde tijd de weldaden dragen. Als ze dat gedaan hebben, zal de Voorzienigheid de weldaden

waarvan ze zwanger zijn, in de wereld brengen en niet één daarvan zal ontijdig geboren worden.

God is echter niet gehouden aan de tijden die we zelf hebben vastgesteld en bepaald en daarom worden Zijn leidingen daar niet door bepaald. “Men wacht naar vrede, maar er is niets goeds, naar tijd van genezing, maar ziet, er is verschrikking” (Jer. 8:15). Daarom ergeren we ons aan het uitstel van de Voorzienigheid en twijfelen we aan Gods trouw in de vervulling van de beloften. Zijn gedachten zijn echter niet onze gedachten (Jes. 55:8). “De Heere vertraagt de belofte niet (gelijk enigen dat traagheid achten)” (2 Pet. 3:9). Het is traagheid als u dat beoordeelt naar uw eigen regel en maatstaf, maar niet als u dat beoordeelt en rekent naar die van God. De Heere bepaalt en berekent de tijden waarop Hij werkt niet volgens onze rekenkunde. Beide regels worden vergeleken en de grond van onze misvatting wordt blootgelegd in het volgende schriftgedeelte: “Want het gezicht zal nog tot een bestemde tijd zijn, dan zal Hij het op het einde voortbrengen, en niet liegen; zo het vertoeft, verbeid het, want het zal gewis komen en niet vertoeven” (Hab. 2:3, Engelse vertaling). God bepaalt de tijd; als de bestemde tijd gekomen is, zullen de verwachte weldaden niet uitblijven. Ondertussen, zegt de profeet, “zo het vertoeft, verbeid het, want het zal niet vertoeven.” Vertoeven en niet vertoeven: hoe kan dit met elkaar verenigd worden? De betekenis is dat het wel langer kan vertoeven dan wij verwachten, maar geen ogenblik langer kan uitblijven dan God heeft bepaald.

Gods volk kan zeer zwaarmoedig, wanhopig en ontmoedigd zijn, als de Voorzienigheid zo toeft. Dit blijkt maar al te duidelijk uit wat de Schrift over anderen vermeldt. Ieder van ons kan dit ook uit eigen ondervinding weten. Een voorbeeld hiervan zien we in Jesaja, waar u Gods trouwe belofte vindt dat Hij Zijn volk zal troosten en Zich over Zijn ellendigen zal ontfermen (Jes. 49:13). U zou denken dat dit voldoende is om hun hart te verkwikken en te vertroosten. Maar de beloofde weldaad bleef lang uit. Ze wachtten jaar op jaar en nog steeds was de last die hen drukte niet weggenomen. En daarom zei Sion: “De HEERE heeft mij verlaten, en de HEERE heeft mij vergeten” (vs. 14). Dat wil zeggen: het is tevergeefs om zo’n weldaad te verwachten. God slaat geen acht op ons. We hebben geen plaats in zijn hart en gedachten. Hij zorgt niet voor ons en het deert Hem evenmin wat er van ons wordt.

Zo was het ook met David. God had hem een belofte gedaan en die te Zijner tijd zo getrouw vervuld. Nooit had iemand meer zekerheid omtrent een weldaad, want ze worden “de gewisse weldadigheden van David” genoemd. Toch stelde de Voorzienigheid de vervulling daarvan zo lang uit en waren er in de tussentijd onder Zijn toelating zulke moeilijkheden, dat David niet alleen de hoop op de vervulling daarvan had opgegeven, maar zelfs tot de slotsom kwam dat God hem ook verlaten had. “Hoe lang, HEERE, zult Gij mij steeds vergeten?” (Psalm 13:2). En wat hij hier als vraag stelt, noemt hij elders als een uitgemaakte zaak: “Alle mensen zijn leugenaars” (Psalm 116:11). “Nu zal ik een der dagen door Sauls hand omkomen” (1 Sam. 27:1). En de oorzaak van deze wanhoop en mismoedigheid ligt ten dele bij onszelf en ten dele bij satan.

Als we dit goed nagaan in ons hart, zullen we merken dat deze mismoedigheid het onmiddellijke gevolg is van de volgende dingen:

- (1) De eerste oorzaak is het ongeloof. We vertrouwen en verlaten ons niet op het Woord met dat volkomen vertrouwen en geloof dat we moeten hebben in het onfeilbare Woord van een getrouwe en onveranderlijke God. U kunt de grond van deze moedeloosheid vinden in het volgende schriftgedeelte: “Zo ik niet had geloofd, dat ik het goede des HEEREN zou zien in het land der levenden,

ik ware vergaan” (Psalm 27:13). Geloof alleen versterkt het hart. Het hart wordt bemoedigd als het bezwijkt en alle hoop verliest. Als het geloof ontbreekt of zwak is, is het geen wonder dat de moed ons zo snel ontzinkt, als ons hindernissen wachten.

- (2) Wij oordelen en meten de dingen naar de regels van het verstand. Dit is een belangrijke oorzaak van onze moedeloosheid. Wij concluderen dat de dingen net zo zullen aflopen als ze zich laten aanzien. Als Abraham dat had gedaan, zou hij zeker de grond onder de voeten verloren hebben. “Tegen hoop”, dat is tegen alles wat in de natuur waarschijnlijk is, geloofde hij echter “op hoop (...), gevende God de eer” (Rom. 4:18, 20). Als Paulus dat had gedaan, zou hij bezweken zijn onder zijn beproevingen. Hij zegt: “Daarom vertragen wij niet, dewijl wij niet aanmerken de dingen die gezien worden” (2 Kor. 4:16, 18). Hij zegt als het ware: wij verliezen de moed niet, omdat we afzien van de tegenwoordige en zienlijke dingen en alles meten met een andere maatstaf, namelijk de kracht en trouw van God, die zo plechtig beloofd zijn in de beloften.
- (3) In dit alles legt de satan lagen tegen ons. Hij neemt hieruit aanleiding om ons harde gedachten in te fluisteren over God en onze ziel af te brengen van alle vertrouwen in Hem en verwachting van Hem. Hij is de grote onruststoker tussen God en Zijn volk. Hij noemt de moeilijkheden en angsten die ons pad kruisen en maakt er gebruik van. Hij probeert onze handen te verzwakken en ons hart moedeloos te maken in het wachten op God. En deze influisteringen zijn des te geloofwaardiger voor ons, omdat ze gestaafd en bekrachtigd worden door ons verstand en gevoel. Hier wordt echter een verschrikkelijk plan tegen onze ziel uitgevoerd onder zeer schone schijn. Daarom is het van belang dat we nu waakzaam zijn en in God blijven geloven en hopen. Welnu, zalig is hij die alles in Gods handen kan leggen en stil kan wachten op het heil des Heeren.

Om de ziel in deze moeite te helpen, vraag ik u het volgende te overdenken:

- (1) Misschien werkt de Voorzienigheid nog niet de weldaden die u verwacht. Toch hebt u geen grond om harde gedachten van God te hebben. Mogelijk gaf God u nooit enige grond om deze dingen van Hem te verwachten. Misschien hebt u geen belofte om uw hoop op te bouwen. En als dat zo is, waarom zult u God dan wantrouwen en onteren in een zaak waarin Zijn waarheid en trouw nooit iets aan u verplicht waren? Waarom moeten we God de schuld geven, als we gedwarsboomd worden in onze stoffelijke belangen en zien dat onze hoop op voorspoed beschaamd wordt, als we merken dat een uitwendige genieting wordt weggenomen waarvan we veel verwachting hadden? Deze dingen hebt u uzelf beloofd, maar waar heeft God u voorspoed en bestending van deze aangename dingen beloofd? Toon mij Zijn belofte en laat zien waar Hij die gebroken heeft. Het is niet genoeg als u zegt dat er algemene beloften zijn in de Schrift dat God niets goeds zal onthouden en dat de Voorzienigheid u deze goede dingen onthoudt. Die belofte is namelijk begrensd. Er wordt uitdrukkelijk gezegd dat ze slechts is voor hen die “in oprechtheid wandelen” (Psalm 84:12). U zou moeten onderzoeken of u dat hebt gedaan, voor u twist met de Voorzienigheid omdat Hij dit niet vervult. O, vriend, doorzoek uw eigen hart, ga uw eigen gangen na. Ziet u niet zoveel smetten op uw oprechtheid en bent u niet zo vaak van God afgeweken in hart én leven, dat God niet alleen naar recht u zou kunnen onthouden wat u verwacht, maar u ook alles zou kunnen ontnemen wat u geniet? Bovendien is niet alleen het voorwerp van deze belofte begrensd. Ook de inhoud of de beloofde

zaak ervan, wordt (net als alle andere beloften met betrekking tot uitwendige zaken), begrensd door de wijsheid en wil van God. Dit is de enige maatstaf waaraan ze worden afgemeten voor de mensen in deze wereld. Dat wil zeggen dat Hij zoveel geeft als Hij nodig en profijtelijk acht tot ons welzijn en dat dit wordt geschonken op de tijden en gelegenheden die Hijzelf, en niet u, bepaald heeft. God heeft Zich nooit onvoorwaardelijk en onbegrensd verbonden tot het schenken van uitwendige genoegens aan ons. Als we teleurgesteld zijn, kunnen we niemand dan onszelf de schuld geven. Wie heeft ons geboden om rust, gemak, vreugde en dergelijke zaken in deze wereld te verwachten? Hij heeft ons nooit gezegd dat we rijk, gezond en gerust zullen zijn in onze woningen. Integendeel. Hij heeft ons vaak gezegd dat we moeiten zullen hebben in de wereld (Joh. 16:33) en dat we “door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods” (Hand. 14:22). Alles waartoe Hij Zich door Zijn belofte aan ons verplicht heeft, is dat Hij in de benauwdheid bij ons zal zijn (Psalm 91:15) om onze echte en ware noden te vervullen. “De ellendigen en nooddruftigen zoeken water, maar er is geen, hun tong versmacht van dorst; Ik, de HEERE zal hen verhoren, Ik, de God Israëls, zal hen niet verlaten” (Jes. 41:17). Ook heeft Hij beloofd al deze leidingen ten slotte te heiligen ten goede van ons. “En wij weten, dat degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn” (Rom. 8:28). En niet één tittel van deze dingen is ooit gevallen of zal ooit vallen.

- (2) Mogelijk zegt u dat u lange tijd geestelijke weldaden van God hebt verwacht, naar de belofte. Toch worden deze weldaden nog niet geschonken en uw ogen bezwijken terwijl u erop wacht. Ik zou u willen vragen om ernstig te overwegen van welke aard de geestelijke weldaden zijn die u al zo lang van God hebt verwacht.

Er zijn tweeërlei geestelijke weldaden: weldaden die behoren bij de aard, bij het diepste wezen van het nieuwe schepsel, dat wel moet bezwijken als deze worden gemist of weldaden die behoren bij het welwezen en de troost van de inwendige mens. Bij het gemis daarvan, kunt u niet zo blijmoedig leven, als u zou willen. De eerstgenoemde weldaden zijn absoluut noodzakelijk. Daarom worden ze toegezegd in onvoorwaardelijke beloften, zoals u hierna ziet: “En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe; en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken” (Jer. 32:40). De overige worden echter aan ons geschonken in de mate en bij de gelegenheid die de Heere geschikt voor ons acht en veel van Gods kinderen leven lange tijd zonder deze weldaden. Het is noodzakelijk dat de Geest geschonken wordt en in ons blijft. Zijn vreugde en vertroosting zijn echter niet noodzakelijk. Een kind van het licht kan “in de duisternissen” wandelen (Jes. 50:10). Hij leeft door het geloof en niet door het gevoel.

- (3) U klaagt dat de Voorzienigheid vertraagt met het schenken van de weldaden waarom u hebt gebeden en waarop u hebt gewacht. Hebt u echter de juiste bedoelingen met uw verlangen naar deze weldaden? Mogelijk is dit de reden dat u wel bidt, maar niet ontvangt (Jak. 4:3). Het ontbreken van een goed doel is de reden waarom we geen goede vrucht zien op onze gebeden. Misschien bidden we om voorspoed om ons vlees te kunnen behagen. We zien niet hoger dan het genoeg en het gerief van het vlees. We smeken om verlossing uit een bepaalde benauwdheid en verdrukking, niet omdat we des te meer gereed en bereid zouden zijn tot gehoorzaamheid, maar opdat we verlost zouden worden van wat ons kwelt en ons genoeg en in de wereld wegneemt. Als dat zo is, is het zonder twijfel

noodzakelijker voor u om uzelf te oordelen en te veroordelen, dan Gods zorg te laken en te betwijfelen.

- (4) U wacht op goed, maar het komt niet. Is uw wil echter al gebracht tot gepaste onderwerping aan Gods wil? Ongetwijfeld wil God dat u eerst hiertoe komt vóór u uw begeerten geniet. Het genieten van uw begeerten zal u behagen, maar God heeft een behagen in het buigen van uw wil. Als uw hart hiertoe niet kan komen, kunnen de weldaden niet tot u komen. David moest lang wachten op de weldaad die hem was beloofd. Ja, en hij moest vergenoegd zijn zonder deze weldaad. Hij werd gemaakt tot “een gespeend kind” (Psalm 131:2) en zo moet u ook worden.
- (5) Mensen die voortreffelijker waren, hebben lang gewacht tot God genade bewees en waarom u niet? David wachtte tot zijn ogen bezweken (Psalm 69:4). De Kerk verwachtte Hem in de weg van Zijn gerichten (Jes. 26:8). Bent u beter dan alle heiligen die u zijn voorgegaan? Is God meer aan u verplicht dan aan al Zijn volk? Zij hebben in stilte gewacht en waarom zou u dat niet doen?
- (6) Zult u iets verliezen door geduldig te wachten tot God Zijn weldaden schenkt? Zeker niet! Ja, het zal een dubbel voordeel voor u zijn, als u in stilheid en onderworpenheid op God zult blijven wachten. Want hoewel u het goede dat u verwacht niet geniet, oefent u toch al die tijd uw genade. Het is beter om genade te oefenen dan om troost te genieten. Al deze tijd onderwijst de Heere door uw geloof en geduld te oefenen en buigt Hij uw ziel zodat die zich aan Hem onderwerpt. Wat verliest u daardoor? Ja, als de begeerde weldaad komt, hoeveel kostelijker zal deze dan voor u zijn. Zie toch hoeveel geloof en gebed er geweest is om deze weldaad, hoeveel u daarom met God hebt geworsteld. Als deze weldaad komt, zult u er des te meer zoetheid in vinden. O, bezwijk daarom niet, hoelang God u ook laat wachten.
- (7) Zijn de weldaden die u van God verwacht, niet het wachten waard? Nee? Dan bent u dwaas als het gemis ervan u bekommert. Ja? Waarom blijft u dan niet wachten? Is dat niet alles wat God van u verwacht voor de weldaden die Hij u geeft? U weet dat u niet verdiend hebt, dat Hij u de minste daarvan geeft. U verwacht ze, niet als een vergelding, maar als een vrije gunst. Als dat zo is, is het minste wat u kunt doen, wachten tot het Hem belieft ze te geven.
- (8) Bedenk hoeveel beloften in het Woord gedaan worden aan wachtende zielen. Eén tekst luidt: “Welgelukzalig zijn die allen die Hem verwachten” (fes. 30:18). Een andere zegt ons dat niemand die op Hem wacht, beschaamd zal worden (Psalm 25:3). Dat wil zeggen dat ze niet voorgoed teleurgesteld zullen worden, maar ten slotte hun hoop verkrijgen. Een derde schriftplaats zegt ons: “Die de HEERE verwachten, zullen de kracht vernieuwen” (Jes. 40:31). In een tijd waarin u bijna bezwijkt, zou u veel gebruik moeten maken van deze belofte en veel andere beloften van dezelfde strekking. Zullen we dan zo snel bezwijken temidden van zoveel bemoedigingen die in deze beloften voor ons bereid worden om onze krachten te vernieuwen?
- (9) Hoelang heeft God gewacht tot u Zijn geboden betrachtte en uw geloften en beloften nakwam? U hebt God lang laten wachten op uw betering en gehoorzaamheid. Daarom hebt u geen reden om u te ergeren als God u lang op uw vertroosting laat wachten. Wij hebben onze “hoe langens” en heeft God niet de Zijne? Wij roepen: “En Gij, HEERE, hoe lange?” (Psalm 6:4). “Hoe lang, HEERE, zult Gij mij steeds vergeten? Hoe lang zult Gij Uw aangezicht voor mij verbergen? Hoe lang zal ik raadslagen voornemen in mijn ziel, droefenis in mijn hart bij dag? Hoe lang zal mijn vijand over mij verhoogd zijn?” (Psalm 13:2, 3). We zouden dit zeker niet lang vinden, als we overdachten hoe lang de Heere

geduld met ons geïmagineerd heeft. Wij hebben Hem doen zeggen: “Hoe lang, hoe lang?” Ons ongeloof heeft Hem doen uitroepen: “Hoe lang zullen zij aan Mij niet geloven?” (Num. 14:11). Ons verdorven hart heeft Hem gebracht tot de uitroep: “Hoe lang zult gij de gedachten uwer ijdelheid in het binnenste van u laten vernachten?” (Jer. 4:14). Vanwege onze onreine natuur, heeft Hij uitgeroepen: “Hoe lang zullen zij de reinigheid niet verdragen?” (Hos. 8:5). God heeft zo lang met zoveel geduld gewacht tot u uw plichten betrachtte. Hebt u dan geen reden om te wachten tot Hij Zijn weldaden schenkt?

- (10) Dit ongeduld en ongeloof van u, dat blijkt uit uw onwil om langer te wachten, is op zich een groot kwaad. Zeer waarschijnlijk is dat het kwaad dat de weg verspert van de weldaden die u verwacht. U zou uw weldaden misschien eerder ontvangen, als uw geest stiller was en zich meer zou onderwerpen. Tot zover het tweede.

3. Hoe kan een christen weten dat een leiding geheiligd is en de vrucht is van Gods liefde voor hem?

Er is tweërlei leiding die God houdt met de mensen in deze wereld. De uitkomst en afloop is echter heel verschillend, ja zelfs tegengesteld.

Voor sommige mensen worden alle leidingen bestierd en beschikt ten goede, overeenkomstig die gezegende belofte (Rom. 8:28). Niet alleen de dingen die in zichzelf goed zijn, zoals inzetten, genadegaven, plichten en weldaden, maar ook de dingen die in zichzelf kwaad zijn, zoals verzoeken, verdrukkingen, en zelfs zonden en slechte daden zullen uiteindelijk ten nutte en goede gekeerd worden. De zonde is in haar wezen, zowel innerlijk als uiterlijk, zo slecht dat ze zelf niet geheiligd kan worden. Toch kan God uit dit ergste van alle kwaden het goede werken voor Zijn volk. En hoewel Hij zonde nooit het instrument van het goede maakt, kan Zijn Voorzienigheid die toch maken tot de oorzaak van het goede voor Zijn volk. Zo kunnen ze door de wijze besturing van de Voorzienigheid toch de aanleiding zijn tot geestelijke weldaden. Dat geldt ook voor beproevingen van allerlei aard. De grootste en de ergste daarvan kunnen onder het bestuur van de Voorzienigheid de heiligen veel goed brengen. Ze worden niet alleen gebruikt als aanleiding, maar ook als instrument en middel daartoe. “Daarom zal daardoor de ongerechtigheid van Jakob verzoend worden” (Jes. 27:9), dat is door middel van deze geheiligde beproeving.

Voor andere mensen wordt niets geheiligd, hetzij als een instrument, hetzij als een oorzaak van enig geestelijk goed. Zoals de slechtste dingen echter beschikt worden ten goede van de heiligen, zo zijn de beste dingen niet profijtelijk voor de goddelozen die ze genieten. Hun gebeden worden tot zonde (Psalm 109:7), de inzetten zijn een reuk des doods (2 Kor. 2:16). De genade van God wordt veranderd in ontuchtigheid (Judas : 4) en Christus Zelf wordt tot een steen des aanstoots (1 Pet. 2:7). Hun tafel wordt tot een strik (Psalm 69:23) en hun voorspoed tot hun ondergang (Spr. 1:32). Zoals de mensen zijn, zo moeten ook de dingen medewerken ten goede of ten kwade. “Alle dingen zijn wel rein de reinen, maar de bevelkten en ongelovigen is geen ding rein” (Tit. 1:15).

We zien dat de uitkomst van Gods leidingen met Godsvruchtige en goddeloze mensen volkomen verschillend is. Alles dient immers tot het eeuwig heil van de een en de ondergang van de ander. Daarom moeten we wel erkennen dat het zeer belangrijk is en van groot gewicht voor iedere ziel of die leidingen waaronder hij verkeert, voor hem geheiligd zijn of niet.

Om dit te kunnen verstaan, zal ik eerst twee noodzakelijke punten van overweging

noemen en dan de regels geven die nuttig zijn voor de beantwoording van deze vraag. Ten eerste moeten we bedenken dat we uit de aard van de dingen die voor ons liggen, niet kunnen afleiden of ze geheiligd zijn voor ons of niet. “Ook liefde, ook haat, weet de mens niet uit al hetgeen voor zijn aangezicht is. Alle ding wedervaart hun, gelijk aan alle anderen” (Pred. 9:1, 2). We kunnen Gods Geest en hart niet leren kennen uit de dingen die Hij met Zijn hand uitdeelt. Als aangename leidingen ons deel zijn, kunnen we niet zeggen: “Dit is een onmiskenbaar teken van Gods liefde voor mij, want wie hebben meer van die leidingen dan het volk van Zijn toom?” “Zij hebben meer dan hun hart kan wensen” (Psalm 73:7; Eng. vert). Dit is zeker. Wat zo’n groot deel van de wereld vergezelt naar de hel, kan nauwelijks als bewijs dienen dat we naar de hemel gaan. Hierdoor kunnen we blijf geven van onze liefde tot God. Tienduizend van deze genietingen kunnen ons echter geen gegronde verzekering geven van Zijn liefde tot ons. En uit onaangename, smartelijke leidingen kunnen we niet afleiden dat Hij ons haat. Als beproevingen, zware beproevingen, vele beproevingen, langdurige beproevingen een brandmerk of kenteken van Gods haat zouden zijn aan de mensen die erdoor getroffen worden, waar zouden we dan Gods volk vinden in de wereld? Dan zouden we de trotse, ijdele, wellustige wereldlingen moeten opzoeken, die elke dag vrolijk leven en zeggen dat dit de mensen zijn die God liefheeft.

Uitwendige gaven worden willekeurig uitgedeeld. We kunnen de geestelijke staat van een mens nooit afleiden uit zijn tijdelijke omstandigheden. Als God het zwaard trekt, kan het zowel de rechtvaardige als de goddeloze uitroeien (Ezech. 21:3).

Ten tweede, hoewel Gods leidingen in stoffelijk opzicht geen bewijs kunnen zijn van Gods liefde voor ons, zijn de weg waarin ze tot ons komen en de uitwerking en vrucht wel heel kenmerkend. Hieruit kunnen we weten of ze geheiligd zijn en de vrucht zijn van Gods liefde, of niet. Toch blijken deze uitwerkingen en vrucht van Gods leidingen, waaruit we de aard ervan kunnen opmaken, niet altijd onmiddellijk. We moeten ze wat tijd gunnen, zodat de ziel eronder geoefend kan worden. “En alle kastijding als die tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid degenen die door dezelve geoefend zijn” (Hebr. 12:11). Het profijt van een leiding en van een medicijn komen op dezelfde wijze openbaar. Eerst zijn ze onaangenaam, maken ze ons misselijk en hebben we er een afkeer van. Daarna bemerken we echter de vrucht: we worden weer gezond en blijmoedig.

Welnu, sommige leidingen van God zijn troostrijk en andere smartelijk en pijnlijk voor ons natuurlijk lichaam. Uit de wijze waarop ze komen en uit hun uitwerking op ons gemoed, kunnen we afleiden of ze geheiligd en gezegend zijn. Ik zal beide leidingen overdenken en u laten zien uit welke vruchten van onze moeiten of vertroosting ons zal blijken dat ze geheiligd en geze gend zijn voor ons.

Ten eerste dus de smartelijke en pijnlijke leidingen. Ongeacht hun aard en mate, kunnen we terecht concluderen dat ze zegeningen voor ons zijn en voortvloeien uit Gods liefde, als ze komen met de volgende omstandigheden:

- (1) Op de juiste tijd, als wij ze nodig hebben, hetzij om ons te weerhouden van een zonde waarin we bijna vallen, hetzij om ons te verlossen van luiheid, traagheid en zorgeloosheid. “Zo het nodig is, bedroefd zijnde” (1 Pet. 1:6). Het is zonder twijfel een duidelijk teken dat God uw heil beoogt door die moeiten die zo gepast en zo wijs beschikt zijn, dat ze precies in uw behoefte voorzien. Als een

tuinman een boom snoeit in het juiste seizoen, blijkt dat hij uit is op vruchtbaarheid en bloei. Maar als hij datzelfde midden in de zomer doet, bekommert hij zich daar blijkbaar niet om; ja, dan wil hij de boom laten afsterven.

- (2) Als onze moeiten door hun aard en mate een goede uitwerking kunnen hebben op onze sterkste lusten, dan lijken ze geheiligde slagen. De wijsheid van God komt duidelijk openbaar in de keuze van Zijn roedes. Niet elke moeite, van welke aard ook, zal een goede uitwerking hebben op elke zonde en ons daarvan reinigen. Als God echter zulke beproevingen voor ons kiest die, net als medicijnen, passen bij de kwaal waaronder de ziel gebukt gaat, spreekt daaruit Goddelijke zorg en liefde. Zo kunnen we opmerken dat God ons gewoonlijk treft in die geneugten die de liefde en het vermaak van onze ziel teveel van God aftrokken en dat Hij ons beproeft in die dingen waarvan we te grote verwachtingen hadden. Deze leidingen tonen de ijver van God en Zijn bemoeienis over ons om veel ergere kwaden te voorkomen door deze smartelijke, maar noodzakelijke slagen. Dat geldt ook voor de mate van onze moeiten. Geheiligde slagen worden gewoonlijk door de wijsheid van God aangepast aan de kracht en het vermogen van de genade die in ons hart is gelegd. “Met mate hebt Gij met hem getwist, wanneer Gij hem wegstiet; als Hij hem wegnam door Zijn harde wind, in de dag des oostenwinds” (Jes. 27:8). Dit is een verwijzing naar de arts, die nauwkeurig alle ingrediënten meet en weegt die hij mengt in een drankje voor zijn zieke patiënt, opdat het zoveel is als hij verdragen kan en niet meer. En dat is ook de bedoeling van de volgende woorden: “Daarom zal daardoor de ongerechtigheid van Jakob verzoend worden” (vs. 9).
- (3) Het is een duidelijk teken dat onze moeiten aan ons geheiligd zijn, als ons hart zich daardoor afkeert van de zonde en niet van God. Slechts weinig ernstige beproevingen die mensen treffen, maken hen niet twistziek en ontevreden. Goddeloze mensen twisten met God en zijn vervuld met ongenoegen jegens Hem. Zo beschrijft de Schrift hen: “En de mensen werden verhit met grote hitte, en lasterden de Naam Gods, Die macht heeft over deze plagen” (Openb. 16:9). Maar Godsvrezende mensen, voor wie beproevingen worden geheiligd, rechtvaardigen God en breken met de zonde. Zij veroordelen zichzelf en geven God de eer. “Bij U, o Heere is de gerechtigheid, maar bij ons de beschaamdheid der aangezichten” (Dan. 9:7). “Wat klaagt dan een levend mens? Een ieder klage vanwege zijn zonden” (Klaagl. 3:39). Zalige beproevingen, die de ziel enkel met de zonde doen breken en twisten.
- (4) Het is een onmiskenbaar teken dat bedroevende leidingen geheiligd zijn, als ze het hart reinigen van de zonde. Ook kennen hart en leven daarna een grotere mate van oprechtheid, hemelsgezindheid, afsterving en ootmoed dan daarvoor. Geheiligde beproevingen louteren ons, ze breken de trots, verlossen van aardsgezindheid en nemen de ijdelheid van de geest weg. Zo leest u in Daniël 11:35 dat ze hun ziel reinigen en wit maken. Daarom worden ze vergeleken met een smeltkroes waarin het schuim van het zuivere metaal gescheiden wordt: “Ziet, Ik heb u gelouterd, doch niet als zilver, Ik heb u gekeurd in de smeltkroes der ellende” (Jes. 48:10). Maar de goddelozen worden niet van metaalschuim gelouterd, hoe lang ze ook in de smeltkroes zijn (Ezech. 24:6). Hoeveel christenen kunnen hiervan getuigen! Hoe is hun hart na een zware beproeving gelouterd van aardsgezindheid! Zij zien geen schoonheid in de wereld. Ze vinden er niet meer smaak in dan in het wit van een ei. O, hoe ernstig, ootmoedig en hemelsgezind zijn ze, tot de indrukken die de beproevingen op hen

gemaakt hebben, zijn weggeëbd en hun bedrieglijke lusten hen weer verstrikt hebben! Daarom zijn we zo vaak onder de tucht van de roede. Een reeds overleden schrijver heeft eens gezegd: “Een christen hoeft maar twee of drie jaar zonder beproeving te zijn en hij is bijna nergens toe bekwaam. Hij kan niet bidden, mediteren en spreken zoals vroeger. Als de beproeving komt, krijgt hij echter zijn tong terug, komt hij weer op zijn knieën en verandert zijn leven.

- (5) Het is een duidelijk teken dat smartelijke beproevingen aan ons geheiligd worden, als we daaronder tot God naderen en ons keren tot Hem Die ons slaat. Een goddeloze maakt “des afvals des te meer” onder de beproeving (fes. 1:5) en keert zich niet tot Hem Die hem slaat (Dan. 9:13). Hij wordt echter slechter dan voorheen. Vormendienst verwordt tot traagheid en luiheid. Als God echter Zijn eigen volk beproeft met een geheiligde roede, doet dat hen ontwaken, zodat ze God ernstiger gaan zoeken. Ze gaan vaker, geestelijker en vuriger bidden dan ooit. Toen Paulus werd geslagen door satan, heeft hij de Heere driemaal gebeden (2 Kor. 12:8).
- (6) We mogen vaststellen dat onze beproevingen geheiligd zijn en de vrucht zijn van Gods liefde voor ons, als ze ons hart niet van God vervreemden, maar onze liefde voor Hem aanwakkeren. Dit staat vast: wat uitloopt op de vermeerdering van onze liefde tot God, vloeit voort uit Gods liefde voor ons. Het hart van een goddeloze komt in opstand tegen God, als Hij hem slaat, maar een begenadigd hart kleeft Hem des te meer aan, Hij kan een beproevend God zowel liefhebben als billijken. “Dit alles is ons overkomen, nochtans hebben wij U niet vergeten, noch valselijk gehandeld tegen Uw verbond. Ons hart is niet achterwaarts gekeerd, noch onze gang geweken van Uw pad. Hoewel Gij ons verpletterd hebt in een plaats der draken, en ons met een doodsschaduw bedekt hebt” (Psalm 44:182o). Hier hebt u een eerlijke beschrijving van de houding en gesteldheid van een begenadigde ziel onder de grootste beproevingen. “Verpletterd zijn in een plaats der draken en met een doodsschaduw bedekt zijn” duidt op een zeer zware beproeving. Toch keert ook dan een begenadigde ziel niet achterwaarts. Dat wil zeggen dat dit alles helemaal niets afdoet van zijn liefde voor God. In zijn beproevingen is God Hem net zo lief en dierbaar als altijd.
- (7) We mogen onze beproevingen geheiligd noemen, als ze gepaard gaan met goddelijk onderwijs aan onze ziel. “Welgelukzalig is de man, o HEERE, die Gij tuchtigt, en die Gij leert uit Uw wet” (Psalm 94:12). Geheiligde beproevingen zijn ogenzalf. Als de Geest Zich daaraan paart, tonen ze ons duidelijk het kwaad van de zonde, de ijdelheid van het schepsel en de noodzaak om de onbeweeglijke dingen te verwerven. Nooit kan een christen eerlijker oordelen over zijn verdorven lusten en genadegaven, dan wanneer hij onder de roede verkeert. Nu ziet een mens de vuilheid die hij in zijn voorspoed zo lang op zich heeft geladen. Hij merkt welke plaats het schepsel heeft in zijn hart. Hoe weinig geloof, lijdzaamheid, berusting en zelfverloochening kan hij vinden, als God hem roept om ze te beproeven. O, het is een zalig blijk van de heiliging van onze moeite, als een mens zo tot zichzelf inkeert, zijn hart onderzoekt en zichzelf voor de Heere verootmoedigt vanwege het kwaad dat daarin woont!

Laten we vervolgens nadenken over de andere leidingen, die troostrijk en lieflijk zijn.

Soms toont Hij ons een vriendelijk gelaat in succes, voorspoed en de vervulling van de begeerten van ons hart. De vraag is nu hoe we kunnen weten dat deze leidingen geheiligd zijn. Om dit vast te stellen, zal ik voor alle duidelijkheid tweeërlei regels

geven: ontkennende en bevestigende.

Ontkennende regels

- Als we troost niet, zoals gewoonlijk, in de weg van het gebed ontvangen, is dat een blijk dat ze niet aan ons geheiligd is. “Want de goddeloze roemt over de wens zijner ziel; hij zegent de gierigaard, hij lastert de HEERE. De goddeloze, gelijk hij zijn neus omhoog steekt, onderzoekt niet; al zijn gedachten zijn, dat er geen God is” (Psalm 10:3, 4). Hier ziet u dat de Voorzienigheid mensen de begeerte “van hun harten” kan geven. Toch leggen ze die nooit in het gebed aan God voor. Dan zijn het echter slechts gaven van de Voorzienigheid die aan de slechtste mensen geschonken worden. Ze zijn niet de vrucht van liefde.
- Succes, voorspoed of genietingen des levens, van welke aard ook, kunnen niet geheiligd zijn als ze zijn verkregen met zondige middelen of in kromme wegen. Dit is niet de weg waarin die weldaden geschonken worden. “Beter is een weinig met gerechtigheid, dan de veelheid der inkomsten zonder recht” (Spr. 16:8). We kunnen ze daarom beter in Gods weg en met Zijn zegen ontvangen. Die volgt nooit op de weg van de zonde. God heeft de wegen van de zonde vervloekt en geen zegen kan daarop volgen.
- Voorspoed en succes, van welke aard ook, waardoor mensen God vergeten en hun plicht verzaken, zijn niet aan hen geheiligd. Dit is ongeheiligde voorspoed die mensen doet wegzakken in een slaap waarin ze God bijna geheel vergeten. “Hij deed hem rijden op de hoogten der aarde, dat hij at de inkomsten des velds; en Hij deed hem honig zuigen uit de steenrots, en olie uit de kei der rots; boter van koeien, en melk van klein vee, met het vet der lammeren en der rammen, die in Basan weiden, en der bokken, met het vette der nieren van tarwe; en het druivenbloed, reine wijn hebt gij gedronken. Als nu Jeschurun vet werd, zo sloeg hij achteruit (gij zijt vet, gij zijt dik, ja, met vet overdekt geworden!); en hij liet God varen Die hem gemaakt heeft, en versmaadde de Rotssteen zijns heils” (Deut. 32:13-15). “De Rotssteen Die u gege nereerd heeft, hebt gij vergeten; en gij hebt in vergetenis gesteld de God Die u gebaard heeft” (vs. 18). Rare fumant felicibus arae (Er is weinig rook op de altaren van de rijken).
- Als voorspoed wordt misbruikt voor zinnelijk genot en alleen dient als brandstof voor vleeselijke lusten, is zij niet geheiligd. “Hun jonge kinderen zenden zij uit als een kudde, en hun kinderen huppelen. Zij heffen op met de trommel en de harp, en zij verblijden zich op het geluid des orgels In het goede verslijten zij hun dagen; en in een ogenblik dalen zij in het graf” (Job 21:11-13).
- Als het hart opzwellt van trots en eigenwaan, is dit een teken dat voorspoed niet geheiligd is aan de mensen. “Want op het einde van twaalf maanden, toen hij op het koninklijk paleis van Babel wandelde, sprak de koning, en zeide: Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb tot een huis des koninkrijks, door de sterkte mijner macht en ter ere mijner heerlijkheid!” (Dan. 4:29-30).
- Voorspoed is ook niet geheiligd, als het mensen afhoudt van hun plicht, en maakt dat ze die geheel verzaken of er een grote afkeer van krijgen. “O geslacht, aanmerkt toch gijlieden des HEEREN woord! Ben Ik Israël een woestijn geweest, of een land der uiterste donkerheid? Waarom zegt dan Mijn volk: Wij zijn heren, wij zullen niet meer tot U komen?” (Jet. 2:31).
- Evenmin kunnen we die voorspoed geheiligd achten die de ziel van de mens geheel doet opgaan in zijn eigen genietingen en zijn ogen sluit voor nationale

noden en zonden. “Die daar liggen op elpenbenen bedsteden, en weelderig zijn op hun koetsen, en eten de lammeren van de kudde, en de kalveren uit het midden van de meststal. Die op het geldank der luit kwinkeleren, en bedenken zichzelf instrumenten der muziek, gelijk David; Die wijn uit schalen drinken, en zich zalven met de voortreffelijkste olie, maar bekommeren zich niet over de verbreking van Jozef (Amos 6:46).

Bevestigende regels

- De weldaden en genietingen des levens die de ziel aangenaam voor God verootmoedigen in het besef van eigen verdorvenheid en onwaardigheid, zijn zonder twijfel geheiligd voor de mens. “Voorts zeide Jakob: (...) Ik ben geringer dan al deze weldadigheden, en dan al deze trouw, die Gij aan Uw knecht gedaan hebt” (Gen. 32:9, 10).
- Geheiligde weldaden worden gewoonlijk gemaakt tot waarschuwingen tegen de zonde (Ezra 9:13). De weldaden zijn even zoveel boeien, die maken dat de ziel de zonde mijdt. Ze zullen het hart van een mens doen uitgaan in liefde tot de God van die weldaden (Psalm 18:1).
- Een mens heeft er nooit genoeg aan. Evenmin zal een ziel alle voorspoed in de wereld op die grond aanvaarden. “Achtende de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom te zijn dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons” (Hebr. 11:26). Ze sluiten de ogen van een mens ook niet voor nationale zonden en noden (Neh. 2:13; vgl. met Hand. 7:23).
- Het is een onmiskenbaar blijk dat weldaden geheiligd zijn, als ze de ziel meer gewillig en genegen maken om voor God zijn plicht te betrachten. “En de HEERE bevestigde het koninkrijk in zijn hand, en gans Juda gaf Josafat geschenken; en hij had rijkdom en eer in menigte. En zijn hart verhief zich in de wegen des HEEREN” (2 Kron. 17:5, 6).
- Wat verkregen werd in de weg van het gebed en weer met gepaste lof aan God betaald wordt, geeft zelf het getuigenis dat het vrucht is van Gods liefde en geheiligd is aan de ziel. Tot zover het derde punt.

4. Hoe kunnen we rustig en kalm blijven onder de veranderingen en tegenspoeden die de Voorzienigheid over ons doet komen?

Hierin worden drie dingen verondersteld:

1. De Voorzienigheid kan Gods volk op verschillende wijzen bezoeken en beproeven.
 2. Vaak is hun geest zeer beroerd onder die veranderingen van de Voorzienigheid.
 3. Deze beroering kan, tenminste voor een groot deel, voorkomen worden als we de regels en hulpmiddelen die God ons voor zulke gevallen gegeven heeft, op de juiste wijze gebruiken en toepassen.
- (1) De Voorzienigheid kan Gods volk op verschillende wijze bezoeken, ja zelfs beproeven. Dat is zo duidelijk dat het geen verdere uitleg behoeft. Wie van al Gods kinderen heeft dit nooit ondervonden? De Voorzienigheid brengt veranderingen over de hele wereld. “Hij vermenigvuldigt de volken, en verderft ze; Hij breidt de volken uit, en leidt ze” (Job 12:23). Zo handelt Hij ook met personen: “Gij hebt mij verheven, en mij weder nedergeworpen” (Psalm 102:11). Merk op wat een smartelijke verandering de Voorzienigheid over de Kerk bracht: “Hoe zit die stad zo eenzaam die vol volks was, zij is als

een weduwe geworden, zij, die groot was onder de heidenen, een vorstin onder de landschappen, is cijnsbaar geworden” (Klaagl. 1:1). “Gaat het ulieden niet aan, gij allen, die over weg gaat? Schouwt het aan en ziet, of er een smart zij gelijk mijn smart die mij aangedaan is, waarmede de HEERE mij bedroefd heeft ten dage der hittigheid Zijns toorns” (vs. 12). En wat is Job hiervan een duidelijk voorbeeld (vergelijk Job 29 en 30). Hoeveel duizenden mensen hebben met Naomi geklaagd. Hun toestand was zo onverklaarbaar veranderd, dat anderen, net als de inwoners van Bethlehem, hebben gezegd: “Is dit Naomi?” (Ruth 1:19).

- (2) De wisselvalligheden van de Voorzienigheid veroorzaken vaak grote beroering bij de voortreffelijkste mensen. Zoals grote hitte en kou een beproeving zijn voor de kracht en gezondheid van ons lichaam, zo beproeven de veranderingen die de Voorzienigheid brengt in onze omstandigheden de kracht van onze genadegaven. Ze brengen maar al te vaak de zwakheid en verdorvenheid van heiligen aan het licht. Hizkia was een Godsvrezend man. Toch kwamen zijn zwakheid en verdorvenheid openbaar door de veranderingen die de Voorzienigheid werkte in zijn omstandigheden. Hoe bitter klaagde hij en hoe groot was zijn vertwijfeling, toen ziekte en pijn hem opriepen om zich op de dood voor te bereiden (Jes. 38)! En wat een pronkzucht en ijdelheid toonde hij, toen de Heere hem weer voorspoed gaf (Jes. 39:2)! David had meer genade in zijn hart dan andere mensen. Toch was dit niet genoeg om hem kalm en rustig te houden onder grote veranderingen. “Ik zeide wel in mijn voorspoed: Ik zal niet wankelen in eeuwigheid. (...) maar toen Gij Uw aangezicht verborgt, werd ik verschrikt” (Psalm 30:7, 8). Niet iedereen kan met Paulus zeggen: “En ik weet vernederd te worden, ik weet ook overvloed te hebben; alleszins en in alles ben ik onderwezen, beide verzadigd te zijn en honger te lijden, beide overvloed te hebben en gebrek te lijden” (Filipp. 4:12). Een mens is echt rijk in genade, als zijn rijkdom of armoede de werkzaamheid van zijn genadegaven niet in de weg staan en hem daar niet van beroven.
- (3) De beste mensen kennen zulke beroeringen onder de veranderingen van de Voorzienigheid. Toch kunnen we daarvoor grotendeels bewaard worden door de juiste toepassing van de regels en hulpmiddelen die God voor zulke situaties heeft gegeven. Daarom zullen we die nu overwegen.

1. Hoe kunnen we kalm en rustig blijven als de Voorzienigheid in gunst op ons neerziet?

Onder zulke leidingen is het gevaar groot dat ons hart zich verheft in hoogmoed en ijdelheid en dat we slaperig en lui worden. Daarom moeten we ons ondermeer de volgende dingen ernstig voorhouden om onszelf te verootmoedigen en wakker te schudden.

De slechtste mensen ontvangen vaak deze gaven van de Voorzienigheid; ze zijn geen bijzondere, onderscheidende vruchten van Gods liefde. De snoodste zondaren zijn er zelfs tot verzadiging mee vervuld. “Hun ogen puilen uit van vet; zij gaan de inbeeldingen des harten te boven” (Psalm 73:7).

Bedenk hoe onbestendig en veranderlijk al deze dingen zijn. De dingen waarop u zich vandaag beroemt, kunt u morgen wel allemaal kwijt zijn. “Want het zal zich gewisselijk vleugelen maken gelijk een arend, die naar de hemel vliegt” (Spr. 23:5). Zoals de vleugels van een vogel uit zijn lichaam groeien, zo ligt de oorzaak van de vergankelijkheid van het schepsel in het schepsel zelf. Het is aan de ijdelheid

onderworpen en die ijdelheid draagt het, als vleugels, weg. Het zijn slechts verwelkende bloemen (Jak. 1:10).

De verandering van Gods leidingen is altijd het dichtst bij Gods volk als hun hart verheven is of als hun voorspoed hen zorgeloos heeft gemaakt. Beroemt Hizkia zich op zijn schatten? Het volgende bericht dat hij krijgt is dat ze in Gods Voorzienigheid spoedig weggenomen zullen worden (fes. 39:27). Anderen kan God laten omkomen in ongeheiligde voorspoed, maar met u zal dat niet gebeuren.

Hierdoor komt de vleselijkheid en verdorvenheid in uw hart duidelijk openbaar. Het laat zien dat uw hart weinig op God gericht is, weinig gestorven is aan de wereld en weinig bekend is met de ijdelheid en de verlokkelijke kracht van deze dingen. O, u kent uw eigen hart niet tot het beproefd wordt met zulke leidingen. En is zo'n ontdekking geen reden voor diepe verootmoediging?

Was het niet beter met u in uw lage staat dan nu? Overdenk dit toch en vergelijk staat met staat en tijd met tijd. Hoe is de gesteldheid van uw hart veranderd met de verandering van uw toestand? Zo klaagt God van Israël: "Ik heb u gekend in de woestijn, in een zeer heet land. Daarna zijn zij, naardat hunlieder weide was, zat geworden; als zij zat zijn geworden, heeft zich hun hart verheven; daarom hebben zij Mij vergeten" (Hos. 13:5, 6). Het is alsof Hij zegt: "U en Ik kenden elkaar vroeger beter, toen u in nederige omstandigheden verkeerde. Voorspoed heeft u vervreemd en alles veranderd" Hoe droevig is het dat Gods weldaden de aanleiding zouden zijn van onze vervreemding van Hem!

2. Hoe kan ons hart rustig en kalm blijven onder rampen en tegenspoed?

Hier verkeren we in even groot gevaar voor het andere uiterste, namelijk dat we wanhopig en mismoedig worden onder de fronsen en slagen van onaangename leidingen. Welnu, om het hart in dit geval te steunen en te schragen, moet u het volgende overdenken:

Smartelijke leidingen zijn zeer nuttig voor Gods volk. Ze kunnen niet zonder. Ons hart heeft die pijnlijke leidingen evenzeer nodig als de aarde de kastijdende vorst en de weekmakende sneeuw. De voortreffelijkste christen hoeft maar een paar jaar zonder deze leidingen te zijn en hij zal merken hoe hij ze nodig heeft. Hij zal een bedroevende laksheid en verachtering in al zijn genadegaven bemerken.

Geen onheil dat Gods kinderen treft, kan hen scheiden van Christus. "Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking?" (Rom. 8:35). Er was een tijd dat Job niets dan moeite in de wereld zijn eigendom kon noemen. Hij kon niet zeggen: mijn land, mijn eer, mijn gezondheid of mijn kinderen, want die was hij allemaal kwijt. Toch kon hij toen zeggen: mijn Verlosser (job 19:25). Welaan dan, er is geen reden om mismoedig te worden, als we nog steeds zeker mogen zijn van ons aandeel in Christus.

Al uw ellende zal spoedig voorbij zijn. De langste dag van de moeite van de heiligen heeft een einde en dan zullen er nooit meer moeiten zijn. De moeiten van de goddelozen zullen tot in eeuwigheid voortduren, maar u zult slechts voor een tijd lijden (1 Pet. 5:10). Als er duizend moeiten voor u beschikt zijn, zal er ten slotte één overblijven. Daarna zullen er geen moeiten meer zijn. Ja, "onze lichte verdrukking gaat zeer haast voorbij", maar ze werkt ons "een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid" (2 Kor. 4:17). Laat dit u tot steun zijn in al uw lijden.

3. Laten we vervolgens overdenken wat dienstig zou kunnen zijn tot onze steun en kalmte onder duistere leidingen.

We verkeren in grote onzekerheid over de dingen die ons dierbaar zijn en we weten

niet wat de Voorzienigheid van God ervoor beschikt of bepaald heeft.

Welnu, zelfs het beste hart kan bekommerd en zwaarmoedig worden en geheel bezet zijn met zorg over de gebeurtenis en de uitkomst. De volgende overwegingen zijn zeer nuttig om ons in dit geval te bemoedigen en rust te geven.

Laten we bedenken hoe ijdel en nutteloos zulke bezorgdheid is. “Wie toch van u kan, met bezorgd te zijn, een el tot zijn lengte toedoen?” (Matth. 6:27). We kunnen onze vrede verstoren en onszelf neerslachtig maken, maar we kunnen de zaak niet veranderen. We kunnen God niet van koers doen veranderen. “Maar is Hij tegen iemand, wie zal dan Hem afkeren” (Job 23:13)? Door tegen God te strijden kunnen we onze moeiten alleen maar vermeerderen, maar niet ontlopen of verlichten.

Hoe vaak pijnigen en kwellen we onszelf niet met onze eigen rusteloze gedachten, als er geen echte reden of grond is om dat te doen? “(...) en vreest geduriglijk de ganse dag vanwege de grimmigheid des benauwers, wanneer hij zich bereidt om te verderven? Waar is dan de grimmigheid des benauwers?” (Jes. 51:13). O, hoeveel onrust en moeite zouden ons bespaard blijven, als we rustig zouden wachten op de uitkomst van Gods leidingen en niet, zoals wij doen, het kwaad van morgen over vandaag brengen?

Wat een goede grond voor vrede is het dat al onze zaken en belangen volkomen beschikt en bestuurd worden door onze eigen God en Vader. Geen schepsel kan ons aanraken zonder Zijn opdracht of toelating. “Jezus antwoordde: Gij zoudt geen macht hebben tegen Mij, indien het u niet van boven gegeven ware” (Joh. 19:11). Mensen noch duivelen kunnen iets doen zonder Gods toestemming. Wees ervan verzekerd dat Hij geen bevel zal tekenen om u te schaden.

Gods trouw staat in voor elke regel en lettergreep in de Bijbel. Wat een grote zekerheid moet dit allen bieden die geloven in de Goddelijke autoriteit van de Schrift! En hoeveel kostelijke regels kunnen we in de Bijbel vinden, zelfs over onze uitwendige noden en de gelukkige uitkomst van al die noden!

We lezen in het Woord dat onze uitwendige noden steeds strekken tot een zalig doel en dat de trouw en eer van God instaan voor elke tittel uit het Woord, omdat het goddelijk gezag heeft. Ik zeg u dat dit zulke vaste gronden zijn dat we er met de grootste zekerheid en het volste vertrouwen op mogen rusten, zelfs in de meest duistere dag van benauwdheid. Niet alleen uw eeuwige zaligheid, maar ook uw tijdelijke belangen zijn veilig. Wees daarom gerust in het vertrouwen op een zalige uitkomst.

De heiligen hebben altijd ondervonden dat dát een zeer belangrijk en onfeilbaar middel tot hun zaligheid is: ze hebben alle onzekere uitkomsten van de Voorzienigheid aan de Heere toevertrouwd en al hun zorgen op Hem gewenteld. “Wentel uw werken op de HEERE, en uw gedachten zullen bevestigd worden” (Spr. 16:3). Met werken bedoelt hij alle onduidelijke, netelige en ingewikkelde zaken, waarmee we onze gedachten pijnigen en kwellen. Wentel deze allemaal op de Heere door het geloof, laat ze aan Hem over. U zult daarvan onmiddellijk de vruchten plukken. U zult u niet alleen verheugen over de uiteindelijke afloop, maar uw gedachten zullen ook vervuld zijn met rust en vrede. Welk kind van God, ongeacht zijn stand of ondervinding, heeft dat niet zo ervaren?

4. Hoe kan een christen zijn hart brengen tot berusting in Gods wil, als smartelijke leidingen nabijkomen en voorbodes zijn van grote moeiten en beproevingen die hem wachten?

Voor een goede uiteenzetting en een helder antwoord op deze gewichtige zaak, is het nodig de volgende dingen duidelijk te maken:

A. Wat niet is begrepen en bedoeld in de vraag.

B. Wat deze wél veronderstelt en insluit, en welke hulp en aanwijzingen nodig zijn om deze grote en moeilijke plicht te vervullen.

A. We moeten eerst vaststellen dat met de vraag niet bedoeld wordt dat een christen zijn hart of wil zelf daartoe kan brengen of bewegen.

We kunnen niet berusten in Gods wil en ons daaraan onderwerpen, wanneer we dat willen. Het is inderdaad wel onze plicht, maar we kunnen het alleen in Gods kracht doen. We handelen zoals de Geest ons handelen doet. Ons hart is net als meteoren die in de lucht blijven onder invloed van de zon. Zolang de zon er is, blijven zij daarboven, maar als de zon er niet is, vallen ze op de aarde. We kunnen dit én alle andere dingen, hoe moeilijk ook, doen door Christus Die ons kracht geeft (Filipp. 4:13). Zonder Hem kunnen we echter niets doen (Joh. 15:5). Hij zegt niet: Zonder Mij kunt u slechts weinig doen, slechts met grote moeite iets doen, of niets volmaakt doen, maar “zonder Mij kunt gij niets doen”, helemaal niets. En iedere christen heeft in zijn eigen boezem een getuige die deze waarheid bekrachtigt. Vaak gebeurt het onder Gods leidingen, dat mensen ondanks al hun gebeden en wensen, al hun redeneren en proberen, niet geheel kunnen berusten in de beschikking en wil van God. Integendeel. Zij ervaren dat al hun pogen in dit opzicht niets anders is dan een steen terug de heuvel op rollen. Zolang God niet tegen het hart zegt “Wees stil” en tegen de wil “Geef op”, kan er niets gedaan worden.

B. Laten we nu overdenken wat hierin wordt verondersteld en wat dit insluit.

(1) We zullen zien dat er bedoeld wordt dat Gods volk van tevoren de naderende moeiten en noden ziet. Ik erken dat dit niet altijd zo is, want veel van onze beproevingen én onze vertroosting overvallen ons. Vaak worden we echter gewaarschuwd voor beproevingen, zowel nationaal als persoonlijk, voor ze ons treffen. We kunnen aan de lucht zien welk weer het wordt: als de hemel “s morgens droevig rood is, is dit een teken van de natuur dat er onweer en regen komt (Matth. 16:3). Zo zijn er ook tekenen der tijden, die even betrouwbaar zijn, en waaruit we kunnen afleiden dat moeiten nabij zijn, ja, zelfs voor de deur staan. En deze waarschuwingen worden ons door de Heere van tevoren gegeven om ons op te wekken tot onze plicht. Hierdoor kunnen de moeiten worden afgewend (Zef. 2:1, 2) of ze kunnen voor ons geheiligd en verzoet worden als ze komen. Deze tekenen en waarschuwingen van naderende beproevingen kunnen we ten dele zien door te letten op vergelijkbare gevallen en voorbeelden in de Schrift en die naast onze toestand te leggen. In alle eeuwen gaat God gewoonlijk dezelfde weg en volgt Hij gestaag dezelfde koers in het toedelen van Zijn leidingen (1 Kor. 10:6). Ten dele zijn ze echter ook de vrucht van het onderzoek van christenen naar de gesteldheid en geneigdheid van hun eigen hart: het is zeer noodzakelijk dat ze wakker geschud, verootmoedigd en gereinigd worden. Want hoe vormelijk, aards, doods en ijdel zal het hart van een christen worden, als hij slechts enkele jaren of maanden zonder roede is! En zo'n gesteldheid is evenzeer een voorbode van lijden voor de beminden des Heeren, als het dampen van een steen een voorbode van regen is. Tenslotte kunnen tweede oorzaken zo verordineerd en beschikt worden dat ze de weg banen tot onze beproeving. Dit is een duidelijke waarschuwing dat de moeite aan de deur ligt. Als de symptomen van ziekte openbaar gaan komen in ons eigen lichaam, bij onze dierbare vrouw of onze kinderen, die ons zo lief zijn als onze eigen ziel, bepaalt de Voorzienigheid ons hierdoor bij de dood en de smartelijke scheiding. Zo moeten we, als de vijanden zich verenigen en plannen smeden om ons te beroven van vrijheid, goed en leven, en als God hen niet langer schijnt te beteugelen, wel vrezen dat moeiten zeer nabij zijn. Dit

is vooral zo, als ons geweten ons tegelijkertijd laat zien dat we de bedreigde weldaden niet goed hebben gebruikt en benut

(2) Er wordt hier ook verondersteld dat deze waarschuwingen en voorbodes van lijden gewoonlijk de orde en de vrede van onze ziel zeer verstoren. Zij brengen grote onrust in het gemoed. Ze nemen onze gedachten geheel in beslag en veroorzaken grote beroering en opstand in de hartstochten.

O, hoe onwillig zijn we om de Heere het pand terug te geven dat Hij ons heeft geleend! Hoeveel tegenzin komt er openbaar als moeiten onze rust verstoren, terwijl we ons zo verheugden in onze zegeningen! Hoe ongelegen komen de boodschappers van verdrukking voor de voortreffelijkste mensen! We zijn geneigd om tegen hen te zeggen wat de weduwe Elia toevoegde: “Wat heb ik met u te doen, gij man Gods? Zijt gij bij mij ingekomen om mijn ongerechtigheid in gedachtenis te brengen, en om mijn zoon te doden?” (1 Kon. 17:18).

En dit vloeit enerzijds voort uit de overblijfselen van ongerechtigheid in de beste mensen. Al wie geheiligd is, is met eigen instemming gekomen in het koninkrijk en onder de heerschappij en scepter van Christus. Elke gedachte van zijn hart moet rechtens aan Hem onderworpen worden (2 Kor. 10:5). Toch is de overwinning en kracht van genade feitelijk onvolmaakt en ten dele. De natuurlijke verdorvenheid verzet zich daartegen, net als Jerobeam en zijn ijdele mannen, en veroorzaakt veel oproer in de ziel, terwijl de genade, net als de jonge Abia, zwak is en hen niet kan weerstaan.

Anderzijds komt dit omdat de satan gebruik maakt van de gelegenheid om onze verdorven lusten te prikkelen en te hulp te komen. Hij weet dat wat al in beweging is, gemakkelijker voortbewogen wordt. Terwijl we verward zijn en al onze gedachten over elkaar buitelen, komt hij ongemerkt met zijn verzoeken. Soms verergert hij het kwaad dat we vrezen met alle ontmoedigende en verpletterende omstandigheden die we ons kunnen voorstellen. Soms voorspelt en voorzegt hij gebeurtenissen en rampen die gelukkig nooit komen.

Soms klaagt hij over Gods beschikkingen, omdat ze voor ons harder zijn dan voor anderen en soms spreekt hij zeer ongelovig en onbetamelijk over de beloften van God en Zijn trouw in de vervulling daarvan. Door al deze dingen doet hij de beproeving diep in de ziel zinken voor ze echt komt. We zijn zo verward dat we onze plicht niet naar behoren kunnen vervullen. En de ziel is echt verzwakt en kan de beproeving niet dragen, als ze werkelijk komt. Het is net als een man die door de gedachten over zijn moeilijke reis die hij morgen maken moet, de hele nacht wakker gehouden wordt en geen rust vindt. Als de morgen dan is aangebroken, bezwijkt hij halverwege de reis door gebrek aan rust.

(3) Hier wordt verondersteld dat het de grote plicht van de christen is, om bij het zien van de naderende moeiten, te berusten in Gods wil en met een gerust hart de gebeurtenissen en hun uitkomst in Gods handen te leggen, wat zij ook mogen brengen. Dat deed David ook in soortgelijke omstandigheden: “Toen zeide de koning tot Zadok: Breng de ark Gods weder in de stad; indien ik genade zal vinden in des HEEREN ogen, zo zal Hij mij wederhalen, en zal ze mij laten zien, mitsgaders Zijn woning. Maar indien Hij alzo zal zeggen: Ik heb geen lust tot u; zie, hier ben ik, Hij doe mij, zo als het in Zijn ogen goed is” (2 Sam. 15:25, 26). O, kostelijke en oprecht christelijke houding! Hij zegt als het ware: “Ga, Zadok, keer met de ark terug naar haar plaats. Hoewel ik het teken niet heb, hoop ik dat God waarlijk bij mij zal zijn op deze droevige reis. Ik weet niet wat deze smartelijke en duistere leidingen mij in Gods

Voorzienigheid brengen zullen. Ik zal naar Jeruzalem terugkeren of niet. Als ik terugkeer, dan zal ik de ark weer zien en de Heere daar weer ontmoeten in Zijn inzettingen. Als ik niet terugkom, zal ik gaan naar de plaats waar die dingen niet nodig of nuttig zijn. Hoe het ook zij, het zal goed zijn voor mij. Het is mij goed om alles aan Gods welbehagen over te laten en de uitkomst, hoe die ook zal zijn, in Gods handen te leggen.

Zolang ons hart niet tot een soortgelijk voornemen komt, kunnen we geen vrede in ons hart hebben. “Wentel uw werken op de HEERE, en uw gedachten zullen bevestigd worden” (Spr. 16:3). Met werken bedoelt Salomo niet alleen iedere bezigheid of taak die we ondernemen, maar ook alle onbegrijpelijke, moeilijke en verborgen dingen die we vrezen. Als we deze eenmaal door een geloofsdaad aan God hebben toevertrouwd en berusten in Zijn wil, zal de uitkomst ons straks niet alleen verheugen, maar zullen we nu al begunstigd worden met een kalm en stil gemoed. Maar juist dit berusten is moeilijk. Onze vrede is zeker, als we eenmaal ons hart tot berusting kunnen brengen. Daarom zal ik u hier hulpmiddelen en aanwijzingen noemen, die onder Gods zegen en bij trouw gebruik, ons kunnen helpen bij dit de grote en moeilijke werk en het gemakkelijker kunnen maken.

- a. Probeer in uw hart een diep en blijvend beseft kweken van de oneindige wijsheid van God en uw eigen dwaasheid en onwetendheid. Dit zal berusting gemakkelijker maken voor u. Wat de Heere doet, werkt Hij naar Zijn raad (Ez 1:11), Zijns verstands is geen getal (Psalm 147:5), Zijn gedachten zijn zeer diep (Psalm 92:6). Maar de mens, ja zelfs de wijste onder de mensen, kan met zijn verstand die werken en oogmerken van de Voorzienigheid maar weinig doorgronden! En hoe vaak zijn we gedwongen om terug te komen op ons ondoordachte oordeel en onze misvattingen te belijden. Hoe vaak moeten we erkennen dat wij onszelf in duizend kwaden hadden gestort, als de Voorzienigheid niet met betere ogen dan de onze had gezien en verder had gekeken dan wij deden. Nu zijn we daaraan echter door Zijn wijsheid en zorg ontkomen. Het is goed voor ons dat de “zeven ogen” van de Voorzienigheid altijd open zijn en ons welzijn zoeken. Welnu, het ene schepsel kan en moet zich laten leiden en regeren door een ander dat wijzer en bekwamer is dan hij, zoals de cliënt door zijn kundige advocaat en de patiënt door zijn bekwame arts. Des te meer zou iedereen zijn zwakke verstand en beperkte bevattingsvermogen moeten onderwerpen aan de oneindige en alwetende God. Niets dan onze trots en de overwaardering van ons eigen verstand maakt berusting zo moeilijk. Vleselijk verstand meent dat het wijze woorden kan spreken over de beslommingen van het vlees. Hoe vaak heeft de Voorzienigheid het echter beschaamd. Hoe meer ootmoed, hoe meer berusting! Hoe weinig van onze weldaden en genietingen hebben we voorzien! Onze eigen plannen zijn op niets uitgelopen en wat we nooit gedacht of beraamd hadden, is gebeurd. Niet ons eigen keuze van de grond of onze bekwaamheid in het wegen en rollen van de bal, maar een zekere onvoorziene besturing, als een oneffenheid in het veld, was doorslaggevend.
- b. Overdenk goed hoe zondig en ijdel het is om uw eigen gedachten te kwellen over de uitkomst van duistere leidingen.
Het is zeer zondig om zo te doen, want wat zijn al onze bekommerde en verontruste gevoelens anders dan de onmiddellijke uitwerking en vrucht van trots en ongeloof? Er is geen duidelijker openbaring van trots in de wereld dan het twisten van onze wil met de wil van God. We maken dan hoogmoedig

inbreuk op Gods recht om Zijn Voorzienigheid te gebieden en Zijn wijsheid bevelen te geven.

Daar ligt veel ijdelheid in. Alle bezorgdheid in deze wereld kan niet een haar wit of zwart maken. Al onze ontevredenheid zal God niet bewegen om Zijn Woord te herroepen of — wat ook een mogelijke vertaling is — nietig te verklaren (fes. 31:2). Hij is vastbesloten (Engelse vertaling). De gedachten Zijns harten zijn van eeuw tot eeuw (Psalm 33:11).

- c. Denk eens aan die uitnemende voorbeelden in de Schrift van onderwerping aan Gods wil in een zelfverloochening die even diep, ja, veel dieper is dan de uwe moet zijn. Wees dan zo beschaamd dat u niet meer met de Voorzienigheid twist. U weet hoe diep Abraham werd beproefd door Gods leiding, die hem riep uit zijn vaderland en het huis van zijn vader, terwijl hij niet wist waarheen hij ging. Toch staat er dat hij aan Gods voeten kwam en even gewillig gehoor gaf aan deze oproep als een knecht wanneer zijn meester hem met een tik van zijn voet gebiedt om te komen (Jes.41:2). De reis van Paulus naar Jeruzalem zag er voor hemzelf somber uit. Hij kon niets verwachten dan banden en gevangenis, zoals hij ons vermeldt (Hand. 20:23). Het was ook een grote beproeving voor de heiligen, die niet wisten hoe ze zo'n dienaar los moesten laten. Toch berustte hij in Gods wil (Hand. 20:22) en zei ook: "De wil des Heeren geschiede" (21:14). Maar veel heerlijker dan deze en alle andere voorbeelden, is het voorbeeld dat onze dierbare Heere Jezus ons heeft gegeven in de diepste zelfverloochening die ooit in de wereld is beoefend! De Vader gaf in de hof de beker van lijden in Zijn handen, een beker van toom, de toom van de grote en verschrikkelijke God en die was ongemengd. De smaak daarvan vervulde de natuur met doodsangst en schrik, en grote ontzetting. Dit deed Hem bloed zweeten en bracht Hem tot de luide en smartelijke uitroep: "Abba, Vader, alle dingen zijn U mogelijk; neem deze drinkbeker van Mij weg." Toch blijft de onderworpenheid: "Doch niet wat Ik wil, maar wat Gij wilt" (Mark. 14:36). O, zalig voorbeeld van gehoorzaamheid en berusting in Gods welbehagen! Wat is uw toestand hierbij vergeleken?

- d. Onderzoek de bijzondere voorrechten en zegeningen van een wil die berust in Gods wil en daarmee versmolten is. Zo'n geest heeft een onafgebroken sabbat in zichzelf. De gedachten zijn bevestigd (Spr. 16:3). Echt waar, zolang een mens niet hiertoe komt, lijkt hij maar al te veel op de duivel. Hij is immers een rusteloze geest, die wel rust zoekt, maar die niet vindt. Luther sprak eens voortreffelijke woorden tegen iemand die zeer ontsteld was over de onzekere afloop van enkele lopende zaken: "De Heere zal alles voor u doen en u zult niets doen, maar enkel de sabbat van Christus zijn." Hierdoor geeft de Heere Zijn beminden slaap (Psalm 127:2; Engelse vertaling). Hij bedoelt niet de slaap van het lichaam, maar die van de geest. Dat heeft iemand ook eens over dit vers gezegd: "Gelovigen kunnen hier wel leven temidden van vele moeiten, maar ze zullen toch stil blijven in het geloof met een rustig en bedaard gemoed, alsof ze slapen."

Bovendien maakt dit het hart van een mens geschikt voor omgang met God in al zijn beproevingen. Ook verzacht en verzoet het deze meer dan iets anders in de wereld.

Dit is zeker: een mens is nooit dichter bij de begeerde weldaad of de verwachte verlossing, zoals iemand terecht opmerkt, dan wanneer zijn ziel gebracht is tot onderwerping. David was nooit dichter bij het koninkrijk, dan toen hij werd als een gespeend kind.

- e. Bedenk hoe onverenigbaar onbuigzaamheid is met uw gebeden en belijdenissen. U bidt of de wil van God op aarde gedaan mag worden, zoals in de hemel. Als deze echter tegen uw wil of belang schijnt in te druisen, verzet u zich ertegen of ergert u zich eraan. U belijdt dat u uw ziel aan Zijn bewaring hebt toevertrouwd en dat u uw eeuwige belangen in Zijn handen hebt gelegd. Toch kunt u dingen die oneindig veel minder waard zijn, niet aan Hem toevertrouwen. Hoe strijdig zijn deze dingen! U belijdt als christenen door de Geest geleid te worden. Uit deze praktijk blijkt echter dat u de verdorven raadslagen van uw eigen gemoed volgt. O, treur dan niet langer, twist niet langer, maar lig nederig neer aan de voeten van uw Vader en zeg in alle omstandigheden altijd: “De wil des Heeren geschiede.”

En zo heb ik, met hulp van de Voorzienigheid, volbracht wat ik naar aanleiding van dit schriftgedeelte wilde zeggen. Ik erken dat mijn werk met veel zwakheid gepaard is geweest. Toch heb ik geprobeerd naar waarheid over de Voorzienigheid te spreken. Geloofd zij de Heere, Die mij tot nu toe geholpen en behoed heeft in dit werk. Wat de Voorzienigheid zal beschikken over mijn leven, vrijheid en arbeid voor de komende tijd, weet ik niet. Blijmoedig beveel ik alles echter in de handen van Hem Die tot nu toe alles voor mij voleind heeft (Psalm 57:3).

Het vermelden van Gods leiding in ons leven

We hebben gezien welke grote en veelvoudige zegeningen we ontvangen als we ootmoedig en nauwlettend Gods leidingen gadeslaan. Daarom moet ik wel oordelen dat christenen die de tijd en gelegenheid hebben, zich moeten inzetten om schriftelijke kronieken of dagboeken bij te houden van alles wat de Voorzienigheid voor hen heeft gedaan, tot nut en heil van henzelf en anderen. Omdat we onze waarnemingen niet hebben verzameld en doorgegeven, is het droevig met onszelf en de Kerk van God gesteld.

Sommigen zeggen dat de geneeskunde als volgt is ontwikkeld en verbeterd. Als iemand een zeldzaam geneeskrachtig kruid was tegengekomen en toevallig de heilzame werking daarvan had ontdekt, plakte hij dat aan in een openbare ruimte. Zo verkreeg de arts zijn bekwaamheid door een verzameling van die aangeplakte proeven en recepten.

Ik wil niet bepleiten dat een christen alles wat hij weet en ondervindt, gaat aanplakken. Zoals ik namelijk al eerder heb gezegd: *Non est religio, ubi omnia patent; De Godsvrucht kan niet alles openbaren.* Toch kunnen we wijs, ootmoedig en gepast doorgeven wat wij hebben ondervonden en aanschouwd van de Voorzienigheid. Dit is zeer heilzaam voor onszelf en onze broeders.

Christenen zouden onder het lezen van de Schrift Gods leidingen, die zij daarin vinden, moeten verzamelen en optekenen. En als het hun aan andere hulpmiddelen ontbreekt, zouden ze daaraan slechts de leidingen uit hun eigen tijd en leven moeten toevoegen. Wat een kostelijke schat zou dat zijn! Wat een tegengif zou dit hun ziel bieden tegen het toenemend atheïsme van deze dagen. Meer dan menig ander argument, zou dit hen tot deze overtuiging brengen: “De HEERE is God, de HEERE is God!” (1 Kon. 18:39).

Terwijl ik aan dit boek werkte, las ik met genoegen een stichtelijk en nuttig werk van een onbekende auteur M. T. C. (Latijnse titel: *Isagoge*) en ik had er steun aan. Hij

gebruikte heel doeltreffend veel schriftgedeelten over de Voorzienigheid, die gewoonlijk niet opgemerkt schijnen te worden. Ik heb daaruit enkele gedeelten opgeschreven, die zeer zoet voor mij zijn geweest. O, dat de christenen overal zulk werk ter hand zouden nemen! De Voorzienigheid houdt elk ogenblik ons leven, onze vrijheid en onze belangen in Zijn hand. Uw brood ligt in Zijn kast, uw geld zit in Zijn beurs, uw veiligheid is in Zijn armen die u omsluiten. Dit is zeker: het minste wat u Hem verschuldigd bent, is het optekenen van de gunsten die u uit Zijn handen ontvangt. Let op deze dingen:

1. De vele opmerkelijke leidingen die God met u gehouden heeft en nog houden zal, moet u niet aan uw zwakke geheugen toevertrouwen. Het is waar dat we de dingen die ons diep raken, niet gemakkelijk vergeten. En toch, hoe vaak gebeurt het niet dat nieuwe indrukken eerdere uitwissen!
De achtenswaardige dr. Harris heeft gezegd: "Mijn geheugen heeft mij mijn hele leven niet in de steek gelaten; ik durfde het namelijk nooit te vertrouwen." Op schrift gestelde herinneringen bieden bescherming tegen dat gevaar. Bovendien zijn onze ondervindingen z6 nuttig voor anderen, als wij er niet meer zijn. Zo neemt u niet uw hele schat met u mee naar de hemel, maar laat u deze voortreffelijke erfenis na aan de vrienden die u overleven. Het zou zonder twijfel minder erg zijn om uw zilver, uw goederen en bezittingen te verliezen, dan om te vergeten wat God u zo in deze wereld heeft doen ondervinden.
2. Verzamel deze rijke schatten niet alleen in een boek. Denk niet dat het genoeg is dat ze daar zijn opgetekend. Neem er echter ook vaak de toevlucht toe, zo vaak als nieuwe behoeften, angsten of moeiten zich voordoen en u bestormen. Nu is het goed om dit te overdenken en te overwegen: Was ik nooit eerder zo benauwd? Is dit de eerste keer dat ik zo diep wegzink? Laat ik de dagen vanouds en de jaren der eeuwen overdenken, zoals Asaf (Psalm 77:5).
3. Acht de moeiten en gevaren van vroeger toch niet geringer dan die van nu. Wat dichtbij ons is, is in onze ogen altijd schijnbaar het grootst. Als de tijd ons steeds verder afvoert van de weldaden en gevaren van vroeger, worden ze steeds nietiger in onze ogen, zoals het land steeds kleiner wordt voor de zeelui. Weet dat vroeger uw gevaren even groot en uw angsten even diep waren als nu. Probeer de zin en betekenis van vroegere leidingen vast te houden. Tracht even goed de herinnering aan die leidingen levend te houden. De vrucht zal zoet zijn voor u.

